

Załącznik do uchwały Nr 40/1686/21
Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego
z dnia 13 października 2021 r.

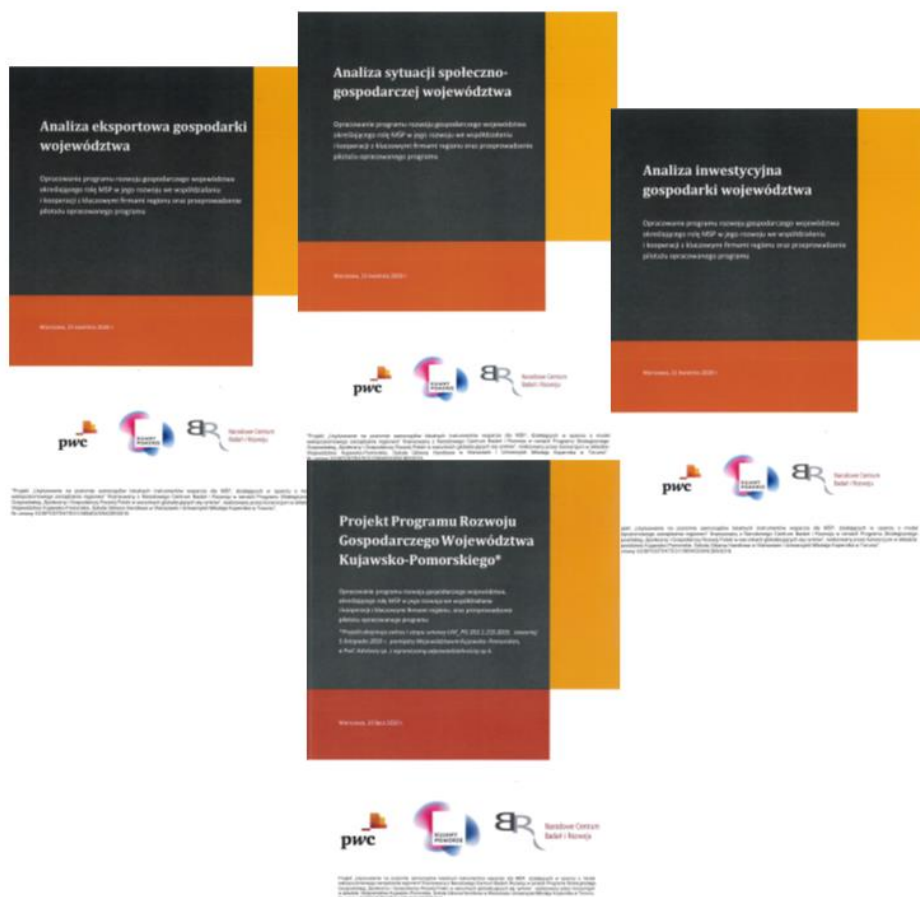

Program rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego

**Trwały i zrównoważony rozwój gospodarczy regionu,
przyczyniający się do poprawy jakości życia jego mieszkańców**

Dokument operacyjny
dla Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego
do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+

PROJEKT DO KONSULTACJI SPOŁECZNYCH

„Program rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego” powstał w ramach Projektu „Usytuowanie na poziomie samorządów lokalnych instrumentów wsparcia dla MŚP, działających w oparciu o model wielopoziomowego zarządzania regionem”, finansowanego z Narodowego Centrum Badań i Rozwoju z Programu Strategicznego GOSPOSTRATEG, realizowanego przez konsorcjum w składzie: Województwo Kujawsko-Pomorskie, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie i Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu.

W ramach powyższego projektu, opracowanie „Programu rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego” było przedmiotem zlecenia ze strony Województwa Kujawsko-Pomorskiego do Firmy PwC Advisory spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k, która w latach 2019-2021 wykonała kompleksowe analizy diagnostyczne oraz przedstawiła rozwiązania wariantowe składające się na kompletny projekt dokumentu (dotyczące kierunków rozwoju gospodarczego, systemu zarządzania rozwojem gospodarczym, systemu wdrażania i monitorowania zaproponowanych rozwiązań), na podstawie których Zarząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego, adaptując lub zmieniając zaproponowane rozwiązania i dokonując uzupełnień, podjął decyzje dotyczące rozwiązań uwzględnionych w finalnej wersji Programu.

SPIS TREŚCI

SPIS TREŚCI.....	3
WYKAZ SKRÓTÓW	5
Cel opracowania	6
Rola i miejsce Programu rozwoju gospodarczego w systemie planowania rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego.....	7
WNIOSKI Z DIAGNOZY SYTUACJI GOSPODARCZEJ	11
Ogólna charakterystyka sytuacji społeczno-gospodarczej województwa i poziomu przedsiębiorczości	13
Społeczne uwarunkowania rozwoju gospodarczego.....	14
System instytucjonalny wsparcia rozwoju gospodarczego.....	15
Inteligentne specjalizacje województwa kujawsko-pomorskiego oraz klastry	17
Innowacyjność i konkurencyjność regionu	18
Potencjał inwestycyjny.....	18
Potencjał eksportowy.....	19
Prognozy dotyczące uwarunkowań dalszego rozwoju gospodarczego	20
KIERUNKI POLITYKI ROZWOJU GOSPODARCZEGO WOJEWÓDZTWA	21
Cel główny, cele szczegółowe oraz priorytety i kierunki interwencji.....	21
Przesłanki identyfikacji celów, priorytetów i kierunków interwencji	21
Cele, priorytety i kierunki Programu rozwoju gospodarczego.....	28
Oczekiwane rezultaty planowanej interwencji.....	33
PRZEDSIĘWZIĘCIA NA RZECZ REALIZACJI PROGRAMU	37
I.1.1. Regionalne Obserwatorium Gospodarcze	39
I.1.2. Regionalna Instytucja Finansowa	41
I.1.3. Regionalny System Informacji i Doradztwa Gospodarczego.....	43
I.1.4. Rada Gospodarcza Województwa Kujawsko-Pomorskiego	45
I.1.5. Kujawsko-Pomorskie Centrum Naukowo-Technologiczne im. Prof. J. Czochralskiego	47
I.1.6. System akredytacji instytucji otoczenia biznesu.....	49
I.1.7. Przegląd procedur w zakresie oceny wniosków składanych do RPO w celu digitalizacji procesu	51
I.1.8. Kujawsko-Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna.....	53
I.1.9. Integracja cudzoziemców na kujawsko-pomorskim rynku pracy.....	54
I.1.10. Przygotowanie i promowanie nowych rozwiązań legislacyjnych w sprawach kluczowych dla regionu oraz realizacji w regionie kluczowych inwestycji z punktu widzenia rozwoju gospodarczego	55
I.2.1. Pakiet dla Starterów	56
I.2.2. Zintegrowana platforma informacyjna o instrumentach wsparcia dla przedsiębiorców wraz z internetową ofertą usług instytucji otoczenia biznesu.....	58
I.2.3. Data storing – wykorzystanie open data dla rozwoju przedsiębiorstw	60
I.2.4. Wsparcie transformacji przedsiębiorstw przez poprawę jakości zarządzania	62
I.2.5. Certyfikowane szkolenia zawodowe / <i>Regionalny Fundusz Szkoleniowy</i>	64
I.3.1. Internetowa „giełda usług regionalnych” wraz z systemem rejestrowania i promowania regionalnych produktów i usług	66
I.3.2. Programy akceleryacyjne realizowane we współpracy z dużymi przedsiębiorstwami	68
I.4.1. Program współpracy biznesu i szkół – klasy patronackie	70
I.4.2. Mój Region, Moja Przyszłość – kompleksowy program edukacyjny dla szkół ponadpodstawowych	72
I.4.3. Program – Przedsiębiorczość od najmłodszych lat	74
I.4.4. Kujawsko-pomorskie atrakcyjnym miejscem dla młodych osób rozpoczynających karierę zawodową.....	76
I.6.1. Fundusz wsparcia rzemiosła.....	79
I.6.2. Wsparcie dla rozpoczynających działalność rzemieślniczą	80
II.1.1. Regionalny Hub Cyfrowy	82
II.1.2. Pakiet Innowacje: Wsparcie finansowe i doradcze w zakresie innowacji	84
II.1.3. Pakiet Gospodarka 4.0	86
II.2.1. Pakiet Klastry.....	88
II.2.2. Proces Przedsiębiorczego Odkrywania wraz z identyfikacją nisz specjalizacyjnych w ramach regionalnych inteligentnych specjalizacji. 90	
II.2.3. Program animatorów współpracy	92
II.2.4. Wsparcie tworzenia kierunków przyszłościowych, w tym zidentyfikowanie kierunków pożądaných	94

II.2.5. Porozumienie na rzecz rozwoju Polski Północno-Wschodniej.....	96
II.3.1. Wsparcie internacjonalizacji MŚP	98
II.3.2. Pożyczki na certyfikację.....	100
II.3.3. Wsparcie działań na rzecz wzrostu eksportu - mentoring eksportowy oraz organizacja misji gospodarczych.....	102
III.1.1. Pożyczki na uzbrajanie terenów inwestycyjnych	104
III.1.2. Regionalny Operator Inwestorski.....	106
III.1.3. Rozwój bazy ofert inwestycyjnych oraz wzmocnienie potencjału kadrowego JST w województwie w zakresie pozyskiwania inwestorów	108
III.1.4. Centralny Park Inwestycyjny w Dźwierznie	110
III.2.1. Opracowanie strategii promocji gospodarczej województwa ze szczególnym uwzględnieniem państw perspektywicznych oraz jej implementacja	111
III.2.2. Budowa marki województwa w przestrzeni krajowej i międzynarodowej	113
III.2.3. Program na rzecz wysokiej jakości, certyfikowanej żywności.....	115
Wsparcie instytucjonalne rozwoju gospodarczego województwa	118
Wielopoziomowy model zarządzania rozwojem gospodarczym w regionie	119
Główne założenia systemu koordynacji Programu rozwoju gospodarczego	121
Departament odpowiedzialny za rozwój gospodarczy.....	125
Rada Gospodarcza Województwa Kujawsko-Pomorskiego.....	126
Rola kluczowych aktorów w nowym modelu rozwoju gospodarczego województwa	128
Zasady i warunki współpracy obowiązujące kluczowe instytucje uczestniczące w realizacji Programu	131
Rola dokumentu pn. „Plan realizacji ustaleń Programu rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego”	134
Harmonogram realizacji.....	134
Zakres planowanej interwencji w ujęciu terytorialnym i sektorowym	135
Monitorowanie i ewaluacja	144
System monitorowania	144
Monitorowanie rezultatów realizacji celów szczegółowych.....	144
Monitorowanie stanu realizacji przedsięwzięć	145
Monitorowanie realizacji celu głównego	149
Plan finansowy	153
Kontrola i sprawozdawczość	155
Kontrola	156
Odpowiedzialność.....	157
Sprawozdawczość	157
Spójność Programu rozwoju gospodarczego z innymi dokumentami strategicznymi	158
Dokumenty strategiczne na poziomie rządowym	158
Dokumenty strategiczne na poziomie wojewódzkim	162
Załączniki	162

WYKAZ SKRÓTÓW

Skrót	Wyjaśnienie
B2B	ang. Business to Business
BARR	Bydgoska Agencja Rozwoju Regionalnego
BDL	Bank Danych Lokalnych
BGK	Bank Gospodarstwa Krajowego
BIZ	Bezpośrednie inwestycje zagraniczne
BPO	Outsourcing, ang. Business Process Outsourcing
B+R	Badania i rozwój
GUS	Główny Urząd Statystyczny
ICT	Teleinformatyka, ang. Information and Communications Technology
IOB	instytucje otoczenia biznesu
IOT	Internet Rzeczy, ang. Internet of Things
IoT NP	IoT North Poland Hub
IS	Inteligentne Specjalizacje
IT	Technologia informacyjna
JST	Jednostki Samorządu Terytorialnego
KPAI	Kujawsko-Pomorska Agencja Innowacji Sp. z o.o.
KPFP	Kujawsko-Pomorski Fundusz Pożyczkowy Sp. z o.o.
KPFPK	Kujawsko-Pomorski Fundusz Poręczeń Kredytowanych Sp. z o.o.
KPFR	Kujawsko-Pomorski Fundusz Rozwoju Sp. z o.o.
KP COIiE	Kujawsko-Pomorskie Centrum Obsługi Inwestorów i Eksportu
KPM	Krajowa Polityka Miejska
KSRR	Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego
MLG	Multi-level governance, pol. wielopoziomowe zarządzanie
MŚP	Małe i średnie przedsiębiorstwa
NCBiR	Narodowe Centrum Badań i Rozwoju
NUTS	Klasyfikacja Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych
PAIH	Polska Agencja Inwestycji i Handlu
PARP	Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości
PKB	Produkt Krajowy Brutto
PKD	Polska Klasyfikacja Działalności
PRG	Program rozwoju gospodarczego
PSSE	Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna
RCI	Indeks Regionalnej Konkurencyjności, ang. Regional Competitiveness Index
RIF	Regionalna Instytucja Finansowa
RIS	Regionalne Inteligentne Specjalizacje, ang. Regional Innovation Scoreboard
ROG	Regionalne Obserwatorium Gospodarcze
RPO	Regionalny Program Operacyjny
RPO WKP	Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego
SSC	ang. Shared Service Centre (Centrum Usług Wspólnych)
TARR	Toruńska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A
TGI BGK	Towarzystwa Funduszy Inwestycyjnych Banku Gospodarstwa Krajowego
UE	Unia Europejska

WPROWADZENIE

Cel opracowania

Od początku funkcjonowania województwo kujawsko-pomorskie nie w pełni wykorzystuje potencjały rozwojowe. Skutkiem tego stan rozwoju społeczno-gospodarczego, jakość życia i konkurencyjność gospodarki nie odzwierciedlają aspiracji władz samorządowych, mieszkańców i przedsiębiorców. Długotrwałe bezrobocie, które zostało przewyciężone dopiero w ostatnich latach, ograniczało warunki życia wynikające z sytuacji materialnej mieszkańców. Wciąż zbyt niska konkurencyjność utrudnia przebieg procesów takich jak innowacyjność, sieciowanie, czy też ekspansja terytorialna podmiotów gospodarczych. W latach 2010-2019 liczba podmiotów gospodarczych na terenie województwa zwiększyła się zaledwie o 9%, podczas gdy aż 7 regionów w kraju notowało dynamikę na poziomie powyżej 15%, a liderzy – ok. 25%. Wśród regionów o dużej dynamice są województwa wykazujące podobieństwa pod względem profilu społeczno-gospodarczego do województwa kujawsko-pomorskiego, co wskazuje, że także i w tym regionie istnieją wciąż niewykorzystane rezerwy.

Celem niniejszego Programu rozwoju gospodarczego jest zdynamizowanie rozwoju. Program adresowany jest przede wszystkim do małych i średnich przedsiębiorstw, które w wyniku realizacji zaproponowanych ustaleń powinny w sposób zauważalny wzmocnić potencjał, co przyniesie wymierne efekty w sferze regionalnego PKB, wzrostu zamożności podmiotów, wzrostu wynagrodzeń, a pośrednio także wzmocnienia sytuacji samorządów lokalnych w sposób pośredni zależnych od stanu rozwoju gospodarczego. Jednak szereg ustaleń Programu w silny pozytywny sposób sprzyjać będzie także rozwojowi podmiotów dużych i bardzo dużych, których wpływ na konkurencyjność i rozpoznawalność regionu jest niewspółmiernie wysoki. Jednocześnie, zdynamizowanie procesów konkurencyjności i innowacyjności regionalnej gospodarki wymaga aktywnego włączenia jej istotnego składnika, jakim są MŚP. Tak, poprzez zwiększanie produktywności MŚP oraz wielkości ich udziału w PKB, możliwe jest pokonanie pułapki średniego dochodu i produktu.

MŚP już obecnie są szczególną wartością krajowej i regionalnej gospodarki. Generują prawie połowę PKB i tworzą miejsca pracy dla prawie 70% zatrudnionych, ale mają o ok. 8 punktów procentowych mniejszy udział w krajowym PKB, w porównaniu ze średnią UE przy podobnym poziomie zatrudnienia. Są również znacznie mniej produktywne i mniej inwestują niż ich odpowiednicy w UE. Poziom ich innowacyjności jest znacznie poniżej średniej UE.

Powyższe fakty wskazują na fundamentalną potrzebę zmiany w sektorze MŚP, poprzez zidentyfikowanie i zastosowanie nowych impulsów dla ich rozwoju. Dotyczy to zarówno zwiększenia dostępnych środków dla finansowania ich rozwoju, budowania trwałych powiązań przeciwdziałających ich rozdrobnieniu i małej wielkości, jak i wsparcia o charakterze mentoringu dla pokonania luki niedostatecznej wiedzy i umiejętności dla ich prowadzenia, a także trudności w dostępie do zasobów infrastrukturalnych.

Istotnym więc czynnikiem, w procesie wspierania rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego, jest przygotowanie skutecznego i dopasowanego do potrzeb docelowych odbiorców (przedsiębiorstw funkcjonujących na obszarze województwa oraz przedsiębiorstw chcących zlokalizować swoją działalność na terenie województwa) systemu wsparcia instytucjonalnego i produktowego z poziomu regionalnego, w tym działających aktualnie regionalnych instytucji otoczenia biznesu, współdziałającego ze strukturą lokalnych JST. Skuteczne wsparcie przedsiębiorstw w procesie ich rozwoju, a tym samym podniesienie gospodarki województwa na wyższy poziom może nastąpić jedynie w wyniku opracowania i zastosowania zestawu narzędzi dopasowanego do indywidualnych cech, charakterystycznych potencjałów i potrzeb regionalnego rynku.

Niniejszy dokument jest podsumowaniem prawie dwóch lat prac obejmujących szczegółowe analizy i badania wyżej wspomnianych potencjałów regionu oraz przedstawieniem propozycji rozwiązań, których wdrożenie

przyniesie efekt w postaci zwiększenia produktywności i innowacyjności regionalnych przedsiębiorstw, a co za tym idzie wzrostu gospodarczego województwa.

Program rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego wraz z załącznikami stanowi dla Samorządu Województwa „mapę drogową” dla wdrożenia kompleksowych działań aktywizujących gospodarkę regionu, stawiających MŚP w centrum wzrostu inwestycji, eksportu i innowacyjności, ale także wyposażających Samorząd Województwa w niezbędne instrumenty umożliwiające skuteczne planowanie i wdrożenie działań prorozwojowych (np. Regionalne Obserwatorium Gospodarcze). Nastąpi to poprzez zaangażowanie nie tylko Samorządu Województwa, ale także samorządów lokalnych oraz regionalnych instytucji otoczenia biznesu działających w formule wielopoziomowego zarządzania.

Dokument Program rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego powstał w ramach Projektu „Usytuowanie na poziomie samorządów lokalnych instrumentów wsparcia dla MŚP, działających w oparciu o model wielopoziomowego zarządzania regionem” REGIOGMINA, finansowanego z Narodowego Centrum Badań i Rozwoju w ramach Programu Strategicznego Gospostrateg - „Społeczny i Gospodarczy Rozwój Polski w warunkach globalizujących się rynków”, realizowanego przez konsorcjum w składzie: Województwo Kujawsko-Pomorskie, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie i Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu; Nr umowy GOSPOSTRATEG1/ 385453/ 3/NCBR/2018.

Zadanie pn. „Opracowanie Programu rozwoju gospodarczego województwa, określającego rolę MŚP w jego rozwoju, we współdziałaniu i kooperacji z kluczowymi firmami regionu oraz przeprowadzenie pilotażu opracowanego programu”, zostało zrealizowane przez Firmę PwC Advisory Sp. z o.o. sp.k. na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

Sformułowanie ustaleń Programu rozwoju gospodarczego zostało poprzedzone badaniami diagnostycznymi koncentrującymi się na trzech zagadnieniach: analizie społeczno-gospodarczej, analizie gospodarki inwestycyjnej oraz analizie gospodarki eksportowej województwa. W celu sporządzenia diagnozy sytuacji gospodarczej województwa wykorzystano szereg metod i technik badawczych o charakterze ilościowym oraz jakościowym, w tym metody pozwalające na zaangażowanie interesariuszy, m.in. przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego, instytucji otoczenia biznesu, uczelni i jednostek naukowych, przedsiębiorców, specjalistów i ekspertów ds. rozwoju gospodarczego. Opracowana diagnoza sytuacji gospodarczej, a także wykorzystane metody i techniki badawcze zostały przedstawione w załączniku nr 1 do niniejszego dokumentu.

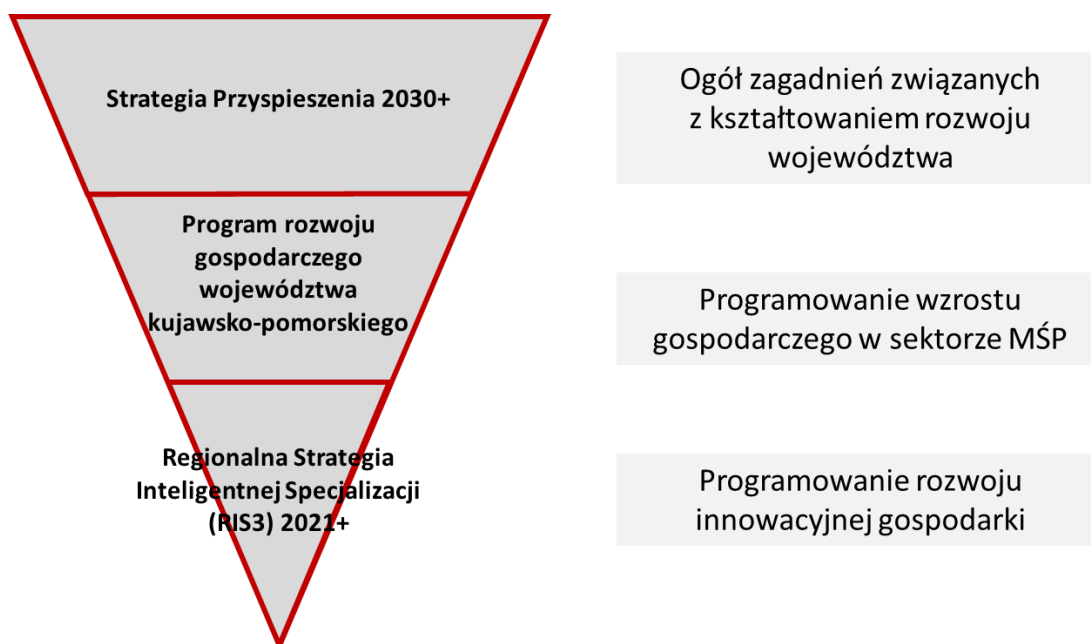
Rola i miejsce Programu rozwoju gospodarczego w systemie planowania rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego

Program rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego stanowi jeden z dokumentów operacyjnych województwa kujawsko-pomorskiego, mających na celu formułowanie założeń i określanie warunków dla rozwoju gospodarczego. Jest zaliczany do tzw. regionalnych dokumentów programowych – wskazanych w „Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+”. Zgodnie z założeniami „Strategii Przyspieszenia 2030+”, realizacja szczególnie ważnych aspektów rozwoju województwa wymaga bardziej pogłębionego, szczegółowego zaplanowania zadań – zarówno w aspekcie merytorycznym, jak i organizacyjnym. Tych szczegółowych ustaleń dokonuje się w dokumencie zewnętrznym – o charakterze operacyjnym, będącym konkretnym planem działań na rzecz realizacji określonego zakresu „Strategii Przyspieszenia 2030+”. Program rozwoju gospodarczego jest jednym z dokumentów tego typu w obszarze „Gospodarka”. Odpowiada za programowanie działań związanych z szeroko rozumianą poprawą poziomu rozwoju gospodarczego, koncentrując się zwłaszcza na jakościowej poprawie sytuacji sektora małych i średnich przedsiębiorstw.

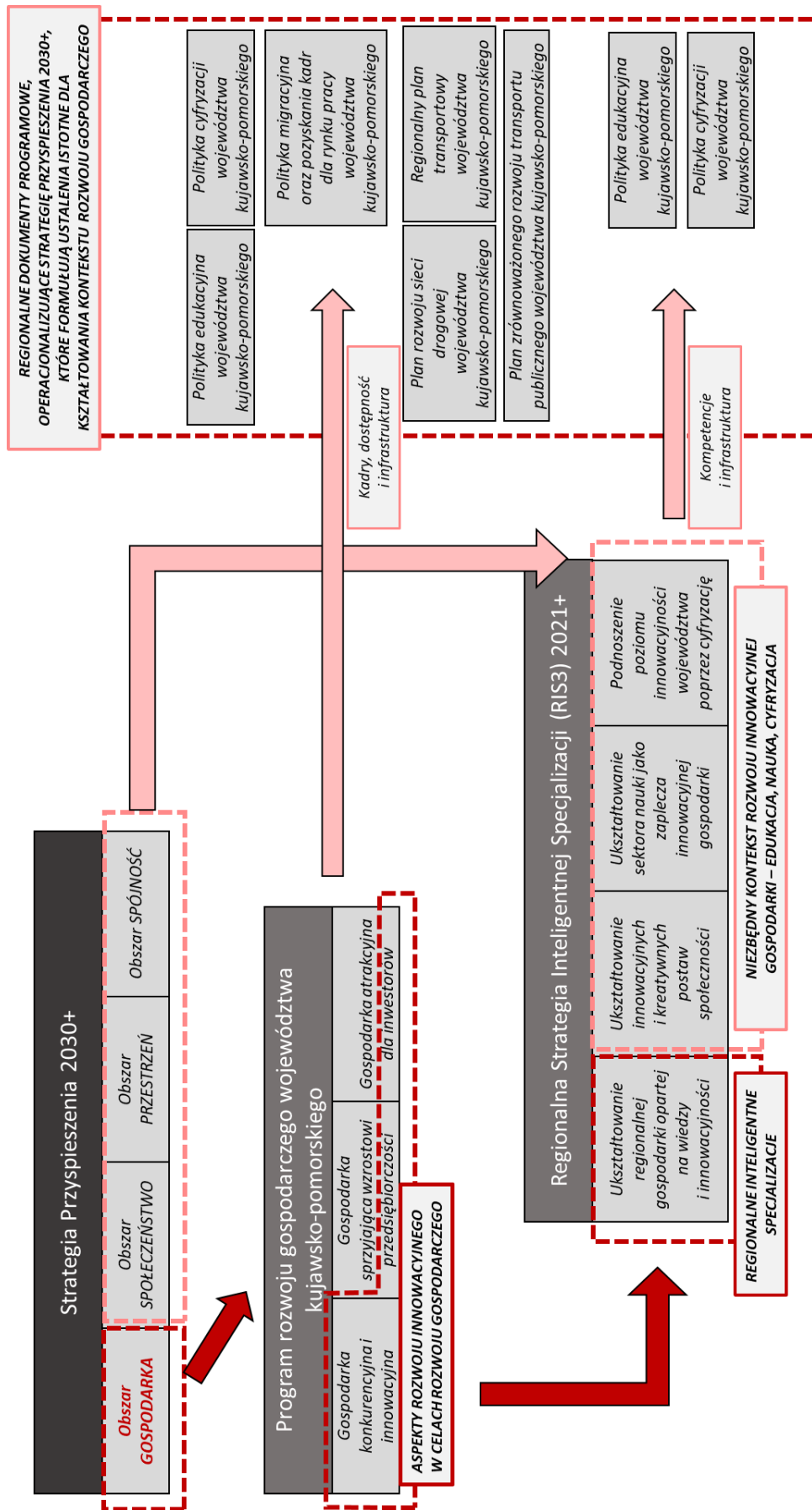
Podkreślić należy, że niniejszy dokument jest *programem rozwoju* w rozumieniu ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, w tym w szczególności zawiera elementy określone w art. 17 (który określa zawartość programu rozwoju), a podczas prac dopełniono wszystkich wymaganych procedur formalnych. Jednak Program rozwoju gospodarczego nie ogranicza się wyłącznie do spełnienia wymogów ustawowych – zawiera więcej informacji i obejmuje szerszy zakres zagadnień, które pozwolą na jego skuteczne wdrożenie.

Program rozwoju gospodarczego jest bezpośrednio powiązany z innym regionalnym dokumentem programowym – wskazanym w „Strategii Przyspieszenia 2030+” w obszarze „Gospodarka” – *Regionalną Strategią Inteligentnej Specjalizacji (RIS3) 2021+* (dalej RIS3 2021+). Na poziomie ideowym należy wskazać komplementarność obydwu opracowań. Rolą Programu rozwoju gospodarczego jest kształtowanie warunków rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw we wszystkich aspektach istotnych dla tego rozwoju. Ma więc charakter bardzo szeroki. Jednym z szeregu podejmowanych w nim zagadnień, jest wzmacnianie konkurencyjności regionalnej gospodarki poprzez rozwój jej innowacyjności, nowoczesności, zaawansowania technologicznego i organizacyjnego. Procesy te dotyczą tylko wybranych dziedzin, wykazujących ku temu szczególne predyspozycje - z jednej strony wynikające z nawiązywania do potrzeb współczesnej gospodarki światowej (funkcjonujące w obszarach o dużej konkurencyjności), ale z drugiej dotyczące obszarów, które w specyfice województwa kujawsko-pomorskiego (wynikającej z jego predyspozycji naturalnych, szeroko rozumianego stanu rozwoju oraz tradycji gospodarczych, zaplecza naukowo-badawczego oraz charakteru/profilu zasobów ludzkich) znajdują sprzyjające warunki dla dogodnego rozwoju. Te wybrane dziedziny, szczególnie podatne na stymulowanie ich nowoczesnego charakteru, w sposób naturalny stają „lokomotywami innowacyjności” i pośrednio kształtują także rozwój pozostałych mniej innowacyjnych dziedzin gospodarki. Określa się je mianem „inteligentnych specjalizacji” i w polityce rozwoju regionalnego przykładą się szczególną wagę do stwarzania sprzyjających warunków dla dalszego rozwoju, bowiem ich wpływ na wyniki ekonomiczne podmiotów, możliwości ich dalszego rozwoju (w tym tworzenia powiązań i kooperacji), kształtowania rynku pracy (i w aspekcie możliwości realizacji aspiracji zawodowych i w aspekcie poziomu wynagrodzeń), a wreszcie szeroko rozumianą konkurencyjność gospodarki oraz wizerunkowe pozycjonowanie regionów (kształtowanie korzystnego wizerunku) – jest niewspółmiernie wysoki. Rolą RIS3 2021+ w relacji do Programu rozwoju gospodarczego, jest więc formułowanie założeń rozwoju innowacyjnego gospodarki – szczególnego wsparcia podmiotów funkcjonujących w wybranych dziedzinach, spełniających warunki uznania ich za inteligentne specjalizacje. W takim kontekście RIS3 2021+ rozszerza i dopełnia ustalenia Programu rozwoju gospodarczego, stając się jego specjalistycznym uzupełnieniem (swoistym „dodatkiem do programu”), skoncentrowanym na kształtowaniu rozwoju nowoczesnej gospodarki województwa. Złożoność i szeroki zakres merytoryczny i formalny procesu ustawicznego odkrywania inteligentnych specjalizacji, a także wymagana duża elastyczność działań (dostosowywanie polityki rozwoju do zmieniających się uwarunkowań) wymaga odrębnego dokumentu programowego, który go definiuje. Dlatego też RIS3 2021+, będąc dokumentem silnie powiązanim z Programem rozwoju gospodarczego, bo także dotyczącym wzmacniania konkurencyjności gospodarki, stanowi odrębny dokument programowy – komplementarny wobec Programu. Obydwa dokumenty były tworzone w tym samym okresie.

Schemat 1. Idea umiejscowienia RIS3 2021+ w systemie planowania rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2030 w następstwie realizacji ustaleń Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku (Strategia Przyspieszenia 2030+)

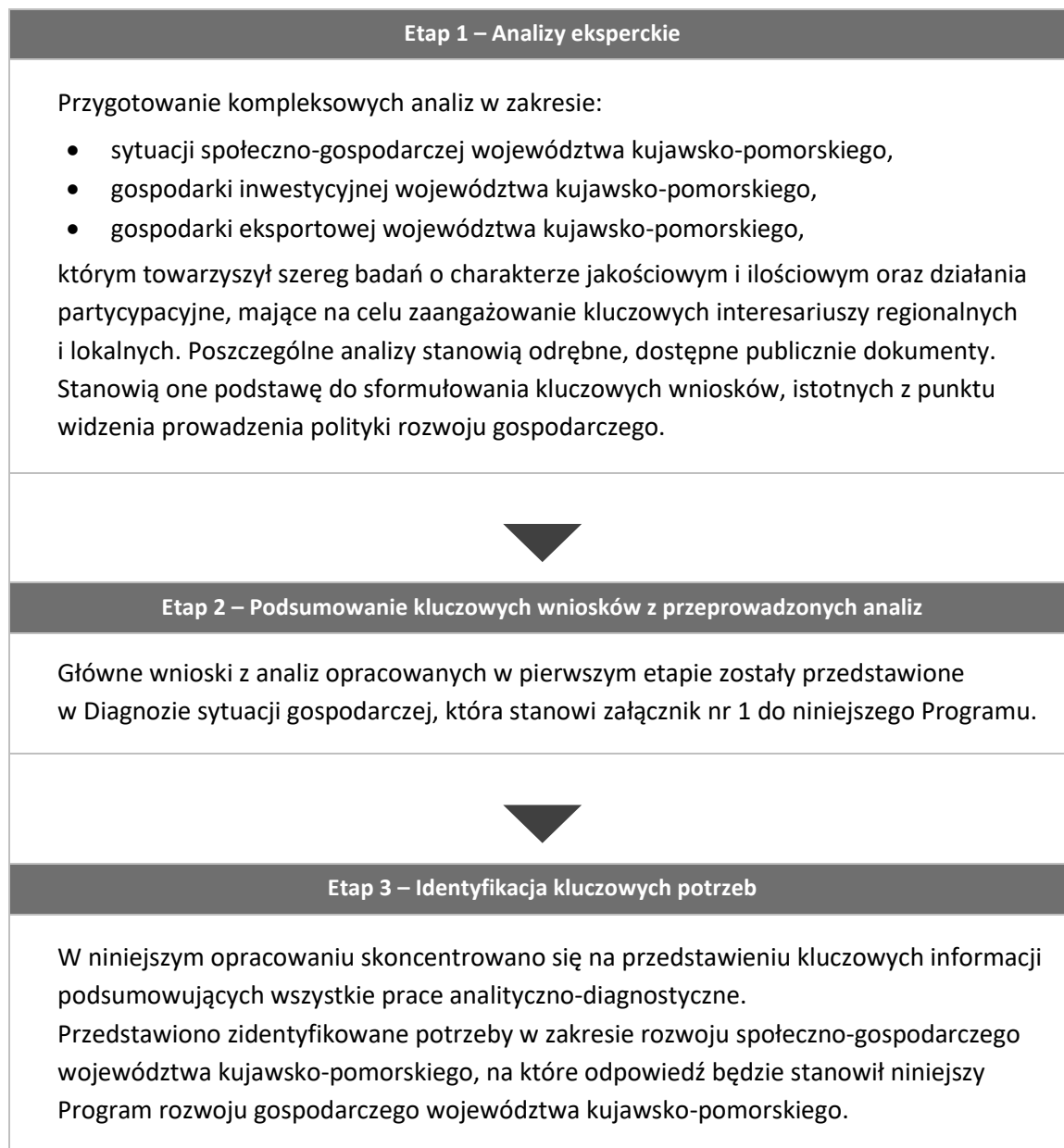

Schemat 2. Schemat wyjaśniający powiązania merytoryczne i logiczne oraz obszary zainteresowania dokumentów formułujących założenia i operacjonalizujących politykę rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego.

WNIOSKI Z DIAGNOZY SYTUACJI GOSPODARCZEJ

Prace diagnostyczne związane z przygotowaniem niniejszego opracowania zostały przeprowadzone w podziale na trzy etapy^{1 2}:

1 Niniejszy rozdział zawiera kluczowe wnioski wynikające z diagnozy sytuacji gospodarczej województwa. Szczegółowy opis diagnozy znajduje się w załączniku nr 1 do Programu.

2 Stosunkowo długi okres realizacji prac nad Programem rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego (pierwszy projekt został przygotowany w połowie 2020 roku) spowodował, że obecnie dostępne są bardziej aktualne dane statystyczne, niż wykorzystane na etapie przygotowania Analizy inwestycyjnej, Analizy eksportowej i Szczegółowego opisu diagnozy znajdującej się w załączniku nr 1 do Programu. Przygotowując zasadniczy dokument Programu dokonano szczegółowej weryfikacji aktualności wyników wykonanych analiz i stwierdzono, że nastąpiła tu wyłącznie utrata aktualności danych, ale nie miały miejsca zasadnicze zmiany charakteru danych zagadnień. Wszystkie wnioski będące podstawą planowania działań, pozostały aktualne. W związku z powyższym, przygotowując finalny dokument Programu dokonano aktualizacji tylko wybranych danych, starając się je zamieścić wg stanu najbardziej aktualnego. W samych analizach oraz załączniku nr 1 pozostały one w niezmienionej postaci.

Województwo kujawsko-pomorskie *

Populacja:
2 072,4 tys.

Powierzchnia:
17 971,34 km²

**Przyrost naturalny na
1000 ludności:**
-1,3

**Przeciętne miesięczne
wynagrodzenie brutto:**
4 301,08 PLN

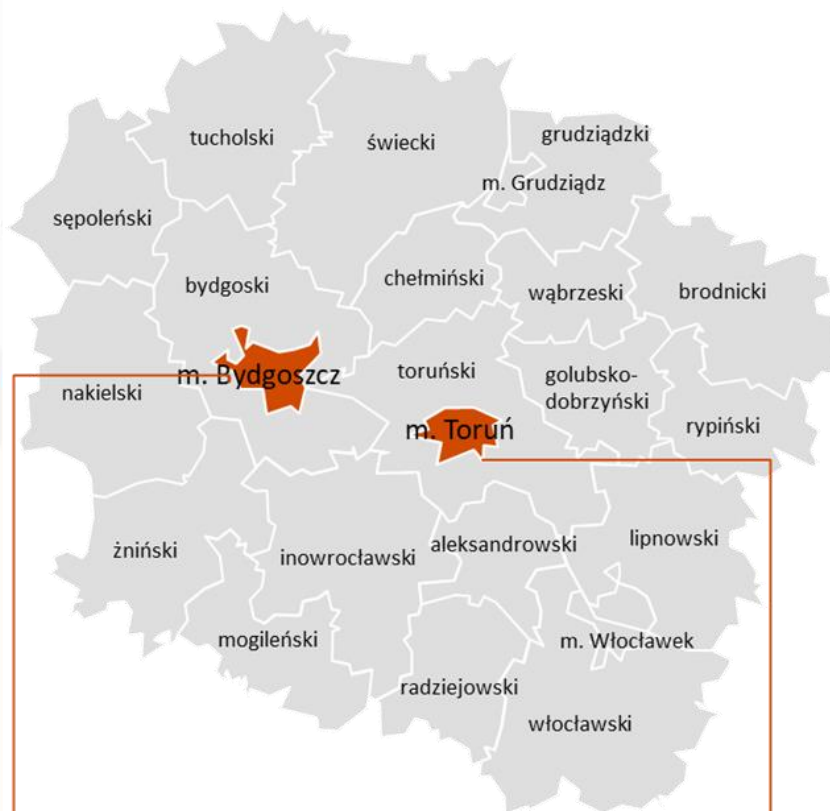
Stopa bezrobocia:
7,9%

**Podmioty gospodarki
narodowej:**
203 548

**Osoby fizyczne
prowadzące działalność
gospodarczą:**
150 200

Źródła:

* Dane publikowane przez Urząd Statystyczny w Bydgoszczy – stan na 31 grudnia 2019 r.

Województwo kujawsko-pomorskie zajmuje obszar 17 971,34 km², co czyni je dziesiątym pod względem powierzchni regionem w Polsce. Jest zamieszkiwane przez ok. 2,07 mln ludności (stan na 31 grudnia 2019 r.). Jako jedno z dwóch województw w Polsce posiada dwie stolice: Bydgoszcz – miasto będące siedzibą urzędu wojewódzkiego oraz Toruń – z siedzibą urzędu marszałkowskiego. W obrębie województwa znajduje się 19 powiatów oraz 4 miasta na prawach powiatu.

Ogólna charakterystyka sytuacji społeczno-gospodarczej województwa i poziomu przedsiębiorczości

Podsumowanie dotyczące ogólnej charakterystyki sytuacji społeczno-gospodarczej województwa i poziomu przedsiębiorczości

W województwie kujawsko-pomorskim następuje wzrost wartości PKB (zarówno w wartościach bezwzględnych, jak i w przeliczeniu na 1 mieszkańca), jednak jest on mniej dynamiczny niż średnia dla Polski.

Wartość Dodana Brutto (WDB) dla regionu stanowi 4,4% WDB dla Polski. W przeliczeniu na 1 mieszkańca to ok. 90% średniej wartości dla kraju, co plasuje województwo na jedenastej pozycji wśród wszystkich regionów.

Wartość wskaźnika Produkcji Sprzedanej Przemysłu (PSP) dla województwa kujawsko-pomorskiego (4,1%) klasyfikuje je na ósmej pozycji wśród województw. Mimo że w latach 2010-2019 lokata województwa pozostawała niezmienna, to było ono jednym z 6 województw, które odnotowały zmniejszenie swego udziału w krajowej PSP (o 0,4 punktu procentowego).

W 2019 r. wartość nakładów inwestycyjnych w województwie kujawsko-pomorskim wyniosła 12 131,3 mln PLN (dziesiąta pozycja w kraju), z czego aż 38,8% to nakłady poniesione w sekcjach B, C, D, E (górnictwo i wydobywanie, przetwórstwo przemysłowe, wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych, dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją).

Tempo wzrostu liczby podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON zarówno w ujęciu bezwzględnym, jak i w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców jest jednym z najwolniejszych w kraju. W 2019 r. w regionie zarejestrowanych było prawie 204 tys. podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON (w 2018 – 197,7 tys.), co w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców dawało 98 podmiotów i plasowało województwo dopiero na jedenastym miejscu w kraju (około 84% średniej krajowej).

Na tle pozostałych województw kujawsko-pomorskie cechowało się niezadowalającym poziomem rozwoju zarówno mikroprzedsiębiorstw, jak i małych przedsiębiorstw. W przypadku obu grup wartość wskaźnika w 2019 r. nie przekraczała średniej krajowej i klasyfikowała województwo na jedenastym miejscu w Polsce.

W 2019 r. w województwie zarejestrowanych było 150 202 podmiotów osób fizycznych, liczba ta wzrosła od 2012 r. o 8 837 przedsiębiorstw (o 6,3%). Oznacza to, że kujawsko-pomorskie wykazuje w tym względzie znacznie niższą dynamikę zmian niż najszybciej rozwijające się województwa (mazowieckie, małopolskie i pomorskie – wzrost o ponad 16% w stosunku do 2012 r.).

Bydgoszcz i Toruń notują niemal najniższe wartości ogólnego wskaźnika przedsiębiorczości spośród miast wojewódzkich, a dysproporcja w stosunku do większości z nich wynosi nawet kilkadziesiąt podmiotów na 10 tys. mieszkańców. Pod względem wartości wskaźnika liczby podmiotów osób fizycznych na 100 osób w wieku produkcyjnym Toruń (14,1) i Bydgoszcz (13,6) zajmują odpowiednio szesnaste i osiemnaste miejsce w kraju.

Analizując specyfikę gospodarki regionalnej województwa kujawsko-pomorskiego, należy wskazać dwa sektory gospodarki, które odróżniają region na tle pozostałych województw. Są to turystyka zdrowotna oraz rolnictwo, które z jednej strony opierają się o endogeniczne potencjały regionu, a z drugiej strony wpisują się w globalne trendy rozwojowe.

Kluczowe potrzeby związane z obszarem³

³ Do każdej potrzeby (określonej na podstawie wniosków z analizy obszaru) przypisano sygnaturę, która pozwoli na identyfikację konkretnego wniosku w dalszej części opracowania (w szczególności w opisie przedsięwzięć w ramach Programu).

SSG1: Należy utrzymać dotychczasowe formy wsparcia rozpoczynania działalności gospodarczej, jednocześnie podnosząc limity wysokości wsparcia do poziomu, który pozwoli na uruchomienie działalności produkcyjnej oraz dopuszczać możliwość montażu dotacji z instrumentami finansowymi.

SSG2: Istotne jest wsparcie sektora MŚP w dalszych inwestycjach prowadzących do wzrostu przedsiębiorstw (zarówno pod względem zatrudnienia, jak i wartości produkcji).

SSG3: Należy zachęcać duże przedsiębiorstwa do podejmowania współpracy z podmiotami z sektora MŚP poprzez programy akceleracji start-upów, dotowane przez stronę publiczną.

SSG4: Należy wspierać firmy z sektora MŚP w udrożnieniu współpracy z dużymi podmiotami funkcjonującymi w regionie.

SSG5: Istnieje potrzeba podjęcia działań mających na celu kształtowanie postaw proprzedsiębiorczych wśród uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych w regionie.

SSG6: Należy wspierać firmy z sektora MŚP w ich dążeniach do wzrostu efektywności, co przyczyni się do zwiększenia ich udziału w ogólnym PKB dla Polski.

Społeczne uwarunkowania rozwoju gospodarczego

Podsumowanie dotyczące społecznych uwarunkowań rozwoju gospodarczego

Kujawsko-pomorskie należy do województw, w których w ciągu ostatnich lat nastąpił spadek liczby ludności. W 2019 r. województwo zamieszkiwały 2 072 373 osoby, a w ciągu zaledwie 9 lat (2010-2019) w regionie nastąpił spadek o 26,3 tys. mieszkańców (-1,3%).

W latach 2010-2019 w wyniku migracji co roku ubywało średnio niecałe 2 tys. osób, a łącznie w tym okresie region utracił 18,1 tys. mieszkańców. Analiza wieku migrantów wskazuje, że najliczniejszą grupę zarówno w ujęciu bezwzględnym, jak i w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców stanowiły osoby młode, w wieku 25-34 lata.

W 2019 r. wyróżniało się na tle pozostałych regionów stosunkowo wysokim odsetkiem ludności z wykształceniem zasadniczym zawodowym (szósta pozycja w kraju) oraz wykształceniem średnim ogólnokształcącym, gimnazjalnym, podstawowym lub niższym (ósma pozycja w kraju). Jednocześnie – pomimo stałego wzrostu zarówno liczby, jak i udziału osób z wykształceniem wyższym – w 2019 r. kujawsko-pomorskie zajmowało pod tym względem dopiero dziesiątą pozycję w kraju.

Województwo kujawsko-pomorskie nie ma wyróżniającego się na tle kraju potencjału akademickiego. Na jego terenie działa kilkanaście instytucji szkolnictwa wyższego, skupionych, podobnie jak w innych regionach, przede wszystkim w ośrodkach stołecznych. Istotną zmianą, która zaszła podczas tworzenia programu było powołanie w Bydgoszczy Politechniki.

W województwie kujawsko-pomorskim w 2019 r. studiowało 54 100 osób, co stanowiło prawie 4,5% studentów w Polsce (dziewiąta pozycja w kraju)

Region charakteryzuje się jednym z najniższych w kraju odsetkiem absolwentów i studiujących na kierunkach technicznych i przyrodniczych. W 2019 r. w kujawsko-pomorskim zaledwie 13% studentów kształciło się na kierunkach inżynierjno-technicznych i przyrodniczych.

Aktywność zawodowa mieszkańców, wyrażona udziałem osób aktywnych zawodowo w liczbie ludności, jest cały czas niższa niż przeciętnie w kraju. W 2019 r. współczynnik aktywności zawodowej w województwie dla ogółu ludności wynosił 55,2% (ósma pozycja wśród województw) i 75,6% dla ludności w wieku produkcyjnym (dziewiąta pozycja w kraju).

Jeśli chodzi o strukturę pracujących, to w 2019 r. najliczniejsi byli pracujący w dziale przemysłu i budownictwa (30%), co było wartością wyższą niż przeciętnie w kraju (27%). Szczególnie dobrze na tle kraju zatrudnienie w tym dziale w województwie wypadło w sekcji C – przetwórstwo przemysłowe.

Kluczowe potrzeby związane z obszarem

SU1: Konieczne jest wprowadzenie rozwiązań instytucjonalnych, pozwalających na skuteczne nawiązywanie współpracy pomiędzy przedsiębiorcami a środowiskiem naukowym.

SU2: Należy wspierać uczelnie publiczne funkcjonujące w województwie w prowadzeniu kierunków inżynieryjno-technicznych oraz przyrodniczych, na które istnieje największe zapotrzebowanie na regionalnym rynku pracy.

SU3: Należy stworzyć mechanizmy promujące współpracę przedsiębiorców ze szkołami zawodowymi, która zaowocuje lepszym dostosowaniem wiedzy i umiejętności absolwentów tych szkół do wymagań potencjalnych pracodawców; a także rozwijać system szkoleń i kursów na rzecz poprawy kwalifikacji. Należy także podjąć działania na rzecz pozyskania kadr dla gospodarki regionu poza granicami kraju, szczególnie w tych dziedzinach, w których zasilenie rynku pracy cudzoziemcami pozwalałoby skutecznie niwelować deficyty odpowiednio wykwalifikowanej kadry.

SU4: Konieczne jest prowadzenie działań w zakresie edukacji formalnej i nieformalnej dzieci oraz wsparcie w rozwijaniu zainteresowań i nabywaniu kompetencji, a także tworzenie warunków do podnoszenia umiejętności zawodowych i uzyskiwania nowych kwalifikacji przez dorosłych.

SU5: Konieczny jest wzrost kwalifikacji kadry zarządzającej w zakresie odpowiedzi na wyzwania stawiane przez dynamicznie zmieniającą się rzeczywistość gospodarczą, ze szczególnym uwzględnieniem przemian w zakresie zarządzania, zmian technologicznych i odpowiedzi na wyzwania klimatyczne.

System instytucjonalny wsparcia rozwoju gospodarczego

Podsumowanie dotyczące analizy obecnego modelu instytucjonalnego – kluczowe wnioski:

Przeprowadzona diagnoza obecnej oferty wsparcia biznesu pokazuje, że w regionie realizowana jest duża liczba inicjatyw probiznesowych, jednak brakuje jednostki, która by je w sposób systemowy koordynowała.

Wsparcie punktowe w określonych obszarach związanych z prowadzeniem przedsiębiorstwa jest na wysokim poziomie, jednak jego podstawowym mankamentem są ograniczenia terytorialne związane z funkcjonowaniem poszczególnych IOB. Ich działania, często realizowane na wysokim poziomie, niejednokrotnie dublują się.

Większość instytucji prowadzi działania edukacyjne, szkoleniowe, promocyjne, wspierające internacjonalizację, brokerskie czy też doradcze w zakresie pozyskiwania funduszy. Spowodowane jest to przede wszystkim wyżej wspomnianym zasięgiem działania.

W większości przypadków instytucje wspierające biznes powołane zostały do podejmowania przedsięwzięć w konkretnym mieście lub na konkretnym terenie, dlatego spektrum ich działań musiało być szerokie, żeby nie tworzyły się luki w systemie wsparcia na danym obszarze.

Zauważalne są incydentalne działania wspólne większej liczby IOB, ale z punktu widzenia efektywności Programu rozwoju gospodarczego ich ilość jest niewystarczająca.

Kwestie związane ze współpracą oraz z docieraniem z ofertą poszczególnych instytucji do firm w całym regionie określone zostały przez same IOB jako jeden z kluczowych problemów obecnego systemu wsparcia. Widoczny jest przede wszystkim brak podmiotu, który dzięki posiadanym kompetencjom i środkom pełniłby rolę lidera dla pozostałych IOB.

W województwie oferowanych jest wiele instrumentów wsparcia finansowego. Niemniej jednak obszar ten boryka się z dwoma zasadniczymi wyzwaniami. Pierwsze wyzwanie to duże rozproszenie wsparcia finansowego (w szczególności ze środków UE), a co za tym idzie – chaos informacyjny: przedsiębiorcy nie wiedzą, do kogo, po co i kiedy powinni się kierować. Natomiast drugie wyzwanie dotyczy braku, w stosunkowo bogatej ofercie wsparcia, mechanizmów umożliwiających finansowanie działalności o podwyższonym ryzyku.

Kluczowe potrzeby związane z nowym modelem instytucjonalnym zarządzania rozwojem gospodarczym:

MI1: Istotne jest stworzenie platformy do współpracy między instytucjami wspierającymi biznes, jak również wyznaczenie podmiotu, który dzięki posiadanym kompetencjom i środkom pełniłby rolę lidera dla pozostałych IOB.

MI2: Konieczne jest wypracowanie mechanizmów umożliwiających udostępnianie danych i informacji o charakterze gospodarczym, a także powołanie / rozwój wysoko wyspecjalizowanej jednostki, która na bieżąco rozpoznawałaby potrzeby, problemy, oczekiwania środowiska gospodarczego i naukowego, prowadziłaby działalność analityczną i formułowała rekomendacje w zakresie działań na rzecz rozwoju gospodarczego (adresowane do samorządu województwa, samorządów lokalnych i środowiska gospodarczego).

MI3: Rekomendowane jest wyznaczenie jednostki, która będzie odpowiedzialna za organizowanie, zarządzanie i koordynację aktywności związanej z finansowaniem działalności rozwojowej w regionie (w formie zwrotnego wsparcia finansowego), a także będzie reagowała na pojawiające się w tym zakresie zapotrzebowanie na finansowanie rozwoju regionalnego, w tym ze strony rynku i oferowała nowoczesne instrumenty wsparcia zwrotnego (tj. będzie działała w tzw. luce rynkowej). W ten sposób wykształci się funkcjonalność swoistego "regionalnego banku", który mógłby oferować wsparcie dla przedsiębiorców, ale także dla samorządów na realizację inwestycji publicznych sprzyjających rozwojowi gospodarczemu.

MI4: Niezbędne jest upowszechnienie i uporządkowanie oferty kierowanej do przedsiębiorców przez IOB, co pozwoli na usprawnienie współpracy przedsiębiorców ze stroną publiczną i instytucjami otoczenia biznesu.

MI5: Istnieje potrzeba utworzenia sieci akredytowanych instytucji otoczenia biznesu oferujących specjalistyczne wsparcie dla firm.

MI6: Istnieje potrzeba utworzenia organizacji, które oferowałyby wsparcie przedsiębiorczości i współpracy samorządów lokalnych z przedsiębiorcami.

Analiza dostępnego wsparcia przedsiębiorców

Podsumowanie dotyczące analizy dostępnego wsparcia przedsiębiorców

Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego, pełniący rolę Instytucji Zarządzającej dla Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020, zawarł w ramach osi priorytetowej 1 Wzmocnienie innowacyjności i konkurencyjności gospodarki regionu łącznie 451 umów, w ramach których udzielił 1 559 515 082 PLN wsparcia (stan na 31.12.2020 r.). Łączna liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie na koniec 2020 roku wyniosła 2 093.

Najwięcej projektów realizowanych jest w Toruniu, w Bydgoszczy i we Włocławku. Ponadto, zauważyć można dużą dysproporcję pomiędzy wskazanymi trzema głównymi ośrodkami a pozostałymi gminami, gdzie liczba realizowanych projektów nie przekracza 10.

Gminy najczęściej wspierają przedsiębiorczość poprzez proste działania informacyjno-promocyjne, np. publikację treści w aktualnościach na stronie internetowej gminy (68% podmiotów). Aż w ponad 30% przypadków gminy nie udostępniają na swoich stronach internetowych żadnych informacji skierowanych do przedsiębiorców.

Kluczowe potrzeby związane z obszarem

DWP1: Należy przeprowadzić audyt procedur w zakresie oceny wniosków składanych do Regionalnego Programu Operacyjnego oraz wdrożyć wynikające z przeglądu usprawnienia i optymalizacje, w tym przede wszystkim stworzyć odpowiednie narzędzia informatyczne, pozwalające na pełną digitalizację procesu.

DWP2: Należy podejmować działania mające na celu integrowanie informacji o dostępnych instrumentach wsparcia dla przedsiębiorców, oferowanych przez stronę publiczną.

DWP3: Zasadne jest prowadzenie przez stronę publiczną działań na rzecz przedsiębiorców, polegających na dostarczaniu informacji o charakterze społeczno-gospodarczym.

Inteligentne specjalizacje województwa kujawsko-pomorskiego oraz klastry

Podsumowanie dotyczące inteligentnych specjalizacji oraz klastrów

Przeгляд Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) na poziomie działów pozwolił wyłonić 43 działy, które reprezentują inteligentne specjalizacje w województwie kujawsko-pomorskim.

W 2018 r. w podmiotach związanych z inteligentnymi specjalizacjami zatrudnionych było 58,9% wszystkich pracujących w regionie. Było to o 1,4% więcej w stosunku do 2015 r. Spośród wszystkich analizowanych działów, tworzących w województwie kujawsko-pomorskim IS, w 2018 r. w stosunku do 2015 r. w 2/3 miał miejsce wzrost liczby pracujących.

Spośród 43 działów PKD, zakwalifikowanych do Inteligentnych Specjalizacji, w 23 odnotowano wzrost liczby podmiotów w porównaniu z rokiem 2015. Największy, bo niemal 82%, zaobserwowano w dziale Transport lotniczy (dział 51).

W województwie kujawsko-pomorskim w latach 2014-2015 zawiązały się 32 inicjatywy klastrowe, z których 11 prawdopodobnie zakończyło swoją aktywność. Najwięcej zidentyfikowano ich w inteligentnych specjalizacjach: Zdrowie i turystyka zdrowotna, Zdrowa i bezpieczna żywność, Zaawansowane materiały i narzędzia, a także Dziedzictwo kulturowe i przemysły kreatywne.

Kluczowe potrzeby związane z obszarem

ISK1: Istnieje potrzeba wzmocnienia istniejących specjalizacji na podstawie oceny ich wewnętrznych przemian, w szczególności zmiany liczby osób zatrudnionych, liczby podmiotów przynależących do danej specjalizacji, trendów globalnych wpływających na szanse rozwojowe.

ISK2: Obecnie w regionie nie są dostępne adekwatne formy wspierające rozwój i dojrzewanie klastrów. Istnieje pilna potrzeba wypełnienia tej luki.

Innowacyjność i konkurencyjność regionu

Podsumowanie dotyczące innowacyjności i konkurencyjności regionu

Województwo kujawsko-pomorskie charakteryzowało się na tle kraju przeciętnym poziomem innowacyjności przedsiębiorstw. Spośród 14 zmiennych, branych pod uwagę w analizie innowacyjności przedsiębiorstw w województwie kujawsko-pomorskim 8 przyjęło wartości poniżej średniej dla województw. Kujawsko-pomorskie prezentowało się słabiej jeśli chodzi o wskaźniki charakteryzujące innowacyjność przedsiębiorstw przemysłowych.

Kluczowe potrzeby związane z obszarem

IK1: Należy zadbać o rozwój kompetencji cyfrowych i technologicznych w przedsiębiorstwach.

IK2: Niezbędne jest podjęcie działań na rzecz zwiększania poziomu innowacyjności przedsiębiorstw (w tym innowacji produktowej, produkcyjnej, usługowej).

IK3: Powinno się utrzymać dotychczasowe formy wsparcia dotacyjnego na prowadzenie prac badawczo-rozwojowych, jednocześnie oferując instrumenty finansowe na etap uruchamiania produkcji. Dostępność rynkowa instrumentów powinna być skoordynowana w czasie.

Potencjał inwestycyjny

Podsumowanie dotyczące analizy potencjału inwestycyjnego

Trendy dotyczące inwestycji zagranicznych w regionie są zbliżone do trendów ogólnopolskich.

Kumulacja kapitału zagranicznego na terenie województwa następuje w powiatach: miasto Bydgoszcz, świeckim, inowrocławskim oraz toruńskim (łącznie ok. 70% całego kapitału ulokowano w wymienionych powiatach).

W latach 2012-2015 nastąpiło załamanie związane ze spadkiem kapitału zagranicznego w regionie, jednak od 2016 r. następuje ciągły wzrost wartości kapitału zagranicznego w województwie kujawsko-pomorskim.

96% firm z kapitałem zagranicznym w regionie, które rozpoczęły działalność w latach 2015-2018, to mikroprzedsiębiorstwa.

Najwięcej firm z przewagą kapitału zagranicznego, założonych w latach 2015-2018 r. na terenie województwa kujawsko-pomorskiego, jako swoją główną branżę wskazało budownictwo oraz handel hurtowy i detaliczny.

Na terenie województwa funkcjonuje 12 parków przemysłowych.

Gminy nie wykorzystują w pełni potencjału związanego z inwestycjami zagranicznymi, nie mają przeznaczonych dla inwestorów zakładek na stronach internetowych urzędu, nie zatrudniają kadr odpowiedzialnych tylko za obsługę inwestorów i przedsiębiorców (często ta funkcja jest łączona z innymi obowiązkami służbowymi, co znacząco ogranicza skuteczność takich pracowników), stosują niewiele zachęt o charakterze finansowym, fiskalnym, koordynacyjno-promocyjnym czy informacyjnym.

W województwie kujawsko-pomorskim znajduje się wiele terenów inwestycyjnych o różnym położeniu geograficznym, różnej powierzchni, różnym stopniu przygotowania do podjęcia inwestora – część z nich wymaga uzbrojenia. Ponadto w regionie zlokalizowany jest unikalny w skali Polski obszar możliwy do przekształcenia

w przestrzeń inwestycyjną, w miejscowości Dźwierzno w gminie Chełmża - o powierzchni znacznie powyżej 450 ha (jego dokładna wielkość jest zależna od uwzględnienia lub nie, terenów, które stanowią naturalną rezerwę do poszerzenia zasadniczego terenu wskazywanego do inwestycji). Różnorodność terenów stanowi atut województwa.

Tereny inwestycyjne w województwie powinny być promowane w Internecie poprzez ciągłą rozbudowę bazy informacyjnej opracowywanej przez KP COliE, dzięki czemu potencjalni inwestorzy będą mogli samodzielnie zapoznać się z taką ofertą.

Branżami o największym potencjale są w szczególności: branża IT (B+R, centra deweloperskie), BPO/SSC, branża papiernicza, branża przetwórstwa spożywczego, branża tworzyw sztucznych, branża turystyczna.

Do kluczowych przewag konkurencyjnych regionu zaliczyć należy: położenie geograficzne w centralnej części kraju, niższe koszty pracy w stosunku do innych regionów, dostępność zróżnicowanych terenów inwestycyjnych, aktywnie działające instytucje otoczenia biznesu.

Do głównych barier w wykorzystaniu potencjału inwestycyjnego zaliczyć należy: niewystarczające zachęty inwestycyjne i niedostosowanie ich do potrzeb, stosunkowo niski poziom wydatkowania środków z Regionalnego Programu Operacyjnego, zniechęcający do dalszych inwestycji, duże rozproszenie instytucji wspierających przedsiębiorców i inwestorów, niewystarczający poziom obsługi inwestora w gminach.

Kluczowe potrzeby związane z obszarem

PI1: Niezbędne jest stworzenie systemu wsparcia gmin w przygotowaniu (uzbrojeniu) terenów do przyjęcia inwestorów oraz w promocji z wykorzystaniem Internetu.

PI2: Dostrzega się konieczność gromadzenia danych związanych z terenami inwestycyjnymi, które mogą w łatwy sposób zostać pozyskane przez podmioty zainteresowane podjęciem/ przeniesieniem działalności.

PI3: Należy podjąć działania na rzecz podniesienia standardu obsługi inwestorów przez pracowników urzędów gminy, m.in. poprzez szkolenia, dzielenie się wiedzą, wizyty studyjne.

PI4: Istotna jest kompleksowa promocja regionu jako miejsca przyjaznego do życia oraz do inwestowania, połączona z promocją w mediach społecznościowych.

PI5: Należy kontynuować uczestnictwo w targach umożliwiających promocję województwa w kraju i za granicą.

Potencjał eksportowy

Podsumowanie dotyczące analizy potencjału eksportowego

Udział eksportu z województwa kujawsko-pomorskiego w eksporcie krajowym oscyluje w okolicach 3%, podczas gdy udział eksporterów z województwa w ogólnej liczbie eksporterów z Polski wynosi ok. 4%.

Przedsiębiorstwa eksportujące chętniej podejmują współpracę z innymi podmiotami, głównie z innymi firmami oraz instytucjami otoczenia biznesu. IOB działające w regionie oferują wsparcie doradcze, wymianę doświadczeń, wspierają w uzyskaniu odpowiednich poświadczeń i certyfikatów, wymaganych na rynkach zagranicznych. Ponadto Toruńska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A., Bydgoska Agencja Rozwoju Regionalnego Sp. z o.o. oraz Izba Przemysłowo-Handlowa w Toruniu zaangażowane są czynnie we wdrażanie największego regionalnego instrumentu wsparcia eksporterów – „Funduszu Eksportowego”.

Główne kierunki eksportowe z województwa kujawsko-pomorskiego co do zasady są zbieżne z tymi dotyczącymi kraju. Najwięcej eksportu odbywa się do Niemiec, w ciągu ostatnich 12 lat w czołówce są także Czechy, Wielka Brytania, Francja, Niderlandy, Włochy oraz kraje skandynawskie.

Branże, które mogą stanowić specjalności eksportowe województwa, to: branża metalowa, branża maszynowa, branża przetwórstwa spożywczego, branża IT, branża wyposażenia wnętrz (w tym drzewna), branża papiernicza, branża tworzyw sztucznych oraz branża chemiczna.

Kluczowe potrzeby związane z obszarem

PE1: Należy uspołnić i zintegrować informacje na temat wsparcia działalności eksportowej.

PE2: Konieczna jest kontynuacja programów wsparcia działalności eksportowej przez firmy z regionu. Warto rozplanować dostępne fundusze w sposób, który umożliwi stały dostęp do nich. Nabór wniosków powinien być prowadzony w sposób ciągły.

PE3: Wskazane jest zaangażowanie we wsparcie promocji marek regionalnych, możliwe we współpracy partnerskiej województwa i firm z regionu.

PE4: Istotne wydaje się utworzenie wsparcia dla firm rozpoczynających działalność eksportową, otrzymywanego od IOB w formie mentoringu - od firmy już prowadzącej działalność eksportową, która będzie budować świadomość nowego eksportera, podzieli się doświadczeniami oraz zoptymalizuje działania.

PE5: Ze względu na wysokie koszty certyfikacji produktów za granicą należy rozważyć zastosowanie instrumentu wsparcia firm z regionu w tym zakresie.

Prognozy dotyczące uwarunkowań dalszego rozwoju gospodarczego

Podsumowanie dotyczące prognoz uwarunkowań dalszego rozwoju gospodarczego

Według prognozy krótkookresowej (Barometr Zawodów 2020) w najbliższym czasie, podobnie jak w ostatnich 2-3 latach, utrzymać się będzie zapotrzebowanie na zawody obecnie wskazywane jako deficytowe. W grupie 34 zawodów deficytowych aż 23 to zawody powiązane z inteligentnymi specjalizacjami regionu (automatyka przemysłowa, transport i zdrowie).

Istotnym obszarem zmiany w edukacji akademickiej jest odpływ zdolnych absolwentów do większych ośrodków przemysłowych i naukowych. Według ekspertów w województwie kujawsko-pomorskim powinno powstać więcej kierunków technicznych, a w związku z tym powinno pojawić się więcej atrakcyjnych ofert pracy.

Podkreślić należy obiektywne trudności w zakresie prognozowania zmian o charakterze gospodarczym, wynikające z pandemii COVID-19 wywołanej przez wirus SARS-CoV-2. Konsekwencje pandemii dla gospodarki oraz relacji pozycji konkurencyjnej województwa w stosunku do innych regionów wciąż nie mogą być w sposób pełny i rzetelny ocenione. Można założyć, że pandemia długofalowo spowoduje straty dla części podmiotów gospodarczych, a niektóre być może będą musiały zmierzyć się z wizją ograniczenia funkcjonowania bądź jego zaprzestania, względnie zmiany charakteru. Jednak czas, który minął od rozpoczęcia pandemii jest zbyt krótki by wyjść poza sferę hipotez.

KIERUNKI POLITYKI ROZWOJU GOSPODARCZEGO WOJEWÓDZTWA

Cel główny, cele szczegółowe oraz priorytety i kierunki interwencji

Przesłanki identyfikacji celów, priorytetów i kierunków interwencji

Główne cele rozwojowe województwa, w tym również w zakresie rozwoju gospodarczego, zostały przedstawione w Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategii Przyspieszenia 2030+ (dalej: Strategia Przyspieszenia 2030+). W dokumencie ustanowiono następujący cel nadrzędny: *Jakość życia typowa dla wysokorozwiniętych regionów europejskich*. Będzie on realizowany poprzez szereg działań skoncentrowanych na czterech obszarach tematycznych: (1) Społeczeństwo, (2) Gospodarka, (3) Przestrzeń oraz (4) Spójność.

Z punktu widzenia niniejszego Programu rozwoju gospodarczego, szczególnie istotnym obszarem Strategii Przyspieszenia 2030+ jest Gospodarka, w ramach której wyznaczono jeden cel główny: **konkurencyjna gospodarka**. Przyporządkowano mu siedem celów operacyjnych odzwierciedlających wzrost aspiracji regionu:

Tabela 1. Cele operacyjne Strategii Przyspieszenia 2030+ w ramach obszaru Gospodarka

Cel operacyjny ⁴		Przedmiot działań
31	Odbudowa gospodarki po COVID-19	Niwelowanie niekorzystnych skutków epidemii COVID-19, powrót do stanu równowagi gospodarczej i właściwych relacji pomiędzy poszczególnymi interesariuszami. Zakłada się, że cel operacyjny „Odbudowa gospodarki po COVID-19” będzie realizowany tylko przez pewien czas - do momentu, gdy będą niezbędne do wdrożenia zawarte w nim niestandardowe działania.
32	Innowacyjna gospodarka – nauka, badania i wdrożenia	Nauka, badania i wdrożenia – dążenie do poprawy innowacyjności gospodarki, wzrost nowoczesności oraz wsparcie w transformacji w kierunku Gospodarki 4.0. Planowane działania obejmują w szczególności – wsparcie podmiotów działających w obszarze regionalnych inteligentnych specjalizacji, rozwój badań naukowych oraz transferów ich wyników do gospodarki, rozwój instytucji otoczenia biznesu oraz rozwój klastrów.
33	Rozwój przedsiębiorczości	Całokształt wysiłków na rzecz działalności gospodarczych prowadzonych w regionie.
34	Rozwój sektora rolno-spożywczego	Działania na rzecz rozwoju przedsiębiorczości w sektorze rolnym i przetwórstwa rolnego w kierunku zdrowej żywności wysokiej jakości.
35	Rozwój turystyki	Wsparcie dla podmiotów, które wpływają na sprzyjające warunki prowadzenia działalności turystycznej i tworzenie sieci powiązań (konstelacji) pozwalających na rozprowadzenie ruchu turystycznego po całym województwie.

⁴ Numeracja celów operacyjnych wg Strategii Przyspieszenia 2030+

Cel operacyjny4		Przedmiot działań
36	Internacjonalizacja gospodarki	Działania związane z internacjonalizacją regionalnych przedsiębiorstw, wsparcie ekspansji zagranicznej przedsiębiorstw oraz kontynuacja międzynarodowej współpracy gospodarczej.
37	Nowoczesny rynek pracy	Dążenie do zwiększenia poziomu aktywności zawodowej, zwłaszcza wśród grup wiekowych oraz społecznych cechujących się specyficznymi potrzebami i koniecznością zaprojektowania dedykowanych instrumentów wsparcia.

Źródło: opracowanie własne.

Ponadto w pozostałych obszarach znaleźć można również cele operacyjne odnoszące się w dużej mierze do rozwoju gospodarczego. Zaliczyć do nich należy w szczególności następujące cele operacyjne:

Tabela 2. Wybrane cele operacyjne Strategii Przyspieszenia 2030+ w ramach innych obszarów

Cel operacyjny5		Przedmiot działań
12	Edukacja dla gospodarki opartej na wiedzy i nowoczesnych technologiach	W ramach obszaru: społeczeństwo, cel strategiczny: skuteczna edukacja – w zakresie kształtowania wiedzy i umiejętności wśród młodszych pokoleń, dostosowanych do potrzeb regionalnej gospodarki i przyczyniających się do jej rozwoju.
44	Przestrzeń dla gospodarki	W ramach obszaru: przestrzeń, cel strategiczny: dostępna przestrzeń i czyste środowisko – w zakresie przygotowania przestrzeni do prowadzenia działalności gospodarczej (infrastruktura, transport, tereny inwestycyjne itd.).

Źródło: opracowanie własne.

W ramach prac nad Strategią Przyspieszenia 2030+ zidentyfikowano przedsięwzięcia (projekty kluczowe), które zostały uznane za niezbędne dla powodzenia przyspieszenia rozwoju i w zakresie których Samorząd Województwa jest zdeterminowany do ich prowadzenia (jeśli dotyczą one kompetencji Samorządu Województwa) lub zabiegania o nie (jeśli dotyczą kompetencji administracji rządowej i są jej zobowiązaniem do realizacji inwestycji na terenie województwa; w przypadku zadań, które kompetencyjnie należą do administracji rządowej, ale obecnie nie są ujęte w oficjalnych planach, Samorząd Województwa będzie zabiegać o doprowadzenie do ich realizacji, a w przypadku zadań, które kompetencyjnie należą do administracji rządowej, ale mogą wymagać wkładu finansowego Województwa - Samorząd Województwa będzie poszukiwać możliwości wspólnej ich realizacji). Program rozwoju gospodarczego zawiera zestaw działań i przedsięwzięć, które umożliwią realizację celów Strategii w zakresie rozwoju gospodarczego, w tym także zidentyfikowanych projektów kluczowych. Projekty kluczowe dotyczące obszaru gospodarki, zidentyfikowane w strategii rozwoju województwa, zostały zaadaptowane do Programu rozwoju gospodarczego jako przedsięwzięcia. Relacje pomiędzy „projektem kluczowym” Strategii Przyspieszenia 2030+ a „przedsięwzięciem” Programu rozwoju gospodarczego mogą przybierać następującą formę: 1) projekt kluczowy może zostać zaadaptowany jako przedsięwzięcie 2) na podstawie projektu kluczowego możliwe jest sformułowanie więcej, niż jednego przedsięwzięcia, 3) na podstawie więcej, niż jednego projektu kluczowego możliwe jest sformułowanie jednego przedsięwzięcia. Relacje te zostały przedstawione na schemacie.

Schemat 3. Relacja projektu Kluczowego Strategii Przyspieszenia 2030+ do przedsięwzięcia Programu rozwoju gospodarczego / RIS3 2021+

⁵ Numeracja celów operacyjnych wg Strategii Przyspieszenia 2030+

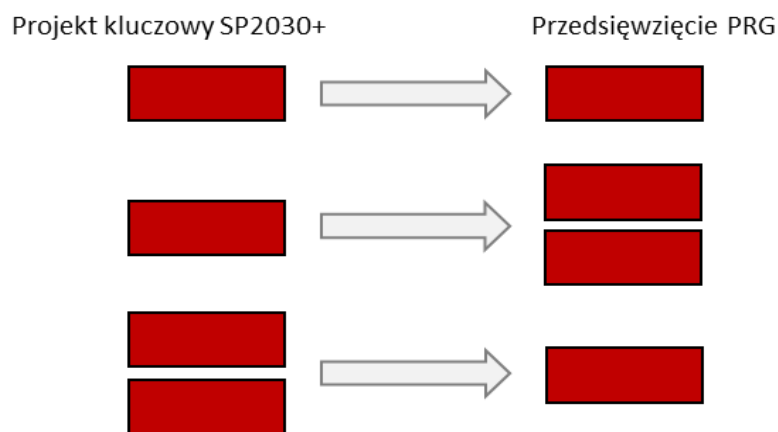

Tabela 3. Wykaz projektów kluczowych z obszaru gospodarki zawartych w Strategii Przyspieszenia 2030+

Projekt Kluczowy Strategii Przyspieszenia 2030+⁶	Priorytet/ kierunek interwencji w ramach Programu rozwoju gospodarczego	Sposób uwzględnienia projektu w ustaleniach szczegółowych Programu rozwoju gospodarczego
301. Certyfikowane Szkolenia Zawodowe	Kształtowanie potencjału regionalnych zasobów kadrowych.	Projekt uwzględniony jako przedsięwzięcie Programu rozwoju gospodarczego pod nazwą: „Certyfikowane szkolenia zawodowe”.
302. Porozumienie na rzecz rozwoju Polski Północno-Wschodniej	Tworzenie warunków do efektywnej współpracy na rzecz innowacji.	Projekt uwzględniony jako przedsięwzięcie Programu rozwoju gospodarczego pod nazwą: „Porozumienie na rzecz rozwoju Polski Północno-Wschodniej”.
303. Kujawsko-Pomorskie Centrum Naukowo-Technologiczne im. Jana Czochralskiego	Tworzenie efektywnego systemu wspierania przedsiębiorczości.	Projekt uwzględniony jako przedsięwzięcie Programu rozwoju gospodarczego pod nazwą: „Kujawsko-Pomorskie Centrum Naukowo-Technologiczne im. Jana Czochralskiego”.
304. Rozwój branż: kosmicznej, bezzałogowych statków powietrznych i pojazdów, sztucznej inteligencji oraz innych branż nowoczesnych technologii	Podnoszenie poziomu innowacyjności MŚP w regionie.	Projekt w aspekcie rozwoju branż: bezzałogowych statków powietrznych i pojazdów, sztucznej inteligencji oraz innych branż nowoczesnych technologii uwzględniony jako przedsięwzięcie Programu rozwoju gospodarczego pod nazwą: „Pakiet Gospodarka 4.0” W aspekcie rozwoju branży kosmicznej, projekt wskazany do zweryfikowania w ramach Procesu Przedsiębiorczego Odkrywania jako potencjalna regionalna Inteligentna Specjalizacja. Dalsze postępowanie w zakresie wsparcia tej branży zależne od wyników PPO.
305. Rozwój branży narzędziowo-przetwórczej	Tworzenie warunków do efektywnej współpracy na rzecz innowacji.	Projekt uwzględniony jako przedsięwzięcie Programu rozwoju gospodarczego pod nazwą: „Pakiet Kłustry”.
306. Tworzenie, budowa i promocja krótkich łańcuchów dostaw żywności	Kształtowanie pozytywnego wizerunku regionu.	Projekt uwzględniony jako przedsięwzięcie Programu rozwoju gospodarczego pod nazwą: „Program na rzecz wysokiej jakości, certyfikowanej żywności”.
307. Opracowanie, wypromowanie i wprowadzenie na rynek znaku towarowego żywności wysokiej jakości wyprodukowanej w kujawsko-pomorskim	Kształtowanie pozytywnego wizerunku regionu.	Projekt uwzględniony jako przedsięwzięcie Programu rozwoju gospodarczego pod nazwą: „Program na rzecz wysokiej jakości, certyfikowanej żywności”.
308. Regionalna Instytucja Finansowa	Stworzenie efektywnego systemu instytucjonalnego wspierania przedsiębiorczości.	Projekt uwzględniony jako przedsięwzięcie Programu rozwoju gospodarczego pod nazwą: „Utworzenie Regionalnej Instytucji Finansowej (RIF)”.

⁶ Numeracja projektów kluczowych wg Strategii Przyspieszenia 2030+

309. Regionalna Instytucja Wdrażająca	n/d	Projekt uwzględniony w Programie rozwoju gospodarczego w warstwie zmian organizacyjnych - poprzez zintegrowanie działań i poszerzenie zakresu działalności istniejących instytucji, w tym także niezależnych organizacji przedstawicielskich przedsiębiorców oraz tworzonych przez nie instytucji otoczenia biznesu.
310. Regionalne Obserwatorium Gospodarcze	Stworzenie efektywnego systemu instytucjonalnego wspierania przedsiębiorczości.	Projekt uwzględniony jako przedsięwzięcie Programu rozwoju gospodarczego pod nazwą: „Regionalne Obserwatorium Gospodarcze”.
311. Kujawsko-Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna	Stworzenie efektywnego systemu instytucjonalnego wspierania przedsiębiorczości.	Projekt uwzględniony jako przedsięwzięcie Programu rozwoju gospodarczego pod nazwą: „Kujawsko-Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna”.
312. Centralny Park Inwestycyjny w Dźwierznie	Stworzenie efektywnego systemu instytucjonalnego wspierania przedsiębiorczości.	Projekt uwzględniony jako przedsięwzięcie Programu rozwoju gospodarczego pod nazwą: „Centralny Park Inwestycyjny” w Dźwierznie.
313. Gęšina na Świętego Marcina	Kształtowanie pozytywnego wizerunku regionu	Projekt uwzględniony jako przedsięwzięcie Programu rozwoju gospodarczego pod nazwą: „Budowa marki województwa w przestrzeni krajowej i międzynarodowej”.
314. Kujawsko-Pomorskie – promocja poprzez kinematografię	Kształtowanie pozytywnego wizerunku regionu	Projekt uwzględniony jako przedsięwzięcie Programu rozwoju gospodarczego pod nazwą: „Budowa marki województwa w przestrzeni krajowej i międzynarodowej”.
315. Integracja cudzoziemców na kujawsko-pomorskim rynku pracy	Stworzenie efektywnego systemu instytucjonalnego wspierania przedsiębiorczości	Projekt uwzględniony jako przedsięwzięcie Programu rozwoju gospodarczego pod nazwą: „Integracja cudzoziemców na kujawsko-pomorskim rynku pracy”.
316. Kujawsko-pomorskie atrakcyjnym miejscem zamieszkania i pracy dla absolwentów szkół wyższych	Kształtowanie postaw proprzedsiębiorczych wśród dzieci i młodzieży	Projekt uwzględniony jako przedsięwzięcie Programu rozwoju gospodarczego pod nazwą: „Kujawsko-pomorskie atrakcyjnym miejscem dla młodych osób rozpoczynających karierę zawodową”.
408. Powiatowe strefy rozwoju gospodarczego ⁷	Przygotowanie regionalnych kadr administracji publicznej i terenów inwestycyjnych do przyjęcia inwestycji	Projekt uwzględniony jako przedsięwzięcia Programu rozwoju gospodarczego pod nazwami: „Pożyczki na uzbrajanie terenów inwestycyjnych” oraz „Regionalny Operator Inwestorski”.

W ramach prac nad niniejszym Programem zidentyfikowano szereg uwarunkowań i czynników wpływających na rozwój gospodarczy, a także wypracowano listę rekomendowanych działań w zakresie efektywnej koordynacji polityki gospodarczej województwa kujawsko-pomorskiego. Poniżej przedstawiono **czynniki rozwoju gospodarczego**, które zostały uwzględnione w procesie wypracowywania celu głównego, celów strategicznych oraz operacyjnych w ramach niniejszego programu.

Tabela 4. Czynniki rozwoju gospodarczego

Czynniki rozwoju gospodarczego		Rekomendacja kluczowa w ramach obszaru
I	 Skuteczny system instytucjonalny wspierania przedsiębiorczości i MŚP w regionie	Przegląd istniejącego systemu instytucjonalnego oraz wdrożenie nowego schematu instytucjonalnego.
II	 Współpraca pomiędzy przedsiębiorcami prowadzącymi działalność w regionie	Wspieranie współpracy gospodarczej w środowisku regionalnym i lokalnym.
III	 Współpraca przedsiębiorców z uczelniami wyższymi oraz szkołami	Realizacja wspólnych projektów innowacyjnych, a także współpraca w zakresie kształcenia przyszłych kadr w oparciu o zapotrzebowanie na regionalnym rynku pracy.

⁷ Projekt kluczowy sformułowany w ramach celu głównego: Dostępna przestrzeń i czyste środowisko, ale bezpośrednio powiązany z tworzeniem warunków rozwoju gospodarczego

Czynniki rozwoju gospodarczego		Rekomendacja kluczowa w ramach obszaru
IV	 Inteligentne specjalizacje oraz klastry	Wspieranie branż o dużym potencjale rozwojowym (przetwórstwo rolno-spożywcze i turystyka uzdrowiskowa) poprzez klastry.
V	 Tereny pod inwestycje	Dalsze działania wspierające uzbrojenie terenów inwestycyjnych dostępnych w województwie kujawsko-pomorskim.
VI	 Standard obsługi potencjalnych inwestorów zagranicznych i regionalnych	Podnoszenie jakości obsługi inwestora i przedsiębiorcy w gminach województwa kujawsko-pomorskiego poprzez prowadzenie szkoleń i wizyt studyjnych.
VII	 Internacjonalizacja przedsiębiorstw	Uspójnienie i zintegrowanie informacji na temat wsparcia działalności eksportowej oraz wsparcie finansowe i promocyjne w szczególności dla eksporterów regionalnych.
VIII	 Instrumenty wsparcia przedsiębiorców	Przegląd procedur w zakresie oceny wniosków składanych do RPO, konsultacje w zakresie kryteriów oceny z ekspertami i przedsiębiorcami oraz złagodzenie kryteriów uzyskania pożyczki i poręczenia od strony publicznej.
IX	 Wizerunek regionu	Budowanie korzystnego wizerunku województwa kujawsko-pomorskiego jako miejsca atrakcyjnego dla inwestorów oraz przedsiębiorców.
X	 Poziom innowacyjności przedsiębiorstw	Wsparcie przedsiębiorstw i instytucji badawczych i naukowych w opracowaniu innowacyjnych technologii oraz ich wdrożeniu i komercjalizacji.
XI	 Infrastruktura transportowa i komunikacja zbiorowa	Rozwój infrastruktury, sieci transportowej oraz komunikacji publicznej wpływający korzystnie na prowadzenie działalności gospodarczej (dojazdy do pracy, logistyka itd.).
XII	 Potencjał regionalnego rynku pracy	Dostosowanie zasobów ludzkich na regionalnym rynku pracy do jego potrzeb w zakresie struktury doświadczenia, wykształcenia itd.

Źródło: opracowanie własne.

Powyższe zdiagnozowane czynniki są spójne z celami operacyjnymi przedstawionymi w Strategii Przyspieszenia 2030+ oraz wpisują się w realizację jej nadrzędnego celu. Podczas prac nad programem dokonano szczegółowego „mapowania” wzajemnych oddziaływań – dla weryfikacji, które z ww. czynników rozwoju gospodarczego mają wpływ na realizację poszczególnych celów operacyjnych zawartych w Strategii Przyspieszenia 2030+. Wynik tej analizy udowodnił, że zidentyfikowane czynniki rozwoju gospodarczego oddziałują na wszystkie cele operacyjne przyjęte w Strategii Przyspieszenia 2030+. Oznacza to, że odpowiednie oddziaływanie na te czynniki pozwoli na realizację celów Strategii (a zatem powinny one stanowić priorytety oraz kierunki interwencji w zakresie kreowania rozwoju gospodarczego). Rolą Programu rozwoju gospodarczego jest opracowanie zestawu działań i przedsięwzięć, które pozwolą na wykorzystanie czynników gospodarczych i umożliwią wypełnienie celów operacyjnych (a w konsekwencji również strategicznych oraz celu głównego) Strategii Przyspieszenia 2030+.

Zapewnienie zgodności struktury Programu rozwoju gospodarczego z wymogami ustawowymi⁸ wymaga zagregowania wyodrębnionych czynników rozwoju gospodarczego do celów szczegółowych i celu głównego (podobnie jak w przypadku innych dokumentów o charakterze strategicznym). Chcąc zapewnić komplementarność i spójność ze Strategią Przyspieszenia 2030+ zdecydowano się na zastosowanie metody indukcyjnej (tj. od szczegółu do ogółu). Oznacza to, że punktem wyjścia do utworzenia drzewa celów są poszczególne czynniki rozwoju gospodarczego, które stanowią zarazem priorytety oraz kierunki interwencji. Za takim rozwiązaniem przemawiają w szczególności dwa argumenty. Po pierwsze, czynniki zostały wyznaczone na podstawie szczegółowej diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej, inwestycyjnej oraz

⁸ Art. 17, Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. 2006 nr 227, poz. 1658).

eksportowej województwa. Po drugie, jak wskazano powyżej – czynniki te mają wpływ na realizację celów przyjętych w Strategii Przyspieszenia 2030+.

W programie przyjęto czterostopniowy system identyfikacji ustaleń:

- Cel główny – artykułujący generalną misję rozwoju województwa w obszarze gospodarki,
- Cele szczegółowe - które agregują szczegółowe ustalenia służące realizacji celu głównego, wyróżniając obszary tematyczne dotyczące najważniejszych aktywności,
- Priorytety/kierunki rozwoju – szczegółowo określone zakresy tematyczne, wyróżniane w ramach celów szczegółowych,
- Przedsięwzięcia – zidentyfikowane zadania do wykonania - imiennie nazwane i szczegółowo zoperacjonalizowane, to znaczy określone do co zakresu niezbędnych działań, a więc cechujące się także możliwością przypisania podmiotów odpowiedzialnych za realizację, określenia harmonogramu realizacji oraz wskazania spodziewanych efektów.

Pierwsze trzy poziomy mają charakter ściśle hierarchiczny, tworząc typowe drzewo ustaleń, w którym ustalenia określone dla poziomu niższego rzędu składają się na realizację ustaleń wskazanych na poziomie wyższego rzędu, a jednocześnie każdy z poziomów obejmuje ogół planowanej interwencji (poziomy niższego rzędu stanowią tylko bardziej szczegółową formę identyfikacji ustaleń). Przedsięwzięcia zidentyfikowane w programie nie stanowią natomiast pełnego i zamkniętego wykazu. Program uwzględnia przedsięwzięcia zidentyfikowane na etapie jego tworzenia, jednakże w trakcie realizacji programu dopuszcza się identyfikację kolejnych przedsięwzięć, które także będą służyły realizacji jego celów.

Przedsięwzięcia będą służyły realizacji celów szczegółowych Programu. Poszczególne przedsięwzięcia (zidentyfikowane podczas prac nad Programem) zostały przyporządkowane do priorytetów/ kierunków interwencji wskazanych na drzewie ustaleń. Rolą przedsięwzięć zapisanych w Programie rozwoju gospodarczego jest odpowiedź na kluczowe potrzeby regionalne w zakresie rozwoju gospodarczego, które zostały zidentyfikowane na etapie diagnozy (kluczowe wnioski przedstawiono w rozdziale 1, gdzie także znajduje się identyfikacja wspomnianych „kluczowych potrzeb”, a każdej z potrzeb przypisano konkretną sygnaturę).

Zawarte w Programie rozwoju gospodarczego przedsięwzięcia wywodzą się z projektów kluczowych Strategii Przyspieszenia 2030+ lub też zostały zidentyfikowane w trakcie prac nad Programem. Ustanowione w programie przedsięwzięcia muszą stanowić odpowiedź na co najmniej jedną „potrzebę kluczową” zidentyfikowaną na etapie diagnostycznym. Należy podkreślić, iż przedsięwzięcia przedstawione w Programie rozwoju gospodarczego dotyczą wszystkich wypracowanych priorytetów / kierunków interwencji, z dwoma wyjątkami. W przypadku priorytetów „Kształtowanie potencjału regionalnych zasobów kadrowych” oraz „Rozwój infrastruktury transportowej oraz komunikacji zbiorowej” nie przedstawiono przedsięwzięć. Obydwa priorytety są istotne z punktu widzenia rozwoju gospodarczego regionu, jednakże stanowią przedmiot analiz w ramach innych dokumentów strategicznych i wdrożeniowych. Niemniej jednak, zostały one także wspomniane w Programie rozwoju gospodarczego celem zaakcentowania znaczenia działań infrastrukturalnych oraz kształtowania zasobów kadrowych na rzecz rozwoju gospodarczego regionu. Zdecydowano się na stworzenie dla tych dwóch priorytetów kierunkowych rekomendacji w zakresie kształtowania polityki, uwzględniając perspektywę gospodarczą.

Przedsięwzięcia dla pozostałych priorytetów/ kierunków interwencji zostały wyznaczone przede wszystkim w oparciu o:

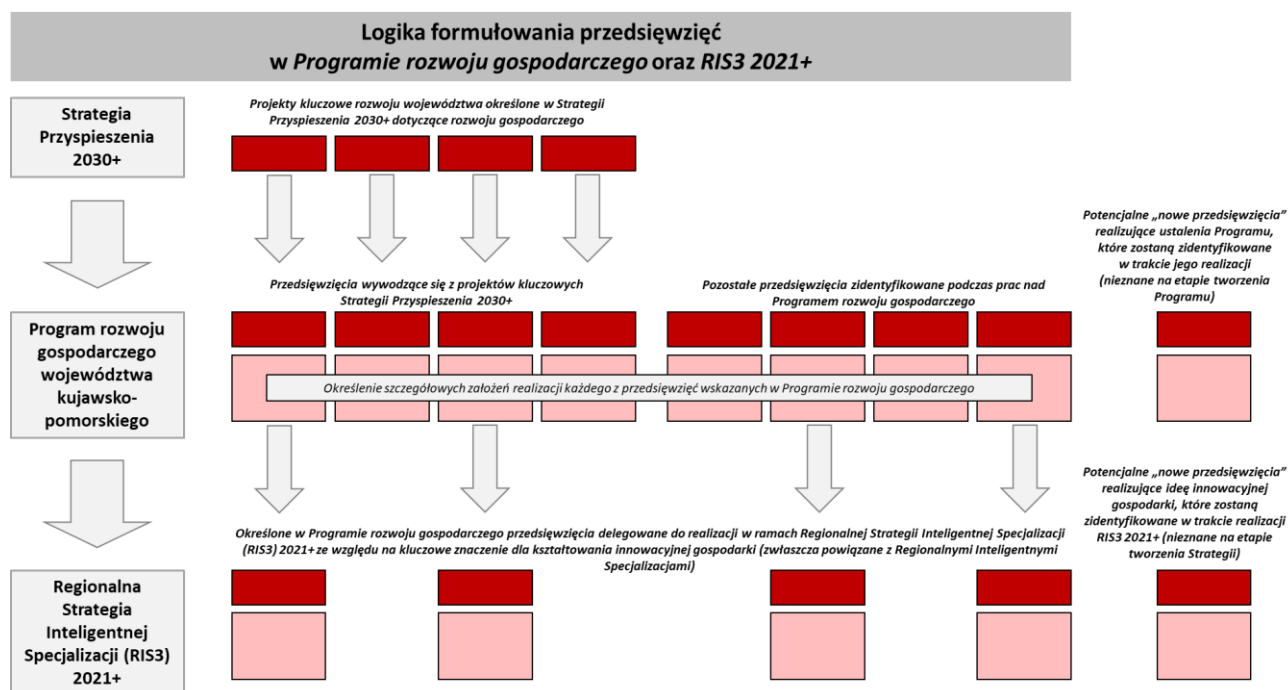
- pogłębioną analizę sytuacji społeczno-gospodarczej regionu, analizę gospodarki inwestycyjnej oraz eksportowej,
- analizy statystyczne i eksperckie opracowane w ramach projektu „Usytuowanie na poziomie samorządów lokalnych instrumentów wsparcia dla MŚP, działających w oparciu o model

wielopoziomowego zarządzania regionem” finansowanego z Narodowego Centrum Badań i Rozwoju w ramach Programu Strategicznego Gospostrateg „Społeczny i Gospodarczy Rozwój Polski w warunkach globalizujących się rynków”, realizowanego przez konsorcjum w składzie: Województwo Kujawsko-Pomorskie, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie i Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu,

- wnioski z przeprowadzonych działań partycypacyjnych – warsztatów strategicznych i w formie Design Thinking, indywidualnych wywiadów pogłębionych oraz zogniskowanych wywiadów grupowych, przeprowadzonych z przedstawicielami małych, średnich i dużych przedsiębiorstw, instytucji otoczenia biznesu, zrzeszeń przedsiębiorców oraz strony publicznej.

Strategia Przyspieszenia 2030+ formułuje kilkanaście projektów kluczowych, które dotyczą rozwoju gospodarczego, w tym projekty, które dotyczą obszaru innowacyjnego rozwoju i mają znaczenie dla kształtowania potencjału województwa w tym obszarze, a przynajmniej implementacji rozwiązań innowacyjnych w sferze gospodarczej i społecznej. Dodatkowo przedsięwzięcia o takim charakterze zostały zidentyfikowane podczas tworzenia Programu rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego. Zostały one uwzględnione w Programie, jako mające wpływ na rozwój gospodarczy województwa (a więc także na realizację celów Programu rozwoju gospodarczego), ale ze względu na ich jednoznaczny związek z rozwojem innowacyjnej gospodarki zostały „delegowane” do RIS3 2021+ jako dokumentu formułującego i realizującego szczegółowe ustalenia w zakresie rozwoju innowacyjnej gospodarki. Dlatego też, takie przedsięwzięcia należy traktować jako ustalenie RIS3 2021+, ich realizację jako realizację ustaleń RIS3 2021+ a system monitorowania RIS3 2021+ jako odpowiedzialny za analizę stanu ich realizacji (to w ramach oceny realizacji RIS3 2021+ powinny być one oceniane, a następnie ocena ta implementowana do oceny stopnia realizacji Programu rozwoju gospodarczego oraz Strategii Przyspieszenia 2030+).

Schemat 4. Wyjaśnienie genezy oraz zależności przedsięwzięć ujętych w Programie rozwoju gospodarczego oraz przedsięwzięć „delegowanych” do realizacji w RIS3 2021+

Podsumowując, zaproponowane indukcyjne podejście do opracowania Programu rozwoju gospodarczego pozwoliło na wypracowanie kompleksowego drzewa ustaleń, składającego się z czterech poziomów: celu głównego, celów szczegółowych, priorytetów/ kierunków interwencji oraz – w dalszej kolejności – konkretnych przedsięwzięć na rzecz realizacji celów Programu. Dodatkowo zachowano pełną zgodność

merytoryczną Programu rozwoju gospodarczego ze Strategią Przyspieszenia 2030+, a także uwzględniono obecność innego, specjalistycznego dokumentu programowego - Regionalnej Strategii Inteligentnej Specjalizacji (RIS3) 2021+, z którą Program zachowuje pełną komplementarność, a realizacja ustaleń RIS3 2021+ będzie w sposób automatyczny stanowiła realizację ustaleń Programu, bowiem część zadań Programu została do RIS3 2021+ delegowana.

Cele, priorytety i kierunki Programu rozwoju gospodarczego

Ustala się następujący cel główny Programu rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego, oddający jednocześnie aspiracje Samorządu Województwa w zakresie kształtowania tego rozwoju w ramach realizowanej kompleksowej polityki rozwoju województwa.

Trwały i zrównoważony rozwój gospodarczy regionu, przyczyniający się do poprawy jakości życia jego mieszkańców.

Powyższy cel jest w całości spójny z przyjętym celem głównym Strategii Przyspieszenia 2030+, brzmiącym następująco: **Jakość życia typowa dla wysokorozwiniętych regionów europejskich.**

Określono następujące cele szczegółowe Programu rozwoju gospodarczego:

- **Gospodarka sprzyjająca wzrostowi przedsiębiorczości** – tworzenie dogodnych warunków do prowadzenia działalności gospodarczej w regionie, dzięki wielowymiarowemu wsparciu ze strony różnych instytucji publicznych dysponujących dostosowanymi do potrzeb instrumentami wsparcia; stymulowanie współpracy pomiędzy przedsiębiorcami działającymi w regionie, a także kształtowanie warunków sprzyjających wykorzystaniu potencjału regionalnego rynku pracy;
- **Gospodarka konkurencyjna i innowacyjna** – rozwijanie działalności badawczo-rozwojowej oraz innowacyjnej (w tym dzięki partnerstwu przedsiębiorców z uczelniami wyższymi działającymi w regionie), działania wspierające internacjonalizację przedsiębiorstw, a także wzmocnienie roli inteligentnych specjalizacji oraz klastrów funkcjonujących w regionie;
- **Gospodarka atrakcyjna dla inwestorów** – przygotowanie odpowiednich warunków do przyjęcia inwestorów (zarówno zagranicznych, jak i krajowych/ regionalnych) – dostosowanie przestrzeni do ich potrzeb wynikających z prowadzonej działalności, w tym w zakresie infrastruktury i transportu, a także podnoszenie jakości obsługi i wsparcia inwestorów.

W ramach poszczególnych celów szczegółowych zidentyfikowano szereg priorytetów/kierunków rozwoju. Zostały one przedstawione poniżej w ujęciu celów szczegółowych wraz z krótką informacją jakimi przesłankami kierowano się w formułowaniu konkretnych przedsięwzięć w ramach konkretnych priorytetów/kierunków rozwoju.

Gospodarka sprzyjająca wzrostowi przedsiębiorczości

I.1. Stworzenie efektywnego systemu instytucjonalnego wspierania przedsiębiorczości

Przedsięwzięcia, które prowadzą do optymalizacji systemu instytucjonalnego wspierania przedsiębiorczości. Polegają one na nadaniu nowych funkcji obecnym podmiotom o jasno określonych celach, kompetencjach i obszarach działalności, które powstaną w wyniku łączenia istniejących obecnie podmiotów, a także zwiększenie poziomu profesjonalizacji świadczonych usług przez instytucje otoczenia biznesu.

I.2. Wsparcie finansowe i informacyjne przedsiębiorców

Przedsięwzięcia w ramach tego priorytetu koncentrują się z jednej strony na opracowaniu nowych instrumentów wsparcia, z drugiej – uporządkowaniu formy przekazywania informacji o już istniejących instrumentach i ich promowanie w sposób ułatwiający przedsiębiorcom zapoznanie się z możliwościami, jakie stwarza strona publiczna. Instrumenty

wsparcia, oprócz charakteru finansowego (np. dotacje), powinny dotyczyć również innych dziedzin, np. wsparcia informacyjnego.

I.3. Wspieranie współpracy pomiędzy przedsiębiorcami prowadzącymi działalność w regionie

Głównym celem przedsięwzięć w ramach tego priorytetu jest stworzenie odpowiednich warunków oraz narzędzi do nawiązywania współpracy pomiędzy dużymi firmami działającymi w regionie a przedsiębiorcami z sektora MŚP, np. w ramach prowadzenia wspólnych projektów, tworzenia łańcuchów dostaw i wartości, form podwykonawstwa itp.

I.4. Kształtowanie postaw proprzedsiębiorczych wśród dzieci i młodzieży

Przedsięwzięcia realizowane w ramach tego priorytetu kierowane są do szkół podstawowych i ponadpodstawowych funkcjonujących w regionie. Ich zadaniem jest zawiązanie współpracy pomiędzy przedsiębiorcami a szkołami, które w efekcie pozwolą uczniom na zdobywanie umiejętności pożądaných przez regionalnych pracodawców, przyczyniając się w ten sposób do kształtowania swojej pozycji na rynku pracy.

I.5. Kształtowanie potencjału regionalnych zasobów kadrowych

Do niniejszego priorytetu nie przypisano żadnych przedsięwzięć, gdyż działania na rzecz rozwoju potencjału na regionalnym rynku pracy wynikają z innych dokumentów strategicznych i wdrożeniowych.

I.6. Wsparcie rozwoju gospodarczego w oparciu o potencjał tradycyjnych branż rzemieślniczych

Przedsięwzięcia realizowane w ramach priorytetu kierowane są na stworzenie mechanizmu wsparcia dla tradycyjnych zawodów rzemieślniczych.

Gospodarka konkurencyjna i innowacyjna

II.1. Podnoszenie poziomu innowacyjności MŚP w regionie

Przedsięwzięcia zachęcające przedsiębiorców do prowadzenia działalności innowacyjnej, nastawionej na kreowanie innowacyjnych rozwiązań, np. produktowych, produkcyjnych czy usługowych.

II.2. Tworzenie warunków do efektywnej współpracy na rzecz innowacji

W ramach tego priorytetu wyodrębniono przedsięwzięcia sprzyjające współpracy przedsiębiorców i innych instytucji w ramach regionalnych inteligentnych specjalizacji oraz klastrów, a także współpracy biznesu z uczelniami wyższymi funkcjonującymi w regionie na rzecz innowacyjności.

II.3. Zwiększenie poziomu internacjonalizacji przedsiębiorstw

Przedsięwzięcia polegające na wsparciu przedsiębiorstw działających w województwie kujawsko-pomorskim w umiędzynarodowieniu swojej działalności, w tym w szczególności na rozpoczęciu bądź rozwoju działalności eksportowej.

Gospodarka atrakcyjna dla inwestorów

III.1. Przygotowanie regionalnych kadr administracji publicznej i terenów inwestycyjnych do przyjęcia inwestycji

W ramach tego priorytetu, podejmowane będą przedsięwzięcia mające na celu przygotowanie terenów inwestycyjnych do przyjęcia inwestorów (zarówno zagranicznych, jak i krajowych/ regionalnych), poprzez ich uzbrojenie, a także przygotowanie spójnej internetowej oferty terenów dostępnych w województwie oraz działania mające na celu doskonalenie i rozwój kadr odpowiedzialnych za kontakty z inwestorami w poszczególnych gminach regionu.

III.2. Kształtowanie pozytywnego wizerunku regionu

Przedsięwzięcia na rzecz kształtowania pozytywnego wizerunku obejmują działania marketingowe sprzyjające budowaniu wizerunku województwa kujawsko-pomorskiego jako miejsca atrakcyjnego do lokowania inwestycji (szczególnie w ramach branż o największym potencjale inwestycyjnym), prowadzenia działalności gospodarczej oraz zamieszkania, nie tylko ze względu na dostępne instrumenty wsparcia i tereny inwestycyjne, lecz również ze względu na

przewagi związane z dziedzictwem kulturowym, marką, wysokim poziomem usług publicznych, infrastrukturą sportową i rekreacyjną itp.

III.3. Rozwój infrastruktury transportowej oraz komunikacji zbiorowej

Do niniejszego priorytetu nie przypisano żadnych przedsięwzięć, gdyż działania na rzecz rozwoju infrastruktury i komunikacji wynikają z innych dokumentów strategicznych i wdrożeniowych.

W Programie rozwoju gospodarczego zidentyfikowano następujące przedsięwzięcia:

▪ **Cel szczegółowy – Gospodarka sprzyjająca wzrostowi przedsiębiorczości**

1. Priorytet – Stworzenie efektywnego systemu instytucjonalnego wspierania przedsiębiorczości

- Regionalne Obserwatorium Gospodarcze
- Regionalna Instytucja Finansowa
- Regionalny System Informacji i Doradztwa Gospodarczego
- Rada Gospodarcza Województwa Kujawsko-Pomorskiego
- Kujawsko-Pomorskie Centrum Naukowo-Technologiczne im. Prof. J. Czochralskiego
- System akredytacji instytucji otoczenia biznesu
- Przegląd procedur w zakresie oceny wniosków składanych do RPO w celu digitalizacji procesu
- Kujawsko-Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna
- Integracja cudzoziemców na kujawsko-pomorskim rynku pracy
- Przygotowanie i promowanie nowych rozwiązań legislacyjnych w sprawach kluczowych dla regionu oraz realizacji w regionie kluczowych inwestycji z punktu widzenia rozwoju gospodarczego

2. Priorytet – Wsparcie finansowe i informacyjne przedsiębiorców

- Pakiet dla Starterów
- Zintegrowana platforma informacyjna o instrumentach wsparcia dla przedsiębiorców wraz z internetową ofertą usług instytucji otoczenia biznesu
- Data storing – wykorzystanie open data dla rozwoju przedsiębiorstw
- Wsparcie transformacji przedsiębiorstw przez poprawę jakości zarządzania
- Certyfikowane szkolenia zawodowe

3. Priorytet – Wspieranie współpracy pomiędzy MŚP a dużymi przedsiębiorcami prowadzącymi działalność w regionie

- Internetowa „giełda usług regionalnych” wraz z systemem rejestrowania i promowania regionalnych produktów i usług
- Programy akceleracyjne realizowane we współpracy z dużymi przedsiębiorstwami

4. Priorytet - Kształtowanie postaw proprzedsiębiorczych wśród dzieci i młodzieży

- Program współpracy biznesu i szkół – klasy patronackie
- Mój Region, Moja Przyszłość – kompleksowy program edukacyjny dla szkół ponadpodstawowych
- Program – Przedsiębiorczość od najmłodszych lat
- Kujawsko-pomorskie atrakcyjnym miejscem dla młodych osób rozpoczynających karierę zawodową

5. Priorytet – Kształtowanie potencjału regionalnych zasobów kadrowych

- Kierunkowe rekomendacje w zakresie kształtowania potencjału regionalnych zasobów kadrowych: należy dążyć do promocji kierunków kształcenia istotnych z punktu widzenia rynku pracy, tj. przede wszystkim kierunków technicznych oraz przyrodniczych. Ponadto należy zapewnić instrumenty promocji idei uczenia się przez całe życie (ang. *life long learning*), dającej możliwość zmiany branży bądź zdobycia dodatkowych kompetencji przez osoby dorosłe.

6. **Wsparcie rozwoju gospodarczego w oparciu o potencjał tradycyjnych branż rzemieślniczych**
 - Fundusz wsparcia rzemiosła
 - Wsparcie dla rozpoczynających działalność rzemieślniczą
- **Cel szczegółowy – Gospodarka konkurencyjna i innowacyjna**
1. **Priorytet – Podnoszenie poziomu innowacyjności MŚP w regionie**
 - Regionalny Hub Cyfrowy
 - Pakiet Innowacje: Wsparcie finansowe i doradcze w zakresie innowacji
 - Pakiet Gospodarka 4.0
 2. **Priorytet – Tworzenie warunków do efektywnej współpracy na rzecz innowacji**
 - Pakiet Klastry
 - Proces Przedsiębiorczego Odkrywania wraz z identyfikacją nisz specjalizacyjnych w ramach regionalnych inteligentnych specjalizacji
 - Program animatorów współpracy
 - Wsparcie tworzenia kierunków przyszłościowych, w tym zidentyfikowanie kierunków pożądanых
 - Porozumienie na rzecz rozwoju Polski Północno-Wschodniej
 3. **Priorytet – Zwiększenie poziomu internacjonalizacji przedsiębiorstw**
 - Wsparcie internacjonalizacji MŚP
 - Pożyczki na certyfikację
 - Wsparcie działań na rzecz wzrostu eksportu – mentoring eksportowy oraz organizacja misji gospodarczych
- **Cel szczegółowy – Gospodarka atrakcyjna dla inwestorów**
1. **Priorytet – Przygotowanie regionalnych kadr administracji publicznej i terenów inwestycyjnych do przyjęcia inwestycji**
 - Pożyczki na uzbrajanie terenów inwestycyjnych
 - Regionalny Operator Inwestorski
 - Rozwój bazy ofert inwestycyjnych oraz wzmocnienie potencjału kadrowego JST w województwie w zakresie pozyskiwania inwestorów
 - Centralny Park Inwestycyjny w Dźwierznie
 2. **Priorytet – Kształtowanie pozytywnego wizerunku regionu**
 - Opracowanie strategii promocji gospodarczej województwa ze szczególnym uwzględnieniem państw perspektywicznych oraz jej implementacja
 - Budowa marki województwa w przestrzeni krajowej i międzynarodowej
 - Program na rzecz wysokiej jakości, certyfikowanej żywności
 3. **Priorytet – Rozwój infrastruktury transportowej oraz komunikacji zbiorowej**
 - Kierunkowe rekomendacje w zakresie rozwoju infrastruktury drogowej oraz komunikacji publicznej: należy w szczególności zadbać o dostęp do obydwu miast wojewódzkich ze wszystkich gmin leżących na terenie województwa, w tym również z obszarów usytuowanych peryferyjnie. Ponadto należy zapewnić dostęp do głównych ciągów komunikacyjnych (istniejących, realizowanych lub planowanych) – A1, S5 oraz S10. Istotne jest również budowanie sieci połączeń terenów pod inwestycje z innymi głównymi korytarzami transportowymi, a także zapewnienie odpowiedniego połączenia dla planowanych inwestycji – Węzła Logistycznego Bydgoszcz (projekt 432 Strategii Przyspieszenia 2030+) oraz planowanego Centralnego Parku Inwestycyjnego w Dźwierznie.

Tabela 5. Dokumenty źródłowe dla przedsięwzięć wskazanych w Programie rozwoju gospodarczego

Nazwa przedsięwzięcia	Dokument źródłowy dla przedsięwzięcia S –wywodzi się z ustaleń Strategii Przyspieszenia 2030+ P – zostało zidentyfikowane podczas prac nad Programem rozwoju gospodarczego	Dodatkowe informacje RIS3 – przedsięwzięcie delegowane do realizacji w ramach Regionalnej Strategii Inteligentnej Specjalizacji (RIS3) 2021+ PE - przedsięwzięcie delegowane do realizacji w ramach Polityki edukacyjnej województwa kujawsko-pomorskiego
Przedsięwzięcia w ramach celu szczegółowego Gospodarka sprzyjająca wzrostowi przedsiębiorczości		
Regionalne Obserwatorium Gospodarcze	S (Projekt 310)	
Regionalna Instytucja Finansowa	S (Projekt 308)	
Regionalny System Informacji i Doradztwa Gospodarczego	P	
Rada Gospodarcza Województwa Kujawsko-Pomorskiego	P	
Kujawsko-Pomorskie Centrum Naukowo-Technologiczne im. Prof. J. Czocharalskiego	S (Projekt 303)	RIS3 2021+
System akredytacji instytucji otoczenia biznesu	P	
Przegląd procedur w zakresie oceny wniosków składanych do RPO w celu digitalizacji procesu	P	
Kujawsko-Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna	S (Projekt 311)	
Integracja cudzoziemców na kujawsko-pomorskim rynku pracy	S (Projekt 315) w ramach przedsięwzięcia zostanie także opracowany dokument operacyjny dla Strategii Przyspieszenia 2030+ pn. Polityka migracyjna oraz pozyskiwania kadr dla rynku pracy województwa kujawsko-pomorskiego	
Przygotowanie i promowanie nowych rozwiązań legislacyjnych w sprawach kluczowych dla regionu , oraz realizacji w regionie kluczowych inwestycji z punktu widzenia rozwoju gospodarczego	P	
Pakiet dla Starterów	P	
Zintegrowana platforma informacyjna o instrumentach wsparcia dla przedsiębiorców wraz z internetową ofertą usług instytucji otoczenia biznesu	P	
Data storing – wykorzystanie open data dla rozwoju przedsiębiorstw	P	
Wsparcie transformacji przedsiębiorstw przez poprawę jakości zarządzania	P	
Certyfikowane szkolenia zawodowe	S (Projekt 301)	
Internetowa „giełda usług regionalnych” wraz z systemem rejestrowania i promowania regionalnych produktów i usług	P	
Programy akceleracyjne realizowane we współpracy z dużymi przedsiębiorstwami	P	RIS3 2021+
Program współpracy biznesu i szkół – klasy patronackie	P	
Mój Region, Moja Przyszłość – kompleksowy program edukacyjny dla szkół ponadpodstawowych	P	PE
Program – Przedsiębiorczość od najmłodszych lat	P	PE

Kujawsko-pomorskie atrakcyjnym miejscem dla młodych osób rozpoczynających karierę zawodową	S (Projekt 316)	
Fundusz wsparcia rzemiosła	P	
Wsparcie dla rozpoczynających działalność rzemieślniczą	P	
Przedsięwzięcia w ramach celu szczegółowego Gospodarka konkurencyjna i innowacyjna		
Regionalny Hub Cyfrowy	P	RIS3 2021+
Pakiet Innowacje: Wsparcie finansowe i doradcze w zakresie innowacji	P	RIS3 2021+
Pakiet Gospodarka 4.0	P	RIS3 2021+
Pakiet Klastry	S (Projekt 305), w ramach przedsięwzięcia zostanie także opracowany dokument operacyjny dla Strategii Przyspieszenia 2030+ pn. Polityka klastrowa województwa kujawsko-pomorskiego	RIS3 2021+
Proces Przedsiębiorczego Odkrywania wraz z identyfikacją nisz specjalizacyjnych w ramach regionalnych inteligentnych specjalizacji	S – przedsięwzięcie jest integralną częścią permanentnej weryfikacji stanu aktualności Regionalnej Strategii Inteligentnej Specjalizacji (RIS3) 2021+, stanowiącej dokument operacyjny dla Strategii Przyspieszenia 2030+	RIS3 2021+
Program animatorów współpracy	P	RIS3 2021+
Wsparcie tworzenia kierunków przyszłościowych, w tym zidentyfikowanie kierunków pożądaných	P	RIS3 2021+
Porozumienie na rzecz rozwoju Polski Północno-Wschodniej	S (Projekt 302)	RIS3 2021+
Wsparcie internacjonalizacji MŚP	P	
Pożyczki na certyfikację	P	
Wsparcie działań na rzecz wzrostu eksportu – mentoring eksportowy oraz organizacja misji gospodarczych	P	
Przedsięwzięcia w ramach celu szczegółowego Gospodarka atrakcyjna dla inwestorów		
Pożyczki na uzbrajanie terenów inwestycyjnych	S (Projekt 408)	
Regionalny Operator Inwestorski	S (Projekt 408)	
Rozwój bazy ofert inwestycyjnych oraz wzmocnienie potencjału kadrowego JST w województwie w zakresie pozyskiwania inwestorów	P	
Centralny Park Inwestycyjny w Dźwierznie	S (Projekt 312)	
Opracowanie strategii promocji gospodarczej województwa ze szczególnym uwzględnieniem państw perspektywicznych oraz jej implementacja	P	
Budowa marki województwa w przestrzeni krajowej i międzynarodowej	P oraz S (Projekt 313, Projekt 314)	
Program na rzecz wysokiej jakości, certyfikowanej żywności	S (Projekt 306, Projekt 307)	RIS3 2021+

Oczekiwane rezultaty planowanej interwencji

Zakłada się, że główne rezultaty realizacji Programu będą związane ze wzrostem postaw przedsiębiorczych skutkujących zdynamizowaniem procesów tworzenia nowych działalności gospodarczych, a także miejsc pracy, rozwojem istniejących przedsiębiorstw oraz zacieśnianiem współpracy pomiędzy podmiotami funkcjonującymi na terenie województwa kujawsko-pomorskiego. Ponadto zaplanowane działania będą sprzyjały rozwijaniu działalności innowacyjnej (np. produktowej, organizacyjnej), działalności badawczo-rozwojowej, a także eksportowej. Co więcej, przedsięwzięcia przyczynią się do wzrostu atrakcyjności regionu

wśród potencjalnych inwestorów. Wszystkie te efekty przełożą się na trwałe, stabilny wzrost gospodarczy, a w konsekwencji na zwiększenie poziomu zamożności mieszkańców regionu.

W wymiarze praktycznym realizacja założeń Programu doprowadzi do:

- Optymalizacji systemu instytucjonalnego wspierania przedsiębiorczości, wzmocnienia funkcji analitycznych na poziomie regionalnym - umożliwiających dostosowywanie prowadzonych działań do faktycznych potrzeb w województwie (m.in. poprzez utworzenie ROG i RIF), zwiększenia transparentności podejmowanych działań, a także profesjonalizacji usług świadczonych przez organy administracji samorządowej oraz instytucji otoczenia biznesu;
- Usystematyzowania oferty instrumentów wsparcia przedsiębiorców, ich dostosowania (lub stworzenia nowych) do aktualnych potrzeb odbiorców, a także wypracowania efektywnego sposobu informowania i promowania ich dostępności w regionie, co w konsekwencji przełoży się na zwiększenie i efektywniejsze wykorzystanie dostępnych środków finansowych;
- Intensyfikacji współpracy pomiędzy dużymi firmami działającymi w regionie, a przedsiębiorcami z sektora MŚP, np. w ramach prowadzenia wspólnych projektów, tworzenia łańcuchów dostaw i wartości, form podwykonawstwa itp.
- Zacieśnienia współpracy pomiędzy sektorem przedsiębiorstw, a sektorem edukacji, co umożliwi pracodawcom proaktywne, długoterminowe oddziaływanie na zapotrzebowania na określone umiejętności na rynku pracy;
- Wzmocnienia potencjału regionalnych przedsiębiorców w zakresie tworzenia innowacyjnych rozwiązań (np. produktowych, produkcyjnych czy usługowych), a także stworzenia optymalnych warunków do intensyfikacji współpracy pomiędzy wojewódzkimi firmami, a lokalnymi uczelniami oraz jednostkami naukowo-badawczymi;
- Zdynamizowania procesów internacjonalizacji regionalnych przedsiębiorców, a co za tym idzie wzrostu liczby eksporterów i wolumenu eksportu z terenu województwa;
- Rozbudowania oferty dostępnych, atrakcyjnych terenów inwestycyjnych dla potencjalnych inwestorów (zarówno zagranicznych, jak i krajowych / regionalnych), a także doskonalenia kompetencji kadr odpowiedzialnych za kontakty z inwestorami w poszczególnych gminach regionu;
- Wzmocnienia pozytywnego wizerunku województwa w kraju i za granicą jako miejsca atrakcyjnego do lokowania inwestycji, prowadzenia działalności gospodarczej oraz zamieszkania.

W rezultacie zaplanowanej w niniejszym Programie interwencji województwo kujawsko-pomorskie powinno w kolejnych latach doświadczyć pozytywnych efektów zmian gospodarczych. Zostaną one odzwierciedlone między innymi w zahamowaniu, a nawet odwróceniu negatywnego wskaźnika dot. udziału małych, średnich i dużych przedsiębiorstw we wszystkich przedsiębiorstwach funkcjonujących w województwie, a także we wzroście przeciętnego wynagrodzenia brutto w stosunku do średniej krajowej. Ponadto, pozytywne zmiany w regionie powinny zostać finalnie odzwierciedlone także w ramach badań krajowych (np. prowadzonych przez PARP), jak i tych realizowanych na poziomie europejskim (m.in. Regional Competitiveness Index, czy też Regional Innovation Scoreboard).

W poszczególnych kartach przedsięwzięć przedstawionych w kolejnej części niniejszego dokumentu w sekcji B: Potrzeby i efekty związane z przedsięwzięciem, dla każdego z planowanych działań przyporządkowano określony produkt. Na jego podstawie opracowany został wskaźnik produktu, który może przyjąć wartość 1 - w przypadku realizacji produktu lub 0 - w przypadku braku realizacji. Dla każdego z przedsięwzięć wartość wskaźnika można określić indywidualnie. W poniższej tabeli przedstawiono zakładane produkty dla poszczególnych przedsięwzięć:

Tabela 6. Produkty przedsięwzięć w ramach Programu rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego

Nr działania	Przedsięwzięcie	Efekt (Produkt przedsięwzięcia)
Gospodarka sprzyjająca wzrostowi przedsiębiorczości		
I.1.1.	Regionalne Obserwatorium Gospodarcze (ROG)	Uzyskanie sprawności organizacyjnej wysoko wyspecjalizowanej jednostki odpowiedzialnej za gromadzenie, analizowanie i udostępnianie informacji o charakterze gospodarczym.
I.1.2.	Regionalna Instytucja Finansowa (RIF)	Rozwój funkcjonalności KPFR sp. z o.o. jako jednostki odpowiedzialnej za gromadzenie i pozyskiwanie środków niezbędnych do finansowania przedsięwzięć rozwojowych w regionie, a także za koordynację i zarządzanie na poziomie strategicznym instrumentami wsparcia zwrotnego wdrażanymi w regionie.
I.1.3.	Regionalny System Informacji i Doradztwa Gospodarczego	Utworzenie do końca 2025 r. 48 LOG. W latach 2026-2029 stopniowo przechodzą z finansowania zależnego na finansowanie własne.
I.1.4.	Rada Gospodarcza Województwa Kujawsko-Pomorskiego	Rozpoczęcie działalności Rady Gospodarczej będącej ciałem doradczym dla Zarządu Województwa.
I.1.5.	Kujawsko-Pomorskie Centrum Naukowo-Technologiczne im. Prof. J. Czochralskiego	Stworzenie przestrzeni na rzecz rozwoju prac badawczo-rozwojowych, wspieranie postępu technologicznego oraz naukowego.
I.1.6.	System akredytacji instytucji otoczenia biznesu	Rozpoczęcie naboru wniosków IOB o przeprowadzenie procesu akredytacji.
I.1.7.	Przegląd procedur w zakresie oceny wniosków składanych do RPO w celu digitalizacji procesu	Sporządzenie raportu końcowego przeglądu procedur oceny wniosków składanych do Regionalnego Programu Operacyjnego i wdrożenie zaleceń wynikających z raportu.
I.1.8.	Kujawsko-Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna	Utworzenie Kujawsko-Pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej na terenie województwa.
I.1.9.	Integracja cudzoziemców na kujawsko-pomorskim rynku pracy	1. Opracowanie dokumentu programowego 2. Obsługa co najmniej 1 tys. cudzoziemców w ramach realizacji szczegółowych ustaleń projektu
I.1.10.	Przygotowanie i promowanie nowych rozwiązań legislacyjnych w sprawach kluczowych dla regionu , oraz realizacji w regionie kluczowych inwestycji z punktu widzenia rozwoju gospodarczego	Powstanie i uchwalanie korzystnego z punktu widzenia interesów regionu ustawodawstwa i realizacja kluczowych dla regionu inwestycji.
I.2.1.	Pakiet dla Starterów	Rozpoczęcie naboru wniosków o przyznanie dotacji lub pożyczki na korzystnych warunkach dla osób rozpoczynających działalność gospodarczą.
I.2.2.	Zintegrowana platforma informacyjna o instrumentach wsparcia dla przedsiębiorców wraz z internetową ofertą usług instytucji otoczenia biznesu	Udostępnienie docelowym użytkownikom zintegrowanej platformy informacyjnej dedykowanej przedsiębiorcom z województwa kujawsko-pomorskiego, na którym prezentowane będą wszystkie dostępne instrumenty wsparcia i IOB oferujące wsparcie w regionie.
I.2.3.	Data storing – wykorzystanie open data dla rozwoju przedsiębiorstw	Udostępnienie docelowym odbiorcom portalu o charakterze open data – „Data storing”.
I.2.4.	Wsparcie transformacji przedsiębiorstw przez poprawę jakości zarządzania	Zmiana wewnętrznych modeli zarządzania firmą w lokalnych MŚP, zwiększenie konkurencyjności lokalnych firm, poprawa jakości pracy i produktów, wzrost zadowolenia i satysfakcji pracowników.
I.2.5.	Certyfikowane szkolenia zawodowe	Rozpoczęcie świadczenia usług.
I.3.1.	Internetowa „giełda usług regionalnych” wraz z systemem rejestrowania i promowania regionalnych produktów i usług	Udostępnienie użytkownikom docelowym platformy internetowej – giełdy usług regionalnych wraz z systemem rejestrowania i promowania regionalnych produktów i usług.
I.3.2.	Programy akceleracyjne realizowane we współpracy z dużymi przedsiębiorstwami	Rozpoczęcie świadczenia usług w zakresie współfinansowania ze środków publicznych programów akceleracyjnych.
I.4.1.	Program współpracy biznesu i szkół – klasy patronackie	Rozpoczęcie świadczenia usług w zakresie pośrednictwa pomiędzy dyrektorami szkół oraz przedsiębiorcami zainteresowanymi utworzeniem klas patronackich.
I.4.2.	Mój Region, Moja Przyszłość – kompleksowy program edukacyjny dla szkół ponadpodstawowych	Rozpoczęcie świadczenia usług w zakresie programu edukacyjnego dla wybranych szkół ponadpodstawowych, związanego z rozwojem przedsiębiorczości wśród uczniów.
I.4.3.	Program – Przedsiębiorczość od najmłodszych lat	Rozpoczęcie świadczenia usług w zakresie programu edukacyjnego dla wybranych szkół podstawowych, związanego z rozwojem przedsiębiorczości wśród uczniów.

Nr działania	Przedsięwzięcie	Efekt (Produkt przedsięwzięcia)
I.4.4.	Kujawsko-pomorskie atrakcyjnym miejscem dla młodych osób rozpoczynających karierę zawodową	Rozpoczęcie świadczenia systemowych działań na rzecz zwiększenia atrakcyjności województwa do zamieszkania i pracy dla młodych mieszkańców. Objęcie działaniami będącymi efektem realizacji projektu, co najmniej 500 osób lub uruchomienie co najmniej 4 usług/działań informacyjnych lub wspierających przedsiębiorczość wśród grupy docelowej.
I.6.1	Fundusz wsparcia rzemiosła	Rozpoczęcie świadczenia usług.
I.6.2	Wsparcie dla rozpoczynających działalność rzemieślniczą	Rozpoczęcie naboru wniosków o przyznanie dotacji lub pożyczki na korzystnych warunkach dla osób rozpoczynających działalność gospodarczą.
Gospodarka innowacyjna		
II.1.1.	Regionalny Hub Cyfrowy	Rozpoczęcie działalności Regionalnego Hubu Cyfrowego.
II.1.2.	Pakiet Innowacje: Wsparcie finansowe i doradcze w zakresie innowacji	Rozpoczęcie naboru wniosków o wsparcie dotacyjne na prowadzenie prac badawczo-rozwojowych.
II.1.3.	Pakiet Gospodarka 4.0	Rozpoczęcie naboru wniosków o dotację na działania związane z cyfrowymi przekształceniami prowadzonej działalności i tworzeniu nowych, zwinnych modeli biznesowych.
II.2.1.	Pakiet Klastry	Rozpoczęcie naboru wniosków o dotację na realizację inicjatyw polegających na budowaniu i rozwoju współpracy podmiotów działających w obszarze inteligentnych specjalizacji..
II.2.2.	Proces Przedsiębiorczego Odkrywania wraz z identyfikacją nisz specjalizacyjnych w ramach regionalnych inteligentnych specjalizacji	Cyklicznie funkcjonujący system weryfikacji aktualności ustaleń Regionalnej Strategii Inteligentnej Specjalizacji (RIS3) 2021+, realizowany poprzez zaplanowane i powtarzalne działania z udziałem przedstawicieli wszystkich regionalnych interesariuszy rozwoju innowacyjnej gospodarki w oparciu o aktualny stan wiedzy i postępy w realizacji ustaleń Strategii RIS3 2021+. PPO może skutkować aktualizacją Strategii RIS3 2021+ w zakresie zmiany regionalnych Inteligentnych Specjalizacji i/lub usprawnienia sposobu realizacji jej ustaleń lub usprawnienia systemu jej monitorowania.
II.2.3.	Program animatorów współpracy	Rozpoczęcie świadczenia usług w zakresie wsparcia w budowaniu wzajemnych relacji pomiędzy przedsiębiorcami i środowiskiem naukowym.
II.2.4.	Wsparcie tworzenia kierunków przyszłościowych, w tym zidentyfikowanie kierunków pożądanых	Rozpoczęcie naboru wniosków o dotację na utworzenie bądź rozszerzenie kierunków kształcenia uznanych za najbardziej przyszłościowe.
II.2.5.	Porozumienie na rzecz rozwoju Polski Północno-Wschodniej	Wspólna realizacja projektów B+R przez uczelnie Polski Północno-Wschodniej oraz aplikacja wyników do gospodarki regionu.
II.3.1.	Wsparcie internacjonalizacji MŚP	Rozpoczęcie naboru wniosków o dotację na rozpoczęcie bądź rozwój działalności eksportowej.
II.3.2.	Pożyczki na certyfikację	Rozpoczęcie naboru wniosków o pożyczkę dla przedsiębiorców na certyfikację swoich produktów, w tym w celu wprowadzenia ich na rynki zagraniczne.
II.3.3.	Wsparcie działań na rzecz wzrostu eksportu – mentoring eksportowy oraz organizacja misji gospodarczych	Rozpoczęcie naboru wniosków do programu mentoringowego i świadczenia usług w zakresie wspierania uczestnictwa przedsiębiorców w misjach gospodarczych
Gospodarka atrakcyjna dla inwestorów		
III.1.1.	Pożyczki na uzbrajanie terenów inwestycyjnych	Rozpoczęcie naboru wniosków o pożyczkę na uzbrojenie terenów inwestycyjnych.
III.1.2.	Regionalny Operator Inwestorski	Rozpoczęcie naboru wniosków o uzbrojenie terenów inwestycyjnych.
III.1.3.	Rozwój bazy ofert inwestycyjnych oraz wzmocnienie potencjału kadrowego JST w województwie w zakresie pozyskiwania inwestorów	Sporządzenie ostatecznej wersji dokumentu dotyczącego wojewódzkiego standardu obsługi inwestora oraz udostępnienie użytkownikom aktualnej bazy ofert inwestycyjnych.
III.1.4.	Centralny Park Inwestycyjny w Dźwierznie	Utworzenie Centralnego Parku Inwestycyjnego w Dźwierznie.
III.2.1.	Opracowanie strategii promocji gospodarczej województwa ze szczególnym uwzględnieniem państw	Sporządzenie ostatecznej wersji strategii promocji.

Nr działania	Przedsięwzięcie	Efekt (Produkt przedsięwzięcia)
	perspektywicznych oraz jej implementacja	
III.2.2.	Budowa marki województwa w przestrzeni krajowej i międzynarodowej	Uczestnictwo w minimum 10 wydarzeniach targowych. Realizacja minimum 1 kampanii promującej region.
III.2.3.	Program na rzecz wysokiej jakości, certyfikowanej żywności	Rozpoczęcie świadczenia usług.

Źródło: Opracowanie własne.

Zakłada się, że w 2030 r. udział przedsięwzięć, dla których wartość wskaźnika produktu równa się 1, wyniesie 100%. Jednak model, w którym przyjęto wartości zero-jedynkowe, ma ograniczoną użyteczność przy określeniu poziomu realizacji zadań w zgodzie z przyjętym harmonogramem. Dlatego też w kartach przedsięwzięć rozpisano dodatkowo ramowy harmonogram wdrożenia wraz z identyfikacją kamieni milowych dla czterech faz przedsięwzięcia: przygotowawczej, wdrożeniowej, realizacji i monitorowania rezultatów. Ramowy harmonogram wdrożenia może również pełnić funkcję listy sprawdzającej (tzw. checklisty) pozwalającej na bieżące (kwartalne) monitorowanie stopnia wdrożenia programu. Poszczególnym kamieniom milowym przyporządkowano kwartał, w którym przypisuje się realizację. Na tej podstawie można wskazać poziom opóźnień w realizacji Programu oraz opracować plan naprawczy.

PRZEDSIĘWZIĘCIA NA RZECZ REALIZACJI PROGRAMU

Program rozwoju gospodarczego opiera się na czteropoziomowym schemacie: cel główny, cele szczegółowe, priorytety/kierunki interwencji oraz przedsięwzięcia, których rolą jest odpowiedź na kluczowe potrzeby regionalne zidentyfikowane na etapie diagnozy.

Przedsięwzięcia zaproponowane w niniejszym dokumencie stanowią najistotniejszy element Programu, gdyż to ich wdrożenie powinno zdynamizować procesy gospodarcze w wielu obszarach funkcjonowania województwa, a co za tym idzie poprawić warunki dla rozwoju przedsiębiorczości w regionie. Należy przy tym zaznaczyć, iż przedsięwzięcie nie jest równoznaczne z projektem przygotowywanym przez beneficjentów na potrzeby uzyskania dofinansowania (np. z RPO). Przedsięwzięcie może składać się z wiązki projektów, których opracowanie i realizacja ma doprowadzić ostatecznie do osiągnięcia celu / efektu przedsięwzięcia, a także poszczególne przedsięwzięcia w ramach przygotowywanych projektów mogą ulec połączeniu w ramach danych zakresów tematycznych, bądź też w ramach działań jednostek odpowiedzialnych, które zostaną wskazane do ich realizacji.

W przypadku każdego z wskazanych w Programie przedsięwzięć podmiotem odpowiedzialnym za jego realizację jest Samorząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego, przy czym część przedsięwzięć będzie realizowana przez jednostki Samorządu Województwa, a część zostanie wyłoniona spośród podmiotów zewnętrznych, jednakże nawet w przypadku realizacji zadania przez podmiot zewnętrzny – rolą Zarządu Województwa jest dbałość o realizację przedsięwzięcia zgodnie z założeniami Programu i sprawowanie nadzoru nad przebiegiem prac. Wybór podmiotów bezpośrednio zaangażowanych (liderów poszczególnych zadań) odbywać się będzie przy zastosowaniu przewidzianych prawem procedur.

Jeśli chodzi o zakres terytorialny to **wszystkie przedsięwzięcia, za wyjątkiem jednego, dedykowane są dla obszaru całego województwa kujawsko-pomorskiego. Wyjątkiem jest przedsięwzięcie Centralny Park Inwestycyjny w Dźwierznie**, którego realizacja dotyczy konkretnego obszaru na terenie jednej z gmin województwa.

Charakterystyka każdego z przedsięwzięć składa się z następujących elementów:

- **Cel szczegółowy oraz priorytet/ kierunek interwencji**, z którymi związane jest dane przedsięwzięcie;
- **Oznaczenie (sygnatura) przedsięwzięcia** złożona z trzech elementów składowych, z których pierwszy (cyfra rzymska) odzwierciedla cel szczegółowy, do którego przyporządkowano dane przedsięwzięcie (I – Gospodarka sprzyjająca wzrostowi przedsiębiorczości; II – Gospodarka innowacyjna; III – Gospodarka atrakcyjna dla inwestorów), drugi i trzeci element składowy oznaczają kolejno numer priorytetu i numer przedsięwzięcia w ramach danego celu szczegółowego;
- **Nazwa przedsięwzięcia**;
- **Sekcja A – Podstawowe informacje o przedsięwzięciu**
 - **Krótki opis** – określenie najistotniejszych zagadnień/ zadań, które powinny zostać zrealizowane w ramach przedsięwzięcia;
 - **Sposób realizacji** – określenie, czy przedsięwzięcie ma charakter ciągły, czy też jednorazowy z wyraźnym zaznaczeniem jego rozpoczęcia i zakończenia;
- **Sekcja B - Potrzeby i cele związane z przedsięwzięciem**
 - **Potrzeby, na które odpowiada przedsięwzięcie** – określenie konkretnych potrzeb zidentyfikowanych na etapie diagnostycznym (którym nadano konkretne sygnatury), na które odpowiedzią jest dane przedsięwzięcie. Zakłada się, że każde z przedsięwzięć musi być powiązane z co najmniej jedną zidentyfikowaną potrzebą;
 - **Efekt** – produkt przedsięwzięcia;
- **Sekcja C - Nakłady na realizację przedsięwzięcia oraz jego priorytet**
 - **Szacowane niezbędne nakłady finansowe** – wskazanie szacunkowych nakładów finansowych niezbędnych do poniesienia w celu prawidłowej realizacji przedsięwzięcia. Ze względu na wariantowość realizacji wybranych przedsięwzięć do każdego z nich dodano przypis, w którym wyjaśniono podejście do szacowania kosztów oraz zakres działań, jaki obejmują.
 - **Priorytet** przedsięwzięcia w trójstopniowej skali:
 - **Najwyższy priorytet**
 - ◐ **Wysoki priorytet**
 - ◑ **Średni priorytet**
 - **Najwyższy priorytet** – ze względu na bardzo duże znaczenie dla rozwoju gospodarczego, realizację przedsięwzięcia należy rozpocząć niezwłocznie i skupić na nim maksymalne zaangażowanie; w procesie realizacji dążyć do jak najszybszego uzyskania spodziewanych efektów,
 - **Wysoki priorytet** – ze względu na bardzo duże znaczenie dla rozwoju gospodarczego, realizację przedsięwzięcia należy rozpocząć możliwie szybko, a w procesie realizacji dążyć do jak najszybszego uzyskania spodziewanych efektów,
 - **Średni priorytet** – realizację przedsięwzięcia należy rozpocząć po rozpoczęciu przedsięwzięć o priorytecie bardzo wysokim i wysokim lub równoległe z nimi, ale w sposób, który nie będzie opóźniał ich realizacji.
 - **Potencjalne źródła finansowania** – wskazanie potencjalnych źródeł dla finansowania przedsięwzięcia (w przypadku finansowania z Funduszy Europejskich zawarto jedynie ogólną informację, bez wskazania konkretnego programu / osi priorytetowej).
- **Sekcja D - Działania w ramach przedsięwzięcia wraz z ramowym harmonogramem**
 - **Ramowy harmonogram realizacji** - tam gdzie jest to możliwe realizację przedsięwzięć podzielono na cztery fazy: przygotowawczą, wdrożeniową, realizacji, monitorowania rezultatów; jeżeli charakter przedsięwzięcia wskazuje na konieczność innej formuły harmonogramu, zastosowano formuły indywidualne.

Poszczególne przedsięwzięcia zostały przedstawione na odrębnych kartach.

	CEL SZCZEGÓŁOWY:	Gospodarka sprzyjająca wzrostowi przedsiębiorczości
	PRIORYTET/ KIERUNEK INTERWENCJI:	Stworzenie efektywnego systemu instytucjonalnego wspierania przedsiębiorczości
I.1.1. Regionalne Obserwatorium Gospodarcze		
Geneza/powiązania przedsięwzięcia: Przedsięwzięcie realizuje projekt kluczowy Strategii Przyspieszenia 2030+		
A. Podstawowe informacje o przedsięwzięciu		
Opis przedsięwzięcia		
<p>Przedsięwzięcie wypełnia założenia projektu strategicznego nr 310 – Regionalne Obserwatorium Gospodarcze. Rolą Regionalnego Obserwatorium Gospodarczego (ROG) jest rozpoznawanie potrzeb /problemów /oczekiwań środowiska gospodarczego i naukowego, prowadzenie działalności analitycznej i formułowanie rekomendacji w zakresie działań na rzecz rozwoju gospodarczego adresowanych dla Samorządu Województwa, samorządów lokalnych, środowiska gospodarczego⁹. ROG powinno regularnie współpracować z szerokim przedstawicielstwem środowiska gospodarczego, od którego pozyskiwać będzie dane o bieżącym stanie rozwoju oraz oczekiwania w zakresie: potrzeby weryfikacji ryzyk, potrzeby weryfikacji hipotez, potrzeby fachowego uszczegółowienia wstępnie określonych działań wdrożeniowych, potrzeby wyprzedzającego określania nisz dla działalności, a na rzecz którego prowadzić będzie dodatkowo działalność informacyjno-edukacyjną wynikającą z prowadzonych działań badawczych. Jednym z elementów tego systemu winno być badanie kondycji ekonomicznej i społecznej przedsiębiorstw społecznych oraz ocena regionalnego systemu wsparcia ekonomii społecznej, w tym zwłaszcza narzędzi finansowych i usług wsparcia. W ramach ROG powinna zostać uruchomiona platforma służąca badaniu opinii publicznej - Centrum Badania Opinii Przedsiębiorców, która będzie dodatkowym źródłem danych. Warunkiem koniecznym do efektywnego działania CBOP musiałoby być stworzenie grupy interesariuszy i zmobilizowanie ich do cyklicznego wypełniania kwestionariuszy, które obejmowałyby zagadnienia aktualnie analizowane przez ROG.</p> <p>Na poziomie operacyjnym, w ramach każdego zdefiniowanego obszaru funkcjonowania, ROG powinien podejmować działania i przygotowywać określone produkty we współpracy z instytucjami, w tym spółkami z udziałem Samorządu Województwa, których działalność danego obszaru dotyczy.</p>		
Sposób realizacji przedsięwzięcia		
Przedsięwzięcie będzie realizowane w systemie ciągłym.		
B. Potrzeby i efekty związane z przedsięwzięciem		
Potrzeby, na które odpowiada przedsięwzięcie		
MI2	Konieczne jest wypracowanie mechanizmów umożliwiających udostępnianie danych i informacji o charakterze gospodarczym, a także powołanie/ rozwój wysoko wyspecjalizowanej jednostki, która na bieżąco rozpoznawałaby potrzeby, problemy, oczekiwania środowiska gospodarczego i naukowego, prowadziłaby działalność analityczną i formułowała rekomendacje w zakresie działań na rzecz rozwoju gospodarczego (adresowane do samorządu województwa, samorządów lokalnych i środowiska gospodarczego).	
Efekt (produkt) przedsięwzięcia		
Uzyskanie sprawności organizacyjnej wysoko wyspecjalizowanej jednostki odpowiedzialnej za gromadzenie, analizowanie i udostępnianie informacji o charakterze gospodarczym.		

⁹ Szczegółowy opis założeń funkcjonowania ROG został przedstawiony w załączniku nr 2 do Programu.

C. Nakłady na realizację przedsięwzięcia oraz jego priorytet

Szacowane niezbędne nakłady finansowe:	10 020 000,00 - 13 056 000,00 PLN ¹⁰	Priorytet przedsięwzięcia:	 <i>Najwyższy priorytet</i>
Potencjalne źródła finansowania:	Fundusze Europejskie, w tym RPO WK-P 2021-2027, środki własne, inne źródła finansowania		

D. Działania w ramach przedsięwzięcia wraz z ramowym harmonogramem

Faza przygotowawcza

2020 - 2021 Opracowanie głównych założeń funkcjonowania ROG, pilotażowe uruchomienie ROG, w tym przygotowanie niezbędnych dokumentów do powołania ROG i prowadzenia działalności, przedstawienie wniosków z pilotażu ROG wraz ze zweryfikowaną koncepcją jego funkcjonowania.

Faza wdrożeniowa

od I kw. 2022 Rozpoczęcie działalności ROG poza fazą pilotażu Projektu REGIOGMINA.

Faza realizacji

do końca 2029 Rozwój działalności Regionalnego Obserwatorium Gospodarczego.

Faza monitorowania rezultatów

od II kw. 2023 Monitorowanie działalności ROG powinno się odbywać cyklicznie co rok od momentu zakończenia etapu pilotażu, natomiast przegląd zakresu działalności raz na 3 lata.

¹⁰ Szacowane niezbędne nakłady finansowe na utworzenie i funkcjonowanie ROG (w tym koszty wynagrodzenia, wyposażenia biura itp.) obejmują lata 2022-2029. Bardziej szczegółowe informacje dot. nakładów niezbędnych do poniesienia w celu uruchomienia i funkcjonowania ROG w poszczególnych latach zostały przedstawione w załączniku nr 2 do Programu.

CEL SZCZEGÓŁOWY:**Gospodarka sprzyjająca wzrostowi przedsiębiorczości****PRIORYTET/ KIERUNEK
INTERWENCJI:****Stworzenie efektywnego systemu instytucjonalnego wspierania przedsiębiorczości**

I.1.2. Regionalna Instytucja Finansowa

Geneza przedsięwzięcia: Przedsięwzięcie realizuje projekt kluczowy Strategii Przyspieszenia 2030+

A. Podstawowe informacje o przedsięwzięciu

Opis przedsięwzięcia

Przedsięwzięcie wypełnia założenia projektu strategicznego nr 308 – Utworzenie Regionalnej Instytucji Finansowej (RIF).

Główną ideą działania instytucji finansowej będzie stworzenie rynku pozyskiwania kapitału i instrumentów finansowych służących finansowaniu na każdym etapie rozwoju MŚP/ podmiotów działających na rzecz MŚP oraz finansowanie inwestycji rozwojowych w regionie (zgodnie z przyjętą polityką rozwoju i w oparciu o zadania własne samorządu województwa)[1]. Wśród inwestycji finansowanych przez RIF mogą się także znaleźć inwestycje samorządowe związane z realizacją zadań publicznych. RIF może w ten sposób pełnić rolę "regionalnego banku" - będąc instytucją kredytującą na atrakcyjnych warunkach różnego rodzaju inwestycje służące rozwojowi województwa. Pełnienie funkcji Regionalnej Instytucji Finansowej Zarząd Województwa powierzył spółce Kujawsko-Pomorski Fundusz Rozwoju Sp. z o.o. jako kontynuację działań Spółki.

KPFR Sp. z o.o. nadal będzie pełniła rolę Menadżera Funduszu Funduszy, którego celem jest wybór pośredników finansowych do udzielania pożyczek i poręczeń dla MŚP prowadzących działalność gospodarczą na terenie Województwa Kujawsko-Pomorskiego oraz będzie administrowała środkami pochodzącymi z poprzedniej perspektywy finansowej 2007-2013, w tym kontynuując działania związane z mechanizmem JEREMIE. Jednocześnie, w celu budowy potencjału do trwałego mechanizmu finansowania zwrotnego potrzeb rozwojowych województwa, czyli Regionalnej Instytucji Finansującej, co do zasady wszelkie środki zwrotne będą przekazywane do zarządzania przez KPFR sp. z o.o. w celu tworzenia adekwatnych instrumentów finansowych.

Sposób realizacji przedsięwzięcia

Przedsięwzięcie będzie realizowane w systemie ciągłym.

B. Potrzeby i efekt związane z przedsięwzięciem

Potrzeby, na które odpowiada przedsięwzięcie

MI3 Rekomendowane jest wyznaczenie jednostki, która będzie odpowiedzialna za organizowanie, zarządzanie i koordynację aktywności związanej z finansowaniem działalności rozwojowej w regionie (w formie zwrotnego wsparcia finansowego), a także będzie reagowała na pojawiające się w tym zakresie zapotrzebowanie na finansowanie rozwoju regionalnego, w tym ze strony rynku i oferowała nowoczesne instrumenty wsparcia zwrotnego (tj. będzie działała w tzw. luce rynkowej). W ten sposób wykształci się funkcjonalność swoistego "regionalnego banku", który mógłby oferować wsparcie dla przedsiębiorców, ale także dla samorządów na realizację inwestycji publicznych sprzyjających rozwojowi gospodarczemu.

Efekt (produkt) przedsięwzięcia

Rozwój funkcjonalności KPFR sp. z o.o. jako jednostki odpowiedzialnej za gromadzenie i pozyskiwanie środków niezbędnych do finansowania przedsięwzięć rozwojowych w regionie, a także za koordynację i zarządzanie na poziomie strategicznym instrumentami wsparcia zwrotnego wdrażanymi w regionie.

C. Nakłady na realizację przedsięwzięcia oraz jego priorytet

Szacowane niezbędne nakłady finansowe:	13 260 000,00 PLN ¹¹	Priorytet przedsięwzięcia: Najwyższy priorytet
Potencjalne źródła finansowania:	Środki własne Samorządu Województwa, środki powracające z poprzednich perspektyw UE, środki pochodzące z Funduszy Europejskich oraz alternatywne źródła (np. obligacje, instrumenty wsparcia regionalnego z Europejskiego Banku Inwestycyjnego, instrumenty kapitałowe), środki własne, inne źródła.	

D. Działania w ramach przedsięwzięcia wraz z ramowym harmonogramem

Faza przygotowawcza

- 2020 –** Opracowanie głównych założeń – zakresu funkcjonowania RIF, przeprowadzenie niezbędnych ustaleń z kluczowymi interesariuszami, w tym z Zarządem Województwa.
- 2021**

Faza wdrożeniowa

- I-II kw. 2022** Kontynuacja działalności operacyjnej RIF.
- I-III kw. 2022** Opracowanie polityki zarządzania środkami rozwojowymi w regionie, w tym roli RIF.
- IV kw. 2022** Uruchomienie zespołu doradztwa dla JST (w przypadku przeznaczenia środków do tej grupy odbiorców).

Faza realizacji

- 2023-** Kontynuacja pozyskiwania dodatkowych środków rozwojowych.
- 2029** Funkcjonowanie Regionalnej Instytucji Finansowej obejmuje cały okres programowania (od zakończenia fazy wdrożeniowej).

Faza monitorowania rezultatów

- od II kw. 2022** Monitorowanie działalności RIF powinno się odbywać cyklicznie co 12 miesięcy natomiast przegląd zakresu działalności raz na 3 lata.

¹¹ Kwota obejmuje funkcjonowanie RIF w latach 2022-2029 w ramach struktur KPFR Sp. z o.o. Bardziej szczegółowe informacje dot. nakładów niezbędnych do poniesienia w celu uruchomienia i funkcjonowania RIF w poszczególnych latach zostały przedstawione w załączniku nr 2 do Programu.

CEL SZCZEGÓŁOWY:**Gospodarka sprzyjająca wzrostowi przedsiębiorczości****PRIORYTET/ KIERUNEK
INTERWENCJI:****Stworzenie efektywnego systemu instytucjonalnego wspierania
przedsiębiorczości**

I.1.3. Regionalny System Informacji i Doradztwa Gospodarczego

Geneza/powiązania przedsięwzięcia: Przedsięwzięcie wyłonione podczas prac nad Programem rozwoju gospodarczego

A. Podstawowe informacje o przedsięwzięciu

Opis przedsięwzięcia

Przedsięwzięcie stanowi rozwinięcie działań pilotażowych prowadzonych w ramach projektu „Regiogmina” realizowanego w latach 2019-2021, finansowanego z Narodowego Centrum Badań i Rozwoju. W ramach tych działań w 21 gminach uczestniczących w pilotażu podjęte zostały działania zmierzające do powstania Lokalnych Organizacji Gospodarczych (LOG). LOG stanowi działającą na obszarze pojedynczej gminy instytucję otoczenia biznesu powstałą przy wsparciu lokalnego samorządu i obsługującą lokalnych przedsiębiorców przede wszystkim z sektora MŚP.

LOG stanowi próbę aktywizacji współpracy między firmami spoza głównych centrów gospodarczych regionu. Dotychczasowe sprawnie działające IOB koncentrowały swoją aktywność głównie w obszarze dwóch największych miast regionu w niewielkim stopniu angażując przedsiębiorców z pozostałych ośrodków i w znikomym stopniu przedsiębiorców z małych ośrodków. Przedsięwzięcie stanowi rozwinięcie idei LOG poprzez stworzenie silnego systemu doradztwa gospodarczego opartego o sieć lokalnych organizacji realizowanych w znaczącej części gmin regionu. Cały system zakłada aktywną rolę i uczestnictwo władz samorządowych jak też stworzenie platformy do rozwoju całego szeregu usług skierowanych przede wszystkim na zaadresowanie istotnych problemów związanych z transformacją energetyczną i Przemysłem 4.0.

Bezpośrednim celem będzie stworzenie sieci Lokalnych Organizacji Gospodarczych obejmujących obszar jednej lub ewentualnie kilku gmin (w zależności od potencjału lokalnych przedsiębiorców). LOG będą świadczyły usługi informacyjno-doradcze dla przedsiębiorców, które uzupełnione byłyby realizacją dedykowanych projektów skierowanych na poprawę efektywności energetycznej przedsiębiorstw oraz tworzenie spółdzielni energetycznych w celu produkcji zielonej energii i polepszenia lokalnego bilansu energetycznego. LOG będą miały szczególną rolę we wspieraniu procesów transformacji energetycznej oraz wzrostu efektywności energetycznej w sektorze MŚP, spółdzielnie będą odgrywać dodatkowo rolę integratorów lokalnego środowiska gospodarczego uzupełniając działalność lokalnej IOB poprzez elementy struktury biznesowej, co powinno zdecydowanie lepiej zintegrować środowisko i zwiększyć szanse trwania powstałych instytucji.

W ramach LOG podejmowane będą także działania animacyjne adresowane do samorządów terytorialnych m.in. ukierunkowane na budowanie partnerstw publiczno-społecznych (służących m.in. współpracy lub wspólnej realizacji projektów europejskich), zwiększenie wykorzystania prawnych możliwości współpracy samorządów i przedsiębiorstw, w tym przedsiębiorstw społecznych, włączania przedsiębiorstw, w tym przedsiębiorstw społecznych w planowanie i monitorowanie lokalnych polityk rozwoju.

Forma organizacyjno-prawna: stowarzyszenie lub spółdzielnia.

Sposób realizacji przedsięwzięcia

Przedsięwzięcie będzie realizowane w systemie ciągłym.

B. Potrzeby i efekt związane z przedsięwzięciem

Potrzeby, na które odpowiada przedsięwzięcie

MI5 Istnieje potrzeba utworzenia sieci akredytowanych instytucji otoczenia biznesu oferujących specjalistyczne wsparcie dla firm.

MI6 Istnieje potrzeba utworzenia organizacji, które oferowałyby wsparcie przedsiębiorczości i współpracy samorządów lokalnych z przedsiębiorcami.

Efekt (produkt) przedsięwzięcia

Utworzenie do końca 2025 r. 48 LOG. W latach 2026-2029 stopniowo przechodzą z finansowania zależnego na finansowanie własne.

C. Nakłady na realizację przedsięwzięcia oraz jego priorytet

Szacowane niezbędne nakłady finansowe:	80 000 000,00 – 100 000 000,00 PLN	Priorytet przedsięwzięcia: <i>Najwyższy priorytet</i>
Potencjalne źródła finansowania:	Fundusze Europejskie, w tym RPO WK-P 2021-2027, środki własne, inne źródła	

D. Działania w ramach przedsięwzięcia wraz z ramowym harmonogramem

Faza przygotowawcza

I -III kw. 2021 Konsultacje z gminami biorącymi udział w projekcie REGIOGMINA (21 gmin) dotyczące powołania LOG na terenie gminy, powołanie grup roboczych w gminach pilotażowych.

Faza wdrożeniowa i realizacji

do XII 2021 Utworzenie LOG w wybranych gminach biorących udział w projekcie REGIOGMINA (w formie stowarzyszeń lub spółdzielni).

do końca IV kw. 2025 Rozwój istniejących oraz tworzenie kolejnych LOG.

2026-2029 Funkcjonowanie LOG w oparciu o częściowe wsparcie z Funduszy Europejskich i uzyskanie samodzielności działalności po okresie finansowania.

Faza monitorowania rezultatów

od II kw. 2022 Monitorowanie działalności powołanych LOG powinno się odbywać cyklicznie co 12 miesięcy.

	CEL SZCZEGÓŁOWY:	Gospodarka sprzyjająca wzrostowi przedsiębiorczości
	PRIORYTET/ KIERUNEK INTERWENCJI:	Stworzenie efektywnego systemu instytucjonalnego wspierania przedsiębiorczości
I.1.4. Rada Gospodarcza Województwa Kujawsko-Pomorskiego		
Geneza/powiązania przedsięwzięcia: Przedsięwzięcie wyłonione podczas prac nad Programem rozwoju gospodarczego		
A. Podstawowe informacje o przedsięwzięciu		
Opis przedsięwzięcia		
<p>Efektywna współpraca instytucji zaangażowanych w rozwój społeczno-gospodarczy województwa wymaga powołania ciała doradczego, którego praca pozwoli na odpowiednią koordynację i współpracę merytoryczną instytucji rozwojowych w regionie.</p> <p>Rada Gospodarcza będzie ciałem doradczym dla Zarządu Województwa. Na czele Rady stać będzie Marszałek Województwa, który wraz z Sekretarzem Rady będą w sposób bezpośredni koordynować jej prace z potrzebami i oczekiwaniami Zarządu Województwa. Rada zostanie zorganizowana w formie „komitetów branżowych” – podgrup dedykowanych poszczególnym zagadnieniom problemowym. Sekretarz Rady będzie także ściśle współpracować z Regionalną Instytucją Finansową oraz z podmiotami pełniącymi rolę Regionalnej Instytucji Wdrożeniowej - w celu zarówno pozyskiwania bieżącej wiedzy o realizowanych procesach rozwoju, jak i zwrotnie - dla przekazywania informacji pochodzących z komitetów branżowych na potrzeby usprawniania tych procesów.</p> <p>Prace Rady organizowane będą przez departament odpowiedzialny za rozwój gospodarczy w UMWKP.</p> <p>Rada będzie składała się z:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego jako Przewodniczącego Rady ; • Przewodniczącego Sejmiku Gospodarczego Województwa Kujawsko-Pomorskiego; • Przedstawicieli uczelni wyższych; • Przedstawicieli szkół zawodowych; • Przedstawicieli podmiotów gospodarczych – struktura Rady ułożona zostanie w taki sposób aby udział w niej mieli przedstawiciele przedsiębiorstw reprezentujących wszystkie struktury wielkości; • Przedstawicieli instytucji otoczenia biznesu; • Przedstawicieli przedsiębiorstw społecznych; • Przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego; • Przedstawicieli spółek województwa działających w obszarze planowania, finansowania i wdrażania przedsięwzięć z zakresu rozwoju gospodarczego. <p>Należy dążyć, by w składzie Rady reprezentanci każdego z głównych zaangażowanych w rozwój gospodarczy środowisk: środowiska gospodarczego, naukowego i administracji, stanowili po około 1/3 składu, choć ze względu na konieczność zapewnienia reprezentacji dla bardzo zróżnicowanego środowiska gospodarczego, udział tej grupy może być nieco wyższy.</p> <p>Posiedzenia Rady Gospodarczej będą odbywać się minimum raz na kwartał, z możliwością zwoływania dodatkowych posiedzeń w przypadku potrzeby. Działalność Rady Gospodarczej powinna być przedmiotem informacji publicznej, organizacje obywatelskie powinny mieć możliwość zgłaszania kwestii ważnych na posiedzenie Rady Gospodarczej.</p>		
Sposób realizacji przedsięwzięcia		
Przedsięwzięcie będzie realizowane w systemie ciągłym.		
B. Potrzeby i efekt związane z przedsięwzięciem		
Potrzeby, na które odpowiada przedsięwzięcie		

MI1 Istotne jest stworzenie platformy do współpracy między instytucjami wspierającymi biznes, jak również wyznaczenie podmiotu, który dzięki posiadanym kompetencjom i środkom pełniłby rolę lidera dla pozostałych IOB.

Efekt (produkt) przedsięwzięcia

Rozpoczęcie działalności Rady Gospodarczej będącej ciałem doradczym dla Zarządu Województwa.

C. Nakłady na realizację przedsięwzięcia oraz jego priorytet

Szacowane niezbędne
nakłady finansowe:

400 000,00 PLN¹²

Priorytet przedsięwzięcia:

Najwyższy priorytet

Potencjalne źródła
finansowania:

Środki własne

D. Działania w ramach przedsięwzięcia wraz z ramowym harmonogramem

Faza przygotowawcza

IV kw. 2021 – II kw. 2022 Opracowanie regulaminu pracy Rady Gospodarczej i zasad jej funkcjonowania, powołanie przedstawicieli w skład Rady Gospodarczej.

Faza wdrożeniowa i realizacji

od II-III 2022 Regularne prace Rady Gospodarczej.

Faza monitorowania rezultatów

od IV kw. 2022 Coroczne sprawozdania z działalności Rady przedkładane Zarządowi Województwa.

¹² Działalność Rady Gospodarczej zasadniczo nie wymaga nakładów finansowych. Wskazany koszt dotyczy technicznej obsługi spotkań Rady w latach 2022-2029; nie mniej niż cztery spotkania w roku – na potrzeby szacowania przyjęto średnio pięć spotkań w roku).

CEL SZCZEGÓŁOWY:

Gospodarka sprzyjająca wzrostowi przedsiębiorczości

**PRIORYTET/ KIERUNEK
INTERWENCJI:**

Stworzenie efektywnego systemu instytucjonalnego wspierania przedsiębiorczości

I.1.5. Kujawsko-Pomorskie Centrum Naukowo-Technologiczne im. Prof. J. Czochralskiego

Geneza/powiązania przedsięwzięcia: Przedsięwzięcie realizuje projekt kluczowy Strategii Przyspieszenia 2030+

Przedsięwzięcie delegowane do realizacji w ramach Regionalnej Strategii Inteligentnej Specjalizacji (RIS3) 2021+

A. Podstawowe informacje o przedsięwzięciu

Opis przedsięwzięcia

Celem projektu jest zbudowanie systemu sieciowego typu przestrzeń naukowo-badawcza wspierającego rozwój innowacji w regionie poprzez uruchomienie zespołu laboratoriów, warsztatów i prototypowni. Planowany obszar działań zakłada współpracę ośrodków naukowo-badawczych z terenu Pomorza i Kujaw, posiadających możliwości i potencjał badawczy oraz instytucji otoczenia biznesu, posiadających potencjał inicjowania prac badawczo-wdrożeniowych w przedsiębiorstwach. Działalność podmiotu będzie polegała na koordynacji oraz inicjowaniu procesów prowadzenia prac badawczo-rozwojowych w regionie w obszarze inteligentnych specjalizacji, ukierunkowana na współpracę z uczelniami wyższymi oraz instytucjami otoczenia biznesu oraz uzupełnienie zasobów infrastruktury naukowo-badawczej w zakresie aparatury oraz opracowanych metodyk i procedur kontrolnych w ramach prowadzenia badań.

Prowadzona działalność KPCNT skoncentruje się na wsparciu regionalnych przedsiębiorców w procesie opracowywania i wdrażania innowacji poprzez rozwój najlepszych projektów badawczo-rozwojowych o wysokim potencjale komercjalizacji a także realizację badań naukowych na ich potrzeby. Ważnym aspektem działalności ukierunkowanej na wzrost poziomu innowacyjności Województwa stanowi wzmocnienie kooperacji na płaszczyźnie nauka-biznes oraz stymulowanie rozwoju zarówno nauki i edukacji. Działalność ta ma być realizowana poprzez pozyskanie finansowania i zrealizowanie inwestycji mającej na celu utworzenie przestrzeni badawczej, laboratoriów oraz warsztatów służących prowadzeniu prac rozwojowych, weryfikowania innowacyjnych pomysłów oraz prototypowania.

Działania spółki zostaną skoncentrowane również na budowie regionalnego systemu wsparcia innowacji, który będzie stymulował i utrzymywał trwałe i aktywne powiązania pomiędzy uczelniami, jednostkami badawczymi, sferą otoczenia biznesowego oraz sektorem przedsiębiorstw w celu zwiększenia zakresu prowadzonych prac badawczo-rozwojowych w ramach głównych inteligentnych specjalizacji Regionu tj. produkcji i przetwórstwa żywności w tym nowoczesnego rolnictwa i biotechnologii, medycyny i zdrowia człowieka z uwzględnieniem opieki nad osobami starszymi, eko-innowacji, szczególnie w zakresie gospodarki wodnej, a także technologii informacyjno-komunikacyjnych.

Działalność promocyjna będzie realizowana również poprzez organizację wydarzeń, skoncentrowanych na budowie wizerunku województwa Kujawsko-Pomorskiego jako regionu innowacji. Dodatkowo spółka prowadzi również działalność edukacyjną w zakresie przedmiotu swojej aktywności oraz szkoleniową mającą na celu kreowanie liderów innowacji zarówno pośród studentów i doktorantów jak i naukowców oraz przedsiębiorców.

Koncepcja działania Spółki ma zasięg przede wszystkim regionalny dla zaspokojenia zbiorowych potrzeb wspólnoty samorządowej. Obejmuje ona współpracę najważniejszych ośrodków naukowo-badawczych z terenu województwa kujawsko-pomorskiego, posiadających możliwości i potencjał badawczy oraz instytucji otoczenia biznesu, posiadających potencjał inicjowania prac badawczo-wdrożeniowych w przedsiębiorstwach, z uwzględnieniem możliwości realizacji celów Spółki przy nawiązaniu współpracy międzyregionalnej i międzynarodowej.

Sposób realizacji przedsięwzięcia

Przedsięwzięcie będzie realizowane w systemie ciągłym.

B. Potrzeby i efekt związane z przedsięwzięciem

Potrzeby, na które odpowiada przedsięwzięcie

- SSG2** Istotne jest wsparcie sektora MŚP w dalszych inwestycjach prowadzących do wzrostu przedsiębiorstw (zarówno pod względem zatrudnienia, jak i wartości produkcji).
- IK2** Niezbędne jest podjęcie działań na rzecz zwiększania poziomu innowacyjności przedsiębiorstw (w tym innowacji produktowej, produkcyjnej, usługowej).
- IK3** Powinno się utrzymać dotychczasowe formy wsparcia dotacyjnego na prowadzenie prac badawczo-rozwojowych, jednocześnie oferując instrumenty finansowe na etap uruchamiania produkcji. Dostępność rynkowa instrumentów powinna być skoordynowana w czasie.
- SSG4** Należy wspierać firmy z sektora MŚP w udzieleniu współpracy z dużymi podmiotami funkcjonującymi w regionie.

Efekt (produkt) przedsięwzięcia

Stworzenie przestrzeni na rzecz rozwoju prac badawczo-rozwojowych.

C. Nakłady na realizację przedsięwzięcia oraz jego priorytet

Szacowane niezbędne nakłady finansowe:	100 000 000,00 – 120 000 000,00 PLN	Priorytet przedsięwzięcia:	☒ Najwyższy priorytet
--	-------------------------------------	----------------------------	--

Potencjalne źródła finansowania:	Fundusze Europejskie, w tym RPO WK-P 2021-2027, środki własne, inne źródła
----------------------------------	--

D. Działania w ramach przedsięwzięcia wraz z ramowym harmonogramem

Faza przygotowawcza

2022 Przejęcie terenu - Przysiek; rozpoczęcie prac związanych z inwestycją - prace projektowe i adaptacyjne, opracowanie dokumentacji i przeprowadzenie procedury przetargowej celem wyboru podmiotu i rozpoczęcia inwestycji.

Faza wdrożeniowa

2023 Rozpoczęcie inwestycji.

2027 Rozpoczęcie działalności infrastruktury badawczej.

Faza monitorowania rezultatów

Od 2027 Monitorowanie działalności KPCNT powinno się odbywać cyklicznie co 12 miesięcy, natomiast przegląd zakresu działalności raz na 3 lata.

	CEL SZCZEGÓŁOWY:	Gospodarka sprzyjająca wzrostowi przedsiębiorczości
	PRIORYTET/ KIERUNEK INTERWENCJI:	Stworzenie efektywnego systemu instytucjonalnego wspierania przedsiębiorczości
I.1.6. System akredytacji instytucji otoczenia biznesu		
Geneza/powiązania przedsięwzięcia: Przedsięwzięcie wyłonione podczas prac nad Programem rozwoju gospodarczego		
A. Podstawowe informacje o przedsięwzięciu		
Opis przedsięwzięcia		
<p>Zbudowanie systemu akredytacji instytucji świadczących usługi informacyjne, doradcze i finansowe dla przedsiębiorstw na ustandaryzowanym poziomie. Akredytację uzyskają ośrodki dysponujące odpowiednim potencjałem kadrowym, materialnym i infrastrukturalnym oraz poddające się audytom, co zapewni przedsiębiorcom tę samą jakość obsługi niezależnie od podmiotu i miejsca świadczenia usługi, w tym usług świadczonych na terenach oddalonych od dużych ośrodków miejskich.</p> <p>Pozwoli to na zbudowanie sieci instytucji specjalizujących się w obsłudze przedsiębiorstw odpowiedniej do zdiagnozowanych potrzeb i skali zapotrzebowania. W sieci powinny działać zarówno instytucje świadczące podstawowe usługi informacyjne, jak i instytucje oferujące zaawansowane usługi doradcze.</p>		
Sposób realizacji przedsięwzięcia		
Przedsięwzięcie ma charakter jednorazowy.		
B. Potrzeby i efekt związane z przedsięwzięciem		
Potrzeby, na które odpowiada przedsięwzięcie		
MIS	Istnieje potrzeba utworzenia sieci akredytowanych instytucji otoczenia biznesu oferujących specjalistyczne wsparcie dla firm.	
Efekt (produkt) przedsięwzięcia		
Rozpoczęcie naboru wniosków IOB o przeprowadzenie procesu akredytacji.		
C. Nakłady na realizację przedsięwzięcia oraz jego priorytet		
Szacowane niezbędne nakłady finansowe:	500 000,00 – 550 000,00 PLN ¹³	Priorytet przedsięwzięcia: Wysoki priorytet
Potencjalne źródła finansowania:	Fundusze Europejskie, w tym RPO WK-P 2021-2027 (Pomoc Techniczna), środki własne, inne źródła	
D. Działania w ramach przedsięwzięcia wraz z ramowym harmonogramem		

¹³ Szacunkowy koszt obejmuje przygotowanie dokumentacji niezbędnej do rozpoczęcia świadczenia usługi (od 150 000 do 250 000 PLN), a następnie monitorowania akredytowanych IOB do końca 2029 roku. Koszty zostały oszacowane na podstawie zamówień o zbliżonym charakterze przeprowadzonych przez inne instytucje publiczne w Polsce (np. Ministerstwo Rozwoju), a także na zasadzie analogii do innych systemów monitorowania certyfikowanych podmiotów (np. w ramach Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji).

Faza przygotowawcza

I-II kw. 2022 Przygotowanie planowanego zakresu opracowania (lub opracowanie dokumentacji przetargowej w przypadku, jeżeli przygotowanie dokumentu zostanie powierzone podmiotowi zewnętrznemu wybranemu w konkurencyjnej procedurze).

III kw. 2022 Jeżeli dotyczy – wybór podmiotu przygotowującego dokument w konkurencyjnej procedurze.

Faza wdrożeniowa

III-IV kw. 2022 Opracowanie systemu akredytacji dla instytucji otoczenia biznesu w ramach zdefiniowanych funkcjonalności oraz dla konsorcjów specjalizacji technologicznych w ramach wskazanych obszarów specjalizacji tematycznej.

III-IV kw. 2022 Opracowanie katalogu wymogów formalnych i kryteriów merytorycznych wraz z opisem sposobu ich weryfikacji, na podstawie których przeprowadzana będzie procedura akredytacji poszczególnych podmiotów.

IV kw. 2022 Opracowanie dokumentacji, na podstawie której odbywał się będzie proces akredytacji (przed przyznaniem akredytacji oraz w trakcie jej posiadania).

od I kw. 2023 Akredytacja zgłaszających się IOB.

Faza realizacji

do IV kw. 2023 Funkcjonowanie systemu akredytacji.

Faza monitorowania rezultatów

od I kw. 2024 Monitorowanie akredytowanych IOB na podstawie cyklicznych audytów.

CEL SZCZEGÓŁOWY:

Gospodarka sprzyjająca wzrostowi przedsiębiorczości

**PRIORYTET/ KIERUNEK
INTERWENCJI:**

Zwiększenie dostępności instrumentów wsparcia przedsiębiorców

I.1.7. Przegląd procedur w zakresie oceny wniosków składanych do RPO w celu digitalizacji procesu

Geneza/powiązania przedsięwzięcia: Przedsięwzięcie wyłonione podczas prac nad Programem rozwoju gospodarczego

A. Podstawowe informacje o przedsięwzięciu

Opis przedsięwzięcia

Przedsięwzięcie polega na przeprowadzeniu audytu procedur w zakresie oceny wniosków składanych do Regionalnego Programu Operacyjnego oraz wdrożenie wynikających z przeglądu usprawnień i optymalizacji, w tym przede wszystkim stworzenie odpowiednich narzędzi informatycznych ułatwiających pracę pracownikom odpowiedzialnym za wdrażanie RPO i pozwalających na częściową digitalizację procesu.

W ostatnich latach województwo kujawsko-pomorskie należało do tych regionów, w których złożono najmniej wniosków o dofinansowanie z Regionalnego Programu Operacyjnego. Wielu przedsiębiorców nie decyduje się na złożenie wniosku ze względu na procedury naboru.

Przedsięwzięcie ma na celu przegląd dotychczas stosowanych procedur i propozycję wprowadzenia usprawnień w zakresie m.in.

- ilości konsultacji dotyczących kryteriów, zakresu merytorycznego oraz wskaźników, jakie należy osiągnąć w ramach projektów;
- lepszego dostosowania kryteriów do założeń danego konkursu (przykładem niewłaściwego doboru kryteriów są nowo utworzone miejsca pracy w projektach innowacyjnych, w ramach których wdraża się rozwiązania pozwalające na automatyzację produkcji);
- przedstawiania harmonogramów naborów z odpowiednim wyprzedzeniem - większym niż dotychczas, co umożliwi przedsiębiorcom właściwe przygotowanie projektów;
- skrócenia procedur oceny wniosków.

Obecny okres programowania nowej perspektywy finansowej na lata 2021-2027 sprzyja przeglądowi procedur stosowanych dotychczas oraz wyciągnięcia wniosków pozwalających na uelastycznienie i przyspieszenie procesów związanych z wdrażaniem RPO oraz lepszym dostosowaniem wsparcia do istniejących potrzeb.

Sposób realizacji przedsięwzięcia

Przedsięwzięcie ma charakter jednorazowy.

B. Potrzeby i efekt związane z przedsięwzięciem

Potrzeby, na które odpowiada przedsięwzięcie

- DWP1** Należy przeprowadzić audyt procedur w zakresie oceny wniosków składanych do Regionalnego Programu Operacyjnego oraz wdrożyć wynikające z przeglądu usprawnienia i optymalizacje, w tym przede wszystkim stworzyć odpowiednie narzędzia informatyczne, pozwalające na pełną digitalizację procesu.

Efekt (produkt) przedsięwzięcia

Sporządzenie raportu końcowego przeglądu procedur oceny wniosków składanych do Regionalnego Programu Operacyjnego i wdrożenie zaleceń wynikających z raportu.

C. Nakłady na realizację przedsięwzięcia oraz jego priorytet

Szacowane niezbędne nakłady finansowe:	500 000,00 – 800 000,00 PLN ¹⁴	Priorytet przedsięwzięcia:	 <i>Najwyższy priorytet</i>
Potencjalne źródła finansowania:	Fundusze Europejskie, w tym RPO WK-P 2021-2027 (Pomoc Techniczna), środki własne, inne źródła		

D. Działania w ramach przedsięwzięcia wraz z ramowym harmonogramem

Faza przygotowawcza

I kw. 2022 Opracowanie dokumentacji przetargowej audytu wraz z opracowaniem narzędzi informatycznych pozwalających na częściową digitalizację procesu.

II kw. 2022 Wybór podmiotu przygotowującego dokument w konkurencyjnej procedurze.

Faza wdrożeniowa

II kw. 2022 Przeprowadzenie audytu procedur wraz z opracowaniem rekomendacji i koncepcją niezbędnych narzędzi informatycznych.

III kw. 2022 Konsultacje zaproponowanych rozwiązań z kluczowymi interesariuszami procesu.

IV kw. 2022 Przygotowanie i wdrożenie narzędzi informatycznych ułatwiających pracę pracownikom odpowiedzialnym za wdrażanie RPO.

Faza realizacji

od IV

kw. 2022 do IV kw. 2027 Przeprowadzanie oceny wniosków zgodnie z ulepszonymi procedurami i przy wykorzystaniu nowych narzędzi informatycznych.

Faza monitorowania rezultatów

od I kw. 2023 Monitoring zgodnie z wymogami wobec ewaluacji Regionalnego Programu Operacyjnego.

¹⁴ Szacunkowy koszt obejmuje przeprowadzenie audytu procedur, przygotowanie rekomendacji usprawnień (od 100 000 do 200 000 PLN), a także zaprojektowanie i wdrożenie niezbędnych rozwiązań IT. Ostateczna wysokość kosztów jest uzależniona od wyników przeglądu i rekomendowanych prac informatycznych związanych z opracowaniem i zaimplementowaniem mechanizmów usprawniających. Koszty oszacowano w oparciu o zamówienia o zbliżonym charakterze przeprowadzane przez inne instytucje publiczne w Polsce, a także wnioski z konsultacji z ekspertami ds. rozwiązań informatycznych.

	CEL SZCZEGÓŁOWY:	Gospodarka sprzyjająca wzrostowi przedsiębiorczości	
	PRIORYTET/ KIERUNEK INTERWENCJI:	Stworzenie efektywnego systemu instytucjonalnego wspierania przedsiębiorczości	
I.1.8. Kujawsko-Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna			
Geneza/powiązania przedsięwzięcia: Przedsięwzięcie realizuje projekt kluczowy Strategii Przyspieszenia 2030+			
A. Podstawowe informacje o przedsięwzięciu			
Opis przedsięwzięcia			
<p>Przedsięwzięcie wypełnia założenia projektu strategicznego nr 11 – Kujawsko-Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna.</p> <p>Obecny system funkcjonowania Specjalnych Stref Ekonomicznych istnieje w oderwaniu od podstawowego podziału terytorialnego kraju. Rozwiązanie, w którym kluczową rolę dysponenta podatkowego wsparcia dla inwestorów oraz realizatora licznych zadań wspierających inwestycje (tworzenie parków przemysłowych i technologicznych, współpraca ze szkolnictwem zawodowym, przygotowywanie i uzbrajanie terenów) pełni podmiot posiadający siedzibę poza regionem budzi uzasadnione wątpliwości. Powstanie podmiotu dedykowanego regionowi pozwoliłoby na pełniejsze wykorzystanie lokalnego potencjału, a dodatkowo pełniłoby istotną rolę w zwiększaniu lokalnego potencjału poprzez zatrudnienie specjalistów i ekspertów, którzy do tej pory znajdują zatrudnienie poza regionem. Celem przedsięwzięcia będzie prowadzenie działań zmierzających do zmiany obecnie funkcjonujących rozwiązań prawnych i utworzenia nowej SSE, której teren obejmować będzie obszar województwa.</p>			
Sposób realizacji przedsięwzięcia			
Przedsięwzięcie ma charakter jednorazowy.			
B. Potrzeby i efekt związane z przedsięwzięciem			
Potrzeby, na które odpowiada przedsięwzięcie			
P11 Niezbędne jest stworzenie systemu wsparcia gmin w przygotowaniu (uzbrojeniu) terenów do przyjęcia inwestorów oraz w promocji z wykorzystaniem Internetu.			
Efekt (produkt) przedsięwzięcia			
Utworzenie Kujawsko-Pomorskiej Specjalnej Strefy Gospodarczej na terenie województwa.			
C. Nakłady na realizację przedsięwzięcia oraz jego priorytet			
Szacowane niezbędne nakłady finansowe:	n/d	Priorytet przedsięwzięcia:	 <i>Najwyższy priorytet</i>
Potencjalne źródła finansowania:	ew. środki własne		
D. Działania w ramach przedsięwzięcia wraz z ramowym harmonogramem			
2022-2029	Prowadzenie działań zmierzających do zmiany obecnie funkcjonujących rozwiązań prawnych i utworzenia nowej SSE, której teren obejmować będzie teren województwa.		

CEL SZCZEGÓŁOWY:

Gospodarka sprzyjająca wzrostowi przedsiębiorczości

PRIORYTET/ KIERUNEK INTERWENCJI:

Stworzenie efektywnego systemu instytucjonalnego wspierania przedsiębiorczości

I.1.9. Integracja cudzoziemców na kujawsko-pomorskim rynku pracy

Geneza/powiązania przedsięwzięcia: Przedsięwzięcie realizuje projekt kluczowy Strategii Przyspieszenia 2030+

W ramach przedsięwzięcia zostanie także opracowany dokument operacyjny dla Strategii Przyspieszenia 2030+ pn. Polityka migracyjna oraz pozyskiwania kadr dla rynku pracy województwa kujawsko-pomorskiego

A. Podstawowe informacje o przedsięwzięciu**Opis przedsięwzięcia**

Projekt skierowany jest do cudzoziemców spoza Unii Europejskiej, zamieszkujących na terenie województwa kujawsko-pomorskiego. Projekt ma na celu poprawę dostępności do rynku pracy, instytucji publicznych a także doskonalenie znajomości języka polskiego, tłumaczenia (ustne i pisemne na język polski), zapoznania z prawami i obowiązkami wynikającymi z porządku prawnego RP oraz wskazania możliwości korzystania z instytucji kultury. Realizacja projektu będzie poprzedzona sporządzeniem dokumentu operacyjnego dla „Strategii Przyspieszenia 2030+” pod nazwą „Polityka migracyjna oraz pozyskiwania kadr dla rynku pracy województwa kujawsko-pomorskiego”, który określi szczegółowy zakres działań oraz niezbędne koszty. De facto projekt będzie stanowił realizację ustaleń tej części powyższego dokumentu programowego, która dotyczyć będzie aspektów rynku pracy.

Sposób realizacji przedsięwzięcia

Przedsięwzięcie będzie realizowane w systemie ciągłym.

B. Potrzeby i efekty związane z przedsięwzięciem**Potrzeby, na które odpowiada przedsięwzięcie**

SU3 Należy stworzyć mechanizmy promujące współpracę przedsiębiorców ze szkołami zawodowymi, która zaowocuje lepszym dostosowaniem wiedzy i umiejętności absolwentów tych szkół do wymagań potencjalnych pracodawców; a także rozwijać system szkoleń i kursów na rzecz poprawy kwalifikacji. Należy także podjąć działania na rzecz pozyskania kadr dla gospodarki regionu poza granicami kraju, szczególnie w tych dziedzinach, w których zasilenie rynku pracy cudzoziemcami pozwalałoby skutecznie niwelować deficyty odpowiednio wykwalifikowanej kadry.

Efekt (produkt) przedsięwzięcia

1. Opracowanie dokumentu programowego 2. Obsługa co najmniej 1 tys. cudzoziemców w ramach realizacji szczegółowych ustaleń projektu

C. Nakłady na realizację przedsięwzięcia oraz jego priorytet**Szacowane niezbędne nakłady finansowe:**

150 000,00 – 350 000,00 PLN

Priorytet przedsięwzięcia:

Średni priorytet

Potencjalne źródła finansowania:

Fundusze Europejskie, w tym RPO WK-P 2021-2027 (Pomoc techniczna), środki własne, inne źródła finansowania

D. Działania w ramach przedsięwzięcia wraz z ramowym harmonogramem

Opracowanie dokumentu programowego operacjonalizującego „Strategię Przyspieszenia 2030+” pn. „Polityka migracyjna oraz pozyskiwania kadr dla rynku pracy województwa kujawsko-pomorskiego”

2022 Monitorowanie efektów realizacji projektu będzie powiązane z monitorowaniem dokumentu programowego „Polityka migracyjna oraz pozyskiwania kadr dla rynku pracy województwa kujawsko-pomorskiego”.

	CEL SZCZEGÓŁOWY:	Gospodarka sprzyjająca wzrostowi przedsiębiorczości	
	PRIORYTET/ KIERUNEK INTERWENCJI:	Stworzenie efektywnego systemu instytucjonalnego wspierania przedsiębiorczości	
I.1.10. Przygotowanie i promowanie nowych rozwiązań legislacyjnych w sprawach kluczowych dla regionu oraz realizacji w regionie kluczowych inwestycji z punktu widzenia rozwoju gospodarczego.			
Geneza/powiązania przedsięwzięcia: Przedsięwzięcie wyłonione podczas prac nad Programem rozwoju gospodarczego			
A. Podstawowe informacje o przedsięwzięciu			
Opis przedsięwzięcia			
<p>Przedsięwzięcie ma na celu kontynuację działań podejmowanych w ramach projektu Regiogmina w zakresie przygotowania i promowania działań legislacyjnych w dziedzinach posiadających kluczowe znaczenie dla regionu w powiązaniu z działaniami promującymi potrzebę realizacji w regionie kluczowych inwestycji finansowanych ze środków krajowych. Przedsięwzięcie będzie wykorzystywać potencjał analityczny Regionalnego Obserwatorium Gospodarczego w celu wsparcia działań eksperckich oraz potencjał instytucji wojewódzkich w celu promowania życzliwego dla regionu podejścia władz centralnych w zakresie działań i inwestycji w kluczowych obszarach zidentyfikowanych w programie rozwoju gospodarczego takich jak np.: korzystne dla regionu rozwiązania legislacyjne w zakresie finansowania zwrotnego, wsparcie dla regionalnych uczelni w zakresie kształcenia na kierunkach inżynierskich, powstanie na terenie regionu inwestycji o wysokim potencjale wspierania rozwoju gospodarczego finansowanych z budżetu centralnego (terminale multimodalne, inwestycje energetyczne, obszary pod inwestycje), wsparcie dla działań deglomeracyjnych w zakresie administracji publicznej.</p> <p>Podejmowane działania będą corocznie raportowane do Rady Gospodarczej.</p>			
Sposób realizacji przedsięwzięcia			
Przedsięwzięcie będzie realizowane w systemie ciągłym.			
B. Potrzeby i efekty związane z przedsięwzięciem			
Potrzeby, na które odpowiada przedsięwzięcie			
MI2	Konieczne jest wypracowanie mechanizmów umożliwiających udostępnianie danych i informacji o charakterze gospodarczym, a także powołanie/ rozwój wysoko wyspecjalizowanej jednostki, która na bieżąco rozpoznawałaby potrzeby, problemy, oczekiwania środowiska gospodarczego i naukowego, prowadziłaby działalność analityczną i formułowała rekomendacje w zakresie działań na rzecz rozwoju gospodarczego (adresowane do samorządu województwa, samorządów lokalnych i środowiska gospodarczego).		
SU2:	Należy wspierać uczelnie publiczne funkcjonujące w województwie w prowadzeniu kierunków inżynierijno-technicznych oraz przyrodniczych, na które istnieje największe zapotrzebowanie na regionalnym rynku pracy.		
Efekt (produkt) przedsięwzięcia			
Powstanie i uchwalanie korzystnego z punktu widzenia interesów regionu ustawodawstwa i realizacja kluczowych dla regionu inwestycji.			
C. Nakłady na realizację przedsięwzięcia oraz jego priorytet			
Szacowane niezbędne nakłady finansowe:	200 000,00 – 300 000,00 PLN	Priorytet przedsięwzięcia:	☒ <i>Najwyższy priorytet</i>
Potencjalne źródła finansowania:	Środki własne		
D. Działania w ramach przedsięwzięcia wraz z ramowym harmonogramem			
2020 - 2029	Działanie realizowane w całym okresie realizacji programu.		

CEL SZCZEGÓŁOWY:**Gospodarka sprzyjająca wzrostowi przedsiębiorczości****PRIORYTET/ KIERUNEK
INTERWENCJI:****Wsparcie finansowe i informacyjne przedsiębiorców**

I.2.1. Pakiet dla Starterów

Geneza/powiązania przedsięwzięcia: Przedsięwzięcie wyłonione podczas prac nad Programem rozwoju gospodarczego

A. Podstawowe informacje o przedsięwzięciu

Opis przedsięwzięcia

Przedsięwzięcie dotyczy form wsparcia na utworzenie działalności gospodarczej w postaci dotacji oraz pożyczek na korzystnych warunkach dla osób rozpoczynających działalność gospodarczą, a także zapewnienie wsparcia doradczego przez pierwsze trzy lata od rozpoczęcia działalności gospodarczej. Należy utrzymać dotychczasowe formy wsparcia na utworzenie działalności gospodarczej jednocześnie podnosząc limity wysokości wsparcia do poziomu, który pozwoli na uruchomienie działalności produkcyjnej oraz dopuszczając możliwość montażu dotacji z instrumentami finansowymi. Obecnie wartości jednostkowego wsparcia skutkują uruchamianiem firm usługowych i drobnego handlu, ponieważ działalność produkcyjna wymaga znacznie wyższego zaangażowania finansowego. Należy otworzyć programy dotacyjne dla wszystkich zainteresowanych niezależnie od ich statusu na rynku pracy. Ponadto pożądane jest, aby przedsiębiorcy znajdujący się na początkowym etapie funkcjonowania mogli liczyć na wsparcie profesjonalnych doradców w trzech podstawowych obszarach: finansowym, sprzedażowym i prawnym, ponieważ pierwsze 36 miesięcy to najtrudniejszy okres dla firmy. Wsparcie byłoby ograniczone limitami rocznymi. Obecne programy dotacyjne uniemożliwiają pomoc w okresie po rejestracji działalności gospodarczej.

Sposób realizacji przedsięwzięcia

Przedsięwzięcie będzie realizowane w systemie ciągłym.

B. Potrzeby i efekt związane z przedsięwzięciem

Potrzeby, na które odpowiada przedsięwzięcie

- SSG1** Należy utrzymać dotychczasowe formy wsparcia rozpoczynania działalności gospodarczej, jednocześnie podnosząc limity wysokości wsparcia do poziomu, który pozwoli na uruchomienie działalności produkcyjnej, oraz dopuszczać możliwość montażu dotacji z instrumentami finansowymi.
- SSG6** Należy wspierać firmy z sektora MŚP w ich dążeniach do wzrostu efektywności, co przyczyni się do zwiększenia ich udziału w ogólnym PKB dla Polski.

Efekt (produkt) przedsięwzięcia

Rozpoczęcie naboru wniosków o przyznanie dotacji lub pożyczki na korzystnych warunkach dla osób rozpoczynających działalność gospodarczą.

C. Nakłady na realizację przedsięwzięcia oraz jego priorytet

**Szacowane niezbędne
nakłady finansowe:**

60 000 000,00 – 65
000 000,00 PLN¹⁵

Priorytet przedsięwzięcia:

Wysoki priorytet

¹⁵ Szacowana kwota obejmuje koszt opracowanie programu wsparcia wraz z modelem finansowym, doradztwo i pulę środków dotacyjnych dla starterów (średnia wielkość dotacji to około 350 000 – 400 000 PLN), pulę środków zwrotnych finansujących rozwój

Potencjalne źródła finansowania:	Fundusze Europejskie, w tym RPO WK-P 2021-2027, środki własne, inne źródła
D. Działania w ramach przedsięwzięcia wraz z ramowym harmonogramem	
Faza przygotowawcza	
III kw. 2022	Opracowanie programu wraz ze szczegółowym montażem finansowym, łączącym instrumenty dotacyjne, zwrotne oraz usługi doradcze dla starterów.
IV kw. 2022	Wybór pośrednika finansowego oraz instytucji wdrożeniowej, które zrealizują program.
I kw. 2023	Opracowanie dokumentacji wdrożeniowej programu.
Faza wdrożeniowa	
II kw. 2023	Uruchomienie naboru starterów (nabór w trybie ciągłym do wyczerpania puli środków).
III kw. 2023	Decyzje o przyznaniu dotacji i uruchomienie programu wsparcia doradczego.
Faza realizacji	
I kw. 2024	Decyzje o uruchomieniu wsparcia zwrotnego (finansowanie działalności produkcyjnej) dla pierwszych starterów.
Faza monitorowania rezultatów	
od III kw. 2024	Sporządzanie corocznych sprawozdań z wdrożenia instrumentu Pakiet dla Starterów.

działalności produkcyjnej (średnia wielkość pożyczki to około 1 200 000 PLN), doradztwo biznesowe oraz koszty zarządzania projektem grantowym i komponentem zwrotnym.

CEL SZCZEGÓŁOWY:

Gospodarka sprzyjająca wzrostowi przedsiębiorczości

**PRIORYTET/ KIERUNEK
INTERWENCJI:**

Wsparcie finansowe i informacyjne przedsiębiorców

I.2.2. Zintegrowana platforma informacyjna o instrumentach wsparcia dla przedsiębiorców wraz z internetową ofertą usług instytucji otoczenia biznesu

Geneza/powiązania przedsięwzięcia: Przedsięwzięcie wyłonione podczas prac nad Programem rozwoju gospodarczego

A. Podstawowe informacje o przedsięwzięciu

Opis przedsięwzięcia

Przedsięwzięcie polega na opracowaniu portalu internetowego dedykowanego przedsiębiorcom z województwa kujawsko-pomorskiego. Portal będzie skupiał wszystkie instrumenty wsparcia, w tym dotyczące wsparcia przedsiębiorczości społecznej, aktualizowane na bieżąco i publikowane w formie przyjaznej dla przedsiębiorcy z punktu widzenia potrzeb firm, według rodzajów wsparcia, a nie według działań, konkursów czy instytucji oferujących wsparcie. Obecnie oferta jest bardzo rozproszona i nieczytelna, dystrybucją wsparcia zajmuje się wiele instytucji, co wymaga od osób planujących działalność gospodarczą i od przedsiębiorstw zaangażowania dużej ilości czasu na wyszukiwanie i filtrowanie informacji.

W regionie potrzebna jest platforma internetowa, na której poszczególne instytucje otoczenia biznesu będą mogły publikować informacje dotyczące profilu swojej działalności, świadczonych usług, referencji byłych klientów. Przedsiębiorstwa działające na terenie województwa będą mogły wybrać podmiot i ofertę kierując się kryterium lokalizacji lub specjalizacji danej instytucji. Aktualnie informacje te znajdują się na wielu różnych stronach internetowych, co znacząco zmniejsza ich czytelność oraz dostępność.

W celu promocji portalu internetowego niezbędne jest również przeprowadzenie zintegrowanych kampanii skierowanych do sektora przedsiębiorstw na temat oferty wsparcia finansowanej ze środków publicznych, co pozwoli przedsiębiorcom lepiej identyfikować potencjalne instrumenty wsparcia i podmioty uczestniczące w systemie dystrybucji wsparcia oraz uprości proces aplikowania.

Sposób realizacji przedsięwzięcia

Przedsięwzięcie będzie realizowane w systemie ciągłym.

B. Potrzeby i efekt związane z przedsięwzięciem

Potrzeby, na które odpowiada przedsięwzięcie

- MI4** Niezbędne jest upowszechnienie i uporządkowanie oferty kierowanej do przedsiębiorców przez IOB (np. stworzenie jednej platformy internetowej), co pozwoli na usprawnienie współpracy przedsiębiorców ze stroną publiczną i instytucjami otoczenia biznesu.
- DWP2** Należy podejmować działania mające na celu integrację informacji o dostępnych instrumentach wsparcia dla przedsiębiorców, oferowanych przez stronę publiczną.

Efekt (produkt) przedsięwzięcia

Udostępnienie docelowym użytkownikom zintegrowanej platformy informacyjnej dedykowanej przedsiębiorcom z województwa kujawsko-pomorskiego, na którym prezentowane będą wszystkie dostępne instrumenty wsparcia.

C. Nakłady na realizację przedsięwzięcia oraz jego priorytet**Szacowane niezbędne nakłady finansowe:**1 200 000,00 - 1 800 000,00
PLN¹⁶**Priorytet przedsięwzięcia:***Najwyższy priorytet***Potencjalne źródła finansowania:**

Fundusze Europejskie, w tym RPO WK-P 2021-2027, środki własne, inne źródła

D. Działania w ramach przedsięwzięcia wraz z ramowym harmonogramem**Faza przygotowawcza****I-II kw.
2022**

Opracowanie dokumentacji przetargowej dotyczącej specyfikacji technicznej przygotowania platformy.

**II -III kw.
2022**

Wybór podmiotu odpowiedzialnego za zaprojektowanie i przygotowanie platformy.

Faza wdrożeniowa**III-IV kw.
2022**

Szczegółowe zaprojektowanie platformy informacyjnej, w tym zakresu merytorycznego, dostępnych funkcjonalności, design, stworzenie systemu zarządzania treścią, określenie odpowiedzialności itp.

**I-II kw.
2023**

Opracowanie (od strony technicznej) platformy i jej uruchomienie.

Faza realizacji**od III kw.
2023**

Prowadzenie działań informacyjnych wśród instytucji potencjalnie zainteresowanych opublikowaniem informacji dotyczących profilu swojej działalności, a także wśród docelowych odbiorców. Funkcjonowanie, utrzymanie i bieżąca aktualizacja platformy informacyjnej.

Faza monitorowania rezultatów**od I kw.
2024**

Monitorowanie poziomu wykorzystania platformy, na podstawie cyklicznych sprawozdań obejmujących m.in. liczbę dostępnych ofert i odwiedzin.

¹⁶ Koszt został oszacowany na podstawie analogii do zamówień o zbliżonym charakterze przeprowadzanych przez inne instytucje publiczne w Polsce (np. Ministerstwo Rozwoju). Szacunkowy koszt obejmuje: zaprojektowanie, wykonanie i utrzymanie platformy od momentu oddania do użytku, do końca 2029 roku, a także prowadzenie działań informacyjnych na temat wdrożenia ww. mechanizmu.

CEL SZCZEGÓŁOWY:

Gospodarka sprzyjająca wzrostowi przedsiębiorczości

**PRIORYTET/ KIERUNEK
INTERWENCJI:**

Wsparcie finansowe i informacyjne przedsiębiorców

I.2.3. Data storing – wykorzystanie open data dla rozwoju przedsiębiorstw

Geneza/powiązania przedsięwzięcia: Przedsięwzięcie wyłonione podczas prac nad Programem rozwoju gospodarczego

A. Podstawowe informacje o przedsięwzięciu**Opis przedsięwzięcia**

Dane publiczne stanowią cenny zasób zarówno dla JST, zainteresowanych poprawą efektywności funkcjonowania, jak i dla inwestorów, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych czy po prostu mieszkańców. Przedsięwzięcie ma na celu przegląd danych będących w dyspozycji poszczególnych gmin i ew. innych instytucji w celu identyfikacji potrzeb oraz technicznych i prawnych uwarunkowań przekładających się na zasadność ich integracji i publikacji na poziomie województwa. Projekt może być przeprowadzony początkowo w formie pilotażowej, a następnie rozszerzony o pozostałe gminy na podstawie wypracowanych rozwiązań. Uspójnione podejście do zbierania i publikacji danych publicznych może ułatwić m.in. planowanie inwestycji, rozwój transportu publicznego, lepsze planowanie przestrzenne, lokowanie sklepów czy zakładów usługowych, walkę z zanieczyszczeniem powietrza itd. Zintegrowany portal prezentujący otwarte dane może też budować wspólną tożsamość województwa oraz wizerunek na zewnątrz. Wyniki będą także mogły być wspierane monitorowaniem RIS i szczegółowymi wskaźnikami dotyczącymi dynamiki wzrostu poziomu innowacyjności w regionie, także na podstawie wypracowanych przez ROG rekomendacji. Przykład portalu o wskazanym charakterze zawierającego dobra charakterystykę open data jest portal dane.gov.pl.

Sposób realizacji przedsięwzięcia

Przedsięwzięcie będzie realizowane w systemie ciągłym.

B. Potrzeby i efekt związane z przedsięwzięciem**Potrzeby, na które odpowiada przedsięwzięcie****DWP3** Zasadne jest prowadzenie przez stronę publiczną działań na rzecz przedsiębiorców, polegających na dostarczaniu informacji o charakterze społeczno-gospodarczym.**Efekt (produkt) przedsięwzięcia**

Udostępnienie docelowym odbiorcom portalu o charakterze open data – „Data storing”.

C. Nakłady na realizację przedsięwzięcia oraz jego priorytet**Szacowane niezbędne
nakłady finansowe:**6 250 000,00 - 6 500 000,00
PLN¹⁷**Priorytet przedsięwzięcia:**

Średni priorytet

¹⁷ Koszt został oszacowany na podstawie analogii do zamówień dot. opracowania i wdrożenia rozwiązań z zakresu open data w innych regionach kraju (np. Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii). Szacunkowy koszt obejmuje opracowanie modelu organizacyjnego bieżącego uzupełniania portalu w dane, inwentaryzacje danych posiadanych przez gminy, opracowanie koncepcji portalu wraz wykonaniem, a także uruchomienie i utrzymanie od momentu oddania do użytku, do końca 2029 roku.

Potencjalne źródła finansowania:	Fundusze Europejskie, w tym RPO WK-P 2021-2027, środki własne, inne źródła
D. Działania w ramach przedsięwzięcia wraz z ramowym harmonogramem	
Faza przygotowawcza	
IV kw. 2023	Przygotowanie założeń do przebiegu przedsięwzięcia, wskazanie obszaru analiz, w tym opracowanie dokumentacji przetargowej dotyczącej specyfikacji technicznej przygotowania platformy.
II kw. 2024	Wybór podmiotu odpowiedzialnego za zaprojektowanie i przygotowanie Data Storing.
Faza wdrożeniowa	
III kw. 2024	Opracowanie modelu organizacyjnego celem zapewnienia utrzymania, ciągłości, aktualizacji i rozwoju koncepcji Open Data w województwie kujawsko-pomorskim.
IV kw. 2024	Przeprowadzenie szczegółowej inwentaryzacji dostępnych w regionie i poszczególnych gminach danych.
I kw. 2025	Opracowanie strategii wdrożenia i funkcjonowania platformy open data.
II. kw. 2025	Wysokopoziomowa architektura systemu oraz wymogi dla dostawcy i integratorów.
Faza realizacji	
III kw. 2025	Wsparcie procesu wdrożenia Data Storing i prowadzenie działań informacyjno-promocyjnych.
od IV kw. 2025	Uruchomienie i utrzymanie Data Storing.
Faza monitorowania rezultatów	
od I kw. 2026	Monitorowanie poziomu wykorzystania portalu, na podstawie cyklicznych sprawozdań obejmujących np. liczbę gmin, z których pochodzą dane na portalu oraz liczbę odwiedzin portalu.

CEL SZCZEGÓŁOWY:**Gospodarka sprzyjająca wzrostowi przedsiębiorczości****PRIORYTET/ KIERUNEK
INTERWENCJI:****Wsparcie finansowe i informacyjne przedsiębiorców****I.2.4. Wsparcie transformacji przedsiębiorstw przez poprawę jakości zarządzania****Geneza/powiązania przedsięwzięcia: Przedsięwzięcie wyłonione podczas prac nad Programem rozwoju gospodarczego****A. Podstawowe informacje o przedsięwzięciu****Opis przedsięwzięcia**

Przedsięwzięcie dotyczy finansowania działań związanych z transferem wiedzy i umiejętności z regionalnych uczelni i instytucji otoczenia biznesu do kadry zarządzającej sektora MŚP. Przedsiębiorstwa tego sektora często realizowane są w formule firmy rodzinnej przez osoby posiadające wiedzę i doświadczenie w zakresie przedmiotu działania firmy, ale pozbawione wiedzy i doświadczenia w zakresie nowoczesnych i innowacyjnych technik zarządzania firmą i ich aplikacji dla specyficznych potrzeb sektora MŚP i firm rodzinnych. Formuła „szkół letnich” realizowanych w skondensowanej formule w sezonie wakacyjnym pozwoli na wykorzystanie z jednej strony potencjału kadrowego regionalnych uczelni a z drugiej na dostosowanie się do napiętych grafików prywatnego biznesu, który nie dysponuje czasem pozwalającym na realizację pełnego programu studiów podyplomowych i jest bardziej zainteresowany wiedzą niż dokumentami potwierdzającymi kwalifikacje. Będą wspierani również liderzy przedsiębiorstw społecznych w zakresie rozwoju ich kompetencji biznesowych (związanych z zarządzaniem przedsiębiorstwem, w tym zarządzaniem finansami, strategią marketingową), ale także kompetencji związanych z realizacją przez przedsiębiorstwa społeczne celów społecznych oraz w zakresie prowadzenia działań reintegracyjnych wobec pracowników.

Oparcie szkoleń o metodę „case study”, wykorzystanie praktyków i współpraca z lokalnymi uczelniami oraz instytucjami otoczenia biznesu pozwoli na stworzenie unikalnego i innowacyjnego produktu, który w rezultacie wyposaży osoby zarządzające firmami w wiedzę niezbędną do wykorzystania rezerw drzemących w sferze zarządzania pracownikami, zwiększania ich efektywności oraz aktywowania oddolnych innowacji i racjonalizacji, jaka obecna jest w większych podmiotach. Pozwoli to także na zwiększenie poziomu integracji lokalnego sektora MŚP i przedsiębiorstw społecznych, powiązanie go z kadrami lokalnych uczelni oraz wzajemną wymianę wiedzy i doświadczeń. Uzupełnieniem będzie przygotowanie osób zarządzających firmami na wyzwania związane z zagadnieniami przemysłu 4.0, gospodarki cyfrowej (w tym nowoczesnych metod dystrybucji i sprzedaży przez Internet) oraz internacjonalizacji działalności. Całość powinna przyjąć formułę lokalnego „mikro MBA” skierowanego do sektora MŚP.

Sposób realizacji przedsięwzięcia

Przedsięwzięcie ma charakter cykliczny.

B. Potrzeby i efekt związane z przedsięwzięciem**Potrzeby, na które odpowiada przedsięwzięcie**

- IK2** Niezbędne jest podjęcie działań na rzecz zwiększania poziomu innowacyjności przedsiębiorstw (w tym innowacji produktowej, produkcyjnej, usługowej).
- SU5** Konieczny jest wzrost kwalifikacji kadry zarządzającej w zakresie odpowiedzi na wyzwania stawiane przez dynamicznie zmieniającą się rzeczywistość gospodarczą, ze szczególnym uwzględnieniem przemian w zakresie zarządzania, zmian technologicznych i odpowiedzi na wyzwania klimatyczne.

Efekt (produkt) przedsięwzięcia

Zmiana wewnętrznych modeli zarządzania firmą w lokalnych MŚP, zwiększenie konkurencyjności lokalnych firm, poprawa jakości pracy i produktów, wzrost zadowolenia i satysfakcji pracowników.

C. Nakłady na realizację przedsięwzięcia oraz jego priorytet

Szacowane niezbędne nakłady finansowe:	15 000 000,00 – 20 000 000,00 PLN	Priorytet przedsięwzięcia:	 Średni priorytet
Potencjalne źródła finansowania:	Fundusze Europejskie, środki własne, inne źródła		

D. Działania w ramach przedsięwzięcia wraz z ramowym harmonogramem

Faza przygotowawcza

- IV kw. 2021** Przygotowanie założeń projektu.
- I kw. 2022 – II kw. 2023** Opracowanie programu, pozyskanie partnerów i wykładowców.

Faza wdrożeniowa

- III kw. 2023** Pierwsza edycja szkoły letniej.

Faza realizacji

- Od 2024** Kontynuacja programu.

Faza monitorowania rezultatów

- od I kw. 2024** Coroczne sprawozdania z wdrożenia instrumentu oraz regularne badania wśród absolwentów kursu związane z wprowadzonymi zmianami organizacyjnymi i postulowanymi zmianami w zakresie i tematyce zajęć.

CEL SZCZEGÓŁOWY:**Gospodarka sprzyjająca wzrostowi przedsiębiorczości****PRIORYTET/ KIERUNEK
INTERWENCJI:****Wsparcie finansowe i informacyjne przedsiębiorców****I.2.5. Certyfikowane szkolenia zawodowe / Regionalny Fundusz Szkoleniowy****Geneza/powiązania przedsięwzięcia: Przedsięwzięcie realizuje projekt kluczowy Strategii Przyspieszenia 2030+****A. Podstawowe informacje o przedsięwzięciu****Opis przedsięwzięcia**

W ramach projektu realizowane będą szkolenia skierowane bezpośrednio do firm (pracowników firm i osób prowadzących jednoosobowe działalności gospodarcze) jak również osób indywidualnych (osób fizycznych).

Projekt dotyczy organizacji specjalistycznych szkoleń, w tym także w dziedzinach istotnych dla regionalnego rynku pracy, umożliwiających uzyskanie kwalifikacji potwierdzonych certyfikatem. Szkolenia w sporej części będą ukierunkowane na budowanie kompetencji cyfrowych uczestników. Wynika to z faktu iż to właśnie kompetencje cyfrowe w sporej mierze stanowią o przewadze konkurencyjnej (osób fizycznych/pracowników na rynku pracy i form w konkurencji rynkowej). Projekt będzie realizowany w ramach HUB-u cyfrowego.

Jak wynika z badania pn. *Ewaluacja działań podejmowanych na rzecz edukacji w ramach RPO WK-P 2014-2020* na terenie województwa kujawsko-pomorskiego nadal występuje problem niskiej adaptacyjności kształcenia zawodowego do wyzwań lokalnych rynków pracy, co wynika ze znacznej dynamiki rynków pracy i szybkiego postępu technologicznego w przedsiębiorstwach. Zatem szkolenia oferowane w ramach projektu będą stanowiły uzupełniającą ofertę dla systemu szkolnictwa zawodowego. Jest to szczególnie ważne biorąc pod uwagę niedobory umiejętności siły roboczej w niektórych sektorach, zwłaszcza sektora MŚP, który stoi obecnie przed wyzwaniem związanym z procesami cyfryzacji i transformacji technologiczną gospodarki. Kwestie te zostały uwzględnione w opracowaniu *Polski rynek pracy – wyzwania i kierunki działań na podstawie badań Bilans Kapitału Ludzkiego 2010–2015*, pod red. Górniak J., Kraków 2017 r., gdzie stwierdzono, że prawie 75% pracodawców podkreśla, że pracownicy nie posiadają wystarczających kompetencji do realizacji zadań. Szkolenia dotyczące przemysłu 4.0 (Koncepcja odnosząca się do pojęcia czwartej rewolucji przemysłowej związana ze współczesnym wzajemnym wykorzystywaniem automatyzacji, przetwarzania i wymiany danych oraz technik wytwórczych) uzyskują preferencje. Dlatego też czynnikiem, który ma decydujący wpływ na perspektywę wzrostu gospodarczego regionu, jest dobry system kształcenia i szkolenia przez całe życie. Wyposażenie pracowników w kompetencje niezbędne na szybko zmieniającym się rynku pracy ma kluczowe znaczenie dla zwiększenia zarówno aktywności zawodowej ludności, jak i zdolności gospodarki do innowacji.

Sposób realizacji przedsięwzięcia

Przedsięwzięcie będzie realizowane w sposób ciągły.

B. Potrzeby i efekt związane z przedsięwzięciem**Potrzeby, na które odpowiada przedsięwzięcie**

- SU3** Należy stworzyć mechanizmy promujące współpracę przedsiębiorców ze szkołami zawodowymi, która zaowocuje lepszym dostosowaniem wiedzy i umiejętności absolwentów tych szkół do wymagań potencjalnych pracodawców; a także rozwijać system szkoleń i kursów na rzecz poprawy kwalifikacji. Należy także podjąć działania na rzecz pozyskania kadr dla gospodarki regionu poza granicami kraju, szczególnie w tych dziedzinach, w których zasilenie rynku pracy cudzoziemcami pozwalałoby skutecznie niwelować deficyty odpowiednio wykwalifikowanej kadry.
- SU4** Konieczne jest prowadzenie działań w zakresie edukacji formalnej i nieformalnej dzieci, oraz wsparcie w rozwijaniu zainteresowań i nabywaniu kompetencji, a także tworzenie warunków do podnoszenia umiejętności zawodowych i uzyskiwania nowych kwalifikacji przez dorosłych.

Efekt (produkt) przedsięwzięcia

Liczba osób objętych wsparciem w ramach programu - 10 000

C. Nakłady na realizację przedsięwzięcia oraz jego priorytetSzacowane niezbędne
nakłady finansowe:

48 000 000,00 PLN

Priorytet przedsięwzięcia:

Wysoki priorytet

Potencjalne źródła
finansowania:

Fundusze Europejskie, w tym RPO WK-P 2021-2027, środki własne, inne źródła

D. Działania w ramach przedsięwzięcia wraz z ramowym harmonogramem**Faza przygotowawcza**I kw.
2022

Rozpoczęcie realizacji projektu.

Faza wdrożeniowa i realizacjiI kw.
2022**1. Doradztwo w zakresie wyboru szkoleń/kursów.**

Planowany termin rozpoczęcia: 01.2022

Planowany termin zakończenia: 06.2027

2. Szkolenia/kursy

Planowany termin rozpoczęcia: 01.2022

Planowany termin zakończenia: 09.2027

3. Zarządzanie.

Planowany termin rozpoczęcia: 01.2022

Planowany termin zakończenia: 12.2027

Faza monitorowania rezultatówI kw.
2023

Ewaluacja i Monitorowanie rezultatów działań. Monitorowanie projektu 301 raz do roku, zgodnie z założeniami monitorowania „Strategii Przyspieszenia 2030+”

CEL SZCZEGÓŁOWY:

Gospodarka sprzyjająca wzrostowi przedsiębiorczości

**PRIORYTET/ KIERUNEK
INTERWENCJI:**

Wspieranie współpracy pomiędzy przedsiębiorcami prowadzącymi działalność w regionie

I.3.1. Internetowa „giełda usług regionalnych” wraz z systemem rejestrowania i promowania regionalnych produktów i usług

Geneza/powiązania przedsięwzięcia: Przedsięwzięcie wyłonione podczas prac nad Programem rozwoju gospodarczego

A. Podstawowe informacje o przedsięwzięciu**Opis przedsięwzięcia**

Działania na rzecz rozwoju współpracy powinny uwzględniać również budowanie łańcuchów dostaw i łańcuchów wartości pomiędzy dużymi przedsiębiorstwami działającymi na terenie województwa oraz firmami z sektora MŚP i przedsiębiorstwami społecznymi – będącymi potencjalnymi dostawcami lub podwykonawcami. Narzędziem stymulującym współpracę w tym zakresie mogłaby być internetowa „giełda usług regionalnych” – dedykowana platforma internetowa, na której poszczególne firmy będą mogły publikować informacje dotyczące profilu swojej działalności, świadczonych usług, referencji byłych klientów itp. „Giełda usług regionalnych” mogłaby funkcjonować na zasadzie zbliżonej do komercyjnych baz tego typu (np. PanoramaFirm.pl) z tą różnicą, że byłaby bezpłatna, a firmy pojawiające się w niej byłyby w ograniczonym zakresie uwierzytelnione przez stronę publiczną (pomiot prowadzący rejestr) pod kątem formalnym: dane z Krajowego Rejestru Sądowego, Krajowego Rejestru Karnego, Bazy Przedsiębiorstw Społecznych, Rejestru Dłużników itp.

Uzupełnieniem giełdy będzie system rejestrowania i promowania regionalnych produktów i usług. W regionie funkcjonuje szereg inicjatyw propagujących określone towary czy firmy poprzez nadawanie im wyróżnień/nagród. Brak jest jednak spójnego systemu informującego o laureatach tych plebiscytów oraz prowadzącego zintegrowaną bazę danych informująca o uzyskanych przez firmy wyróżnieniach. Takie działanie połączone z przetłumaczeniem tej informacji na języki obce będzie stanowiło cenne źródło informacji dla firm zamierzających podjąć współpracę z regionem, jak też i dla indywidualnych osób zainteresowanych współpracą z firmami czy też nabyciem wyróżnionych towarów. Takie uzupełnienie bazy danych stanowić będzie także cenne źródło informacji o podmiotach gospodarczych działających w regionie, które charakteryzują się szczególnie wysoką, jakością towarów/usług i pozwoli na łatwiejszą identyfikację obszarów regionalnej gospodarki, których znaczenie wzrasta, nisz gospodarczych czy też wyróżniających się obszarów geograficznych. Lokalne łańcuchy żywności i możliwość pozyskania dostawców i podwykonawców są jednym z istotnych kryteriów przy wyborze miejsca do realizacji inwestycji. Firmy i produkty, które otrzymały znak, jakości mogą stanowić, zatem instrument zwiększający zaufanie i uwierzytelniający te firmy i produkty w oczach kooperantów i inwestorów.

Sposób realizacji przedsięwzięcia

Przedsięwzięcie będzie realizowane w systemie ciągłym.

B. Potrzeby i efekt związane z przedsięwzięciem**Potrzeby, na które odpowiada przedsięwzięcie**

SSG4 Należy wspierać firmy z sektora MŚP w udrożnieniu współpracy z dużymi podmiotami funkcjonującymi w regionie.

SSG6 Należy wspierać firmy z sektora MŚP w ich dążeniach do wzrostu efektywności, co przyczyni się do zwiększenia ich udziału w ogólnym PKB dla Polski.

Efekt (produkt) przedsięwzięcia

Udostępnienie użytkownikom docelowym platformy internetowej – giełdy usług regionalnych wraz z systemem rejestrowania i promowania regionalnych produktów i usług.

C. Nakłady na realizację przedsięwzięcia oraz jego priorytet

Szacowane niezbędne nakłady finansowe:	1 200 000,00 – 1 800 000,00 PLN ¹⁸	Priorytet przedsięwzięcia:	 Średni priorytet
Potencjalne źródła finansowania:	Fundusze Europejskie, w tym RPO WK-P 2021-2027, środki własne, inne źródła		

D. Działania w ramach przedsięwzięcia wraz z ramowym harmonogramem

Faza przygotowawcza

- IV kw. 2022** Wybór wykonawcy portalu.
- I kw. 2023** Opracowanie platformy internetowej, stworzenie systemu zarządzania treścią.

Faza wdrożeniowa

- II kw. 2023** Działania promocyjne w celu popularyzacji giełdy i zapewnienia platformy treścią pozwalającą na uruchomienie platformy.
- III kw. 2023** Uruchomienie platformy, dalsza popularyzacja giełdy w celu pozyskania kolejnych użytkowników.
- od IV kw. 2023** Funkcjonowanie platformy, prace modernizacyjne.

Faza realizacji

- I kw. 2024** Funkcjonowanie platformy, opracowanie systemu monitorowania rezultatów.

Faza monitorowania rezultatów

- od I kw. 2025** Coroczna ewaluacja giełdy, pozwalająca na modyfikację, ewentualnie rozbudowę jej funkcji.
- 2027** Przeprowadzenie badania ewaluacyjnego dot. rozpoznawalności znaków w regionie i poza nim.

¹⁸ Koszt został oszacowany na podstawie analogii do zamówień o zbliżonym charakterze przeprowadzanych przez inne instytucje publiczne w Polsce. Szacunkowy koszt obejmuje: zaprojektowanie, wykonanie i utrzymanie platformy od momentu oddania do użytku do końca 2029 roku (w tym okresie działania promocyjne).

	CEL SZCZEGÓŁOWY:	Gospodarka sprzyjająca wzrostowi przedsiębiorczości	
	PRIORYTET/ KIERUNEK INTERWENCJI:	Wspieranie współpracy pomiędzy przedsiębiorcami prowadzącymi działalność w regionie	
I.3.2. Programy akceleracyjne realizowane we współpracy z dużymi przedsiębiorstwami			
Geneza/powiązania przedsięwzięcia: Przedsięwzięcie wyłonione podczas prac nad Programem rozwoju gospodarczego			
Przedsięwzięcie delegowane do realizacji w ramach Regionalnej Strategii Inteligentnej Specjalizacji (RIS3) 2021+			
A. Podstawowe informacje o przedsięwzięciu			
Opis przedsięwzięcia			
<p>Przedsięwzięcie polega na stworzeniu programu akceleracyjnego, w ramach którego duże przedsiębiorstwa obejmują opieką startupy przy wsparciu finansowym strony publicznej.</p> <p>Jedną z rekomendowanych form wykorzystania potencjału dużych przedsiębiorstw do rozwoju mniejszych podmiotów jest tworzenie, w oparciu o współfinansowanie ze środków publicznych, programów akceleracji start-upów, które korzystają z możliwości rozwinięcia swoich innowacyjnych produktów w partnerskiej współpracy z dużymi przedsiębiorstwami. Duże firmy wnoszą do programu swoje doświadczenie, posiadaną wiedzę i infrastrukturę. Regionalny system akceleratorów biznesu polegałby na kierowaniu zamówień przez duże korporacje z regionu kujawsko-pomorskiego na produkty opracowane i walidowane w ramach programu przez mikro firmy.</p>			
Sposób realizacji przedsięwzięcia			
Przedsięwzięcie ma charakter ciągły.			
B. Potrzeby i efekt związane z przedsięwzięciem			
Potrzeby, na które odpowiada przedsięwzięcie			
<p>SSG3 Należy zachęcać duże przedsiębiorstwa do podejmowania współpracy z podmiotami z sektora MŚP poprzez programy akceleracji start-upów, dotowane przez stronę publiczną.</p> <p>SSG6 Należy wspierać firmy z sektora MŚP w ich dążeniach do wzrostu efektywności, który przyczyni się do zwiększenia ich udziału w ogólnym PKB dla Polski.</p>			
Efekt (produkt) przedsięwzięcia			
Rozpoczęcie świadczenia usług w zakresie współfinansowania ze środków publicznych programów akceleracyjnych.			
C. Nakłady na realizację przedsięwzięcia oraz jego priorytet			
Szacowane niezbędne nakłady finansowe:	5 000 000,00 – 5 500 000,00 PLN ¹⁹	Priorytet przedsięwzięcia:	 Wysoki priorytet
Potencjalne źródła finansowania:	Fundusze Europejskie, w tym RPO WK-P 2021-2027, środki własne, inne źródła		

¹⁹ Szacunkowy koszt obejmuje pilotaż programu akceleracyjnego, który obejmie 15 start-upów. Kwota zawiera dotacje dla start-upów (średnio na poziomie 250 000 PLN), wsparcie doradcze przez duże firmy oraz obsługę administracyjną programu.

D. Działania w ramach przedsięwzięcia wraz z ramowym harmonogramem

Faza przygotowawcza

- I kw. 2023** Opracowanie zasad działania programu oraz regulaminu przeprowadzenia naboru start-upów do pilotażowego uruchomienia programu.
- II kw. 2023** Pozyskanie dużych firm do udziału w programie.
- III kw. 2023** Uruchomienie naboru start-upów do udziału w pilotażu.

Faza wdrożeniowa

- IV kw. 2023** Nabór start-upów i dopasowanie ich do dużych firm biorących udział w programie.
- I kw. 2024** Rozpoczęcie programów akcelerycyjnych.

Faza realizacji

- II kw. 2024** Realizacja programów akceleracji.
- IV kw. 2024** Demo Day rozwiązań wypracowanych przez start-upy we współpracy z dużymi firmami.

Faza monitorowania rezultatów

- I kw. 2025** Ewaluacja programu, podjęcie decyzji o jego ewentualnej kontynuacji.

CEL SZCZEGÓŁOWY:

Gospodarka sprzyjająca wzrostowi przedsiębiorczości

**PRIORYTET/ KIERUNEK
INTERWENCJI:**

Kształtowanie postaw proprzedsiębiorczych wśród dzieci i młodzieży

I.4.1. Program współpracy biznesu i szkół – klasy patronackie

Geneza/powiązania przedsięwzięcia: Przedsięwzięcie wyłonione podczas prac nad Programem rozwoju gospodarczego

A. Podstawowe informacje o przedsięwzięciu

Opis przedsięwzięcia

Przedsięwzięcie polega na opracowaniu zasad, promocji oraz stworzeniu systemu zachęt dla przedsiębiorców działających w województwie kujawsko-pomorskim, by zakładali wraz ze szkołami ponadpodstawowymi tzw. klasy patronackie. Ma ono na celu dostosowanie wiedzy i umiejętności osób wkraczających na rynek pracy do istniejących potrzeb na regionalnym rynku pracy.

Program klas patronackich będzie polegał na tworzeniu w szkołach ponadpodstawowych wszystkich typów (licea, szkoły branżowe, technika) specjalnych klas pod patronatem poszczególnych firm, klastrów bądź innych zrzeszeń przedsiębiorców – „patronów”. Patroni będą mieli wpływ na program nauczania w danej klasie (w szczególności w zakresie szkolnictwa zawodowego), a także będą mieli prawo uczestniczenia w procesie edukacji (np. poprzez organizację praktyk, warsztatów, wizyt studyjnych, spotkań z pracownikami firm). Wspólne działania nauczycieli i pracowników pozwolą na zdobycie przez uczniów niezbędnych umiejętności oraz wiedzy, które uzupełnią luki na regionalnym rynku pracy.

Przedsięwzięcie może być realizowane w formie projektu/ projektów własnych samorządu województwa lub konkursowego finansowania projektów realizowanych przez niezależne podmioty.

Sposób realizacji programu

Przedsięwzięcie będzie realizowane w systemie ciągłym.

B. Potrzeby i efekt związane z przedsięwzięciem

Potrzeby, na które odpowiada przedsięwzięcie

SU3 Należy stworzyć mechanizmy promujące współpracę przedsiębiorców ze szkołami zawodowymi, która zaowocuje lepszym dostosowaniem wiedzy i umiejętności absolwentów tych szkół do wymagań potencjalnych pracodawców; a także rozwijać system szkoleń i kursów na rzecz poprawy kwalifikacji. Należy także podjąć działania na rzecz pozyskania kadr dla gospodarki regionu poza granicami kraju, szczególnie w tych dziedzinach, w których zasilenie rynku pracy cudzoziemcami pozwalałoby skutecznie niwelować deficyty odpowiednio wykwalifikowanej kadry.

Efekt (produkt) przedsięwzięcia

Rozpoczęcie świadczenia usług w zakresie pośrednictwa pomiędzy dyrektorami szkół oraz przedsiębiorcami zainteresowanymi utworzeniem klas patronackich.

C. Nakłady na realizację przedsięwzięcia oraz jego priorytet

Szacowane niezbędne nakłady finansowe:	10 000 000,00 – 15 000 000,00 PLN ²⁰	Priorytet przedsięwzięcia: Wysoki priorytet
Potencjalne źródła finansowania:	Fundusze Europejskie, w tym RPO WK-P 2021-2027, środki własne, inne źródła	
D. Działania w ramach przedsięwzięcia wraz z ramowym harmonogramem		
Faza przygotowawcza		
IV kw. 2023	Identyfikacja przedsiębiorców i szkół zainteresowanych stworzeniem klas patronackich.	
Faza wdrożeniowa		
I kw. 2023	Określenie przez szkoły i przedsiębiorców programu klas patronackich, zaplanowanie działań dla uczniów i nauczycieli klas.	
Faza realizacji		
III kw. 2024	Rozpoczęcie funkcjonowania klas patronackich.	
Faza monitorowania rezultatów		
III kw. 2027	Monitorowanie rezultatów klas.	

²⁰ Szacowane nakłady zawierają koszty działań operacyjnych związanych z promocją klas patronackich, organizacją spotkań pomiędzy dyrektorami szkół oraz przedsiębiorcami, przygotowaniem materiałów promocyjnych itp.

CEL SZCZEGÓŁOWY:

Gospodarka sprzyjająca wzrostowi przedsiębiorczości

**PRIORYTET/ KIERUNEK
INTERWENCJI:**

Kształtowanie postaw proprzedsiębiorczych wśród dzieci i młodzieży

I.4.2. Mój Region, Moja Przyszłość – kompleksowy program edukacyjny dla szkół ponadpodstawowych

Geneza/powiązania przedsięwzięcia: Przedsięwzięcie wyłonione podczas prac nad Programem rozwoju gospodarczego

Przedsięwzięcie delegowane do realizacji w ramach Polityki edukacyjnej województwa kujawsko-pomorskiego

A. Podstawowe informacje o przedsięwzięciu

Opis przedsięwzięcia

Przedsięwzięcie polega na opracowaniu założeń oraz wdrożeniu programu edukacyjnego dla wybranych szkół ponadpodstawowych wszystkich typów, związanego z rozwojem przedsiębiorczości wśród uczniów, pozwalających na budowanie kompetencji przyczyniających się do przyszłego rozwoju zawodowego. Zajęcia powinny wzmacniać i rozwijać wiedzę uczniów w zakresie funkcjonowania regionalnej gospodarki i pozwolić na lepsze i bardziej świadome zaplanowanie własnej ścieżki zawodowej. Szczególnie istotne, wobec zdiagnozowanych niedoborów kadry inżynierskiej, zachęcanie uczniów do podejmowania edukacji w kierunkach technicznych. Program edukacyjny ma także zaprezentować uczniom nowoczesne trendy w gospodarce oraz zachęcić młodzież, aby rozpatrzyła prowadzenia własnego biznesu, jako jeden z wariantów kariery zawodowej. Dodatkowo program ma na celu zachęcenie uczniów do pozostania w regionie po zakończeniu edukacji i rozpoczęcia kariery zawodowej w województwie kujawsko-pomorskim, co zostanie osiągnięte poprzez pokazanie różnych możliwości kształtowania kariery w regionie. Formuła i przebieg zajęć powinny w maksymalnym stopniu stawiać na kontakt z praktyczną gospodarką (odwiedziny w zakładach, spotkania z przedsiębiorcami, pracownikami pracodawcami) o ile to możliwe także w połączeniu z regularnym programem edukacji w innych przedmiotach.

Wybrane elementy, które może zawierać program zajęć:

- Spotkania z biznesem – seria wizyt studyjnych uczniów w przedsiębiorstwach z różnych branż ze szczególnym naciskiem na przedsiębiorstwa stosujące innowacyjne rozwiązania,
- Szkolenia dotyczące kompetencji społecznych – trening umiejętności tzw. „miękkich” – komunikacja, współpraca, planowanie pracy, rozwój osobisty, innowacje,
- Nisze gospodarcze – spotkania z osobami podejmującymi się nietypowych, alternatywnych działalności, które przekuły swoje pasje i zainteresowania w sposób zarabiania na życie (np. renowacja zabytkowych mebli, upcycling, rękodzieło, projektowanie z surowców wtórnych, przemysły kreatywne itp.) oraz przedsiębiorcami prowadzącymi działalność innowacyjną,
- Działania edukacyjne zachęcające do zainteresowania się tematem przedsiębiorczości społecznej, jako formułą aktywności społecznej, a także zawodowej,
- Szkolenia dla nauczycieli utrwalające kompetencje cyfrowe,
- Szkolenia dla nauczycieli i edukatorów regionalnych spoza systemu oświaty w zakresie przedsiębiorczości społecznej. Pozwoli to wyposażyć ich w podstawową wiedzę z zakresu ekonomii społecznej i związanych z nią wartości, by potrafili włączać zagadnienia związane z ekonomią społeczną w tematykę lekcji, w tym lekcji z przedsiębiorczości,
- Doradztwo w zakresie planowania przyszłości – w tym wyboru kierunku studiów, planowania drogi kariery zawodowej itd. – we współpracy z przedsiębiorcami działającymi w regionie (konsultacje indywidualne będące uzupełnieniem standardowych działań związanych z doradztwem zawodowym),
- Program „Fabryka pomysłów” – przeznaczony dla młodzieży szkół ponadpodstawowych oraz studentów będzie wspierać młodych innowatorów poszukujących kreatywnych i nieszablonowych rozwiązań praktycznych problemów mających potencjał gospodarczy opartych o specjalizacje inteligentne regionu.

Realizacja poszczególnych elementów powinna być uzależniona od lokalnej specyfiki otoczenia gospodarczego oraz pokazywać przekrojowy obraz możliwości, jakie stwarza lokalna gospodarka.
Przedsięwzięcie może być realizowane w formule projektu/projektów własnych samorządu województwa lub konkursowego finansowania projektów realizowanych przez niezależne podmioty.

Sposób realizacji przedsięwzięcia

Przedsięwzięcie będzie realizowane w systemie ciągłym.

B. Potrzeby i efekt związane z przedsięwzięciem

Potrzeby, na które odpowiada przedsięwzięcie

SSG5 Istnieje potrzeba podjęcia działań mających na celu kształtowanie postaw proprzedsiębiorczych wśród uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych w regionie.

Efekt (produkt) przedsięwzięcia

Rozpoczęcie świadczenia usług w zakresie programu edukacyjnego dla wybranych szkół ponadpodstawowych, związanego z rozwojem przedsiębiorczości wśród uczniów.

C. Nakłady na realizację przedsięwzięcia oraz jego priorytet

Szacowane niezbędne nakłady finansowe:	10 000 000,00 – 15 000 000,00 PLN ²¹	Priorytet przedsięwzięcia: Średni priorytet
Potencjalne źródła finansowania:	Fundusze Europejskie, w tym RPO WK-P 2021-2027, środki własne, inne źródła	

D. Działania w ramach przedsięwzięcia wraz z ramowym harmonogramem

Faza przygotowawcza

IV kw. 2022 Rekrutacja szkół, nauczycieli i uczniów biorących udział w projekcie.

Faza wdrożeniowa

II kw. 2023 Opracowanie szczegółowego programu współpracy w ramach przedsięwzięcia.

Faza realizacji

od III kw. 2023 Funkcjonowanie programu.

Faza monitorowania rezultatów

od I kw. 2024 Monitoring realizacji programu co 12 miesięcy.

²¹ Szacowane nakłady zawierają koszty związane z obsługą administracyjną przedsięwzięcia oraz koszty jego realizacji (organizacja zajęć dla młodzieży, szkolenia dla nauczycieli, materiały edukacyjne, organizacja ewentualnych wizyt w przedsiębiorstwach, organizacja doradztwa zawodowego) dla trzech wybranych szkół z każdego powiatu w regionie.

CEL SZCZEGÓŁOWY:**Gospodarka sprzyjająca wzrostowi przedsiębiorczości****PRIORYTET/ KIERUNEK
INTERWENCJI:****Kształtowanie postaw proprzedsiębiorczych wśród dzieci i młodzieży**

I.4.3. Program – Przedsiębiorczość od najmłodszych lat

Geneza/powiązania przedsięwzięcia: Przedsięwzięcie wyłonione podczas prac nad Programem rozwoju gospodarczego

Przedsięwzięcie delegowane do realizacji w ramach Polityki edukacyjnej województwa kujawsko-pomorskiego

A. Podstawowe informacje o przedsięwzięciu

Opis przedsięwzięcia

Przedsięwzięcie polega na opracowaniu założeń oraz wdrożeniu programu edukacyjnego dla wybranych szkół podstawowych związanego z rozwojem przedsiębiorczości wśród uczniów, pozwalających na budowanie kompetencji przyczyniających się do przyszłego rozwoju zawodowego. W wyniku realizacji przedsięwzięcia uczniowie zostaną zapoznani z gospodarką regionu w sposób, który pozwoli im na lepsze i pełniejsze zaplanowanie dalszej ścieżki zawodowej. Przekazana wiedza powinna uwzględniać zarówno aktualne potrzeby regionalnej gospodarki jak i również przewidywane przyszłe trendy. Istotne jest zachęcenie młodzieży do wybierania ścieżek edukacyjnych, które dobrze wypełnią zidentyfikowane braki kadrowe oraz możliwie wczesne połączenie edukacji z zapotrzebowaniem gospodarki. Dodatkowo istotne jest pokazanie przedsiębiorczości, jako sposobu na karierę zawodową. Dodatkowo program ma na celu zachęcenie uczniów do pozostania w regionie po zakończeniu edukacji i rozpoczęcia kariery zawodowej w województwie kujawsko-pomorskim, co zostanie osiągnięte poprzez pokazanie różnych możliwości kształtowania kariery w regionie. Wszystkie działania muszą być dostosowane do młodego wieku uczestników programu.

Wybrane elementy, które może zawierać program zajęć:

- Spotkania z biznesem – seria wizyt studyjnych uczniów w przedsiębiorstwach z różnych branż ze szczególnym naciskiem na przedsiębiorstwa stosujące innowacyjne rozwiązania,
- Szkolenia dotyczące kompetencji społecznych – trening umiejętności tzw. „miękkich” – komunikacja, współpraca, planowanie pracy, rozwój osobisty, innowacje,
- Nisze gospodarcze – spotkania z osobami podejmującymi się nietypowych, alternatywnych działalności, które przekuły swoje pasje i zainteresowania w sposób zarabiania na życie (np. renowacja zabytkowych mebli, upcycling, rękodzieło, projektowanie z surowców wtórnych, przemysły kreatywne itp.) oraz przedsiębiorcami prowadzącymi działalność innowacyjną,
- Działania edukacyjne zachęcające do zainteresowania się tematem przedsiębiorczości społecznej jako formułą aktywności społecznej, a także zawodowej,
- Szkolenia dla nauczycieli utrwalające kompetencje cyfrowe,
- Szkolenia dla nauczycieli i edukatorów regionalnych spoza systemu oświaty w zakresie przedsiębiorczości społecznej. Pozwoli to wyposażyć ich w podstawową wiedzę z zakresu ekonomii społecznej i związanych z nią wartości, by potrafili włączać zagadnienia związane z ekonomią społeczną w tematykę lekcji, w tym lekcji z przedsiębiorczości,
- Doradztwo w zakresie planowania przyszłości – w tym wyboru kierunku studiów, planowania drogi kariery zawodowej itd. we współpracy z przedsiębiorcami działającymi w regionie (konsultacje indywidualne będące uzupełnieniem standardowych działań związanych z doradztwem zawodowym),
- Konkurs – Mój innowacyjny wynalazek – coroczny konkurs na najbardziej kreatywne pomysły wśród dzieci i młodzieży, a także promujący aktywność szkół w innowacyjnym podejściu do edukacji,

Realizacja poszczególnych elementów powinna być uzależniona od lokalnej specyfiki otoczenia gospodarczego oraz pokazywać przekrojowy obraz możliwości, jakie stwarza lokalna gospodarka.

Przedsięwzięcie może być realizowane w formule projektu/projektów własnych samorządu województwa lub konkursowego finansowania projektów realizowanych przez niezależne podmioty.

Sposób realizacji przedsięwzięcia

Przedsięwzięcie będzie realizowane w systemie ciągłym.

B. Potrzeby i efekt związane z przedsięwzięciem

Potrzeby, na które odpowiada przedsięwzięcie

SSG5 Istnieje potrzeba podjęcia działań mających na celu kształtowanie postaw proprzedsiębiorczych wśród uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych w regionie.

Efekt (produkt) przedsięwzięcia

Rozpoczęcie świadczenia usług w zakresie programu edukacyjnego dla wybranych szkół podstawowych, związanego z rozwojem przedsiębiorczości wśród uczniów.

C. Nakłady na realizację przedsięwzięcia oraz jego priorytet

Szacowane niezbędne nakłady finansowe:	10 000 000,00 – 15 000 000,00 PLN ²²	Priorytet przedsięwzięcia:	 Średni priorytet
Potencjalne źródła finansowania:	Fundusze Europejskie, w tym RPO WK-P 2021-2027, środki własne, inne źródła		

D. Działania w ramach przedsięwzięcia wraz z ramowym harmonogramem

Faza przygotowawcza

IV kw. 2022 Rekrutacja szkół, nauczycieli i uczniów biorących udział w projekcie.

Faza wdrożeniowa

II kw. 2023 Opracowanie szczegółowego programu współpracy w ramach przedsięwzięcia.

Faza realizacji

Od III kw. 2023 Funkcjonowanie programu.

Faza monitorowania rezultatów

Od I kw. 2024 Monitoring realizacji programu co 12 miesięcy.

²² Szacowane nakłady zawierają koszty związane z obsługą administracyjną przedsięwzięcia oraz koszty jego realizacji (organizacja zajęć dla młodzieży, szkolenia dla nauczycieli, materiały edukacyjne, organizacja ewentualnych wizyt w przedsiębiorstwach, organizacja doradztwa zawodowego) dla trzech wybranych szkół z każdego powiatu w regionie.

CEL SZCZEGÓŁOWY:

Gospodarka sprzyjająca wzrostowi przedsiębiorczości

**PRIORYTET/ KIERUNEK
INTERWENCJI:**

Kształtowanie postaw proprzedsiębiorczych wśród dzieci i młodzieży

I.4.4. Kujawsko-pomorskie atrakcyjnym miejscem dla młodych osób rozpoczynających karierę zawodową

Geneza/powiązania przedsięwzięcia: Przedsięwzięcie realizuje projekt kluczowy Strategii Przyspieszenia 2030+

A. Podstawowe informacje o przedsięwzięciu

Opis przedsięwzięcia

Przedsięwzięcie dotyczy realizacji projektu kluczowego określonego w Strategii Przyspieszenia 2030+ jako nr 316 – „Kujawsko-pomorskie atrakcyjnym miejscem zamieszkania i pracy dla absolwentów szkół wyższych”, stanowiąc jego poszerzenie do grupy młodych ludzi zaczynających karierę zawodową bez względu na posiadane wykształcenie.

Projekt ma na celu wypracowanie i wdrożenie systemu zachęt dla młodzieży pochodzącej z terenu oraz spoza województwa kujawsko-pomorskiego, kończącej studia w kujawsko-pomorskim do pozostania w regionie, a także dla pozyskania absolwentów uczelni z innych województw. Jest odpowiedzią na obserwowane wyzwania demograficzne oraz zapotrzebowanie na kadry z wyższym wykształceniem. Osoby młode z wyższym wykształceniem charakteryzują się najwyższym współczynnikiem aktywności zawodowej. Grupą docelową są osoby w przedziale wiekowym 16-30 lat - uczące się, studiujące, rozpoczynające karierę zawodową, zakładające rodziny, zarówno dotychczasowi mieszkańcy województwa kujawsko-pomorskiego, jak i mieszkańcy innych regionów (krajów) pozyskani/zachęcenii do osiedlenia się w kujawsko-pomorskim. Projekt składa się z kilku komponentów (modułów), które dają efekt synergiczny, ale mogą być realizowane autonomicznie, także w sytuacji braku możliwości realizacji całości założeń projektu.

Moduł mieszkaniowy. Szczególnie istotną rolę w zachęceniu osób młodych o wysokich kwalifikacjach do pozostania w regionie jest dobrze realizowana polityka mieszkaniowa na poziomie samorządów. Takie działania adresują zapisy Krajowego Planu Odbudowy. W ramach KPO proponowane są inwestycje w zielone budownictwo wielorodzinne, które zakładają pomoc w budowie mieszkań komunalnych i socjalnych. Realizacja działań w zakresie inwestycji mieszkaniowych powinna w szczególnym zakresie uwzględniać pozyskanie osób szczególnie uzdolnionych o wybitnych kwalifikacjach, których obecność w regionie będzie miała efekt mnożnikowy na rozwój społeczny i gospodarczy. Wyróżniający się absolwenci wybranych kierunków studiów niestety często budują swoją zawodową przyszłość poza województwem, zaoferowanie tej grupie dostępu do mieszkania na określonych preferencyjnych warunkach zwiększa szansę przeciwdziałania procesowi drenażu mózgowi i może zachęcać do przyjazdu absolwentów z innych regionów. W niektórych dziedzinach (np. służba zdrowia) gdzie braku fachowego personelu osiągnięty krytyczny status realizacja takich działań może stanowić konieczność niezbędną do utrzymania krytycznych dla ludności usług. W ramach działania proponuje się powołanie operatora regionalnego, który wspierałby samorządy w realizacji projektów z zakresu mieszkalnictwa, które byłyby adresowane szczególnie na pozyskanie i zatrzymanie wartościowych absolwentów w wybranych obszarach. Dokładny mechanizm realizacji zostanie opracowany po określeniu precyzyjnych dostępnych możliwości wsparcia dla samorządów w ramach programów unijnych.

Moduł obejmujący działania mające na celu obniżenie kosztów życia w okresie studiów i bezpośrednio po ich zakończeniu oraz stwarzający warunki do osiedlania się młodych ludzi

Działanie „Stypendia Marszałka dla uczniów i studentów kierunków kluczowych” – działanie zakłada wsparcie finansowe osób kształcących się na kierunkach, które są lub w najbliższej perspektywie będą kluczowe dla prawidłowego funkcjonowania regionu (należy je określić).

Działanie „System umorzeń kredytów studenckich”. Osoby będące tuż po ukończeniu studiów, chcące pracować a w szczególności osiedlić się i pracować w jednej z gmin województwa kujawsko-pomorskiego mogłyby otrzymać wsparcie finansowe polegające na comiesięcznej dopłacie do spłacanego kredytu studenckiego, jeśli dany absolwent w ciągu dwóch lat od zakończenia studiów podjąłby pracę na terenie województwa. System ten byłby również korzystny dla JST, gdyż dawałby możliwość wyboru zatrudnienia osoby najbardziej odpowiedniej, już wykształconej, bez konieczności zawierania wcześniejszych umów ze studentami.

Moduł związany z zapewnieniem pomocy w rozwijaniu przedsiębiorczości młodych osób

Działanie „Startup Kujawsko-Pomorski” – kompleksowy pakiet pomocowy kierowany do studentów lub „świeżych” absolwentów uczelni regionalnych oraz uczelni z innych województw (pod warunkiem rozpoczęcia działalności i zameldowania się na terenie województwa) polegający na kompleksowej formule wsparcia wykształconych w różnych dziedzinach osób, które zamierzają podjąć działalność w zakresie prac nad innowacyjnymi projektami lub po prostu konkretnymi produktami w ramach różnych specjalizacji (zwłaszcza można to powiązać z regionalnymi IS)

na co składać mogłoby się: wsparcie organizacyjno-prawno-administracyjne, mentoring i być może również współpraca ze strony renomowanych firm i przedsiębiorstw z regionu kierowanych dla nowych i wyspecjalizowanych projektów/firm studentów/absolwentów, wsparcie w zakresie prowadzenia ewentualnego eksportu i dystrybucji produktów, pełny dostęp do informacji dotyczących wszelkich możliwości pozyskania wsparcia finansowego (w ramach środków regionalnych, krajowych, unijnych) na badania i prace nad prowadzonymi projektami oraz pomoc w ich uzyskaniu, wsparcie w zakresie pozyskania przestrzeni do prowadzenia działalności, wsparcie z poziomu województwa w zakresie dofinansowania prac nad projektami i produktami. Są to działania już realizowane w regionie na rzecz wsparcia przedsiębiorców – ale podstawowym ich celem w ramach projektu byłoby dedykowanie ich w sposób szczególny do określonej grupy społecznej – zdefiniowanej wcześniej grupy docelowej projektu.

Działanie „Wprowadzenie gwarantowanego dofinansowania na rozpoczęcie działalności gospodarczej dla młodych osób zameldowanych na stałe na terenie województwa kujawsko-pomorskiego”. Dofinansowanie odbywałoby się w formie kilku transz przez okres np. roku i mogłoby dotyczyć wsparcia w zakresie wyposażenia, narzędzi pracy, cyfryzacji, pokrycia kosztów funkcjonowania firmy związanych np. z czyszczeniem itp. Obowiązywałaby klauzula utrzymania trwałości prowadzonej działalności.

Moduł związany z zachętami do kontynuowania nauki i podjęcia pracy na terenie województwa kujawsko-pomorskiego

Działanie „Działania skierowane do młodzieży kończącej szkoły branżowe” - stworzenie w ramach administracji samorządowej projektu, który miałby na celu wyszukiwanie i dostarczanie zebranych ofert o możliwości zatrudnienia na terenie WKP – działanie (dedykowany portal ofert pracy) ukierunkowane dla uczniów/absolwentów szkół branżowych i techników z terenu województwa i do szkół zlokalizowanych w sąsiednich województwach (w bliższej okolicy). W ramach działania także pośredniczenie w nawiązywaniu kontaktów między szkołą branżową a pracodawcami zainteresowanymi kształceniem przyszłego pracownika w ramach praktyk.

Działanie „Kampania informacyjna - działania skierowane do młodzieży kończącej szkoły ponadpodstawowe maturalne mające na celu zachęcanie do kształcenia na kujawsko-pomorskich szkołach wyższych”. Aktywna promocja kierunków szkół wyższych (ogółem i w wybranych specjalizacjach szczególnie pożądanym na rynku pracy) z terenu województwa w liceach i technikum, poprzez sesje wyjazdowe do szkół (porozumienia z dyrektorami szkół).

Działanie „Regionalna Baza Ofert Pracy dla sektora publicznego”. Projekt zakłada wdrożenie jednolitej, internetowej bazy ofert pracy w sektorze publicznym oraz jej promocja wśród studentów dwóch ostatnich lat oraz wśród „świeżych” absolwentów uczelni regionalnych. Dzięki niej możliwe będzie dotarcie do różnorodnych propozycji w wielu lokalizacjach oraz może się zwiększyć zainteresowanie pracą w mniejszych ośrodkach (poprzez lepszą ekspozycję ofert). To przedsięwzięcie musiałyby być realizowane w porozumieniu z samorządami i administracją rządową, która przekazywałaby do bazy informacje o zapotrzebowaniu. Przy zaangażowaniu samorządów lokalnych, ten komponent można połączyć z ewentualnym systemem benefitów kierowanych do absolwentów osiedlających się w gminach i podejmujących tam pracę w administracji (patrz „Moduł samorządowy”). Pomysł bazy ofert pracy w administracji publicznej może zostać rozszerzony na kolejny komponent, który dotyczyłby ofert podmiotów gospodarczych poszukujących pracowników. Podstawową różnicą pomiędzy takim serwisem a klasycznym pośrednictwem w poszukiwaniu pracy jest kierowanie ofert bezpośrednio do określonej grupy wiekowej, która właśnie zdobyła wykształcenie i będzie rozpoczynać karierę zawodową. Walorem jest jej zintegrowanie i dużo większa skuteczność w zakresie trafiań do zainteresowanych osób.

Działanie „Programy stażowe dla studentów”. Programy stażowe finansowane z poziomu regionalnego dla najlepszych studentów ostatnich roczników kształcenia oraz absolwentów uczelni, odbywające się u wiodących pracodawców firm w regionie, których obszar działalności nawiązuje do inteligentnych specjalizacji.

Działanie „Programy stażowe dla absolwentów szkół branżowych i techników”. Programy stażowe dla najlepszych absolwentów szkół branżowych i techników u wiodących pracodawców firm w regionie, których obszar działalności nawiązuje do inteligentnych specjalizacji.

Działanie „Ulgowa komunikacja regionalna dla młodych osób pracujących, dojeżdżających do pracy”. Celem jest stworzenie oferty bardzo taniego biletu miesięcznego dla osób do określonego wieku na przejazdy w transporcie regionalnym (komunikacja miejska – wg decyzji samorządów lokalnych) w celu obniżenia kosztów dojazdów do pracy.

Moduł adresowany do młodych cudzoziemców polskiego pochodzenia

Działania skierowane do osób polskiego pochodzenia mieszkających poza granicami kraju, de facto stanowiące część przyszłej polityki migracyjnej województwa (odrębne przedsięwzięcie w ramach Programu), mający na celu podjęcie kształcenia na terenie województwa kujawsko-pomorskiego, zwłaszcza na kierunkach kształcących w zawodach deficytowych oraz sprzyjający podjęciu pracy i zamieszkaniu na stałe na terenie województwa. Wymaga szczegółowego zaplanowania – ale powinien wiązać się z: akcją informacyjną poza granicami kraju, zapewnieniem możliwości bardzo taniego studiowania na terenie kujawsko-pomorskiego, stworzeniem zachęt do pozostania po zakończeniu studiów na terenie województwa. Projekt może być połączony z zachętą dla dużych podmiotów gospodarczych do obejmowania tych osób patronatem – czyli współfinansowaniem pobytu oraz deklaracją umożliwienia co najmniej rozpoczęcia kariery zawodowej u tych pracodawców. Odwołujemy się to do społecznej

odpowiedzialności biznesu ale także jako województwo możemy zaoferować promocję tego typu podmiotów w ramach działań promocyjnych województwa oraz eksponowanie ich zaangażowania w tym zakresie.

Moduł samorządowy (komponent realizowany przez samorzady lokalne, które zechcą zostać partnerami w projekcie. Wsparcie inicjatyw zwiększających konkurencyjność gmin do osiedlania się młodych ludzi)

Udział finansowy poszczególnych samorządów w zakresie współfinansowania działań skierowanych do nowo osiedlających się mieszkańców w danej JST. Przykładowymi działaniami tego typu jest budowa gminnego zasobu mieszkań na czasowy (kilkuletni) wynajem dla młodych osób, wsparcie nowo osiedlających się młodych rodzin w zakresie comiesięcznych opłat związanych z zamieszkaniem lub oferowanie korzystnych warunków w zakresie opieki nad dziećmi (zarówno w kontekście cen usług jak i np. godzin otwarcia punktów), dopłaty do transportu publicznego oraz innych potrzeb wpływających na zwiększanie konkurencyjności danego obszaru. Oferta powinna być indywidualnie przygotowywana przez każdą z gmin zainteresowanych udziałem w projekcie – gminy byłyby promowane jako przyjazne dla młodych ludzi, a zakresem swojej oferty mogłyby konkurować z innymi w pozyskiwaniu młodych mieszkańców.

Sposób realizacji przedsięwzięcia

Przedsięwzięcie będzie realizowane w sposób ciągły.

B. Potrzeby i efekt związane z przedsięwzięciem

Potrzeby, na które odpowiada przedsięwzięcie

SSG5 Istnieje potrzeba podjęcia działań mających na celu kształtowanie postaw proprzedsiębiorczych wśród uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych w regionie.

Efekt (produkt) przedsięwzięcia

Rozpoczęcie świadczenia systemowych działań na rzecz zwiększenia atrakcyjności województwa do zamieszkania i pracy dla młodych mieszkańców. Objęcie działaniami będącymi efektem realizacji projektu, co najmniej 500 osób lub uruchomienie co najmniej 4 usług/działań informacyjnych lub wspierających przedsiębiorczość wśród grupy docelowej

C. Nakłady na realizację przedsięwzięcia oraz jego priorytet

Szacowane niezbędne nakłady finansowe:	4 000 000,00 – 5 000 000,00 PLN	Priorytet przedsięwzięcia:	 Wysoki priorytet
Potencjalne źródła finansowania:	Fundusze Europejskie (KPO, RPO WK-P 2021-2027), środki własne, inne źródła		

D. Działania w ramach przedsięwzięcia wraz z ramowym harmonogramem

Faza przygotowawcza

I – III kw. 2022 Opracowanie założeń projektu

Faza wdrożeniowa i realizacji

IV kw. 2022 Rozpoczęcie realizacji projektu.

Faza monitorowania rezultatów

IV kw. 2022 Ewaluacja i Monitorowanie rezultatów działań. Monitorowanie projektu 316 raz do roku, zgodnie z założeniami monitorowania „Strategii Przyspieszenia 2030+”

CEL SZCZEGÓŁOWY:**Gospodarka sprzyjająca wzrostowi przedsiębiorczości****PRIORYTET/ KIERUNEK
INTERWENCJI:****Wsparcie rozwoju gospodarczego w oparciu o potencjał tradycyjnych
branż rzemieślniczych****I.6.1. Fundusz wsparcia rzemiosła****A. Podstawowe informacje o przedsięwzięciu****Zakres terytorialny:** Obszar całego województwa**Opis przedsięwzięcia**

Projekt dotyczy stworzenia mechanizmu wsparcia dla tradycyjnych form przekazywania wiedzy dla absolwentów szkół podstawowych i branżowych w ramach zawodów o charakterze rzemieślniczym. Fundusz będzie miał za zadanie wspomaganie procesu edukacyjnego w ramach koncepcji mistrz-uczeń i wspomagać utrzymanie wiedzy i umiejętności w zanikających specjalnościach. Nerozerwalnym elementem funkcjonowania funduszu będzie promocja takiego modelu edukacji wśród uczniów wraz z przekazywaniem wiedzy o zaletach i korzyściach wynikających z wybrania rzemieślniczych ścieżek kariery zawodowej.

B. Potrzeby i efekt związane z przedsięwzięciem**Potrzeby, na które odpowiada przedsięwzięcie**

SU3 Należy stworzyć mechanizmy promujące współpracę przedsiębiorców ze szkołami zawodowymi, która zaowocuje lepszym dostosowaniem wiedzy i umiejętności absolwentów tych szkół do wymagań potencjalnych pracodawców; a także rozwijać system szkoleń i kursów na rzecz poprawy kwalifikacji. Należy także podjąć działania na rzecz pozyskania kadr dla gospodarki regionu poza granicami kraju, szczególnie w tych dziedzinach, w których zasilenie rynku pracy cudzoziemcami pozwalałoby skutecznie niwelować deficyty odpowiednio wykwalifikowanej kadry.

SU4 Konieczne jest prowadzenie działań w zakresie edukacji formalnej i nieformalnej dzieci oraz wsparcie w rozwijaniu zainteresowań i nabywaniu kompetencji, a także tworzenie warunków do podnoszenia umiejętności zawodowych i uzyskiwania nowych kwalifikacji przez dorosłych.

Efekt (produkt) przedsięwzięcia

Rozpoczęcie świadczenia usług.

C. Nakłady na realizację przedsięwzięcia oraz jego priorytet

**Szacowane niezbędne
nakłady finansowe:** 4 500 000,00 -5 000 000,00
PLN

Priorytet przedsięwzięcia:*Średni priorytet*

**Potencjalne źródła
finansowania:**

Fundusze Europejskie, środki własne, inne źródła

D. Działania w ramach przedsięwzięcia wraz z ramowym harmonogramem**Faza przygotowawcza**

I kw. 2022 Ocena efektów dotychczasowych działań o takim charakterze i przygotowanie założeń realizacji w nowej perspektywie

Faza wdrożeniowa I realizacji

II-III

kw. 2022 Rozpoczęcie realizacji projektu.**Faza monitorowania rezultatów**

Od I

kw. 2023 Monitorowanie efektów realizacji projektu

CEL SZCZEGÓŁOWY:**Gospodarka sprzyjająca wzrostowi przedsiębiorczości****PRIORYTET/ KIERUNEK
INTERWENCJI:****Wsparcie rozwoju gospodarczego w oparciu o potencjał tradycyjnych
branż rzemieślniczych**

I.6.2. Wsparcie dla rozpoczynających działalność rzemieślniczą

A. Podstawowe informacje o przedsięwzięciu

Zakres terytorialny: Obszar całego województwa

Opis przedsięwzięcia

Przedsięwzięcie dotyczy form wsparcia na utworzenie działalności gospodarczej w zakresie usług rzemieślniczych w postaci dotacji oraz pożyczek na korzystnych warunkach dla osób rozpoczynających działalność gospodarczą, a także zapewnienie wsparcia doradczego przez pierwsze trzy lata od rozpoczęcia działalności gospodarczej.

B. Potrzeby i efekt związane z przedsięwzięciem

Potrzeby, na które odpowiada przedsięwzięcie

- SU3** Należy stworzyć mechanizmy promujące współpracę przedsiębiorców ze szkołami zawodowymi, która zaowocuje lepszym dostosowaniem wiedzy i umiejętności absolwentów tych szkół do wymagań potencjalnych pracodawców; a także rozwijać system szkoleń i kursów na rzecz poprawy kwalifikacji. Należy także podjąć działania na rzecz pozyskania kadr dla gospodarki regionu poza granicami kraju, szczególnie w tych dziedzinach, w których zasilenie rynku pracy cudzoziemcami pozwalałoby skutecznie niwelować deficyty odpowiednio wykwalifikowanej kadry.
- SU4** Konieczne jest prowadzenie działań w zakresie edukacji formalnej i nieformalnej dzieci oraz wsparcie w rozwijaniu zainteresowań i nabywaniu kompetencji, a także tworzenie warunków do podnoszenia umiejętności zawodowych i uzyskiwania nowych kwalifikacji przez dorosłych.

Efekt (produkt) przedsięwzięcia

Rozpoczęcie naboru wniosków o przyznanie dotacji lub pożyczki na korzystnych warunkach dla osób rozpoczynających działalność gospodarczą.

C. Nakłady na realizację przedsięwzięcia oraz jego priorytet

**Szacowane niezbędne
nakłady finansowe:**4 500 000,00 – 5 000 000,00
PLN**Priorytet przedsięwzięcia:***Średni priorytet***Potencjalne źródła
finansowania:**

Fundusze Europejskie, środki własne, inne źródła

D. Działania w ramach przedsięwzięcia wraz z ramowym harmonogramem

Faza przygotowawcza

- III kw. 2022** Opracowanie programu wraz ze szczegółowym montażem finansowym, łączącym instrumenty dotacyjne, zwrotne oraz usługi doradcze dla starterów.
- IV kw. 2022** Wybór pośrednika finansowego oraz instytucji wdrożeniowej, które zrealizują program.
- I kw. 2023** Opracowanie dokumentacji wdrożeniowej programu.

Faza wdrożeniowa

II kw. 2023 Uruchomienie naboru starterów (nabór w trybie ciągłym do wyczerpania puli środków).

III kw. 2023 Decyzje o przyznaniu dotacji i uruchomienie programu wsparcia doradczego.

Faza realizacji

I kw. 2024 Decyzje o uruchomieniu wsparcia zwrotnego (finansowanie działalności rzemieślniczej) dla pierwszych starterów.

Faza monitorowania rezultatów

od III kw. 2024 Sporządzanie corocznych sprawozdań z wdrożenia instrumentu Wsparcie dla rozpoczynających działalność rzemieślniczą

CEL SZCZEGÓŁOWY:

Gospodarka konkurencyjna i innowacyjna

PRIORYTET/ KIERUNEK INTERWENCJI:

Podnoszenie poziomu innowacyjności MŚP w regionie

II.1.1. Regionalny Hub Cyfrowy

Geneza/powiązania przedsięwzięcia: Przedsięwzięcie wyłonione podczas prac nad Programem rozwoju gospodarczego**Przedsięwzięcie delegowane do realizacji w ramach Regionalnej Strategii Inteligentnej Specjalizacji (RIS3) 2021+**

A. Podstawowe informacje o przedsięwzięciu

Opis przedsięwzięcia

Stopień złożoności technologii cyfrowych wymaga współpracy wielu wyspecjalizowanych podmiotów (uniwersytety, stowarzyszenia branżowe, izby handlowe, inkubatory/akceleratory, agencje rozwoju regionalnego, administracja, dostawcy usług). Dzięki współpracy zostanie zapewnione korzystanie z innowacji cyfrowych w celu uaktualnienia swoich produktów, usprawnienia procesów i dostosowania swoich modeli biznesowych do zmian związanych z cyfryzacją wszystkim gałęziom przemysłowym. Zadaniem Hubu jest prowadzenie działań informacyjnych, demonstracyjnych, dzięki którym przedsiębiorcy będą mogli w sposób praktyczny zapoznać się z procesami opartymi na technologiach cyfrowych wraz z możliwością wykorzystania ich w swojej firmie (symulacja procesów, wykonanie prototypów), edukacyjnych oraz implementacyjnych, w tym wdrożeniowych, w formie pomocy przy integracji i uruchamianiu nowych maszyn, urządzeń oraz oprogramowania i integrujących, których celem jest ułatwienie przez Hub przekazywania, wymiany doświadczeń i budowa sieci kompetencji. Hub może być zbudowany w oparciu o IoT North Poland Hub funkcjonujący w ramach struktur Toruńskiego Parku Technologicznego, który co warte podkreślenia jest jednym z trzech hubów w Polsce odnotowywanych na mapach instytucji unijnych.

Głównym celem hubu innowacji cyfrowych IoT NP jest wsparcie transformacji cyfrowej sektorów biznesowego (firmy, organizacje przedsiębiorców itp.), publicznego (JST i powiązane z nimi jednostki, np. spółki celowe odpowiedzialne za zarządzanie infrastrukturą), medycznego (szpitale, przychodnie publiczne, niepubliczne i prywatne), rolnego (przede wszystkim poprzez współpracę z organizacjami wsparcia rolników i producentów). W ramowym zakresie działań znajdują się: intensyfikacja transformacji poprzez wspieranie w dostosowywaniu modeli biznesowych do wymogów cyfrowej gospodarki, pomoc w prowadzonej działalności B+R służącej wdrożeniom nowoczesnych rozwiązań Przemysłu 4.0 poprzez dostarczenie kluczowych kompetencji technicznych, technologicznych i zarządczych oraz możliwości do testów przedwdrożeniowych, tworzenie powiązań kooperacyjnych typu B2B (dostawcy rozwiązań-kupujący) oraz wsparcie w zakresie poszukiwania inwestorów pozyskiwanie informacji oraz promocja najnowszej wiedzy technologicznej.

Sposób realizacji przedsięwzięcia

Przedsięwzięcie będzie realizowane w systemie jednorazowym.

B. Potrzeby i efekt związane z przedsięwzięciem

Potrzeby, na które odpowiada przedsięwzięcie

IK1 Należy zadbać o rozwój kompetencji cyfrowych i technologicznych w przedsiębiorstwach.

Efekt (produkt) przedsięwzięcia

Rozpoczęcie działalności Regionalnego Hubu Cyfrowego.

C. Nakłady na realizację przedsięwzięcia oraz jego priorytet**Szacowane niezbędne nakłady finansowe:**2 800 000,00 – 3 000 000,00
PLN²³**Priorytet przedsięwzięcia:***Wysoki priorytet***Potencjalne źródła finansowania:**

Fundusze Europejskie, środki własne, inne źródła

D. Działania w ramach przedsięwzięcia wraz z ramowym harmonogramem**Faza przygotowawcza****III-IV kw. 2021.** Określenie głównych założeń funkcjonowania Regionalnego Hubu Cyfrowego i kluczowych interesariuszy przedsięwzięcia.**Faza wdrożeniowa****II kw. 2022.** Przeprowadzenie działań informacyjno-promocyjnych.**II kw. 2022.** Rekrutacja uczestników.**II kw. 2022.** Zaplanowanie i odbycie szkoleń przez personel merytoryczny.**II kw. 2022.** Dokonanie niezbędnych zakupów.**Faza realizacji****od III kw. 2022.** Świadczenie usług przez Regionalny Hub Cyfrowy.**od III kw. 2022.** Badanie satysfakcji uczestników.**od III kw. 2022.** Podtrzymywanie i rozwijanie relacji z odbiorcami usług Hubu.**Faza monitorowania rezultatów****od III kw. 2022.** Monitorowanie jakości świadczonych usług.**od III kw. 2022.** Monitoring realizacji zadań.

²³ Szacowane koszty są zgodne z fiskłą projektową opracowaną przez Toruńską Agencję Rozwoju Regionalnego S.A. i obejmują szkolenia personelu merytorycznego, nabycie i wytworzenie środków trwałych, koszty ich utrzymania, nabycie i wytworzenie środków niematerialnych, koszty administracyjne i utrzymania przestrzeni oraz koszty usług zewnętrznych niezbędnych do osiągnięcia pełnej zdolności operacyjnej.

CEL SZCZEGÓŁOWY:

Gospodarka konkurencyjna i innowacyjna

PRIORYTET/ KIERUNEK INTERWENCJI:

Podnoszenie poziomu innowacyjności MŚP w regionie

II.1.2. Pakiet Innowacje: Wsparcie finansowe i doradcze w zakresie innowacji

Geneza/powiązania przedsięwzięcia: Przedsięwzięcie wyłonione podczas prac nad Programem rozwoju gospodarczego

Przedsięwzięcie delegowane do realizacji w ramach Regionalnej Strategii Inteligentnej Specjalizacji (RIS3) 2021+

A. Podstawowe informacje o przedsięwzięciu

Opis przedsięwzięcia

Winno się utrzymać dotychczasowe formy wsparcia na dotacyjnego na prowadzenie prac badawczo-rozwojowych jednocześnie oferując instrumenty finansowe na etap uruchamiania produkcji. Dostępność rynkowa instrumentów winna być skoordynowana w czasie. Wsparcie powinno obejmować:

- wspieranie kontaktów biznes – nauka w celu tworzenia nowych rozwiązań (voucher badawczy)
- wspieranie realizacji procesów badawczo –rozwojowych w przedsiębiorstwach (fundusz badań i wdrożeń)

Powyższe działania powinny prowadzić do:

- wspierania ryzykownych elementów inwestycji przedsiębiorstw w badania i rozwój, w tym linii pilotażowych, wczesnej walidacji produktów, certyfikacji i zaawansowanych systemów produkcji, poprzez system elastycznych instrumentów zwrotnych,
- ułatwianie wdrażania inicjatyw i projektów opartych o współpracę nauki i biznesu w celu umożliwienia szerszej komercjalizacji wyników badań naukowych oraz zapewnienia innowacyjnych i opartych na badaniach naukowych rozwiązań dla przedsiębiorstw, poprzez stworzenie warunków popytowych i celowych dzięki elastycznemu systemowi instrumentów zwrotnych.

Formy wsparcia powinny być adekwatne do typów projektów. W szczególności, finansowanie dotacyjne powinno być zapewnione dla projektów najbardziej innowacyjnych przede wszystkim na prowadzenie własnych prac B+R i najbardziej ryzykownych - np. wsparcie start-upów, zielonych technologii, które są z założenia droższe, a tym samym mniej atrakcyjne dla przedsiębiorstw, ekoprojektowanie. Z kolei instrumenty finansowe powinny być dostępne dla projektów I produkcji i produkcji masowej i być zaprojektowane tak, aby przyczynić się do jak największej skuteczności wdrożeniowej efektów badawczo -rozwojowych. Ponadto należy pamiętać, że rozwój innowacyjności wymaga sprawnie funkcjonującego zaplecza badawczo-rozwojowego, w postaci ośrodków innowacji i przedsiębiorczości oraz uczelni wyższych. Usługi powinny obejmować nie tylko etap prowadzenia badań, tj. opracowania produktu/usługi, lecz powinny się raczej koncentrować na komercjalizacji wyników badań i etapie wprowadzenia produktu na rynek.

Sposób realizacji przedsięwzięcia

Przedsięwzięcie będzie realizowane w systemie ciągłym.

B. Potrzeby i efekt związane z przedsięwzięciem

Potrzeby, na które odpowiada przedsięwzięcie

SSG2 Istotne jest wsparcie sektora MŚP w dalszych inwestycjach prowadzących do wzrostu przedsiębiorstw (zarówno pod względem zatrudnienia, jak i wartości produkcji).

IK2 Niezbędne jest podjęcie działań na rzecz zwiększania poziomu innowacyjności przedsiębiorstw (w tym innowacji produktowej, produkcyjnej, usługowej).

IK3 Powinno się utrzymać dotychczasowe formy wsparcia dotacyjnego na prowadzenie prac badawczo-rozwojowych, jednocześnie oferując instrumenty finansowe na etap uruchamiania produkcji. Dostępność rynkowa instrumentów powinna być skoordynowana w czasie.

Efekt (produkt) przedsięwzięcia

Rozpoczęcie naboru wniosków o wsparcie dotacyjne na prowadzenie prac badawczo-rozwojowych.

C. Nakłady na realizację przedsięwzięcia oraz jego priorytet

Szacowane niezbędne nakłady finansowe:	65 000 000,00 – 70 000 000,00 PLN ²⁴	Priorytet przedsięwzięcia:	☒ Najwyższy priorytet
---	---	-----------------------------------	--

Potencjalne źródła finansowania:	Fundusze Europejskie, w tym RPO WK-P 2021-2027, środki własne, inne źródła
---	--

D. Działania w ramach przedsięwzięcia wraz z ramowym harmonogramem

Faza przygotowawcza

III-V kw. 2022 Przygotowanie regulaminu przyznania dotacji/ pożyczek.

IV kw. 2022 Promocja instrumentu wśród przedsiębiorców.

Faza wdrożeniowa

od I kw. 2023 Rozpoczęcie naboru wniosków (w trybie ciągłym aż do wyczerpania przewidzianych środków).

Faza realizacji

od I kw. 2023 Podejmowanie decyzji o przyznaniu dotacji/ pożyczki oraz wsparcie doradcze w pierwszych latach działalności w trybie ciągłym.

Faza monitorowania rezultatów

od I kw. 2023 Coroczne sprawozdania z wdrożenia instrumentu.

²⁴ Szacowane nakłady obejmują kwotę przeznaczoną na obsługę administracyjną przedsięwzięcia oraz pulę środków na dotacje i pożyczki oraz świadczenie wsparcia doradczego dla przedsiębiorców korzystających ze wsparcia.

CEL SZCZEGÓŁOWY:**Gospodarka konkurencyjna i innowacyjna****PRIORYTET/ KIERUNEK
INTERWENCJI:****Podnoszenie poziomu innowacyjności MŚP w regionie****II.1.3. Pakiet Gospodarka 4.0****Geneza/powiązania przedsięwzięcia: Przedsięwzięcie realizuje projekt kluczowy Strategii Przyspieszenia 2030+****Przedsięwzięcie delegowane do realizacji w ramach Regionalnej Strategii Inteligentnej Specjalizacji (RIS3) 2021+****A. Podstawowe informacje o przedsięwzięciu****Opis przedsięwzięcia**

Przedsięwzięcie wypełnia założenia projektu strategicznego nr 304 - Rozwój branż: kosmicznej, bezałogowych statków powietrznych i pojazdów, sztucznej inteligencji oraz innych branż nowoczesnych technologii.

Przedsięwzięcie dotyczy finansowania działań związanych z cyfrowymi przekształceniami prowadzonej działalności i tworzeniu nowych, zwinnych modeli biznesowych, które są bezpośrednio powiązane ze procesem określanym jako Przemysł 4.0. Zakres wsparcia powinien obejmować min. obszary: analiza wielkich ilości danych (Big Data), automatyzacja i robotyzacja, transfer danych przedmiotów użytkowych o charakterze osobistym i przemysłowym (Internet Rzeczy – IoT) oraz rozwój sztucznej inteligencji. Wsparcie w ramach pakietu będzie kierowane do wszystkich firm z sektora MŚP przechodzących bądź planujących transformację cyfrową.

Wsparcie finansowe będzie przysługiwało przedsiębiorstwom również w związku z usługami z zakresu cyfryzacji. Wsparcie doradcze winno zakończyć się przygotowaniem dla danego przedsiębiorcy planu transformacji cyfrowej jego przedsiębiorstwa.

Wsparcie dotyczące zakupu gotowych, istniejących technologii powinno być oparte o elastyczne instrumenty zwrotne, natomiast wsparcie dla przeprowadzenia procesów badawczo –rozwojowych powinno być oparte na zasadach dotacyjnych zgodnie z parytetem wsparcia dla badań i rozwoju i tworzenia warunków wzrostu innowacji w regionie.

Potencjał branży kosmicznej w regionie podlegać będzie wydzielonej ocenie w ramach przedsięwzięcia przedsiębiorczego odkrywania.

Sposób realizacji przedsięwzięcia

Przedsięwzięcie będzie realizowane w systemie ciągłym.

B. Potrzeby i efekt związane z przedsięwzięciem**Potrzeby, na które odpowiada przedsięwzięcie**

IK1 Należy zadbać o rozwój kompetencji cyfrowych i technologicznych w przedsiębiorstwach.

IK2 Niezbędne jest podjęcie działań na rzecz zwiększania poziomu innowacyjności przedsiębiorstw (w tym innowacji produktowej, produkcyjnej, usługowej).

Efekt (produkt) przedsięwzięcia

Rozpoczęcie naboru wniosków o dotacje na działania związane z cyfrowymi przekształceniami prowadzonej działalności i tworzeniu nowych, zwinnych modeli biznesowych.

C. Nakłady na realizację przedsięwzięcia oraz jego priorytet**Szacowane niezbędne
nakłady finansowe:**45 000 000,00 –
50 000 000,00 PLN²⁵**Priorytet przedsięwzięcia:***Najwyższy priorytet***Potencjalne źródła
finansowania:**

Fundusze Europejskie, w tym RPO WK-P 2021-2027, środki własne, inne źródła

D. Działania w ramach przedsięwzięcia wraz z ramowym harmonogramem**Faza przygotowawcza****III-IV kw.
2022** Przygotowanie regulaminu przyznania dotacji/ pożyczek.**III-IV kw.
2022** Promocja instrumentu wśród przedsiębiorców.**Faza wdrożeniowa****od I kw.
2023** Rozpoczęcie naboru wniosków (w trybie ciągłym aż do wyczerpania przewidzianych środków).**Faza realizacji****od I kw.
2023** Podejmowanie decyzji o przyznaniu dotacji/ pożyczki oraz wsparcie doradcze w pierwszych latach działalności w trybie ciągłym.**Faza monitorowania rezultatów****od I kw.
2023** Coroczne sprawozdania z wdrożenia instrumentu.

²⁵ Szacowane nakłady obejmują kwotę przeznaczoną na obsługę administracyjną przedsięwzięcia oraz pulę środków na dotacje i pożyczki oraz świadczenie wsparcia doradczego dla przedsiębiorców korzystających ze wsparcia.

CEL SZCZEGÓŁOWY:

Gospodarka konkurencyjna i innowacyjna

**PRIORYTET/ KIERUNEK
INTERWENCJI:**

Tworzenie warunków do efektywnej współpracy na rzecz innowacji

II.2.1. Pakiet Klastry

Geneza/powiązania przedsięwzięcia: Przedsięwzięcie realizuje projekt kluczowy Strategii Przyspieszenia 2030+

W ramach przedsięwzięcia zostanie także opracowany dokument operacyjny dla Strategii Przyspieszenia 2030+ pn. Regionalna Polityka klastrowa województwa kujawsko-pomorskiego

Przedsięwzięcie delegowane do realizacji w ramach Regionalnej Strategii Inteligentnej Specjalizacji (RIS3) 2021+

A. Podstawowe informacje o przedsięwzięciu

Opis przedsięwzięcia

Przedsięwzięcie wypełnia założenia projektu strategicznego nr 305 - Rozwój branży narzędziowo-przetwórczej.

Przedsięwzięcie polega na:

- opracowaniu założeń Regionalnej Polityki Klastrowej Województwa Kujawsko-Pomorskiego;
- zapewnieniu finansowania inicjatyw polegających na:
 - budowaniu i rozwoju współpracy podmiotów działających w obszarze inteligentnych specjalizacji, w tym podmiotów reprezentujących sektor nauki, duże przedsiębiorstwa, sektor MŚP, przedsiębiorstwa społeczne i instytucje otoczenia biznesu. Idea ta jest zgodna z rekomendacjami Komisji Europejskiej, która dostrzega potrzebę rozwijania sieci kontaktów i współpracy, szczególnie w zakresie badań i rozwoju (w tym wewnątrz regionów, na szczeblu regionalnym), zwłaszcza w ramach inteligentnej specjalizacji w celu wspierania prawdziwie przełomowych projektów oraz zapewnienia lepszej integracji z regionalnymi i globalnymi sieciami innowacyjnymi. Wsparcie powinno obejmować również duże przedsiębiorstwa zgodnie z rekomendacją Komisji Europejskiej, która uważa, że konieczne jest dalsze wsparcie dużych przedsiębiorstw (działających wspólnie z podmiotami sektora małych i średnich przedsiębiorstw - MŚP),
 - tworzeniu i wspieraniu klastrów posiadających powiązania sieciowe inne niż oparte głównie na innowacjach i procesach badawczo – rozwojowych.

Komisja Europejska nie wyklucza w celu zwiększenia wzrostu i konkurencyjności MŚP wsparcia przedsiębiorstw wykraczających poza definicję MŚP, np. przedsiębiorstw, które uczestniczą w sektorze publicznym oraz small mid-caps o średniej kapitalizacji zatrudniającej mniej niż 499 pracowników;

- wypracowaniu szczegółowych rozwiązań dla indywidualnego, dedykowanego wsparcia branży narzędziowo-przetwórczej, która jest wskazywana jako jedna z najbardziej innowacyjnych oraz najbardziej konkurencyjnych spośród dziedzin przetwórstwa przemysłowego realizowanych na terenie województwa, jednocześnie skupiając znaczną liczbę podmiotów i tworząc istotną liczbę miejsc pracy oraz wykazując duży potencjał dla dalszego rozwoju. Na bazie wypracowanych doświadczeń możliwe będzie tworzenie analogicznych projektów dla innych ważnych dla gospodarki województwa branż; przedsięwzięcie będzie uwzględniać szczególną rolę jaką w kształtowaniu potencjału branży odgrywa Bydgoski Klaster Przemysłowy;
- opracowaniu propozycji rozwiązań dla sektorów takich jak rolno-spożywczy, czy też turystyka uzdrowiskowa, które mogą szczególnie zyskiwać w procesie klastrowania, np. poprzez budowanie zrównoważonych łańcuchów dostaw, czy też budowanie powiązań kooperacyjnych.

Sposób realizacji przedsięwzięcia	
Przedsięwzięcie będzie realizowane w systemie ciągłym.	
B. Potrzeby i efekt związane z przedsięwzięciem	
Potrzeby, na które odpowiada przedsięwzięcie	
ISK2 Obecnie w regionie nie są dostępne adekwatne formy wspierające rozwój i dojrzewanie klastrów. Istnieje pilna potrzeba wypełnienia tej luki.	
Efekt (produkt) przedsięwzięcia	
Rozpoczęcie naboru wniosków o dotacje na realizację inicjatyw polegających na budowaniu i rozwoju współpracy podmiotów działających w obszarze inteligentnych specjalizacji.	
C. Nakłady na realizację przedsięwzięcia oraz jego priorytet	
Szacowane niezbędne nakłady finansowe:	2 300 000,00 – 2 800 000,00 PLN ²⁶
Potencjalne źródła finansowania:	Fundusze Europejskie, w tym RPO WK-P 2021-2027, środki własne, inne źródła
Priorytet przedsięwzięcia: Najwyższy priorytet	
D. Działania w ramach przedsięwzięcia wraz z ramowym harmonogramem	
Faza przygotowawcza	
I-IV kw. 2022	Opracowanie założeń Regionalnej Polityki Klastrowej Województwa Kujawsko-Pomorskiego.
III-IV kw. 2022	Przygotowanie regulaminu przyznania dotacji/ pożyczek. Promocja dotacji/ pożyczek wśród przedsiębiorców.
Faza wdrożeniowa	
od II kw. 2023	Rozpoczęcie naboru wniosków dotacji/ pożyczek (w trybie ciągłym aż do wyczerpania przewidzianych środków).
Faza realizacji	
od II kw. 2023	Podejmowanie decyzji o przyznaniu dotacji na projekt klastrowy. Powołanie inicjatywy klastrowej.
II-III kw. 2023	Opracowanie propozycji szczegółowych rozwiązań dla indywidualnego, dedykowanego wsparcia branży narzędziowo-przetwórczej, a także sektora rolno-spożywczego i turystyki uzdrowiskowej.
Faza monitorowania rezultatów	
od I kw. 2023	Coroczne sprawozdania z wdrożenia instrumentu.

²⁶ Szacowane nakłady obejmują kwotę przeznaczoną na obsługę administracyjną przedsięwzięcia oraz pulę środków na dotacje dla projektów klastrowych.

CEL SZCZEGÓŁOWY:

Gospodarka konkurencyjna i innowacyjna

**PRIORYTET/ KIERUNEK
INTERWENCJI:**

Tworzenie warunków do efektywnej współpracy na rzecz innowacji

II.2.2. Proces Przedsiębiorczego Odkrywania wraz z identyfikacją nisz specjalizacyjnych w ramach regionalnych inteligentnych specjalizacji

Geneza/powiązania przedsięwzięcia: przedsięwzięcie jest integralną częścią permanentnej weryfikacji stanu aktualności Regionalnej Strategii Inteligentnej Specjalizacji (RIS3) 2021+, stanowiącej dokument operacyjny dla Strategii Przyspieszenia 2030+

Przedsięwzięcie delegowane do realizacji w ramach Regionalnej Strategii Inteligentnej Specjalizacji (RIS3) 2021+

A. Podstawowe informacje o przedsięwzięciu

Opis przedsięwzięcia

Proces Przedsiębiorczego Odkrywania (PPO) to cyklicznie realizowany, powtarzalny proces, którego celem jest:

- analiza dotąd wyłonionych regionalnych IS i zweryfikowanie hipotezy o konieczności ich zmiany – zarówno poprzez usunięcie IS, która straciła swoją rangę, jak też wprowadzenia do kategorii IS nowego(ych) zagadnień (ewentualne wyłonienie nowych IS),
- optymalizacja efektywności procesu wsparcia rozwoju gospodarczego w obszarach IS, poprzez wypracowywanie rozwiązań w tym zakresie możliwych do implementacji w polityce rozwoju województwa,
- usprawnianie systemu monitoringu ustaleń RIS3 2021+ poprzez proponowanie rozwiązań bardziej efektywnych i/lub pozwalających na pozyskanie pełniejszej i rzetelniejszej wiedzy na temat monitorowanych zagadnień.

Na PPO składać się będą następujące zadania realizowane w cyklu rocznym: aktualizacja diagnozy stanu rozwoju województwa w aspektach istotnych dla IS, w tym uwzględnienie wniosków z procesu monitorowania stanu realizacji działań na rzecz IS, powołanie paneli eksperckich i grup roboczych ds. IS oraz organizacja rund warsztatowych z ich udziałem, opracowanie wyników i wniosków, w tym sformułowanie rekomendacji w zakresie potrzeby lub braku potrzeby dokonania aktualizacji RIS3 2021+. IS dla województwa kujawsko-pomorskiego są zdefiniowane, jako specjalizacje oparte na wartościach. W związku z tym faktem, niezbędne jest przeprowadzenie cyklicznego przeglądu inteligentnych specjalizacji w celu zidentyfikowania nisz specjalizacyjnych, które są charakterystyczne dla regionu i wnoszą największą wartość dla rozwoju gospodarki. Proces może uwzględniać także wykonywanie dodatkowych analiz, spotkania i raporty eksperckie, prowadzić do formułowania propozycji eksperymentów, pilotaży w zakresie nowych nisz i technologii zastosowanych i rozwijanych w przedsiębiorstwach.

W ramach co najmniej pierwszej edycji PPO należy także dokonać weryfikacji zasadności wyróżniania branży kosmicznej jako regionalnej Inteligentnej Specjalizacji. Zadanie to stanowi bezpośrednie nawiązanie do projektu kluczowego Strategii Przyspieszenia 2030+ o numerze „304. Rozwój branż: kosmicznej, bezzałogowych statków powietrznych i pojazdów, sztucznej inteligencji oraz innych branż nowoczesnych technologii” – na podstawie wyników weryfikacji zostanie podjęta decyzja w zakresie ewentualnego wsparcia branży kosmicznej lub rezygnacji z postrzegania jej jako branży przyszłościowej.

Integralną częścią niniejszego przedsięwzięcia jest monitorowanie stanu realizacji RIS3 2021+, które będzie realizowane poprzez analizę zmian wskaźników, ocenę stopnia realizacji przedsięwzięć delegowanych do RIS3 2021+ oraz oceny formułowane poprzez ekspertyzy tematyczne. Powyższy zakres jest niezbędnym wkładem aktualizującym stan wiedzy dla weryfikacji aktualności PPO.

Sposób realizacji przedsięwzięcia	
Przedsięwzięcie ma charakter cykliczny.	
B. Potrzeby i efekt związane z przedsięwzięciem	
Potrzeby, na które odpowiada przedsięwzięcie	
ISK1	Istnieje potrzeba wzmocnienia istniejących specjalizacji na podstawie oceny ich wewnętrznych przemian, w szczególności zmiany liczby osób zatrudnionych, liczby podmiotów przynależących do danej specjalizacji, trendów globalnych wpływających na szanse rozwojowe.
Efekt (produkt) przedsięwzięcia	
Cyklicznie funkcjonujący system weryfikacji aktualności ustaleń Regionalnej Strategii Inteligentnej Specjalizacji (RIS3) 2021+, realizowany poprzez zaplanowane i powtarzalne działania z udziałem przedstawicieli wszystkich regionalnych interesariuszy rozwoju innowacyjnej gospodarki w oparciu o aktualny stan wiedzy i postępy w realizacji ustaleń Strategii RIS3 2021+. PPO może skutkować aktualizacją Strategii RIS3 2021+ w zakresie zmiany regionalnych Inteligentnych Specjalizacji i/lub usprawnienia sposobu realizacji jej ustaleń lub usprawnienia systemu jej monitorowania.	
C. Nakłady na realizację przedsięwzięcia oraz jego priorytet	
Szacowane niezbędne nakłady finansowe:	7 000 000,00 – 9 000 000,00 PLN ²⁷
	Priorytet przedsięwzięcia: Najwyższy priorytet
Potencjalne źródła finansowania:	Fundusze Europejskie, w tym RPO WK-P 2021-2027, środki własne, inne źródła
D. Działania w ramach przedsięwzięcia wraz z ramowym harmonogramem	
Faza przygotowawcza/faza wdrożeniowa/faza realizacji	
	Możliwe jest powierzenie realizacji zadania zewnętrznemu podmiotowi (w tym przygotowanie specyfikacji oraz wybór wykonawcy) ²⁸
od I-II kw. 2022	Nie wyróżnia się typowej fazy przygotowawczej (poza ewentualnym wyłonieniem podmiotu zewnętrznego) – koncepcja organizacji Procesu Przedsiębiorczego Odkrywania Inteligentnych Specjalizacji została określona w RIS3 2021+ i będzie stanowiła podstawę dla procesu. Zadanie będzie realizowane w rocznych cyklach w okresie 2022-2029 – każdy cykl zakłada realizację całego procesu.
Faza monitorowania rezultatów	
od IV kw. 2022	Efektem końcowym PPO jest sporządzenie Raportu zdanej edycji PPO (w IV kwartale każdego roku). Nie przewiduje się typowych działań monitorujących wobec PPO.

²⁷ Szacunkowy koszt realizacji przedsięwzięcia obejmuje przeprowadzenie przeglądu i przygotowanie raportu podsumowującego zadanie. Koszt został oszacowany na podstawie analogii do zamówień o zbliżonym charakterze, przeprowadzonych przez inne instytucje publiczne w Polsce (np. Urząd Marszałkowski Województwa Łódzkiego).

²⁸ Działanie opcjonalne, wyłącznie w sytuacji, w której podjęta zostaje decyzja, że przedsięwzięcie będzie realizowane przez zewnętrznego podmiot.

CEL SZCZEGÓŁOWY:

Gospodarka konkurencyjna i innowacyjna

PRIORYTET/ KIERUNEK INTERWENCJI:

Tworzenie warunków do efektywnej współpracy na rzecz innowacji

II.2.3. Program animatorów współpracy

Geneza/powiązania przedsięwzięcia: Przedsięwzięcie wyłonione podczas prac nad Programem rozwoju gospodarczego

Przedsięwzięcie delegowane do realizacji w ramach Regionalnej Strategii Inteligentnej Specjalizacji (RIS3) 2021+

A. Podstawowe informacje o przedsięwzięciu

Opis przedsięwzięcia

Jednym z instrumentów rozwoju innowacyjnej gospodarki jest komercjalizacja i transfer wiedzy. Przedsiębiorcy i naukowcy potrzebują wsparcia w zakresie budowania wzajemnych relacji, najlepiej przez niezależny i profesjonalny podmiot, który rozumie potrzeby obu stron. Pośrednictwo w kontaktach mogłoby dotyczyć w szczególności organizacji forum wymiany informacji, wspólnych wydarzeń – konferencji, warsztatów i spotkań świata biznesu i nauki, a także dostarczania informacji o potencjalnych wspólnych projektach i wskazywanie rzetelnych partnerów zajmujących się daną dziedziną badawczą. Działania zostaną skoncentrowane na budowie regionalnego systemu wsparcia innowacji, który będzie stymulował i utrzymywał trwale i aktywne powiązania pomiędzy uczelniami, jednostkami badawczymi, sferą otoczenia biznesu oraz sektorem przedsiębiorstw, w celu zwiększenia zakresu prowadzonych prac badawczo-rozwojowych w ramach inteligentnych specjalizacji regionu tj. produkcji i przetwórstwa żywności, w tym nowoczesnego rolnictwa i biotechnologii, medycyny i zdrowia człowieka z uwzględnieniem opieki nad osobami starszymi, eko-innowacji, szczególnie w zakresie gospodarki wodnej, a także technologii informacyjno-komunikacyjnych. Dodatkowo rozważa się działalność edukacyjną i szkoleniową mającą na celu kreowanie liderów innowacji zarówno pośród studentów i doktorantów, jaki i naukowców oraz przedsiębiorców. W ramach działań animatorów współpracy przewiduje się:

- coaching oraz wsparcie dla zespołów badawczych,
- aktywną współpracę z przedsiębiorcami oraz marketing usług badawczych,
- poszukiwanie źródeł finansowania obiecujących badań,
- identyfikację potrzeb w zakresie dostępu do infrastruktury badawczej,
- działania na rzecz zwiększenia komercyjnego potencjału dostępnej infrastruktury,
- działania na rzecz podniesienia potencjału personelu naukowego poprzez praktykę,
- podniesie świadomości oraz budowa postaw przedsiębiorczych wśród naukowców.

Sposób realizacji przedsięwzięcia

Przedsięwzięcie będzie realizowane w systemie ciągłym.

B. Potrzeby i efekt związane z przedsięwzięciem

Potrzeby, na które odpowiada przedsięwzięcie

SU1 Konieczne jest wprowadzenie rozwiązań instytucjonalnych, pozwalających na skuteczne nawiązywanie współpracy pomiędzy przedsiębiorcami a środowiskiem naukowym.

Efekt (produkt) przedsięwzięcia

Rozpoczęcie świadczenia usług w zakresie wsparcia w budowaniu wzajemnych relacji pomiędzy przedsiębiorcami i środowiskiem naukowym.

C. Nakłady na realizację przedsięwzięcia oraz jego priorytet**Szacowane niezbędne
nakłady finansowe:**1 500 000,00 – 2 000 000,00
PLN²⁹**Priorytet przedsięwzięcia:***Wysoki priorytet***Potencjalne źródła
finansowania:**

Fundusze Europejskie, w tym RPO WK-P 2021-2027, środki własne, inne źródła

D. Działania w ramach przedsięwzięcia wraz z ramowym harmonogramem**Faza przygotowawcza****2022** Określenie zasad funkcjonowania animatorów współpracy - wypracowanie standardu.**Faza wdrożeniowa****IV kw.
2022** Kampania informacyjna.**IV kw.
2022-I
kw. 2023** Rekrutacja i szkolenia animatorów.**Faza realizacji****I kw.
2023** Podjęcie działań animacyjnych, wypracowanie standardu.**Faza monitorowania rezultatów****II kw.
2024** Monitorowanie rezultatów działań animacyjnych.

²⁹ Kwota niezbędna na przeszkolenie personelu oraz bieżącą działalność animatorów współpracy.

CEL SZCZEGÓŁOWY:

Gospodarka konkurencyjna i innowacyjna

PRIORYTET/ KIERUNEK INTERWENCJI:

Tworzenie warunków do efektywnej współpracy na rzecz innowacji

II.2.4. Wsparcie tworzenia kierunków przyszłościowych, w tym zidentyfikowanie kierunków pożądaných

Geneza/powiązania przedsięwzięcia: Przedsięwzięcie wyłonione podczas prac nad Programem rozwoju gospodarczego

Przedsięwzięcie delegowane do realizacji w ramach Regionalnej Strategii Inteligentnej Specjalizacji (RIS3) 2021+

A. Podstawowe informacje o przedsięwzięciu**Opis przedsięwzięcia**

Przedsięwzięcie polega na stworzeniu systemu dotacji dla publicznych uczelni wyższych mających swoją siedzibę na terenie województwa na utworzenie bądź rozszerzenie kierunków kształcenia uznanych za najbardziej przyszłościowe, na które zapotrzebowanie regionalnego rynku pracy jest największe.

Lider przedsięwzięcia, we współpracy ze środowiskiem akademickim i z przedsiębiorcami określi przyszłościowe kierunki kształcenia, na które istnieje największe zapotrzebowanie na regionalnym rynku pracy. Następnie podjęte zostaną działania zmierzające do uruchomienia tych kierunków na regionalnych uczelniach lub zwiększenia ilości miejsc na wskazanych kierunkach.

Sposób realizacji przedsięwzięcia

Przedsięwzięcie ma charakter cykliczny.

B. Potrzeby i efekt związane z przedsięwzięciem**Potrzeby, na które odpowiada przedsięwzięcie**

SU2 Należy wspierać uczelnie publiczne funkcjonujące w województwie w prowadzeniu kierunków inżyniersko-technicznych oraz przyrodniczych, na które istnieje największe zapotrzebowanie na regionalnym rynku pracy.

Efekt (produkt) przedsięwzięcia

Rozpoczęcie naboru wniosków o dotację na utworzenie bądź rozszerzenie kierunków kształcenia uznanych za najbardziej przyszłościowe.

C. Nakłady na realizację przedsięwzięcia oraz jego priorytet**Szacowane niezbędne nakłady finansowe:**3 000 000,00 – 4 000 000,00
PLN³⁰**Priorytet przedsięwzięcia:**

Średni priorytet

Potencjalne źródła finansowania:

Fundusze Europejskie, środki własne, inne źródła

³⁰ Szacowane nakłady obejmują kwotę przeznaczoną na obsługę administracyjną przedsięwzięcia oraz pulę środków na dotacje.

D. Działania w ramach przedsięwzięcia wraz z ramowym harmonogramem

Faza przygotowawcza

**IV kw.
2022** Opracowanie listy kierunków przyszłościowych.

**IV kw.
2022** Stworzenie regulaminu przyznawania dotacji dla uczelni.

Faza wdrożeniowa

**I kw.
2023** Przyjmowanie zgłoszeń uczelni starających się o dotacje.

Faza realizacji

**III kw.
2023** Rozpoczęcie funkcjonowania programu.

Faza monitorowania rezultatów

**od III kw.
2023** Monitorowanie rezultatów związanych z funkcjonowaniem dotowanych kierunków.

CEL SZCZEGÓŁOWY:

Gospodarka konkurencyjna i innowacyjna

PRIORYTET/ KIERUNEK INTERWENCJI:

Tworzenie warunków do efektywnej współpracy na rzecz innowacji

II.2.5. Porozumienie na rzecz rozwoju Polski Północno-Wschodniej

Geneza/powiązania przedsięwzięcia: Przedsięwzięcie realizuje projekt kluczowy Strategii Przyspieszenia 2030+

Przedsięwzięcie delegowane do realizacji w ramach Regionalnej Strategii Inteligentnej Specjalizacji (RIS3) 2021+

A. Podstawowe informacje o przedsięwzięciu**Opis przedsięwzięcia**

Przedsięwzięcie wypełnia założenia projektu strategicznego nr 302 - Porozumienie na rzecz rozwoju Polski Północno-Wschodniej.

Celem porozumienia jest współpraca na rzecz zrównoważonego rozwoju Polski Północno-Wschodniej przy wykorzystaniu potencjałów regionów, której misją będzie wzrost oparty na dostępnych zasobach i szerokim partnerstwie uwzględniającym potencjał naukowy, samorządy, gospodarkę oraz lokalną społeczność, co docelowo przyczyni się do poprawy komfortu życia mieszkańców regionów. Istotna jest tu synergia między środowiskiem naturalnym i jego walorami (zasobami wód i potencjalnym wykorzystaniem i dystrybucją), zdrowiem człowieka (choroby cywilizacyjne, polityka prozdrowotna), żywnością i zasobami rolnymi (żywność funkcjonalizowana) oraz energią (biomasa). Cel ten zostanie osiągnięty przez wspólną realizację projektów B+R przez uczelnie Polski Północno-Wschodniej oraz aplikację wyników do gospodarki regionu. Idea partnerstwa Województw i uczelni wyższych ma szansę na bycie wzorcowym przykładem współpracy międzyregionalnej, której celem nadrzędnym jest rozwój i poprawa komfortu życia mieszkańców regionów, przy jednoczesnym wykorzystaniu potencjałów ekologicznych i infrastruktury badawczo-rozwojowej.

Sposób realizacji przedsięwzięcia

Przedsięwzięcie ma charakter ciągły.

B. Potrzeby i efekt związane z przedsięwzięciem**Potrzeby, na które odpowiada przedsięwzięcie**

SSG2 Istotne jest wsparcie sektora MŚP w dalszych inwestycjach prowadzących do wzrostu przedsiębiorstw (zarówno pod względem zatrudnienia, jak i wartości produkcji).

IK2 Niezbędne jest podjęcie działań na rzecz zwiększania poziomu innowacyjności przedsiębiorstw (w tym innowacji produktowej, produkcyjnej, organizacyjnej).

Efekt (produkt) przedsięwzięcia

Realizacja projektu B+R przez uczelnie Polski Północno-Wschodniej.

C. Nakłady na realizację przedsięwzięcia oraz jego priorytet**Szacowane niezbędne nakłady finansowe:**

3 000 000,00 - 5 000 000,00

Priorytet przedsięwzięcia:*Średni priorytet***Potencjalne źródła finansowania:**

Fundusze Europejskie, środki własne, inne źródła

D. Działania w ramach przedsięwzięcia wraz z ramowym harmonogramem

Faza przygotowawcza

2022 Określenie zasad funkcjonowania i współpracy - wypracowanie standardu i sformalizowanie porozumienia.

Faza wdrożeniowa

IV kw. 2022 Podjęcie działań na rzecz realizacji określonych celów – tworzenie konsorcjów/ wspólne projekty.

Faza realizacji

III kw. 2023 Realizacja działań i projektów w oparciu o podjętą współpracę.

Faza monitorowania rezultatów

od IV kw. 2023 Monitorowanie realizacji projektów.

CEL SZCZEGÓŁOWY:**Gospodarka konkurencyjna i innowacyjna****PRIORYTET/ KIERUNEK
INTERWENCJI:****Zwiększenie poziomu internacjonalizacji przedsiębiorstw**

II.3.1. Wsparcie internacjonalizacji MŚP

Geneza/powiązania przedsięwzięcia: Przedsięwzięcie wyłonione podczas prac nad Programem rozwoju gospodarczego

A. Podstawowe informacje o przedsięwzięciu

Opis przedsięwzięcia

Działania oferujące wsparcie finansowe na rozpoczęcie bądź rozwój eksportu powinny być kontynuowane, należy także utrzymać formę dotacyjną instrumentów. Rozpoczęcie lub rozwój działalności eksportowej wymaga stosunkowo dużych nakładów finansowych, co w przypadku przedsiębiorstw z sektora MŚP może stanowić istotną barierę.

Celem przedsięwzięcia jest sfinansowanie kosztów wprowadzenia na nowe rynki zagraniczne produktów lub usług firm działających na obszarze województwa kujawsko-pomorskiego, w tym m.in. wsparcie promocji przedsiębiorstw na rynkach międzynarodowych, dofinansowanie udziału w targach i wystawach zagranicznych, dotacje na udział w przedsięwzięciach w zakresie międzynarodowej współpracy gospodarczej, doradztwo w opracowywaniu i wdrażaniu nowych modeli biznesowych dla MŚP, w szczególności w celu internacjonalizacji (w tym m.in. koszty materiałów reklamowych, szkoleń, tłumaczeń, testów), pomocy w wypracowaniu strategii eksportowych MŚP. Przedsiębiorcy zwracali szczególną uwagę na nieadekwatność zwrotnych instrumentów wsparcia na realizację takich działań, jak rozpoznanie możliwości eksportowych, czy badanie potencjalnych rynków. Nie są to działania o charakterze stricte inwestycyjnym, a więc trudno jest zakładać w nich stopę zwrotu – która powinna być podstawą do określenia opłacalności warunków finansowania dłużnego. Konieczne jest rozplanowanie środków będących w dyspozycji Samorządu Województwa na wsparcie finansowe eksporterów w sposób, który umożliwi stały dostęp do nich. Obecnie wsparcie podlega zasadom konkursowym, z cyklicznymi naborami zamkniętymi, co utrudnia przedsiębiorcom rozwijanie działalności w sposób systematyczny, uwarunkowany cyklami na rynku, raczej niż naborami wniosków o dofinansowanie. Wskazane jest rozplanowanie działań umożliwiające nabór wniosków w trybie ciągłym.

Sposób realizacji przedsięwzięcia

Przedsięwzięcie o charakterze ciągłym.

B. Potrzeby i efekt związane z przedsięwzięciem

Potrzeby, na które odpowiada przedsięwzięcie

- PE1** Należy uspołnić i zintegrować informacje na temat wsparcia działalności eksportowej.
- PE2** Konieczna jest kontynuacja programów wsparcia działalności eksportowej przez firmy z regionu. Warto rozplanować dostępne fundusze w sposób, który umożliwi stały dostęp do nich. Nabór wniosków powinien być prowadzony w sposób ciągły.

Efekt (produkt) przedsięwzięcia

Rozpoczęcie naboru wniosków o dotację na rozpoczęcie bądź rozwój działalności eksportowej.

C. Nakłady na realizację przedsięwzięcia oraz jego priorytet**Szacowane niezbędne nakłady finansowe:**35 000 000,00 – 40 000 000,00 PLN³¹**Priorytet przedsięwzięcia:***Najwyższy priorytet***Potencjalne źródła finansowania:**

Fundusze Europejskie, w tym RPO WK-P 2021-2027, środki własne, inne źródła

D. Działania w ramach przedsięwzięcia wraz z ramowym harmonogramem**Faza przygotowawcza**

- III kw. 2022** Określenie zasad finansowania rozpoczęcia lub rozwoju działalności eksportowej.
- IV kw. 2022** Wybór podmiotów zaangażowanych we wdrażanie dotacji eksportowych.
- I kw. 2023** Opracowanie dokumentacji formalnej związanej z przyznawaniem i rozliczaniem dotacji eksportowych.

Faza wdrożeniowa

- II kw. 2023** Uruchomienie naboru wniosków o dofinansowanie.
- III kw. 2023** Rozpoczęcie kontraktacji dotacji.

Faza realizacji

- od III kw. 2023** Kontynuacja programu wsparcia, utrzymanie stałego trybu naboru wniosków.

Faza monitorowania rezultatów

- IV kw. 2024** Ewaluacja skuteczności dotacji przyznanych w pierwszych 6 miesiącach funkcjonowania programu, wprowadzenie ewentualnych zmian w programie.

³¹ Szacowana alokacja dla działania polegającego na wsparciu internacjonalizacji MŚP, pozwalająca na utrzymanie naboru w trybie ciągłym do końca 2027 roku.

CEL SZCZEGÓŁOWY:

Gospodarka konkurencyjna i innowacyjna

PRIORYTET/ KIERUNEK INTERWENCJI:

Zwiększenie poziomu internacjonalizacji przedsiębiorstw

II.3.2. Pożyczki na certyfikację

Geneza/powiązania przedsięwzięcia: Przedsięwzięcie wyłonione podczas prac nad Programem rozwoju gospodarczego

A. Podstawowe informacje o przedsięwzięciu

Opis przedsięwzięcia

Przedsięwzięcie polega na stworzeniu systemu pożyczek dla przedsiębiorców podejmujących wysiłki na rzecz certyfikacji swoich produktów, w tym w celu wprowadzenia ich na rynki zagraniczne. Istotną barierę stanowią koszty certyfikacji produktów, bądź tłumaczeń dokumentów warunkujących wprowadzenie produktów na rynki. Przedsiębiorcy zgłaszają zapotrzebowanie na finansowanie również takich działań. Z uwagi na wdrożeniowy charakter działania, wsparcie powinno być udzielane poprzez mechanizmy zwrotne, udzielane na zasadach rynkowych. Warto jest rozważyć połączenie instrumentów zwrotnych, ze wsparciem dotacyjnym działań doradczych w zakresie certyfikacji produktów.

Wartość jednej pożyczki powinna zależeć od rodzaju prowadzonej działalności oraz zaawansowania rozmów handlowych prowadzonych przez eksportera. Przyjmuje się, że kwota jednej pożyczki średnio wyniesie 400 tys. PLN, a nie powinna przekraczać 1 mln PLN. Jednocześnie okres spłaty pożyczki w przypadku udanej sprzedaży na rynku docelowym może być stosunkowo krótki. Pozwoli to na angażowanie środków we wsparcie kolejnych podmiotów.

Pożyczki „na certyfikację” powinny być udzielane na zasadach analogicznych do rynkowych (przede wszystkim w zakresie oprocentowania), aby program nie stanowił pomocy publicznej. W przeciwnym przypadku mógłby zostać uznany za niedozwoloną pomoc wywozową.

Sposób realizacji przedsięwzięcia

Przedsięwzięcie ma charakter ciągły.

B. Potrzeby i efekt związane z przedsięwzięciem

Potrzeby, na które odpowiada przedsięwzięcie

PES Ze względu na wysokie koszty certyfikacji produktów za granicą należy rozważyć zastosowanie instrumentu wsparcia firm z regionu w tym zakresie.

Efekt (produkt) przedsięwzięcia

Rozpoczęcie naboru wniosków o pożyczkę dla przedsiębiorców na certyfikację swoich produktów, w tym w celu wprowadzenia ich na rynki zagraniczne.

C. Nakłady na realizację przedsięwzięcia oraz jego priorytet

Szacowane niezbędne nakłady finansowe:

4 000 000,00 – 4 500 000,00
PLN³²

Priorytet przedsięwzięcia:

Średni priorytet

Potencjalne źródła finansowania:

Fundusze Europejskie, w tym RPO WK-P 2021-2027, środki własne, inne źródła

³² Szacowana pula środków przeznaczonych na pożyczki oraz obsługę administracyjną programu.

D. Działania w ramach przedsięwzięcia wraz z ramowym harmonogramem

Faza przygotowawcza

III kw. 2021- I kw. 2022 Opracowanie programu wsparcia certyfikacji.

I – III kw. 2022 Uruchomienie naboru pośredników (lub pośrednika) finansowych, którzy będą odpowiedzialni za wdrażanie przedsięwzięcia.

Faza wdrożeniowa i realizacji

III kw. 2022 Uruchomienie pożyczek na certyfikację, nabór wniosków w trybie ciągłym.

II kw. 2023 Ewaluacja programu wsparcia, badanie skuteczności zaangażowanych pośredników finansowych.

Faza monitorowania rezultatów

od II kw. Ewaluacja powinna być prowadzona co roku; Pośrednik finansowy będzie miał obowiązki sprawozdawcze

CEL SZCZEGÓŁOWY:**Gospodarka konkurencyjna i innowacyjna****PRIORYTET/ KIERUNEK INTERWENCJI:****Zwiększenie poziomu internacjonalizacji przedsiębiorstw**

II.3.3. Wsparcie działań na rzecz wzrostu eksportu - mentoring eksportowy oraz organizacja misji gospodarczych

Geneza/powiązania przedsięwzięcia: Przedsięwzięcie wyłonione podczas prac nad Programem rozwoju gospodarczego

A. Podstawowe informacje o przedsięwzięciu

Opis przedsięwzięcia

Celem przedsięwzięcia jest wsparcie przedsiębiorstw chcących rozpocząć lub rozwinąć działalność eksportową polegające na realizację programu mentoringu eksportowego oraz organizację misji gospodarczych.

- Program współpracy doświadczonych eksporterów z firmami, które rozpoczynają działalność eksportową, bądź chcą wchodzić na kolejne rynki. Istotą programu jest zacieśnianie współpracy i wymiana doświadczeń między przedsiębiorcami w regionie. Program pilotażowy powinien objąć 3 roczne cykle dla 15 przedsiębiorców każdy.
- Wykorzystując relacje z regionami partnerskimi, województwo powinno zorganizować misje gospodarcze i wizyty studyjne, w których udział powinni brać przedsiębiorcy chcący rozpocząć lub rozwinąć działalność eksportową, a także przedstawiciele jst dysponujących terenami inwestycyjnymi i poszukujący inwestorów. Nabór uczestników (przedsiębiorców) misji gospodarczych powinien odbywać się w sposób transparentny. Przedsięwzięcie zakłada częściowe pokrycie kosztów uczestnictwa MŚP w misjach gospodarczych (zgodnie z poziomem wsparcia internacjonalizacji MŚP wynikającym ze stosownych przepisów unijnych). Duże przedsiębiorstwa powinny partycypować w kosztach organizacji misji (przynajmniej w stopniu pokrywającym koszt ich uczestnictwa).

Misje gospodarcze powinny być dedykowane poszczególnym branżom, odpowiadającym obszarom inteligentnych specjalizacji w regionie oraz specjalnościom eksportowym. Misje gospodarcze powinny być organizowane do państw wskazanych jako priorytetowe kierunki eksportu firm z regionu.

Zakłada się, że w organizację misji gospodarczych zaangażowane będą podmioty administracji centralnej (najpewniej Ministerstwo Spraw Zagranicznych) oraz instytucje rozwoju takie jak PARP i PAIiH.

Sposób realizacji przedsięwzięcia

Przedsięwzięcie będzie realizowane w sposób ciągły.

B. Potrzeby i efekt związane z przedsięwzięciem

Potrzeby, na które odpowiada przedsięwzięcie

- PE3** Wskazane jest zaangażowanie we wsparcie promocji marek regionalnych, możliwe we współpracy partnerskiej województwa i firm z regionu.
- PE4** Istotne wydaje się utworzenie wsparcia dla firm rozpoczynających działalność eksportową, otrzymywanego od IOB w formie mentoringu – od firmy już prowadzącej działalność eksportową, która będzie budować świadomość nowego eksportera, podzieli się doświadczeniami oraz zoptymalizuje działania.

Efekt (produkt) przedsięwzięcia

Rozpoczęcie świadczenia usług w zakresie wspierania uczestnictwa przedsiębiorców i jednostek samorządu terytorialnego w misjach gospodarczych. Rozpoczęcie naboru wniosków do programu mentoringowego.

C. Nakłady na realizację przedsięwzięcia oraz jego priorytet

Szacowane niezbędne nakłady finansowe:	3 500 000,00 – 4 000 000,00 PLN ³³	Priorytet przedsięwzięcia: Wysoki priorytet
Potencjalne źródła finansowania:	Fundusze Europejskie, w tym RPO WK-P 2021-2027, środki własne, inne źródła Środki będące w dyspozycji instytucji rozwoju, np. PARP, PAiH	
D. Działania w ramach przedsięwzięcia wraz z ramowym harmonogramem		
Faza przygotowawcza		
IV kw. 2022- I kw. 2023	Opracowanie szczegółowego planu uczestnictwa w targach i organizacji misji gospodarczych. Opracowanie kryteriów wyboru przedsiębiorców do programu (mentees) oraz zasad współpracy z mentorami.	
Faza wdrożeniowa		
od I kw. 2023	Rekrutacja podmiotów do uczestnictwa w targach i misjach – rozpoczęcie procedury min. 3 miesiące przed terminem. Uruchomienie naboru firm oraz mentorów do pierwszego cyklu programu mentoringowego.	
od I kw. 2024	Rekrutacja podmiotów do uczestnictwa w targach i misjach – rozpoczęcie procedury min. 3 miesiące przed terminem. Uruchomienie naboru firm oraz mentorów do drugiego cyklu programu mentoringowego.	
od I kw. 2025	Rekrutacja podmiotów do uczestnictwa w targach i misjach – rozpoczęcie procedury min. 3 miesiące przed terminem. Uruchomienie naboru firm oraz mentorów do trzeciego cyklu programu mentoringowego.	
Faza realizacji		
2023- 2025	Realizacja zgodnie z przyjętym planem.	
Faza monitorowania rezultatów		
od IV kw. 2023	Podsumowanie programu mentoringowego oraz targów/ misji zrealizowanych w danym roku.	

³³ Średni koszt organizacji misji gospodarczej i udziału ok 30 osób szacowany na 400 000 PLN.

CEL SZCZEGÓŁOWY:

Gospodarka atrakcyjna dla inwestorów

PRIORYTET/ KIERUNEK INTERWENCJI:

Przygotowanie regionalnych kadr administracji publicznej i terenów inwestycyjnych do przyjęcia inwestycji

III.1.1. Pożyczki na uzbrajanie terenów inwestycyjnych

Geneza/powiązania przedsięwzięcia: Przedsięwzięcie realizuje projekt kluczowy Strategii Przyspieszenia 2030+

A. Podstawowe informacje o przedsięwzięciu**Opis przedsięwzięcia**

Przedsięwzięcie zakłada stworzenie systemu niskoprocentowanych pożyczek dla gmin i przedsiębiorców na preferencyjnych warunkach, które można przeznaczyć na uzbrojenie terenów inwestycyjnych.

Pożyczki na uzbrojenia terenów inwestycyjnych powinny dotyczyć w szczególności terenów położonych w sąsiedztwie dróg podlegających rozbudowie: S5 oraz (w przyszłości) S10; terenów położonych w gminach, które posiadają potencjał związany ze społecznością lokalną oraz lokalizacją i transportem (np. na podstawie analizy gospodarki inwestycyjnej województwa), ale charakteryzują się niską podażą wysokiej jakości terenów inwestycyjnych. Ponadto pożyczki powinny być dostępne także na zakup terenów z przeznaczeniem na inwestycje, ich uzbrojenie oraz sprzedaż potencjalnym inwestorom. W wypadku dużego zainteresowania produktem finansowym o skali przekraczającej przeznaczoną alokację wybór terenów powinien zostać dokonany w trybie konkursowym, na podstawie złożonych aplikacji, biorąc pod uwagę merytoryczną ocenę potencjału poszczególnych zgłoszonych terenów. Ocena powinna zostać dokonana na podstawie analizy wielokryterialnej, w tym w szczególności uwarunkowań infrastrukturalnych, transportowych, społecznych (w tym związanych z lokalnym rynkiem pracy), środowiskowych i planistycznych. Uzbrojenie terenów pozwoli na znaczące podniesienie ich wartości oraz atrakcyjności dla ewentualnych inwestorów. Przedsięwzięcie będzie posiadać charakter komplementarny z przedsięwzięciem „Regionalny Operator Inwestorski”. Dostępne będą 3 modele uzbrajania terenu: samodzielne przez przedsiębiorcę, samodzielne przez JST, formuła kooperacyjna z pomocą Regionalnego Operatora Inwestorskiego.

W zależności od przyjętych rozwiązań w ramach programów unijnych, pożyczki mogą podlegać częściowemu umarzaniu bądź dofinansowanie może przyjąć formę dotacyjną.

Sposób realizacji przedsięwzięcia

Przedsięwzięcie będzie realizowane w sposób ciągły.

B. Potrzeby i efekt związane z przedsięwzięciem**Potrzeby, na które odpowiada przedsięwzięcie**

PI1 Niezbędne jest stworzenie systemu wsparcia w przygotowaniu (uzbrojeniu) terenów do przyjęcia inwestorów oraz w promocji z wykorzystaniem Internetu.

Efekt (produkt) przedsięwzięcia

Rozpoczęcie naboru wniosków o pożyczkę na uzbrojenie terenów inwestycyjnych.

C. Nakłady na realizację przedsięwzięcia oraz jego priorytet

Szacowane niezbędne nakłady finansowe:

60 000 000,00 –
65 000 000,00 PLN³⁴

Priorytet przedsięwzięcia:

Wysoki priorytet

Potencjalne źródła finansowania:

Środki z Funduszy Europejskich, w tym RPO WK-P 2021-2027, środki własne, inne źródła

³⁴ Szacowana wartość nakładów obejmuje środki przeznaczone na pożyczki dla gmin i przedsiębiorców oraz obsługę administracyjną przedsięwzięcia do końca 2029 roku.

D. Działania w ramach przedsięwzięcia wraz z ramowym harmonogramem

Faza przygotowawcza

- II-III kw. 2022** Opracowanie głównych założeń programu pożyczkowego na uzbrojenie terenów inwestycyjnych, w tym kryteriów oceny wniosków składanych przez gminy i przedsiębiorców.
- IV kw. 2022** Konsultacje z gminami i przedsiębiorcami w regionie na temat regulaminu przyznawania pożyczek na uzbrojenie, wyjaśniające cel przedsięwzięcia i podstawowe założenia oraz możliwość zgłaszania uwag poprzez formularz internetowy.
- Opracowanie ostatecznej wersji regulaminu oraz zasad oceny formalnej i merytorycznej wniosków składanych w ramach przedsięwzięcia.

Faza wdrożeniowa

- I kw. 2023** Ogłoszenie naboru wniosków.
- II -III kw. 2023** Ocena merytoryczna wniosków, ostateczna decyzja kwalifikacyjna. Przyznanie pożyczek, podpisanie umów.

Faza realizacji

- IV kw. 2023** Działania gmin i przedsiębiorców: ustalenia z gestorami sieci, sporządzenie dokumentacji projektowej – etap niezależny od właściciela przedsięwzięcia.
- IV kw. 2026** Zakończenie procesu uzbrajania wybranych terenów inwestycyjnych – etap niezależny od właściciela przedsięwzięcia.

Faza monitorowania rezultatów

- I kw. 2028** Sporządzenie raportu dotyczącego realizacji procesu uzbrojenia terenów oraz jego rezultatów (korzyści, jakie pojawiły się w związku z realizacją przedsięwzięcia).

CEL SZCZEGÓŁOWY:**Gospodarka atrakcyjna dla inwestorów****PRIORYTET/ KIERUNEK
INTERWENCJI:****Przygotowanie regionalnych kadr administracji publicznej i terenów inwestycyjnych do przyjęcia inwestycji**

III.1.2. Regionalny Operator Inwestorski

Geneza/powiązania przedsięwzięcia: Przedsięwzięcie realizuje projekt kluczowy Strategii Przyspieszenia 2030+

A. Podstawowe informacje o przedsięwzięciu

Opis przedsięwzięcia

Przedsięwzięcie wypełnia założenia projektu strategicznego nr 408 - Powiatowe Strefy Rozwoju Gospodarczego. Przedsięwzięcie zakłada rozpoczęcie w oparciu o zasoby i doświadczenie Toruńskiej Agencji Rozwoju Regionalnego działanie w charakterze Regionalnego Operatora Inwestorskiego. Takie działanie pozwoli na uzupełnienie i/lub zastąpienie działalności JST w obszarze uzbrajania i zagospodarowania terenów inwestycyjnych w miejscach, w których same JST nie posiadają zasobów finansowych, organizacyjnych i kadrowych pozwalających na samodzielną realizację tego typu zadań (zasada subsydiarności w zaangażowaniu), a jednocześnie wartość i atrakcyjność terenu umożliwia jego aktywizację (przejęcie, uzbrojenie, promocję, pozyskanie inwestora i pomoc w sprzedaży) w terminach pozwalających na realizację finansowania ze środków Unii Europejskiej. Działanie stanowić będzie rozszerzenie realizowanych przez Toruńską Agencję Rozwoju Regionalnego działań na obszar całego województwa. Formuła współpracy z gestorami terenów powinna zostać wypracowana na etapie tworzenia projektu i uwzględniać różne formuły przekazywania własności w połączeniu z uczestnictwem, jako akcjonariusz spółki.

Uzbrojone i sprzedane tereny będą stanowiły podstawę dla realizacji działań na rzecz rozwoju gospodarczego na terenie powiatów, w których powstaną. Ich połączenie z działaniami z innych obszarów (infrastruktura, szkolnictwo, rynek pracy) pozwoli na powstanie obszarów pełniących funkcję Powiatowych Stref Rozwoju Gospodarczego.

Przedsięwzięcie będzie posiadać charakter komplementarny z przedsięwzięciem „Pożyczki na uzbrajanie terenów inwestycyjnych”. Dostępne będą 3 modele uzbrajania terenu: samodzielne przez przedsiębiorcę, samodzielne przez JST, formuła kooperacyjna z pomocą Regionalnego Operatora Inwestorskiego.

Przedsięwzięcie w modelu kooperacyjnym będzie realizowane jako Projekt strategiczny – projekt będzie realizowany w formule partnerskiej przez Operatora przy współpracy z gminami i zakładać będzie finansowanie miękkiej części przedsięwzięcia inwestycyjnego z dotacji (analizy, doradztwo, promocja, pozyskanie inwestora) w ramach projektu strategicznego, podczas gdy część inwestycyjna będzie realizowana w drodze pożyczki z częścią umarzalną przez JST w ramach odrębnego projektu/ów.

Sposób realizacji przedsięwzięcia

Przedsięwzięcie o charakterze ciągłym.

B. Potrzeby i efekt związane z przedsięwzięciem

Potrzeby, na które odpowiada przedsięwzięcie

PI1 Niezbędne jest stworzenie systemu wsparcia w przygotowaniu (uzbrojeniu) terenów do przyjęcia inwestorów oraz w promocji z wykorzystaniem Internetu.

Efekt (produkt) przedsięwzięcia

Rozpoczęcie naboru wniosków o uzbrojenie terenów inwestycyjnych.

C. Nakłady na realizację przedsięwzięcia oraz jego priorytet

Szacowane niezbędne nakłady finansowe:	5 500 000,00 – 6 500 000,00 PLN ³⁵	Priorytet przedsięwzięcia: <i>Najwyższy priorytet</i>
Potencjalne źródła finansowania:	Fundusze Europejskie, w tym RPO WK-P 2021-2027, środki własne, inne źródła	
D. Działania w ramach przedsięwzięcia wraz z ramowym harmonogramem		
Faza przygotowawcza		
2022	Prace nad przygotowaniem projektu. Identyfikacja zainteresowanych gmin i terenów inwestycyjnych.	
Faza wdrożeniowa		
2023	Rozpoczęcie prac związanych z przygotowaniem terenów.	
Faza realizacji		
do 2027	Uzbrajanie i promocja terenów inwestycyjnych.	
Faza monitorowania rezultatów		
I kw. 2028	Sporządzenie raportu dotyczącego realizacji procesu uzbrojenia terenów i ich promocji.	

³⁵ Szacowana wartość nakładów obejmuje środki przeznaczone na pożyczki dla gmin i przedsiębiorców oraz obsługę administracyjną przedsięwzięcia do końca 2027 roku.

CEL SZCZEGÓŁOWY:**Gospodarka atrakcyjna dla inwestorów****PRIORYTET/ KIERUNEK
INTERWENCJI:****Przygotowanie regionalnych kadr administracji publicznej i terenów inwestycyjnych do przyjęcia inwestycji**

III.1.3. Rozwój bazy ofert inwestycyjnych oraz wzmocnienie potencjału kadrowego JST w województwie w zakresie pozyskiwania inwestorów

Geneza/powiązania przedsięwzięcia: Przedsięwzięcie wyłonione podczas prac nad Programem rozwoju gospodarczego

A. Podstawowe informacje o przedsięwzięciu

Opis przedsięwzięcia

Przedsięwzięcie obejmuje działania realizowane obecnie w ramach szeregu projektów w perspektywie 2014-2020 oraz projektów planowanych do realizacji w ramach nowej perspektywy unijnej. Przedsięwzięcie będzie składało się z czterech etapów:

- Opracowanie analizy dobrych praktyk w zakresie obsługi inwestora w regionie oraz najlepszych praktyk światowych i przygotowanie na tej podstawie wojewódzkiego standardu obsługi inwestora. W województwie kujawsko-pomorskim istnieją instytucje, których bogate doświadczenia mogą stanowić przykłady dobrych praktyk w zakresie obsługi inwestora w regionie. Na podstawie ich doświadczeń oraz najlepszych praktyk światowych opracowany powinien zostać wojewódzki standard obsługi inwestora stanowiący zbiór dobrych praktyk oraz reguł postępowania obejmujących zarówno etap poszukiwania inwestora, prowadzenie negocjacji, jak i wsparcie w momencie podjęcia korzystnej decyzji lokalizacyjnej. Standard ten powinien zostać wypracowany w porozumieniu z funkcjonującymi w regionie przedsiębiorcami i inwestorami oraz przedstawicielami gmin z województwa kujawsko-pomorskiego. Ta ostatnia grupa powinna dążyć do wprowadzenia standardu w swoich gminach. Załącznikiem do dokumentu powinien być zbiór dokumentów przydatnych w procesie pozyskiwania inwestora, które mogłyby być stosowane przez poszczególne gminy w regionie. Elementy przedsięwzięcia realizowane są obecnie w ramach projektu z programu POWER. W przyszłości powstałe standardy będą na bieżąco ewaluowane, aktualizowane i uzupełniane.
- Organizacja szkoleń podnoszących kompetencje pracowników odpowiadających za pozyskiwanie inwestora w gminach wraz z organizacją wizyt studyjnych. Ze względu na specyfikę zadań, pracownicy samorządowi muszą posiadać odpowiednie kwalifikacje oraz umiejętności sprzyjające budowaniu relacji biznesowych z potencjalnymi inwestorami. W szczególności w gminach miejsko-wiejskich i wiejskich zauważalna jest pilna potrzeba podnoszenia kompetencji kadr. Zakres szkoleń, oprócz wiedzy merytorycznej związanej z prawno-formalnymi i organizacyjnymi zasadami pozyskiwania inwestycji, powinien obejmować w szczególności: obsługę inwestorów w języku angielskim, negocjacje i mediacje, style komunikacji, budowanie własnej marki i marki gminy, elementy wywierania wpływu na ludzi itp. Jedną z najlepszych form są wizyty studyjne (zarówno krajowe, jak i zagraniczne) do miast i regionów, które mogą być stawiane za wzór do naśladowania w kontekście przyciągania inwestorów. Szkolenia powinny również obejmować kwestie sektorowe, tak aby osoby obsługujące inwestorów znały specyfikę danej branży (ze szczególnym uwzględnieniem branż, które zostały wskazane jako te o największym potencjale inwestycyjnym: IT, BPO/SSC, papiernicza, przetwórstwa spożywczego, tworzy sztucznych, turystyczna. Szkolenia w szerokim zakresie realizowane są ze środków programu POWER. W przyszłości jednak wymagana jest dalsza realizacja tego rodzaju działań w celu uzupełniania wiedzy już przeszkolonych pracowników i szkolenia kolejnych.
- Utworzenie bazy wiedzy w formie e-learningowej dla pracowników gmin odpowiedzialnych za obsługę inwestora i innych zainteresowanych. Podnoszenie kompetencji pracowników gmin odpowiedzialnych za obsługę inwestora nie musi przybierać jedynie formy cyklicznych szkoleń, których organizacja zazwyczaj nastęrcza wielu problemów logistycznych oraz bywa kosztowna. Dla pracowników chcących się doskonalić warto utworzyć platformę internetową stanowiącą bazę wiedzy (w zakresie dobrych praktyk w pozyskiwaniu inwestorów, światowych trendów gospodarczych, podejmowanych w regionie działań itp.) wraz z ewentualnym modułem konkretnych kursów (e-learning) wraz z walidacją (testem opanowania treści itd.), która służyłaby podnoszeniu kompetencji w dowolnym miejscu i czasie. Ponadto baza powinna być wyposażona w funkcjonalność FAQ (najczęściej zadawane pytania – wraz z odpowiedziami).
- Rozwój jednolitej bazy ofert inwestycyjnych. W obecnym systemie istnieje możliwość wprowadzania przez gminy ofert do bazy, które są następnie weryfikowane i akceptowane przez Departament odpowiedzialny za rozwój gospodarczy, jednak wymagany jest nadzór nad ciągłością procesu. Ponadto baza terenów powinna obejmować możliwie wiele typów terenów – będących nie tylko własnością samorządową, lecz również Skarbu Państwa oraz właścicieli prywatnych, o ile zostanie z nimi nawiązana współpraca. Ponadto baza powinna zawierać jak najwięcej informacji o terenach – nie tylko ich opis, lecz również przykładowo – ocena niezbędnych nakładów do przystosowania terenu (np. melioracja, niwelacja gruntu, rozbudowa przyłączy), wcześniejszy sposób użytkowania (np. zagrożenie skażenia gruntu), warunki przyrodnicze (odległości od obszarów chronionych, zidentyfikowane siedliska zwierząt chronionych w okolicy), zdjęcia lotnicze terenu itp. Wszystkie dane powinny mieć ustandaryzowaną formę pozwalającą na uporządkowanie treści bazy. Baza terenów inwestycyjnych powinna być interaktywna – pozwalać użytkownikowi na dostosowanie kryteriów wyszukiwania do jego potrzeb, np. w zakresie wielkości, uzbrojenia, odległości od głównych ciągów komunikacyjnych (Amber One, portu w Gdyni i Gdańsku, węzła Styków łączącego A1 z A2), odległość od głównych miast regionu itp. Intuicyjna wyszukiwarka terenów sprawi, że potencjalny inwestor będzie mógł sprawdzić samodzielnie. Ponadto należy dążyć do rozwoju bazy w co najmniej: języku angielskim, niemieckim oraz rosyjskim. Podstawowe aspekty działania w/w bazy funkcjonują już w ramach strony investin.kujawsko-pomorskie.pl działanie zakłada dalszą rozbudowę i aktualizację bazy o kolejne funkcjonalności wraz ze zwiększeniem jej interoperacyjności z istniejącymi i przyszłymi systemami.

Sposób realizacji przedsięwzięcia	
Przedsięwzięcie o charakterze ciągłym.	
B. Potrzeby i efekt związane z przedsięwzięciem	
Potrzeby, na które odpowiada przedsięwzięcie	
PI2	Dostrzega się konieczność gromadzenia danych związanych z terenami inwestycyjnymi, które mogą w łatwy sposób zostać pozyskane przez podmioty zainteresowane podjęciem/ przeniesieniem działalności.
PI3	Należy podjąć działania na rzecz podniesienia standardu obsługi inwestorów przez pracowników urzędów gminy, m.in. poprzez szkolenia, dzielenie się wiedzą, wizyty studyjne.
Efekt (produkt) przedsięwzięcia	
Sporządzenie ostatecznej wersji dokumentu dotyczącego wojewódzkiego standardu obsługi inwestora. Udostępnienie użytkownikom zmodernizowanej platformy internetowej z informacjami o terenach inwestycyjnych.	
C. Nakłady na realizację przedsięwzięcia oraz jego priorytet	
Szacowane niezbędne nakłady finansowe:	2 500 000,00 – 3 000 000,00 PLN ³⁶
Potencjalne źródła finansowania:	Fundusze Europejskie, w tym RPO WK-P 2021-2027, środki własne, inne źródła
Priorytet przedsięwzięcia: <i>Wysoki priorytet</i>	
D. Działania w ramach przedsięwzięcia wraz z ramowym harmonogramem	
Faza przygotowawcza	
II-IV kw. 2022	Przygotowanie planowanego zakresu dokumentu dot. wojewódzkiego standardu obsługi inwestora, opracowanie planu szkoleniowego z uwzględnieniem wizji lokalnych. Określenie standardu informacji umieszczanych w bazie.
Faza wdrożeniowa	
III-IV kw. 2022	Działania badawcze oraz angażujące samorządy, w tym warsztaty strategiczne, ankieta CAWI, zogniskowane wywiady grupowe mające na celu identyfikację dobrych praktyk. Przygotowanie projektu modernizacji bazy i uzupełnienie jej o brakujące dane.
I-II kw. 2023	Sporządzenie wstępnej wersji dokumentu dot. wojewódzkiego standardu obsługi inwestora i konsultacje ze środowiskami zainteresowanymi, rekrutacja uczestników szkoleń oraz opracowanie ostatecznej agendy szkoleń i wizji lokalnych ze szczegółowym harmonogramem, opracowanie ostatecznej wersji dokumentu dot. standardu obsługi.
I kw. 2024	Przygotowanie specyfikacji portalu z bazą e-learningową dla pracowników samorządowych oraz dokumentacji przetargowej na wybór w konkurencyjnej procedurze podmiotu zewnętrznego, który opracuje platformę oraz wybór wykonawcy.
Faza realizacji	
I kw. 2023	Rozpowszechnienie standardu, przygotowanie wzorów dokumentów przydatnych w procesie pozyskiwania inwestora, realizacja szkoleń i wizyt studyjnych zgodnie ze szczegółowym harmonogramem.
II-III kw. 2023	Przygotowanie projektu portalu wraz z systemem zarządzania treścią, przygotowanie podstawowych treści szkoleniowych i udostępnienie portalu pracownikom samorządów gminnych instytucji otoczenia biznesu (możliwe również – uczelniom wyższym, studentom i innym grupom). Cykliczna aktualizacja bazy danych.
Faza monitorowania rezultatów	
II kw. 2028	Analiza stopnia wdrożenia standardu w gminach województwa – badanie o charakterze ilościowym i jakościowym.

³⁶ Szacowane środki obejmują administracyjną obsługę przedsięwzięcia, a także organizację spotkań konsultacyjnych w ramach opracowywania wojewódzkiego standardu obsługi inwestora, koszt szkoleń, materiałów szkoleniowych oraz wizyt studyjnych – szacowana liczba uczestników to około 50 osób, przy czym ostateczna liczba będzie mogła zostać określona dopiero po przygotowaniu finalnego planu szkoleń.

CEL SZCZEGÓŁOWY:

Gospodarka atrakcyjna dla inwestorów

PRIORYTET/ KIERUNEK INTERWENCJI:

Przygotowanie regionalnych kadr administracji publicznej i terenów inwestycyjnych do przyjęcia inwestycji

III.1.4. Centralny Park Inwestycyjny w Dźwierznie

Geneza/powiązania przedsięwzięcia: Przedsięwzięcie realizuje projekt kluczowy Strategii Przyspieszenia 2030+

A. Podstawowe informacje o przedsięwzięciu**Opis przedsięwzięcia**

Przedsięwzięcie wypełnia założenia projektu strategicznego nr 312 – Centralny Park Inwestycyjny w Dźwierznie. Centralny Park Inwestycyjny w Dźwierznie stanowi inicjatywę Pomorskiej Specjalnej strefy Ekonomicznej zmierzającą do wykorzystania unikalnego w skali regionalnej i krajowej terenu inwestycyjnego w miejscowości Dźwierzno w powiecie toruńskim. Działania na rzecz stworzenia parku powinny obejmować uregulowanie kwestii własnościowych związanych z terenem (obecnie własność Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa), powstanie nowego węzła autostradowego na autostradzie A1, prace planistyczne (w tym odrolnienie terenu), uzbrojenie terenu i pozyskanie strategicznego inwestora. Ze względu na rozmiar terenu i charakter wymaganych działań realizacja projektu jest możliwa na poziomie krajowym przez instytucje dysponujące potencjałem i funduszami pozwalającymi na zrealizowanie projektu (PSSE, GDDKiA, operatorzy mediów). Działania regionu będą koncentrować się na roli promującej projekt wśród władz centralnych i dbaniu o uwzględnienie finansowania projektu w funduszach rozwojowych. W miarę rozwoju projektu możliwe jest wsparcie regionu w pracach związanych z planowaniem przestrzennym i układem drogowym po wybudowaniu węzła autostradowego.

Sposób realizacji przedsięwzięcia

Przedsięwzięcie realizowane poza instytucjami Województwa.

B. Potrzeby i efekt związane z przedsięwzięciem**Potrzeby, na które odpowiada przedsięwzięcie****PI1** Niezbędne jest stworzenie systemu wsparcia w przygotowaniu (uzbrojeniu) terenów do przyjęcia inwestorów oraz w promocji z wykorzystaniem Internetu.**Efekt (produkt) przedsięwzięcia**

Stworzenie przestrzeni rozwoju gospodarczego w postaci „Centralnego Parku Inwestycyjnego i” i pozyskanie jednego lub kilku dużych inwestorów.

C. Nakłady na realizację przedsięwzięcia oraz jego priorytet

Szacowane niezbędne nakłady finansowe:

n/d

Priorytet przedsięwzięcia:

Najwyższy priorytet

Potencjalne źródła finansowania:

n/d

D. Działania w ramach przedsięwzięcia wraz z ramowym harmonogramem**Faza przygotowawcza****2022-****2029** Prowadzenie działań wspierających utworzenie CPI w Dźwierznie.

CEL SZCZEGÓŁOWY:

Gospodarka atrakcyjna dla inwestorów

PRIORYTET/ KIERUNEK INTERWENCJI:

Kształtowanie pozytywnego wizerunku regionu

III.2.1. Opracowanie strategii promocji gospodarczej województwa ze szczególnym uwzględnieniem państw perspektywicznych oraz jej implementacja

Geneza/powiązania przedsięwzięcia: Przedsięwzięcie wyłonione podczas prac nad Programem rozwoju gospodarczego

A. Podstawowe informacje o przedsięwzięciu**Opis przedsięwzięcia**

Istotnym czynnikiem wpływającym na rozwój gospodarczy regionu jest napływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych (BIZ) oraz związany z tym transfer technologii i know-how. Strategia rozwoju gospodarczego powinna zawierać szczegółowy plan przedsięwzięć mających na celu promocję regionu wśród zagranicznych inwestorów wraz z określeniem form promocji oraz przypisaniem odpowiedzialności za działania konkretnym podmiotom. Działania promocyjne powinny być kierowane w szczególności:

- do inwestorów z państw o bogatej tradycji inwestowania w Polsce i regionie (m.in. Niderlandy, Niemcy, Luksemburg, Austria i Szwajcaria) – w zakresie prezentacji przykładów udanej współpracy z funkcjonującymi już w regionie inwestorami z danego kraju;
- do inwestorów państw o widocznym wzroście napływu kapitału (m.in. Cypr, Malta, Republika Czeska, Norwegia) – budowanie świadomości o regionie i jego przewagach konkurencyjnych, wzrost rozpoznawalności województwa kujawsko-pomorskiego;
- do inwestorów działających w branżach o największym kapitale zagranicznym w skali Polski – przetwórstwo przemysłowe; handel, naprawa pojazdów samochodowych; obsługa rynku nieruchomości; informacja i komunikacja;
- do inwestorów działających w branżach, w których widoczny jest napływ kapitału zagranicznego do województwa na przestrzeni ostatnich lat – budownictwo oraz handel hurtowy i detaliczny;
- do potencjalnych inwestorów z branż określonych jako nisze rozwojowe województwa.

Sposób realizacji przedsięwzięcia

Przedsięwzięcie ma charakter jednorazowy.

B. Potrzeby i efekt związane z przedsięwzięciem**Potrzeby, na które odpowiada przedsięwzięcie**

PI4 Istotna jest kompleksowa promocja regionu jako miejsca przyjaznego do życia oraz do inwestowania, połączona z promocją w mediach społecznościowych.

Efekt (produkt) przedsięwzięcia

Sporządzenie ostatecznej wersji strategii promocji.

C. Nakłady na realizację przedsięwzięcia oraz jego priorytet

Szacowane niezbędne nakłady finansowe:	2 000 000,00 – 2 500 000,00 PLN ³⁷	Priorytet przedsięwzięcia:	 <i>Wysoki priorytet</i>
Potencjalne źródła finansowania:	Fundusze Europejskie, w tym RPO WK-P 2021-2027 (Pomoc techniczna), środki własne, inne źródła		

D. Działania w ramach przedsięwzięcia wraz z ramowym harmonogramem

Faza przygotowawcza

I kw. 2023 Przygotowanie do sporządzenia strategii promocji, w przypadku zaangażowania podmiotu zewnętrznego – przygotowanie dokumentacji przetargowej w celu wyboru podmiotu w konkurencyjnej procedurze.

II kw. 2023 Jeżeli dotyczy – wybór podmiotu sporządzającego strategię promocji.

Faza wdrożeniowa

Do IV kw. 2023 Opracowanie strategii promocji oraz konsultacja dokumentu z kluczowymi interesariuszami.

Faza realizacji

od I kw. 2024 Działania na rzecz realizacji strategii promocji (zgodnie z harmonogramem przyjętym w dokumencie).

Faza monitorowania rezultatów

od I kw. 2025 Monitorowanie rezultatów zgodnie z trybem przewidzianym w strategii promocji.

³⁷ Szacowane nakłady obejmują obsługę administracyjną związaną z realizacją przedsięwzięcia, ewentualne koszty związane z przeprowadzeniem konkurencyjnej procedury wyboru podmiotu zewnętrznego świadczącego usługę ewentualne wynagrodzenie dla zewnętrznego podmiotu realizującego zadanie, wybranego w konkurencyjnej procedurze, a także sfinansowanie części działań wynikających ze strategii na etapie wdrożenia.

CEL SZCZEGÓŁOWY:

Gospodarka atrakcyjna dla inwestorów

**PRIORYTET/ KIERUNEK
INTERWENCJI:**

Kształtowanie pozytywnego wizerunku regionu

III.2.2. Budowa marki województwa w przestrzeni krajowej i międzynarodowej

Geneza/powiązania przedsięwzięcia: Przedsięwzięcie wyłonione podczas prac nad Programem rozwoju gospodarczego

Jednocześnie przedsięwzięcie realizuje projekty kluczowe Strategii Przyspieszenia 2030+

A. Podstawowe informacje o przedsięwzięciu

Opis przedsięwzięcia

Celem przedsięwzięcia jest zbudowanie silnej marki województwa w przestrzeni krajowej i międzynarodowej poprzez udział w dedykowanych targach i konferencjach biznesowych oraz promocję regionu i jego przewag konkurencyjnych z wykorzystaniem social media, a także poprzez promowanie regionalnego i tradycyjnego produktu jakim jest gęšina i poprzez wykreowanie nowego produktu turystycznego o dużych walorach promocyjnych - w postaci Kujawsko-Pomorskiej Trasy Filmowej – szlaku wiodącego poprzez miejsca w regionie związane z kinematografią.

Na przedsięwzięcie składać się będą następujące komponenty:

- Budowanie wizerunku miejsca sprzyjającego nowym inwestycjom może być realizowane przez organizację oraz uczestnictwo w dedykowanych imprezach/ wydarzeniach biznesowych. Zaleca się w szczególności uczestnictwo w targach i konferencjach związanych z branżami, które są kluczowe dla dalszego rozwoju województwa (ze szczególnym uwzględnieniem sektorów, które zostały wskazane jako te o największym potencjale inwestycyjnym: IT, BPO/SSC, papiernicza, przetwórstwa spożywczego, tworzyw sztucznych, turystyczna). Udział w takich inicjatywach pozwoli skutecznie przedstawić swoją ofertę potencjalnie zainteresowanym inwestorom, ułatwi nawiązanie pierwszego kontaktu i będzie wspierać budowanie relacji biznesowych. Propozycje wydarzeń zawarte zostały m.in. w Analizie sytuacji inwestycyjnej z 2020 roku (opracowanej w ramach Projektu REGIOGMINA).
- Obecnie Internet stanowi jedno z podstawowych narzędzi dla inwestora, które służy pozyskiwaniu informacji o różnych opcjach lokalizacji działalności oraz wyborze optymalnej z punktu widzenia przedsiębiorstwa. Przewagę posiadają te regiony, które są aktywne w Internecie i prowadzą działalność promocyjną przy wykorzystaniu wielu kanałów – np. Facebook, LinkedIn, Twitter. Istotne jest, by umieszczane informacje nie stanowiły jedynie reklamy, a raczej koncentrowały się na przewagach regionu, studiów przypadku udanych inwestycji (success stories) oraz budowały markę województwa jako miejsca posiadającego odpowiedni klimat nie tylko do prowadzenia biznesu, ale również charakteryzującego się wysokim poziomem jakości życia. Istotne jest także pokazanie regionu, jako wspierającego rozwój przedsiębiorczości społecznej i społeczną odpowiedzialność biznesu. Ponadto komunikacja nie powinna być kierowana jedynie do potencjalnych inwestorów. Często współpracują oni bowiem z niezależnymi doradcami świadczącymi usługi wsparcia w procesie wyboru lokalizacji dla inwestycji (np. międzynarodowymi firmami doradczymi, kancelariami prawnymi itp.). Tworzenie ciekawych treści w social media pozwoli zaistnieć regionowi w świadomości doradców, którzy będą bardziej skłonni rekomendować swoim klientom województwo kujawsko-pomorskie jako miejsce prowadzenia działalności.
- Projekt „Strategii Przyspieszenia 2030+” o numerze 313 pod nazwą „Gęšina na Świętego Marcina”. Celem projektu jest kontynuacja promocji dziedzictwa kulinarnego regionu kujawsko-pomorskiego poprzez promowanie regionalnego i tradycyjnego produktu jakim jest gęšina. Promocja gęsiny realizowana będzie jako kampania społeczna, w skład której wchodzi: konferencje, szkolenia, warsztaty kulinarne z zakresu dziedzictwa kulinarnego Kujaw i Pomorza. Dzięki tym działaniom jako województwo docieramy do szerokiego kręgu odbiorców produktów i wyrobów z gęsi, celem przekonania mieszkańców regionu i nie tylko o ich wysokiej wartości odżywczej i prozdrowotnej oraz promocji rolniczego handlu detalicznego.
- Projekt „Strategii Przyspieszenia 2030+” o numerze 314 p.n. „Kujawsko-Pomorskie – promocja poprzez kinematografię”. Projekt ma dwa główne cele. Pierwszym jest stworzenie produktu turystycznego w postaci Kujawsko-Pomorskiej Trasy Filmowej – szlaku wiodącego poprzez miejsca w regionie związane z kinematografią. Projekt ma zainteresować mieszkańców oraz turystów dziedzictwem kulturowym regionu, ale również przyciągnąć polskich i zagranicznych artystów z branży filmowej, którzy będą realizować swoje filmy w naszym regionie. Równorzędnym celem będzie stworzenie funduszu filmowego polegającego na wspieraniu twórców, zainteresowanych realizacją swoich produkcji filmowych w województwie kujawsko-pomorskim oraz lokalnych przedsiębiorców współpracujących z filmowcami. Warunkiem uzyskania takiego wsparcia byłoby promowanie marki województwa, poprzez lokowanie w filmie miejsc związanych z regionem, a także produktów wytwarzanych przez przedsiębiorców z regionu.

Sposób realizacji przedsięwzięcia

Przedsięwzięcie będzie realizowane w sposób ciągły.

B. Potrzeby i efekt związane z przedsięwzięciem

Potrzeby, na które odpowiada przedsięwzięcie

PI4 Istotna jest kompleksowa promocja regionu jako miejsca przyjaznego do życia oraz do inwestowania, połączona z promocją w mediach społecznościowych.

PI5 Należy kontynuować uczestnictwo w targach umożliwiających promocję województwa w kraju i za granicą.

Efekt (produkt) przedsięwzięcia

Uczestnictwo w minimum 10 wydarzeniach targowych. Realizacja minimum 1 kampanii promującej region.

C. Nakłady na realizację przedsięwzięcia oraz jego priorytet

Szacowane niezbędne
nakłady finansowe:

5 500 000,00 - 7 000 000,00
PLN³⁸

Priorytet przedsięwzięcia:

Najwyższy priorytet

Potencjalne źródła
finansowania:

Fundusze Europejskie, w tym RPO WK-P 2021-2027 (Pomoc techniczna), środki własne, inne źródła

D. Działania w ramach przedsięwzięcia wraz z ramowym harmonogramem

Faza przygotowawcza

I kw. 2022 Rozpoczęcie prac koncepcyjnych nad projektami 313 i 314

IV kw. 2022-II Opracowanie szczegółowego planu uczestnictwa w targach.

kw. 2023 Sporządzenie planu promocji w social media; przygotowanie dokumentacji przetargowej w celu wyboru podmiotu, który zrealizuje promocję.

Faza wdrożeniowa

od III kw. 2022 Rozpoczęcie realizacji projektów 313 i 314

od I-III kw. 2023 Rekrutacja podmiotów wspierających (np. IOB, kluczowych przedsiębiorców) do uczestnictwa w targach – rozpoczęcie procedury min. 3 miesiące przed terminem.
Założenie oficjalnych kont w social media, rozpoczęcie promocji.

Faza realizacji

od III kw. 2022 Realizacja projektów 313 i 314 zgodnie z przyjętym planem.

od IV kw. 2023 Realizacja pozostałych założonych zadań zgodnie z przyjętym planem.

Faza monitorowania rezultatów

od I kw. 2023 Monitorowanie rezultatów promocji zgodnie z przyjętym planem. Podsumowanie konferencji i targów każdorazowo po wydarzeniu. Monitorowanie projektów 313 i 314 raz do roku, zgodnie z założeniami monitorowania „Strategii Przyspieszenia 2030+”

³⁸ Średni koszt uczestnictwa w targach i udziału około 15 osób szacowany na 200 000,00 PLN.

CEL SZCZEGÓŁOWY:**Gospodarka sprzyjająca wzrostowi przedsiębiorczości****PRIORYTET/ KIERUNEK
INTERWENCJI:****Wspieranie współpracy pomiędzy przedsiębiorcami prowadzącymi
działalność w regionie**

III.2.3. Program na rzecz wysokiej jakości, certyfikowanej żywności

Geneza/powiązania przedsięwzięcia: Przedsięwzięcie realizuje projekty kluczowe Strategii Przyspieszenia 2030+

Przedsięwzięcie delegowane do realizacji w ramach Regionalnej Strategii Inteligentnej Specjalizacji (RIS3) 2021+

A. Podstawowe informacje o przedsięwzięciu

Opis przedsięwzięcia

Przedsięwzięcie łączy w spójną całość zagadnienia określone w Strategii Przyspieszenia 2030+ jako odrębne projekty kluczowe: nr 306 – Tworzenie, budowa i promocja krótkich łańcuchów dostaw żywności oraz nr 307 – Opracowanie, wypromowanie i wprowadzenie na rynek znaku towarowego żywności wysokiej jakości wyprodukowanej w kujawsko-pomorskim.

W ramach projektu 306 po pierwsze planowane jest stworzenie platform e-commerce obsługujących proces sprzedażowy od zamówienia do dostawy, dedykowanej dla krótkiego łańcucha dostaw dla takiego obszaru geograficznego i nowymi funkcjonalnościami. Zadanie to konsorcjum zamierza zrealizować łącząc i modyfikując dostępne na rynku rozwiązania w celu osiągnięcia pożądanego efektu. W ramach tego obszaru w operacji zostało zaplanowane zaprojektowane badanie – pakiet badawczy – narzędzie informatyczne. Składa się on z elementów związanych z zaprojektowaniem strony internetowej – e-sklepu wraz z Portalem Sprzedawcy udostępnia funkcjonalności e-Uслуг dedykowane dla Konsumentów, Portalu Dostawcy udostępnia funkcjonalności e-Uслуг dedykowane dla rolników – do prowadzenia rozliczeń: w obszarze towarowym – realizacja zamówień, przyjmowanie dostaw, ewidencja. W obszarze rozliczeniowym - gospodarka magazynowa, rozliczenia finansowo – fiskalne oraz oprogramowanie do współdziałania wielu programów. Zaplanowane zostały również Infokioski pozwalające klientom mającym trudności w poruszaniu się w cyfrowej rzeczywistości na dokonanie zamówień na miejscu w punktach dystrybucyjnych, czy Centrum korzystając ze wsparcia obsługi. Prace projektowe w tym zakresie będą odbywały się przy wykorzystaniu wiedzy eksperta, który posiada w tym zakresie szerokie doświadczenie, jak również wstępnych wyników badania marketingowego. Analiza dotychczasowych systemów wskazuje, że nie ma gotowych rozwiązań dla tego typu działalności wykorzystującej nie tylko Internet do sprzedaży, ale również oferujących sprzedaż na miejscu w kawiarni czy sklepie. Efektem końcowym będzie zintegrowane narzędzie informatyczne, które jest nowym standardem na terytorium RP. Działanie tego narzędzia zostanie przetestowane w ramach badania marketingowego oraz kampanii promocyjnej. Pozwoli to na potwierdzenie w praktyce zaprojektowanych rozwiązań i ewentualną ich modyfikację, tworząc tym samym gotowy innowacyjny element instalacji pilotażowej.

Po drugie zaplanowano szerokie badanie marketingowe - potencjalnych konsumentów wraz z przetestowaniem wyników w praktyce poszerzonym o kampanie promocyjną. Zaplanowane zadania umożliwią uzyskanie szczegółowej odpowiedzi na potrzeby, preferencje klientów odnośnie produktów lokalnych. Będą prowadzone badania metodą analizy, ankiet, fokusów mieszkańców lub grupa potencjalnych konsumentów w zakresie ich potrzeb. Obecnie nie są dostępne i znane tak dogłębne badania na podstawie których można by określić precyzyjnie ten zakres w populacji liczącej 250 000 mieszkańców. Zadanie to będzie w dużym stopniu realizowane przez UMK w Toruniu Katedrę Socjologii poprzez szereg procesów zaprojektowanych w opisie operacji. Jako jeden z elementów badania marketingowego zaplanowana została kampania promocyjna, która w praktyce ma pozwolić na przetestowanie funkcjonowania narzędzia informatycznego wraz z elementami promocji w Internecie. Jest to połączenie wcześniej realizowanego badania – narzędzie informatyczne również z wynikami prac badania marketingowego. Projektowana kampania promocyjna w ramach szerszego kontekstu badania marketingowego będzie opierała się w głównej mierze na 6 miesięcznej realizacji działań w szczególności w sferze internetowej. Innowacyjnym rozwiązaniem dotychczas rzadko stosowanym w Polsce i nie spotykanym do dzisiaj w obszarze sprzedaży produktów lokalnych jest testowanie mechanizmu geotargetowania. Jest to jeden z nowych sposobów docierania do klienta polegający na wyświetleniu

użytkownikowi wyniki wyszukiwania powiązanego z miejscem, w którym się znajduje. Chcemy wykorzystać tę metodę do zbadania efektywności komunikacji z potencjalnymi klientami tak, żeby znajdując się w obrębie punktów dystrybucyjnych, czy Centrum w Przysieku otrzymywali informację na swoje urządzenie. Oprócz tego zaplanowane są dotychczas stosowane mechanizmy jak targetowanie, remarketing, kampania Google ADS. Wszystkie te działania, a głównym narzędziem do komunikacji z klientem będzie e-sklep mają pozwolić w ramach pilotażu wyciągnąć wnioski odnośnie najbardziej optymalnej strategii komunikacji z klientem i zainteresowania go ofertą produktów lokalnych. Z kampanii zostanie sporządzony raport, który pozwoli przeanalizować podjęte w praktyce testowanie i wskazać najważniejsze kierunki działań promocyjnych na przyszłość w sprzedaży produktów lokalnych w obrębie średniej wielkości miasta. Potrzeba realizacji tego elementu w ramach operacji wynika z braku dostępnych opracowań i doświadczeń w zakresie badań preferencji klientów w sprzedaży produktów lokalnych głównie przez profesjonalny e-sklep. Będzie to pierwsza tego typu w Polsce próba testowania takich rozwiązań w tym obszarze. Okres 6 miesięcy został określony ponieważ ten czas powinien dać możliwość na uchwycenie pewnych zachowań w dłuższej perspektywie czasowej, która można uznać za prawdopodobnie stałe zachowania klientów. Ma to również związek z dostępnością do produktów sezonowych.

W ramach projektu 307 opracowanie zostanie system certyfikacji produktów lokalnych z zaprojektowaniem nowych metod badawczych mających gwarantować unikalną jakość dostarczanej żywności lokalnej. W ramach prac zostaną zinwentaryzowane i poddane analizie dotychczas stosowane systemy, odbędą się również spotkania z partnerami w celu określenia optymalnego modelu certyfikacji produktów lokalnych. Zespół badawczy będzie współpracował z różnymi zewnętrznymi instytucjami, będzie uczestniczył w spotkaniach i seminariach co umożliwi uzyskanie doświadczeń i materiału na porównanie koncepcji z obecnie dostępną wiedzą i trendami. Pozwoli to na zbudowanie podstaw unikalnego o specyficznej regionalnej charakterystyce modelu certyfikacji. Kolejnym zadaniem będzie opracowanie i realizacja metod badawczych/markerów produktów lokalnych, które będą dostarczone przez partnerów konsorcjum. Zostaną poddane analizie mikrobiologicznej i nie tylko produkty w celu wypracowania takich znaczników, które umożliwią klientowi uzyskanie informacji na temat bezpieczeństwa oferowanej lokalnej żywności. Te dwa elementy teoretyczne i badania praktyczne pozwolą na uzyskanie odpowiedzi jak w przyszłości powinna funkcjonować jednostka zajmująca się certyfikowaniem produktów lokalnych przy zakładanej charakterystyce Krótkiego Łańcucha Dostaw. Wszystkie te prace będą miały swój finał w postaci przetestowania zebranych wyników w wybudowanym specjalnie na te potrzeby Centrum Logistyczno-Wystawienniczym w Przysieku. Budowa tego obiektu o unikalnych i specyficznych funkcjach wynika z próby sprawdzenia w praktyce wcześniejszych przygotowanych w projekcie elementów prac rozwojowych. Powstanie i zostanie przetestowane w wyniku operacji komplementarny system sprzedaży produktów lokalnych, który będzie mógł być wzorcowym rozwiązaniem dla budowania tego typu przedsięwzięć w innych miastach na terenie Polski.

Sposób realizacji przedsięwzięcia

Przedsięwzięcie będzie realizowane w sposób ciągły.

B. Potrzeby i efekt związane z przedsięwzięciem

Potrzeby, na które odpowiada przedsięwzięcie

SU4 Konieczne jest wprowadzenie rozwiązań instytucjonalnych, pozwalających na skuteczne nawiązywanie współpracy pomiędzy przedsiębiorcami a środowiskiem naukowym.

Efekt (produkt) przedsięwzięcia

Rozpoczęcie świadczenia usług.

C. Nakłady na realizację przedsięwzięcia oraz jego priorytet

Szacowane niezbędne nakłady finansowe:	15 000 000,00 – 18 500 000,00 PLN	Priorytet przedsięwzięcia:	 Wysoki priorytet
Potencjalne źródła finansowania:	Fundusze Europejskie, w tym RPO WK-P 2021-2027, środki własne, inne źródła		

D. Działania w ramach przedsięwzięcia wraz z ramowym harmonogramem

Faza przygotowawcza

- 2022** Inwentaryzacja i analiza dotychczasowych systemów certyfikacji.
Ocena zdolności i posiadanych zasobów do realizacji systemu krótkich łańcuchów dostaw żywności

Faza wdrożeniowa i realizacji

- 2022** Spotkania z partnerami.
- 2022** Opracowanie regionalnego modelu certyfikacji oraz regionalnego modelu krótkich łańcuchów dostaw żywności.
- 2022-2023** Realizacja programu.

Faza monitorowania rezultatów

- I kw. 2023** Ewaluacja i Monitorowanie rezultatów działań. Monitorowanie projektów 306 i 307 raz do roku, zgodnie z założeniami monitorowania „Strategii Przyspieszenia 2030+”

Wsparcie instytucjonalne rozwoju gospodarczego województwa

Skuteczne wdrożenie założeń niniejszego Programu rozwoju gospodarczego, w tym realizacja przedsięwzięć rozwojowych wymaga odpowiedniego wsparcia instytucjonalnego. Wnioski z przeprowadzonej analizy społeczno-gospodarczej³⁹ na potrzeby opracowania niniejszego Programu, a także diagnoza obecnego modelu zarządzania rozwojem gospodarczym w regionie wykazały funkcjonowanie wielu podmiotów, których przedmiotem działania jest realizacja przedsięwzięć rozwojowych w województwie kujawsko-pomorskim – instytucje administracji samorządowej, instytucje otoczenia biznesu, organizacje zrzeszające przedsiębiorców. Podmioty te pełnią ważną rolę we wsparciu rozwoju społeczno-gospodarczego regionu, jednak jak zauważono ich działania często są nieskoordynowane, rozproszone, a co za tym idzie mniej efektywne.

W zakresie planowania przestrzennego, województwo korzysta z wysokiej jakości danych i analiz zapewnianych przez Kujawsko-Pomorskie Biuro Planowania Przestrzennego i Regionalnego. Brakuje jednak w regionie analogicznych kompetencji w zakresie gospodarki. Wsparcie finansowe dla przedsięwzięć rozwojowych pochodzi przede wszystkim ze środków unijnych, wspieranych środkami własnymi województwa. Zauważalna jest jednak potrzeba pozyskania dodatkowych środków, m.in. na wsparcie jednostek publicznych w zapewnieniu wkładów własnych pozwalających na realizację przedsięwzięć finansowanych ze środków funduszy UE. Biorąc pod uwagę środki powracające z programów wsparcia zwrotnego w perspektywie finansowej 2007-2013 oraz aktualną perspektywę finansową, wydaje się, że województwo dysponuje stosunkowo dużą pulą środków na wsparcie MŚP. Niemniej jednak, finansowanie to również bywa rozproszone, przedsiębiorcy zwracają uwagę na trudności formalne i proceduralne w ubieganiu się o dotacje, a także niedobór finansowania przedsięwzięć rozwojowych o niższym potencjale innowacyjnym (np. wsparcie eksportu). W regionie funkcjonuje wiele instytucji otoczenia biznesu, jednak ich działalność jest również zdekoncentrowana, przez co ogranicza to możliwość uzyskania efektu skali. Funkcjonujące IOB cieszą się różnym poziomem rozpoznawalności wśród przedsiębiorców w regionie. Ponadto, prowadzone działania promocyjno-informacyjne każdego z nich mają często ograniczony zasięg do miasta lub powiatu. Fakt ten rzutuje na sposób prowadzenia działalności wobec firm, który ma w większym stopniu charakter bierny, aniżeli proaktywny, tzn. więcej jest wspieranych przedsiębiorców, którzy sami zidentyfikują IOB i zwrócą się do niego z prośbą o konkretną pomoc, niż takich do których IOB sama dotrze.

Powyższe prowadzi do konkluzji, że wielu przedsiębiorców nie ma wiedzy o instrumentach wsparcia dostępnych w województwie.

W celu osiągnięcia założeń rozwojowych określonych w niniejszym dokumencie, zakłada się wdrożenie na poziomie województwa modelu instytucjonalnego opartego o trzy filary:

- Wiedza i informacja
- Efektywne finansowanie
- Skoordynowane działanie wspierające przedsiębiorców

Gospodarka oparta na wiedzy, prowadzona w oparciu o dane i ich odpowiednią interpretację, jest najlepszym instrumentem pozwalającym na prowadzenie skutecznej polityki rozwoju. Realizacja przedsięwzięć rozwojowych wymaga odpowiednich nakładów finansowych. Niezwykle ważne jest skoordynowanie wydatkowania środków w regionie, tak, aby zwiększyć ich skuteczność i interweniować w sposób najbardziej

³⁹ „Analiza społeczno-gospodarcza województwa kujawsko-pomorskiego” wspólnie z „Analizą eksportową gospodarki województwa kujawsko-pomorskiego” oraz „Analizą inwestycyjną gospodarki województwa kujawsko-pomorskiego” zostały opracowane w ramach prac badawczych poprzedzających sporządzenie Programu. Wnioski z analiz posłużyły do opracowania założeń Programu.

odpowiedni dla założonych celów. Poza wsparciem przedsiębiorców, istotne jest także wsparcie jednostek samorządu terytorialnego – szczególnie mniejszych – w pozyskiwaniu finansowania zewnętrznego.

Wielopoziomowy model zarządzania rozwojem gospodarczym w regionie

Termin **wielopoziomowego zarządzania** (z ang. multi-level governance (MLG)) najczęściej jest używany w kontekście systemu politycznego UE i procedur podejmowania decyzji na poziomie europejskim. Odnosi się do decentralizacji podejmowania decyzji i ich wertykalnego wymiaru. Co oznacza, że istnieje wielu aktorów na różnych poziomach⁴⁰, pomiędzy którymi zachodzą różnego typu interakcje.

Koncepcja wielopoziomowego zarządzania niesie ze sobą wiele korzyści:

Efektywność

Wdrożenie modelu wielopoziomowego zarządzania wykazuje wzrost efektywności koordynacji poprzez stworzenie uzgodnionego standardu wdrażania i realizacji polityk. Istotną cechą MLG jest również fakt istnienia instytucji najwyższej w hierarchii, odpowiadającej za wdrożenie ww. standardów. Tym samym, kluczowym czynnikiem dla wielopoziomowego sprawowania rządów są warunki, na które poszczególne aktorzy muszą wyrazić zgodę, a jednocześnie wyrażają zgodę, że pewne procesy decyzyjne są realizowane na wyższym poziomie i zgadzają się ich przestrzegać. Uczestnicy poszczególnych poziomów zgadzają się na warunki, ponieważ stają przed wspólnymi kwestiami (np. rozwojem gospodarczym regionu), o charakterze przekrojowym, co sprawia, że samodzielne zajmowanie się nimi jest nieefektywne. Porozumienia między uczestnikami poszczególnych szczebli w celu wdrożenia wielopoziomowego modelu zarządzania zapewnia wzrost wydajności, który pozwala im wszystkim na udział w materializujących się korzyściach.

Bezpieczeństwo

MLG zapewnia bezpieczeństwo w kontekście wdrażania i promowania założeń demokratycznych. Wykorzystanie wielopoziomowego zarządzania bezpieczeństwem pozwala na łączenie zasobów, jednocześnie umożliwiając poszczególnym poziomom działać autonomicznie.

Współzależność gospodarcza

Wdrożenie modelu wielopoziomowego zarządzania tworzy w większym stopniu niezbędne powiązania dla wspierania rozwoju gospodarczego. Budowanie solidarności za rozwój gospodarczy poprzez odpowiednie rozłożenie ról i zadań tworzy niezbędne więzi ekonomiczne między poszczególnymi uczestnikami procesu.

Model wielopoziomowego zarządzania można odnieść nie tylko do struktur Unii Europejskiej, ale także spróbować jego główne założenia przełożyć na poziom wojewódzki, tak aby również z perspektywy regionu czerpać korzyści jakie niesie ze sobą jego wdrożenie. W tym ujęciu mamy również uczestników charakteryzujących różne poziomy zarządzania i odpowiadających za realizację działań na rzecz rozwoju gospodarczego, m.in.:

Poziom regionalny:

Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego, spółki Województwa Kujawsko-Pomorskiego (Kujawsko-Pomorska Agencja Innowacji Sp. z o.o., Kujawsko-Pomorskie Centrum Naukowo-Technologiczne im. Prof. J. Czochralskiego Sp. z o.o., Kujawsko-Pomorski Fundusz Rozwoju Sp. z o.o., Kujawsko-Pomorski Fundusz Pożyczkowy Sp. z o.o., Toruńska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A., Kujawsko-Pomorski Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o.), instytucje otoczenia biznesu, jednostki naukowo-badawcze (w tym uczelnie wyższe), instytucje finansowe, inne instytucje środowiska gospodarczego działające regionalnie.

Poziom lokalny:

Poszczególne jednostki samorządów terytorialnych, inne instytucje środowiska gospodarczego działające lokalnie (w tym również tworzone Lokalne Organizacje Gospodarcze).

W kontekście regionalnym model wielopoziomowego zarządzania charakteryzują następujące atrybuty:

⁴⁰ W przypadku UE mamy poziom europejski (i instytucji UE), poziom krajowy (centralna administracja rządowa), poziom regionalny (administracja regionalna) i poziom lokalny (np. jednostki samorządów terytorialnych).

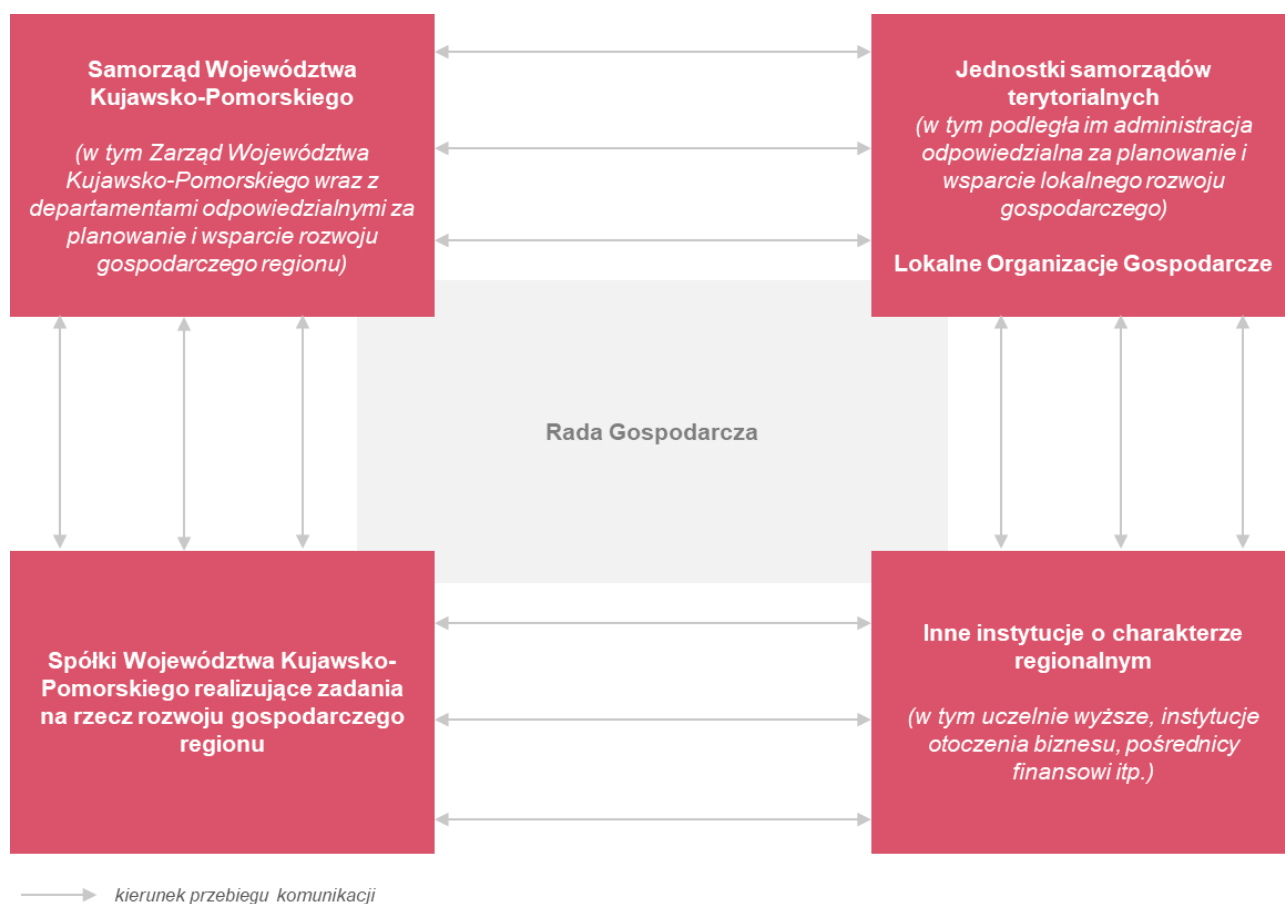
- W procesie zarządzania rozwojem gospodarczym zaangażowanych jest wiele podmiotów należących do różnych poziomów.
- Poszczególne poziomy i należący do nich uczestnicy odpowiadają za różne obszary i różne zadania związane z rozwojem gospodarczym.
- Pomiędzy uczestnikami różnych poziomów zachodzą nieustanne interakcje, mające odmienny charakter i natężenie.
- Współpraca pomiędzy uczestnikami tych samych i różnych poziomów opiera się na zasadzie partnerstwa.

Instytucje na poziomie regionalnym są odpowiedzialne za tworzenie optymalnych warunków do rozwoju gospodarczego, projektowanie instrumentów wsparcia przedsiębiorczości w województwie (Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego), ich promocję oraz wdrożenie na poziomie regionalnym (spółki Województwa Kujawsko-Pomorskiego, a także inne podmioty np. uczelnie wyższe). Poziom lokalny (w tym szczególnie jednostki samorządów terytorialnych) jest na bieżąco informowany o ww. warunkach i dostępnym instrumentarium. Uczestnicy poziomu lokalnego są odpowiedzialni za dotarcie z informacją oraz dystrybucję instrumentów już bezpośrednio wśród końcowych beneficjentów (np. przedsiębiorców, mieszkańców itp.). Z drugiej strony poziom lokalny, na zasadzie sprzężenia zwrotnego, ma możliwość dostarczenia niezbędnych danych instytucjom działającym na poziomie regionalnym, tak aby mogły doskonalić podejmowane działania i oferowane instrumenty wsparcia.

W przypadku województwa kujawsko-pomorskiego i wdrożenia modelu wielopoziomowego zarządzania należy wspomnieć o jeszcze jednym niezwykle istotnym elemencie – Radzie Gospodarczej⁴¹. Program zakłada utworzenie Rady, której zadaniem będzie pełnienie roli platformy stałej i regularnej współpracy środowisk gospodarczych, naukowych i administracji z Zarządem Województwa (Rada będzie organem doradczym dla Zarządu w sprawach związanych z kształtowaniem rozwoju gospodarczego). Ze względu na swoją rolę i zakładane szerokie przedstawicielstwo różnego typu instytucji, Rada Gospodarcza będzie stanowić mechanizm wspierający proces prawidłowego koordynowania i wdrażania Programu rozwoju gospodarczego, ale także forum do komunikacji i wymiany opinii pomiędzy aktorami uczestniczącymi w procesie wielopoziomowego zarządzania regionem.

⁴¹ Szczegółowe informacje na temat funkcjonowania Rady Gospodarczej zostały przedstawione w dalszej części niniejszego dokumentu.

Schemat 5. Wielopoziomowy model zarządzania rozwojem gospodarczym w województwie kujawsko-pomorskim

Źródło: opracowanie własne

Główne założenia systemu koordynacji Programu rozwoju gospodarczego

Przedstawiony powyżej wielopoziomowy model zarządzania rozwojem gospodarczym w regionie, aby faktycznie mógł zostać wdrożony, musi zostać także odzwierciedlony w systemie koordynacji Programu rozwoju gospodarczego.

W ramach prac badawczych, poprzedzających sporządzenie Programu rozwoju gospodarczego województwa założono wdrożenie na poziomie województwa modelu instytucjonalnego opartego o trzy filary: jednostkę, która prowadziłaby działalność analityczną i formułowała rekomendacje w zakresie działań na rzecz rozwoju gospodarczego (Regionalne Obserwatorium Gospodarcze, ROG), podmiot odpowiedzialny za organizowanie, zarządzanie i koordynację aktywności związanej z finansowaniem zwrotnym działalności rozwojowej w regionie (Regionalna Instytucja Finansowa, RIF), a także podmiot, który dzięki posiadanym kompetencjom i środkom pełniłby rolę lidera operacyjnego (Regionalna Instytucja Wdrażająca, RIW).

Uwzględniając wyniki konsultacji ze środowiskiem gospodarczym, aktualną sytuację gospodarczą w regionie, uwarunkowania ekonomiczno-techniczne i formalno-prawne, a także panującą pandemię Covid-19, która wymusiła zmiany w wielu obszarach życia, Zarząd Województwa zdecydował o niepowoływaniu w/w nowych instytucji, lecz prowadzeniu dalszej polityki kształtowania rozwoju gospodarczego w oparciu o struktury i produkty już istniejące, które zostaną zmodyfikowane i uzupełnione o konieczne elementy (organizacyjne i produktowe). Przedstawiona w propozycji projektu Programu rozwoju gospodarczego województwa koncepcja przebudowy systemu instytucjonalnego w sposób kompleksowy odnosi się do wszystkich

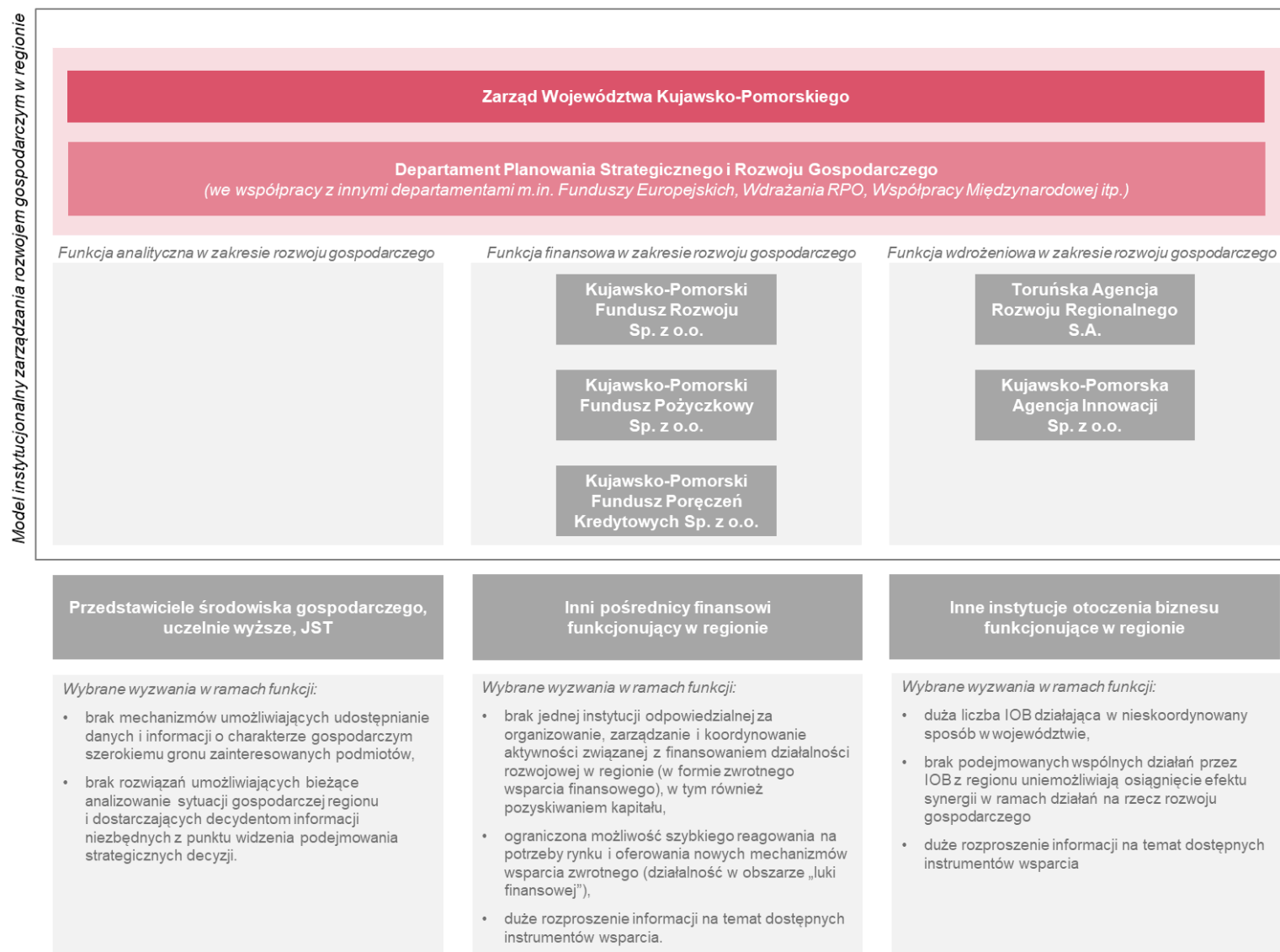
elementów mających wpływ na stymulowanie rozwoju gospodarczego regionu, jednakże kluczowe wydaje się być zdefiniowanie systemu powiązań i zależności jakie powinny się pojawić lub zostać wzmocnione w ramach funkcjonowania sieci instytucji wspierających biznes i przede wszystkim właściwe wyposażenie Samorządu Województwa i innych interesariuszy w niezbędne informacje i dane do prowadzenia tych działań. W związku z powyższym, Zarząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego podjął decyzję o powierzeniu Spółce Kujawsko-Pomorski Fundusz Rozwoju Sp. z o.o. zadań związanych z bieżącym monitorowaniem sytuacji gospodarczej i formułowaniem rekomendacji dla Zarządu Województwa w zakresie podejmowania strategicznych decyzji w obszarze rozwoju gospodarczego (ROG), a także: organizowanie, zarządzanie i koordynację aktywności związanej z finansowaniem działalności rozwojowej w regionie (w formie zwrotnego wsparcia finansowego) (RIF). Jednocześnie Zarząd Województwa zdecydował się nie powoływać Regionalnej Instytucji Wdrażającej i nie delegować zadań jej przypisanych do jednego podmiotu, uwzględniając fakt, iż niosłoby to za sobą ryzyko ograniczenia działalności i być może w dalszej perspektywie zmarginalizowania istniejących instytucji, w tym także niezależnych organizacji przedstawicielskich przedsiębiorców oraz tworzonych przez nie instytucji otoczenia biznesu. Realizacja zadań wdrożeniowych nie może odbyć się bez wzięcia pod uwagę możliwości, jakie dają inne instytucje, niezależne od Województwa, a realizujące działania na rzecz rozwoju regionalnej gospodarki. Dlatego też zadania zaproponowane w ramach prac koncepcyjnych nad projektem Programu rozwoju gospodarczego do realizacji przez Regionalną Instytucję Wdrażającą będą realizowane poprzez instytucje działające na rzecz rozwoju gospodarczego województwa (instytucje województwa, instytucje otoczenia biznesu, i inne).

Tym samym, nowe usprawnienia do modelu instytucjonalnego zarządzania rozwojem gospodarczym zostaną wprowadzone przy minimalizowaniu zmian organizacyjnych oraz ograniczeniu niezbędnych wydatków. W związku z powyższym prognozuje się, że zaproponowane rozwiązania powinny maksymalizować osiągnięcie pozytywnych rezultatów przy jednoczesnej redukcji kosztów.

W celu podsumowania założeń proponowanego nowego modelu zarządzania rozwojem gospodarczym w województwie kujawsko-pomorskim, a także możliwości wskazania kluczowych zmian jakie zajdą w wyniku wdrożenia zaproponowanych rozwiązań instytucjonalnych, na kolejnych stronach przedstawiono schematy obrazujące:

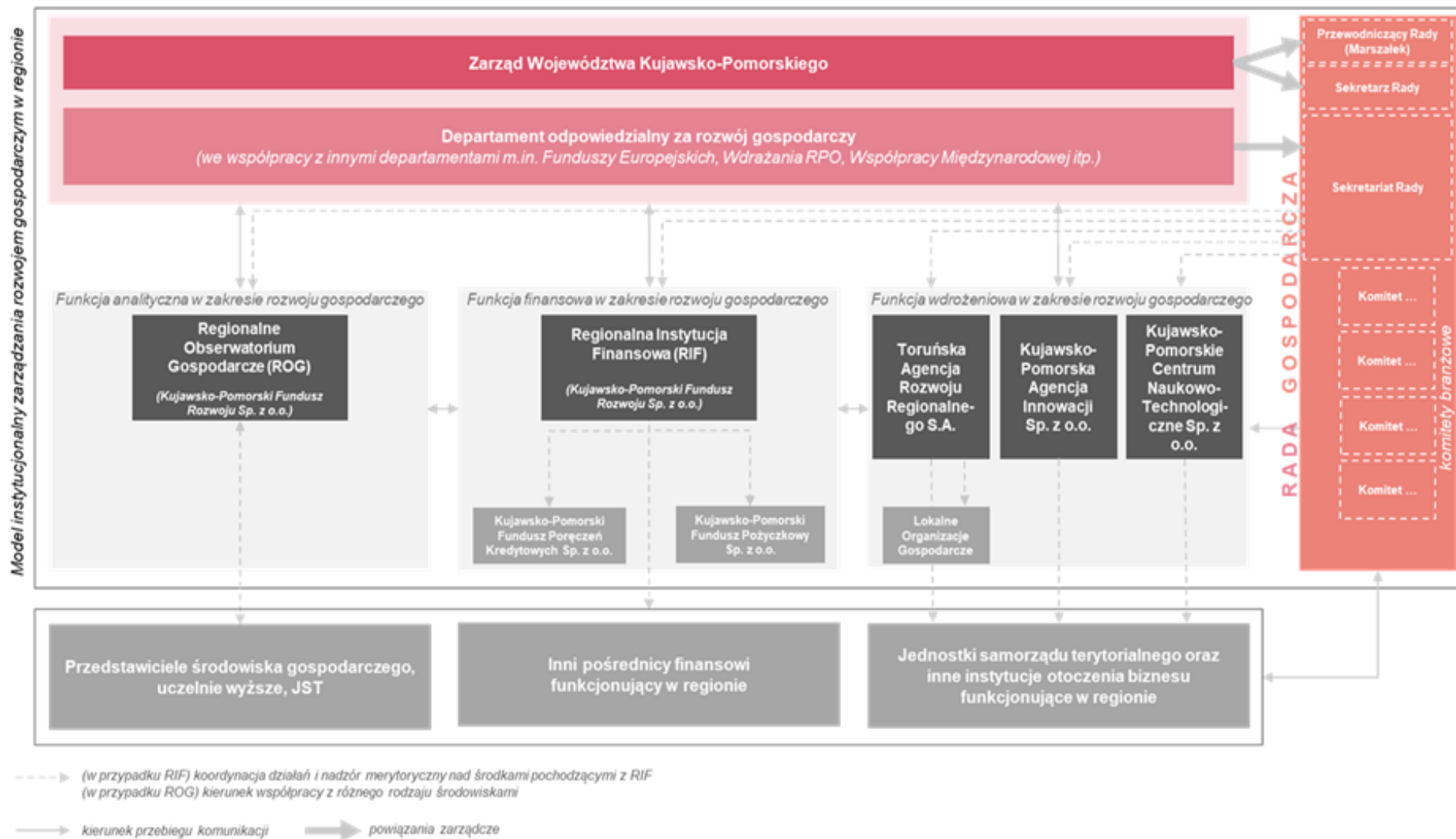
- *dotychczasowy model zarządzania* (w tym celu posłużono się zmodyfikowaną wersją schematu zaprezentowanego w załączniku nr 1 do niniejszego Programu obejmującego diagnozę obecnego modelu zarządzania rozwojem gospodarczym, uzupełnionego o kluczowe wyzwania przed jakimi aktualnie stoi),
- *proponowany nowy model instytucjonalny* (uwzględnia on założenia koncepcji wielopoziomowego modelu zarządzania).

Schemat 6. Dotychczasowy model instytucjonalny zarządzania rozwojem gospodarczym w regionie

Źródło: opracowanie własne

Schemat 7. Proponowany, nowy model instytucjonalny zarządzania rozwojem gospodarczym w regionie

Źródło: opracowanie własne

Departament odpowiedzialny za rozwój gospodarczy

Opracowanie Programu rozwoju gospodarczego dla województwa pokazuje, iż wspieranie przedsiębiorczości staje się kluczowym priorytetem na kolejne lata i może być katalizatorem zmian zachodzących w regionie. Skuteczne wdrożenie Programu, w tym realizacja przedsięwzięć rozwojowych wymaga zaangażowania w ten proces wielu instytucji, a także właściwej ich koordynacji. Z uwagi na wagę realizowanych przedsięwzięć uzasadnionym wydaje się powierzenie tej roli Departamentowi odpowiedzialnemu za rozwój gospodarczy w Urzędzie Marszałkowskim. Struktura Departamentu oraz przydzielone do niego zadania powinny zapewnić możliwość realizacji projektów własnych na rzecz promocji i rozwoju gospodarczego województwa, ale także nadzorowania działalności poszczególnych elementów systemu. Rozwiązanie to wydaje się być optymalnym z uwagi na podkreślenie pewnej autonomii zagadnień gospodarczych w Urzędzie.

W celu właściwej realizacji założeń programu oraz nadzoru nad prawidłowym rozwojem procesów budujących kompleksowy system wsparcia przedsiębiorczości zakłada się, iż departament odpowiedzialny za rozwój gospodarczy powinien charakteryzować się następującymi obszarami kompetencji (które potencjalnie mogą przyjąć formę wydziałów / biur):

- **Obszar koordynacji wdrażania Programu rozwoju gospodarczego** – komórka ta odpowiedzialna będzie bezpośrednio za koordynację i nadzór merytoryczny nad poziomem wdrożenia Programu. Koordynacja może odbywać się w oparciu o przygotowywane w departamencie roczne plany działań⁴², które będą wskazywały jakie zadania powinny zostać zrealizowane oraz kto będzie za nie odpowiedzialny (w tym także zadania, które będą realizowane bezpośrednio przez departament). Ponadto, komórka będzie monitorowała poziom wdrożenia Programu rozwoju gospodarczego. Jej zadaniem będzie weryfikacja aktywności podejmowanych przez poszczególnych aktorów systemu. W związku z powyższym proponuje się, aby w zakresie tego obszaru kompetencji leżała również koordynacja działania Rady Gospodarczej Województwa Kujawsko-Pomorskiego. Pracownicy odpowiedzialni za ten obszar realizować powinni zadania związane z organizacją posiedzeń, kształtowaniem agendy, niezbędnych materiałów oraz sprawozdawczością. Za merytoryczne wsparcie w powyższym temacie odpowiadać będzie Regionalne Obserwatorium Gospodarcze.
- **Obszar związany z nadzorem⁴³** – efektywnym rozwiązaniem wydaje się, aby nadzór merytoryczny (koordynacja działań spółek, weryfikacja planów zadań do realizacji) nad spółkami województwa, których działalność dotyczy zagadnień gospodarczych (tj. Kujawsko-Pomorska Agencja Innowacji, Kujawsko-Pomorski Fundusz Pożyczkowy, Kujawsko-Pomorski Fundusz Poręczeń Kredytowych, Kujawsko-Pomorski Fundusz Rozwoju, Toruńska Agencja Rozwoju Regionalnego, Kujawsko-Pomorskie Centrum Naukowo-Technologiczne) znajdowała się w departamencie odpowiedzialnym za rozwój gospodarczy. **Ze względu na zakres zadań spółek oraz ich zaangażowanie we wdrażanie Programu, w okresie realizacji Programu obszar ten może być połączony z Obszarem koordynacji wdrażania Programu rozwoju gospodarczego.**
- **Obszar ds. Innowacji** – obszar dedykowany przede wszystkim kwestiom związanym z RSI Województwa Kujawsko-Pomorskiego, w tym współpracy z Kujawsko-Pomorską Agencją Innowacji i ROG w zakresie aktualizowania dokumentu oraz poziomu jego wdrożenia, a także prowadzenie spraw związanych ze

⁴² Zakłada się, że roczne plany działań uwzględniać będą zarówno zadania wynikające bezpośrednio z Programu rozwoju gospodarczego, jak również nowe zadania zaproponowane przez inne podmioty (np. ROG, RIF lub inne departamenty itp.) lub inicjowane bezpośrednio przez departament i wynikające z aktualnych potrzeb zidentyfikowanych w regionie lub zachodzących na rynku zmian.

⁴³ Ze względu na specyfikę poszczególnych spółek z udziałem Samorządu Województwa wskazany obszar kompetencji ma charakter opcjonalny. Niemniej jednak, wydaje się zasadne, aby wszystkie spółki odpowiedzialne za rozwój gospodarczy regionu były nadzorowane przez jedną komórkę koordynującą system. Umożliwi to skuteczniejsze planowanie niezbędnych do podjęcia działań, ich monitorowanie oraz sprawozdawczość.

specjalizacjami regionalnymi. Potrzebę funkcjonowania komórki potwierdza również częste angażowanie Urzędu przez Ministerstwa w prace grup roboczych związanych ze specjalizacjami regionalnymi, jak również konieczność dostarczania danych związanych z IS w regionie.

- **Obszar ds. Inwestorów i Promocji Gospodarczej** – kluczowymi funkcjami w ramach tego obszaru będzie przejęcie zadań związanych z obsługą inwestorów, planujących usytuowanie własnego biznesu na terenie województwa kujawsko-pomorskiego. Wysoka ranga Urzędu Marszałkowskiego w kontaktach z potencjalnymi inwestorami determinuje do utrzymania powyższych kompetencji w strukturach specjalizującej się w tego typu zagadnieniach jednostki. Działalność związana z obsługą inwestorów wymagać będzie ścisłej współpracy z Pomorską Specjalną Strefą Ekonomiczną oraz pracownikami jednostek samorządów terytorialnych, odpowiedzialnymi za inwestycje, a także z przedstawicielami Toruńskiej Agencji Rozwoju Regionalnego. Ponadto, sugeruje się aby w ramach tego obszaru pozostawić i rozwijać również kompetencje związane z promocją gospodarczą w przestrzeni krajowej i międzynarodowej, co obejmować będzie:
 - udział w targach krajowych i zagranicznych związanych z promocją gospodarczą regionu,
 - utrzymywanie kontaktów z zagranicznymi partnerami gospodarczymi,
 - koordynowanie i wspieranie aktywności Członków Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego w zakresie spotkań z krajowymi i zagranicznymi partnerami gospodarczymi, czy potencjalnymi inwestorami.

Rada Gospodarcza Województwa Kujawsko-Pomorskiego

W chwili obecnej w województwie kujawsko-pomorskim zidentyfikowana została jedna formuła grupująca przedstawicieli instytucji biznesu we wspólnym gronie, dyskutującym nad przyszłością rozwoju gospodarczego - Sejmik Gospodarczy Województwa Kujawsko-Pomorskiego, który został powołany 31 stycznia 2013 r. Jego głównym celem działania „*jest wyłonienie silnej, jednolitej i trwałej reprezentacji środowisk gospodarczych regionu Kujaw i Pomorza, zdolnej do skutecznego wyrażania i obrony jej interesów wobec samorządu terytorialnego i administracji rządowej.*”⁴⁴ Samorząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego nie jest członkiem Sejmiku, co w dużej mierze ogranicza wpływ tego ciała na planowanie oraz realizację polityki rozwoju regionu.

W związku z tym, wraz z ustanowieniem nowego schematu instytucjonalnego wskazano potrzebę utworzenia Rady Gospodarczej, tj. ciała stanowiącego optymalną formułę współpracy ze środowiskami gospodarczymi i instytucjami wdrożeniowymi na poziomie regionalnym mającego na celu uwzględnienie przedstawicielstwa wszelkich rodzajów działalności gospodarczej.

Powołanie Rady Gospodarczej jest jednym z przedsięwzięć wskazanych do realizacji w ramach niniejszego Programu rozwoju gospodarczego, a szczegóły operacyjne zostały przedstawione w charakterystyce przedsięwzięcia „I.1.4. Rada Gospodarcza Województwa Kujawsko-Pomorskiego”.

Listy nominacyjne, regulamin działania⁴⁵ oraz główne założenia funkcjonowania Rady Gospodarczej powinny być zatwierdzone w formie uchwały Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego. W ten sposób charakter organu zostanie sformalizowany i przyjmie on rolę doradczą dla Zarządu.

⁴⁴ Na podstawie: www.sejmikgospodarczy.pl

⁴⁵ Szczegółowy regulamin funkcjonowania Rady Gospodarczej (w tym dokładnej liczby i sposobu powoływania jej członków, zakresu i sposobu podejmowania decyzji, harmonogramu spotkań itp.) nie jest elementem Programu rozwoju gospodarczego i powinien zostać przygotowany na późniejszym etapie, tj. po podjęciu decyzji o jej powołaniu.

Rada Gospodarcza zostanie zorganizowana w sposób gwarantujący udział przedstawicieli sektora biznesu, nauki oraz administracji. W każdej z powyższych grup reprezentowane będą wszystkie środowiska – co jest szczególnie istotne zwłaszcza jeśli uwzględni się zróżnicowanie wielkościowe, branżowe oraz terytorialne podmiotów gospodarczych funkcjonujących w województwie. Konieczne jest także umożliwienie ciągłego uzupełniania składu Rady o nowych członków, aktywnych i kreatywnych interesariuszy w regionie, liderów branż, produktów, usług, którzy poza prowadzeniem działalności gospodarczej chcą również wspierać rozwój regionu.

Rada będzie pracowała zarówno podczas posiedzeń plenarnych, jak i w ramach komitetów branżowych, do których mogą być w razie potrzeby doraźnie dopraszani uczestnicy nie będący stałymi członkami Rady. Komitety branżowe mogą mieć charakter komitetów stałych, jak i komitetów powoływanych ad hoc w związku z potrzebą pilnego rozpatrzenia ważnej bieżącej sprawy. Komitety branżowe mogą działać także w ramach spotkań warsztatowych (z elementami design thinking). Pomysły wypracowane podczas takich spotkań mogą być konsultowane na forum całej Rady, a następnie także z Regionalną Instytucją Finansową, celem zweryfikowania możliwości ich sfinansowania za pomocą instrumentów dostępnych w regionie lub z poziomu krajowego i europejskiego. Zwłaszcza podczas spotkań warsztatowych dopuszcza się udział osób, które nie są stałymi członkami Rady (np. eksperci dziedzinowi itp.)⁴⁶

Powyższe zagadnienia organizacyjne zostaną rozstrzygnięte w początkowej fazie prac Rady - powinna tu obowiązywać stosunkowo elastyczna formuła działania, pozwalająca na dostosowywanie do zmieniających się potrzeb, dlatego zagadnienia te nie są przedmiotem szczegółowych ustaleń Programu, gdyż utrudniałoby to dokonywanie niezbędnych zmian. Stąd też tak ważną rolę pełnić będzie Sekretarz Rady, wspierany w działaniach organizacyjnych przez departament odpowiedzialny za rozwój gospodarczy w Urzędzie Marszałkowskim, przy wsparciu ROG, a także podmiotów pełniących rolę Regionalnej Instytucji Wdrożeniowej.

W pracach Rady Gospodarczej ważną będzie także bieżąca współpraca z RIF – powinna ona być dwukierunkowa, to znaczy z jednej strony polegać na upowszechnieniu wiedzy na temat dostępnych instrumentów finansowych wśród członków Rady, a z drugiej weryfikować wykonalność propozycji zgłaszanych przez Radę.

Prestż Rady zbudowany zostanie przede wszystkim w oparciu o jej realne kompetencje, sprawiające że nie będzie to podmiot fasadowy. Do podstawowych zadań Rady powinno należeć, m.in.:

- doradztwo i opiniowanie przedsięwzięć podejmowanych w ramach wdrażania Programu rozwoju gospodarczego
- prezentowanie stanowisk i propozycji środowisk biznesu i nauki wobec działań podejmowanych przez Samorząd Województwa;
- konsultowanie propozycji projektów, które miałyby być realizowane przez podmioty wdrażające;
- Konsultowanie planów badawczych ROG
- roczna ocena stanu wdrażania Programu rozwoju gospodarczego oraz opiniowanie stanu wdrażania RIS3 (członkowie Rady będą również zaangażowani w Proces Przedsiębiorczego Odkrywania);
- wpływ na wdrażanie regionalnego programu operacyjnego (jednym z kluczowych atraktorów, który może zachęcić przedsiębiorców do uczestniczenia w posiedzeniach Rady może być umożliwienie im konsultowania zagadnień związanych z realizacją programu).

⁴⁶ Pomysł ten opiera się na doświadczeniach szwedzkiego modelu PPO, stosowanego w regionie Östergötland. W rejonie tym funkcjonują tego typu grupy robocze, składające się z ekspertów branżowych, które podczas cyklicznych spotkań raportują o działaniach ich instytucji na rzecz rozwoju specjalizacji oraz dyskutują nad nowymi pomysłami rozwiązań wspierających dany sektor.

Plenarne posiedzenia Rady Gospodarczej powinny odbywać się nie rzadziej niż raz na kwartał. Prace poszczególnych komitetów będą organizowane w zależności od potrzeb, ale powinny odbywać się nie rzadziej niż posiedzenia plenarne.

Role kluczowych aktorów w nowym modelu rozwoju gospodarczego województwa

W celu uporządkowania i podsumowania informacji na temat ról poszczególnych aktorów w nowym modelu rozwoju gospodarczego województwa, poniżej przedstawiono wykaz wszystkich najważniejszych podmiotów na poziomie regionalnym (których właścicielem lub współwłaścicielem jest Województwo Kujawsko-Pomorskie) oraz komórek organizacyjnych Urzędu Marszałkowskiego, obecnie funkcjonujących i realizujących zadania z zakresu rozwoju gospodarczego wraz ze wskazaniem ich przyszłej roli (w podziale na cztery kluczowe kompetencje: planowanie, zarządzanie, wdrażanie, monitorowanie).

Tabela 7. Role kluczowych aktorów w proponowanym nowym modelu rozwoju gospodarczego województwa

Lp.	Nazwa podmiotu / komórki	Podsumowanie roli w nowym modelu zarządzania rozwojem gospodarczym
1.	<p>Kujawsko-Pomorski Fundusz Rozwoju Sp. z o.o.</p> <p>Potencjalna funkcja w nowym modelu zarządzania rozwojem gospodarczym:</p> <p><u>planowanie/zarządzanie / wdrażanie (w obszarze finansowym)</u></p>	<p>W nowym modelu KPFR obejmie rolę Regionalnej Instytucji Finansowej oraz Regionalnego Obserwatorium Gospodarczego. Tym samym, w kontekście finansowym zakłada się, że KPFR będzie pełnił dwie zasadnicze funkcje w systemie zarządzania rozwojem gospodarczym:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Gromadzenie i pozyskiwanie środków zwrotnych niezbędnych do finansowania rozwoju gospodarczego i przedsięwzięć rozwojowych w regionie. 2. Koordynacja i zarządzanie na poziomie strategicznym zwrócenymi instrumentami wsparcia wdrażanymi w regionie. <i>(z wyłączeniem instrumentów bezzwrotnych finansowanych z RPO WKP).</i> <p>W kontekście zadań ROGu, KPFR będzie instytucją monitorującą sytuację gospodarczą w regionie, prognozującą jej rozwój, a także dostarczającą niezbędnych informacji analitycznych Zarządowi Województwa Kujawsko-Pomorskiego oraz innym podmiotom.</p>
2.	<p>Kujawsko-Pomorska Agencja Innowacji Sp. z o.o.</p> <p>Potencjalna rola w nowym modelu zarządzania rozwojem gospodarczym:</p> <p><u>wdrażanie / monitorowanie</u></p>	<p>W nowym modelu zarządzania rozwojem gospodarczym, KPAI pełni role zbliżone do dotychczasowych. Zgodnie z przyjętymi założeniami KPAI będzie odpowiedzialny przede wszystkim za:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wsparcie finansowe przedsiębiorstw innowacyjnych – realizacja projektów wsparcia dla firm kujawsko-pomorskich – finansowanie, dotacje, projekty grantowe, wybór, ocena ekspercka, umowy, kontrola etc. 2. Koordynacja procesów IS i przedsiębiorczego odkrywania w ramach RIS (Gówna Jedenastka Wdrażania RIS) – w tym monitorowanie procesów, organizacja prac ekspertów, raporty, ewaluacja, konsultacje. społeczne etc. (współpraca z ROG) 3. Regionalną Strategię Innowacji Województwa Kujawsko-Pomorskiego. Zadaniem Agencji będzie więc zarówno przygotowywanie aktualizacji

Lp.	Nazwa podmiotu / komórki	Podsumowanie roli w nowym modelu zarządzania rozwojem gospodarczym
		dokumentu, jak również współpraca z innymi podmiotami systemu w zakresie wdrażania zapisów RSI. 4. Projektowanie i wdrażanie programów akceleracyjnych i rozwój startupów.
3.	<p>Kujawsko-Pomorski Fundusz Pożyczkowy Sp. z o.o.</p> <p>Potencjalna funkcja w nowym modelu zarządzania rozwojem gospodarczym: <u>wdrażanie (w obszarze finansowym)</u></p>	<p>W nowym modelu zarządzania rozwojem gospodarczym, KPFP pełni role zbliżone do dotychczasowych, tj. pełnienie roli pośrednika finansowego w zakresie oferowanych pożyczek.</p> <p>W celu lepszej koordynacji działań związanych z oferowaniem instrumentów finansowych przedsiębiorcom przewiduje się zacieśnienie współpracy KPFP z RIF poprzez zawarcie porozumienia dot. współpracy w zakresie wymiany informacji, a także ustanowienie tzw. nadzoru merytorycznego RIF (w zakresie środków pochodzących z RIF).</p>
4.	<p>Kujawsko-Pomorskie Centrum Naukowo-Technologiczne Sp. z o.o.</p> <p>Potencjalna funkcja w nowym modelu zarządzania rozwojem gospodarczym: <u>wdrażanie</u></p>	<p>W nowym modelu zarządzania KPCNT będzie realizował zadania z zakresu: kreowania współpracy na rzecz rozwoju prac badawczo-rozwojowych, wspierania postępu technologicznego oraz naukowego, a także budowy efektywnych sieci współpracy jednostek naukowo-badawczych, szkół wyższych i instytucji otoczenia biznesu. Prowadzona działalność skoncentruje się na wsparciu regionalnych przedsiębiorców w procesie opracowywania i wdrażania innowacji przez rozwój najlepszych projektów badawczo-rozwojowych o wysokim potencjale komercjalizacji, a także realizację badań naukowych na ich potrzeby. Ważnym aspektem działalności ukierunkowanym na wzrost poziomu innowacyjności Województwa stanowi wzmocnienie kooperacji na płaszczyźnie nauka-biznes oraz stymulowanie rozwoju nauki i edukacji. Działalność ta ma być realizowana poprzez pozyskanie finansowania i zrealizowanie inwestycji mającej na celu utworzenie przestrzeni badawczej, laboratoriów oraz warsztatów służących prowadzeniu prac rozwojowych, weryfikowania innowacyjnych pomysłów oraz prototypowania.</p>
5.	<p>Kujawsko-Pomorski Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o.</p> <p>Potencjalna rola w nowym modelu zarządzania rozwojem gospodarczym: <u>wdrażanie (w obszarze finansowym)</u></p>	<p>W nowym modelu zarządzania rozwojem gospodarczym, KPFPK pełni role zbliżone do dotychczasowych, tj. głównym zadaniem funduszu będzie poręczanie spłaty przez przedsiębiorców (mikro, małych i średnich) kredytów oraz pożyczek. W celu lepszej koordynacji działań związanych z oferowaniem instrumentów finansowych przedsiębiorcom przewiduje się zacieśnienie współpracy KPFPK z RIF poprzez zawarcie porozumienia dot. współpracy w zakresie wymiany informacji, a także ustanowienie tzw. nadzoru merytorycznego RIF (w zakresie środków pochodzących z RIF).</p>

Lp.	Nazwa podmiotu / komórki	Podsumowanie roli w nowym modelu zarządzania rozwojem gospodarczym
6.	<p>Toruńska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.</p> <p>Potencjalna rola w nowym modelu zarządzania rozwojem gospodarczym: <u>wdrażanie</u></p>	<p>TARR jest jednym z kluczowych aktorów uwzględnionych w ramach nowego modelu zarządzania rozwojem gospodarczym, odpowiedzialny za rozwój przedsiębiorczości i innowacyjności na terenie całego województwa.</p> <p>TARR wskazano jako jedną z dwóch najważniejszych instytucji pełniących funkcję wdrożeniową w województwie. W nowym modelu zarządzania TARR będzie kontynuował swoją misję, koncentrując się na rozwoju przedsiębiorczości i innowacyjności w regionie. W dalszym stopniu będzie odpowiadał za realizację projektów doradczych, szkoleniowych, internacjonalizacyjnych, a także będzie zarządzał parkiem technologicznym. Ponadto, zakłada się, że TARR będzie rozwijał realizację e-usług dla biznesu (wsparcie w transformacji cyfrowej).</p>
7.	<p>Departament odpowiedzialny za rozwój gospodarczy w UM WK-P</p> <p>Potencjalna rola w nowym modelu zarządzania rozwojem gospodarczym: <u>planowanie / zarządzanie / wdrażanie / monitorowanie</u></p>	<p>Zakłada się, że w wyniku wdrożenia zaproponowanych rozwiązań w ramach nowego modelu zarządzania rozwojem gospodarczym departament odpowiedzialny za rozwój gospodarczy będzie pełnił rolę nadzorczą i koordynującą działania instytucji zaangażowanych w realizację Programu rozwoju gospodarczego, a także będzie pełnił nadzór merytoryczny nad spółkami z udziałem Samorządu Województwa, które realizują działania z zakresu gospodarki. Departament zajmował się będzie także realizacją projektów na rzecz promocji i rozwoju gospodarczego, zadaniami z zakresu obsługi inwestorów oraz realizacją zadań związanych z RSI Województwa Kujawsko-Pomorskiego.</p>
8.	<p>Departament odpowiedzialny za programowanie rozwoju (UMWKP)</p> <p>Potencjalna rola w nowym modelu zarządzania rozwojem gospodarczym: <u>programowanie operacyjne / monitorowanie</u></p>	<p>W wyniku planowanego do wdrożenia systemu wsparcia gospodarki rola departamentu odpowiedzialnego za programowanie rozwoju w ramach RPO (w kontekście rozwoju gospodarczego) nie ulegnie zmianie. W dalszym ciągu komórka ta będzie zajmowała się zarówno programowaniem, monitorowaniem oraz promowaniem regionalnego programu operacyjnego dla województwa kujawsko-pomorskiego. Zakłada się, że dla realizacji swoich zadań departament będzie mógł korzystać dodatkowo z analiz przeprowadzanych przez Regionalne Obserwatorium Gospodarcze (istnieje możliwość włączenia ROG w prace nad funkcjonowaniem RPO) oraz departament odpowiedzialny za planowanie strategiczne.</p>
9.	<p>Departament odpowiedzialny za wdrażanie Regionalnego Programu Operacyjnego (UMWKP)</p>	<p>W wyniku planowanego do wdrożenia systemu wsparcia gospodarki rola departamentu odpowiedzialnego za wdrażanie regionalnego programu operacyjnego (w kontekście rozwoju gospodarczego) nie ulegnie zmianie.</p>

Lp.	Nazwa podmiotu / komórki	Podsumowanie roli w nowym modelu zarządzania rozwojem gospodarczym
	Potencjalna rola w nowym modelu zarządzania rozwojem gospodarczym: <u>wdrażanie</u>	

Źródło: opracowanie własne

Zasady i warunki współpracy obowiązujące kluczowe instytucje uczestniczące w realizacji Programu

Intencją Programu rozwoju gospodarczego jest zdefiniowanie systemu powiązań i zależności jakie powinny się pojawić, lub zostać wzmocnione w ramach funkcjonowania sieci instytucji wspierających biznes. Współpraca lidera systemu jakim jest Urząd Marszałkowski oraz kluczowych dla całego systemu instytucji (spółki z udziałem Samorządu Województwa), tym samym przenikanie się ich kompetencji mają zapewnić osiągnięcie efektu synergii w ramach rozwoju regionalnej gospodarki. Zakłada się, że praktyczny model kooperacji pomiędzy aktorami systemu powinien zostać zainicjowany poprzez ewentualną rewizję i doprecyzowanie przez departament odpowiedzialny za rozwój gospodarczy zadań, jakie będą przez nich realizowane. Na tej podstawie departament sporządzać będzie raporty dla Zarządu Województwa zarówno w zakresie działań planowanych do podjęcia na dany okres czasu (np. kwartał, półrocze, rok) oraz sprawozdań z zadań zrealizowanych w poprzednim okresie. Zakłada się, że informacje niezbędne do opracowania obu wskazanych powyżej dokumentów przesyłane będą do departamentu odpowiedzialnego za rozwój gospodarczy cyklicznie przez wyżej wymienione instytucje, ale także przez inne spółki województwa realizujące funkcję wdrożeniową (tj. TARR, KPAI, KPCNT).

Zasady współpracy departamentu odpowiedzialnego za rozwój gospodarczy z kluczowymi instytucjami systemu

Poniżej wskazano wybrane główne obszary interakcji i współpracy pomiędzy departamentem odpowiedzialnym za rozwój gospodarczy oraz kluczowymi instytucjami systemu:

- Współpraca ze wszystkimi spółkami zaangażowanymi w realizację Programu rozwoju gospodarczego – departament powinien być w stałym kontakcie ze spółkami, organizować spotkania i narady celem omawiania postępów prac, przygotowywanych projektów, a także problemów, które mogą się pojawiać w trakcie realizacji zadań.
- Współpraca ze wszystkimi spółkami realizującymi zadania na rzecz rozwoju gospodarczego województwa – weryfikacja sprawozdań z prowadzonej działalności oraz konsultowanie zakładanych planów celem zapewnienia synergii w ramach rozwoju regionalnej gospodarki i wyeliminowania ewentualnego dublowania się działań prowadzonych na rzecz przedsiębiorców. Departament powinien także prowadzić kalendarz zawierający najważniejsze wydarzenia, które planują do realizacji poszczególne spółki (konferencje, targi, misje, szkolenia, terminy naborów wniosków, itp.). Departament powinien organizować spotkania i narady dla spółek, przekazywać kierowane do urzędu informacje gospodarcze, które mogą dotyczyć także obszaru działalności danej spółki.
- Współpraca z Regionalnym Obserwatorium Gospodarczym w zakresie:

- opracowywania i monitorowania wdrażania dokumentów strategicznych o charakterze gospodarczym (w tym m.in. Programu rozwoju gospodarczego lub Strategii). Zakłada się, że merytoryczne wsparcie dla zespołu departamentu odpowiedzialnego za rozwój gospodarczy w tych zagadnieniach stanowić będzie ROG;
- prowadzenia Rady Gospodarczej - Regionalne Obserwatorium Gospodarcze odpowiedzialne będzie za wsparcie merytoryczne departamentu w zakresie organizowania spotkań Rady, w tym przygotowywaniem materiałów merytorycznych, informacji i danych dot. zagadnień będących przedmiotem danego posiedzenia Rady.
- Wydział lub Biuro ds. Innowacji proponowane do utworzenia w ramach departamentu odpowiedzialnego za rozwój gospodarczy powinno ściśle współpracować z Kujawsko-Pomorską Agencją Innowacji i ROG w kwestiach związanych z RSI Województwa Kujawsko-Pomorskiego, a także prowadzenia spraw związanych ze specjalizacjami regionalnymi.
- Wydział lub Biuro ds. Inwestorów i Promocji Gospodarczej proponowane do utworzenia w ramach departamentu odpowiedzialnego za rozwój gospodarczy powinno ściśle współpracować z Toruńską Agencją Rozwoju Regionalnego w zakresie działalności międzynarodowej, uzbrajania i promocji terenów inwestycyjnych, wsparcia eksportu. Zadaniem departamentu będzie m.in. koordynowanie udziału członków zarządu województwa w ramach aktywności międzynarodowych (misje gospodarcze, wizyty studyjne, targi zagraniczne). Kooperacja tych dwóch jednostek będzie również mogła znaleźć zastosowanie w zakresie obsługi inwestorów, realizowanej przez departament.
- Departament powinien współpracować z Kujawsko-Pomorskim Centrum Naukowo-Technologicznym w zakresie realizacji projektów badawczo-rozwojowych o wysokim potencjale komercjalizacji, postępu technologicznego i naukowego, budowy efektywnych sieci współpracy jednostek naukowo-badawczych, szkół wyższych i instytucji otoczenia biznesu.
- W ramach departamentu odpowiedzialnego za rozwój gospodarczy zlokalizowany może zostać punkt kontaktowy całego systemu gospodarczego w regionie (infolinia lub livechat, itp.), a także strona internetowa - zakładka poświęcona gospodarce na stronie głównej Urzędu Marszałkowskiego zawierająca wszystkie informacje gospodarcze oraz ofertę poszczególnych aktorów systemu. Przełoży się to na możliwość przekierowywania przez przedstawicieli departamentu interesantów szukających wsparcia do odpowiednich podmiotów. Strona powinna przekierowywać na:
 - zintegrowaną platformę informacyjną o instrumentach wsparcia dla przedsiębiorców wraz z internetową ofertą usług IOB (przedsięwzięcie I.2.2),
 - internetową „giełdę usług regionalnych” (przedsięwzięcie I.3.1),
 - bazę dostępnych ofert inwestycyjnych prowadzoną przez departament, której aktualizację przewiduje przedsięwzięcie III.1.3.
 - strony internetowe spółek z udziałem Samorządu Województwa realizujących zadania z zakresu rozwoju gospodarczego.

Zasady współpracy Regionalnego Obserwatorium Gospodarczego z kluczowymi instytucjami systemu

Poniżej wskazano wybrane główne obszary interakcji i współpracy pomiędzy ROG oraz kluczowymi aktorami systemu:

- Niezwykle ważne z punktu widzenia jakości i komplementarności danych, jakimi dysponować będzie ROG są te kategorie, które wymagają współpracy odpowiednio z Regionalną Instytucją Finansującą oraz innymi spółkami województwa:
 - Proponuje się wprowadzenie obowiązku sprawozdawczego w przedsięwzięciach finansowanych przez RIF (np. w umowach podpisywanych z pośrednikami finansowymi). Końcowi odbiorcy finansowania będą proszeni o wypełnienie ankiet opracowanych przez ROG, które pozwolą na odpowiednie „profilowanie” przedsiębiorców. Dane finansowe odbiorców finansowania (załączane do dokumentacji aplikacyjnej), jak i główne parametry finansowanych inwestycji ze środków pochodzących z RIF, po poddaniu ich anonimizacji, będą zbiorczo przekazywane do ROG w określonych odstępach czasu.
 - Należy zauważyć, że realizacja zadania będzie poprzedzona odpowiednią analizą prawną oraz analizą wrażliwości. Jeśli przekazywanie danych finansowych będzie stanowiło przeszkodę prawną lub przeszkodę zniechęcającą podmioty gospodarcze do korzystania z finansowania, dane nie będą gromadzone ani przekazywane do RIF.
- Regionalne Obserwatorium Gospodarcze w ramach swoich działań będzie zobligowane do sporządzania cyklicznych raportów o stanie gospodarki w regionie dla Zarządu Województwa. Zakres oraz treść takiego raportu konsultowana powinna być wcześniej przede wszystkim z przedstawicielami departamentu odpowiedzialnego za rozwój gospodarczy, ale także RIF i kluczowych spółek odpowiedzialnych za działalność wdrożeniową (m.in. TARR, KPAI i KPCNT). Wszystkie instytucje powinny mieć możliwość zgłaszania propozycji korekt do raportu.
- W zakresie tematów związanych ze współpracą zagraniczną, będących w gestii departamentu odpowiedzialnego za rozwój gospodarczy zadaniem ROG będzie dostarczanie niezbędnych danych i/lub przygotowanie opracowań dotyczących atrakcyjności inwestycyjnej regionu oraz analiz niezbędnych dla TARR w związku z realizacją konkretnych działań na arenie międzynarodowej (ROG będzie odpowiedzialny za cykliczne badania specjalności eksportowych regionu, jak i aktualizację oraz badania priorytetowych rynków dla promocji eksportu).
- Jednym z możliwych do realizacji działań przez Regionalne Obserwatorium Gospodarcze jest przedstawianie wniosków i sugestii dla departamentu odpowiedzialnego za rozwój gospodarczy w zakresie zadań / projektów jakich realizacji mogłyby podjąć się RIF oraz spółki województwa pełniące funkcję wdrożeniową (tj. TARR, KPAI i KPCNT). Wiedza gromadzona przez ROG zarówno o sytuacji gospodarczej województwa, jak i skuteczności poszczególnych działań podejmowanych przez pozostałe instytucje pozwoli na szybkie reagowanie na występujące zjawiska gospodarcze.
- Regionalne Obserwatorium Gospodarcze badając trendy technologiczne na świecie będzie miało możliwość sygnalizowania RIF i spółkom województwa o tym, na jakie innowacyjne rozwiązania jest obecnie zwiększony popyt, i które np. warto sfinansować. RIF będzie mógł brać pod uwagę ww. informacje kierując indywidualne strumienie środków (np. inwestycji kapitałowych).

Zasady współpracy Regionalnej Instytucji Finansowej z kluczowymi instytucjami systemu

Poniżej wskazano wybrane zidentyfikowane obszary interakcji i współpracy pomiędzy RIF oraz kluczowymi aktorami systemu:

- Zarówno ROG, jak zespoły wszystkich spółek województwa mogą pełnić funkcję *quasi* przedstawicieli handlowych dla RIF, informując przedsiębiorców w regionie o dostępnych instrumentach finansowych oferowanych przez RIF. Dodatkowo w ramach organizowanych przez pracowników ww. podmiotów spotkań

grupowych z przedsiębiorcami w powiatach, udział mogą wziąć również pracownicy RIF. Ich rolą będzie przedstawianie kompleksowej oferty wsparcia finansowego.

- RIF współpracując z ROG i spółkami województwa pełniącymi funkcję wdrożeniową (które mają często kontakt z przedsiębiorcami) może poszukiwać kapitału prywatnego, niezbędnego dla uruchamiania instrumentów kapitałowych.
- Zakłada się, że finansowanie działalności eksportowej zapewnić mogłaby zarówno Regionalna Instytucja Finansowa w ramach dedykowanych do tego celu instrumentów (np. pożyczek), ale również podmiot odpowiedzialny za udzielanie dotacji w ramach osi priorytetowych poświęconych (interesującym rozwiązaniem w tym zakresie mógłby być ww. wymóg przejścia przez firmę ubiegającą się o środki na eksport badania gotowości eksportowej).
- Zakłada się, że w ramach programów akceleracyjnych dla startupów uczestnicy poszczególnych edycji będą mogli otrzymać wsparcie w ramach instrumentów kapitałowych oferowanych przez RIF. W samych programach akceleracyjnych możliwe będzie uczestniczenie - w roli mentorów, przedstawicieli ROG, RIF oraz TARR. Ponadto eksperci z ROG i RIF będą mogli prowadzić porady eksperckie (indywidualne lub grupowe), a także wchodzić w skład jury w ramach programów akceleracyjnych i organizowanych konkursów.

Przedstawione powyżej zasady współpracy pomiędzy departamentem odpowiedzialnym za rozwój gospodarczy, ROG, RIF oraz spółkami województwa pełniącymi funkcję wdrożeniową nie wyczerpują wachlarza możliwości interakcji tych instytucji między sobą, a stanowią wyłącznie przykłady głównych obszarów wynikających z zaproponowanych do realizacji przez nie działań. Wraz z postępującym procesem wdrażania zaproponowanych w niniejszym Programie rozwiązań dot. nowego modelu zarządzania rozwojem gospodarczym w regionie zakres i możliwości współpracy ww. podmiotów mogą się istotnie zwiększać.

System realizacji Programu rozwoju gospodarczego

Rola dokumentu pn. „Plan realizacji ustaleń Programu rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego”

Do Programu rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego zostanie sporządzony dokument wdrożeniowy pod nazwą „Plan realizacji ustaleń Programu rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego”, który określi podmioty odpowiedzialne za realizację poszczególnych zadań, w tym zwłaszcza realizację poszczególnych przedsięwzięć oraz zadania w zakresie monitoringu.

„Plan realizacji ustaleń Programu rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego” stanowić będzie dokument przyjmowany przez Zarząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego, zobowiązujący podmioty podległe Samorządowi Województwa Kujawsko-Pomorskiego do realizacji określonych zadań na rzecz realizacji ustaleń Programu.

Harmonogram realizacji

Dokument wdrożeniowy do niniejszego Programu („Plan realizacji ustaleń Programu rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego”) określi ramowy harmonogram działań, który będzie służył takiej organizacji procesu wdrażania, aby osiągnąć największe korzyści rozwojowe – np. poprzez odpowiednie następstwo działań lub spodziewane efekty synergiczne. Zakłada się możliwie szybką realizację ustaleń – ale w

przypadku niektórych będzie to zależne od dostępności środków finansowych udostępnianych w ramach dedykowanych programów – dotyczy to zwłaszcza możliwości wykorzystania środków z regionalnego programu operacyjnego dla perspektywy 2021-2027.

Niezależnie od powyższego – w ramach charakterystyki każdego z przedsięwzięć wskazano okresy realizacji, które należy traktować jako sugerowane/kierunkowe, a nie jako ustalenie bezwzględnie określające termin rozpoczęcia i zakończenia aktywności w ramach danego przedsięwzięcia.

Zakres planowanej interwencji w ujęciu terytorialnym i sektorowym

Program rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego i przedsięwzięcia w nim zaproponowane charakteryzuje **uniwersalność**. W wyniku przeprowadzonych analiz (w szczególności analizy społeczno-gospodarczej, analizy inwestycyjnej oraz analizy sytuacji eksportowej) dostrzega się zróżnicowanie terytorialne województwa kujawsko-pomorskiego, a także można wyodrębnić dominujące sektory działalności gospodarki regionu. W wyniku przeprowadzonych prac badawczych oraz przeprowadzonych konsultacji w trakcie przygotowania niniejszego Programu, przyjęto **założenie horyzontalnego ujęcia problematyki rozwoju społeczno-gospodarczego województwa**, a w konsekwencji wypracowano propozycje przedsięwzięć rozwojowych, które mogą być realizowane w całym regionie. Celem jest wspieranie rozwoju społeczno-gospodarczego, którego beneficjentami powinni być mieszkańcy regionu oraz podmioty prowadzące działalność na terenie województwa. Dlatego też przedsięwzięcia rozwojowe zaproponowane w Programie zostały skonstruowane tak, aby grono ich adresatów, czy docelowych beneficjentów, było możliwie jak najszersze. W praktyce oznacza to, że ujęcie sektorowe i terytorialne planowanej interwencji nie może mieć charakteru wyłączającego, a ewentualnie wskazywać na możliwości priorytetyzacji, zwrócenia szczególnej uwagi na tereny wymagające większego wsparcia, bądź skupienia działań w obszarach, gdzie mogą one dać jak największą wartość dodaną.

Zakres planowanej interwencji w ujęciu terytorialnym

Analizując mapy wartości wskaźników społecznych i gospodarczych na terenie województwa kujawsko-pomorskiego, podstawowym wnioskiem, jaki można wyciągnąć jest zróżnicowanie obszaru województwa na tereny stołeczne (Miasto Bydgoszcz, Miasto Toruń oraz tereny wokół największych miast regionu) oraz region. Tereny stołeczne charakteryzują się znacznie wyższymi wskaźnikami przedsiębiorczości, niższym bezrobociem, podczas gdy gminy „regionalne” są mniej uprzemysłowione, większy jest udział rolnictwa w gospodarce, trudniejszy jest też dostęp do usług probiznesowych, szkolnictwa wyższego itp.

W toku realizacji projektu Regiogmina, wypracowano podział gmin województwa kujawsko-pomorskiego według sześciu teoretycznych modeli funkcjonowania lokalnej gospodarki. Zidentyfikowano następujące modele funkcjonowania lokalnej gospodarki:

- 1) **model obowiązujący w największych miastach województwa (powiatach grodzkich)**, opierający się na wielofunkcyjnym charakterze i pełnieniu roli ośrodków stymulowania rozwoju społecznego i gospodarczego na poziomie ponadpowiatowym i/ lub ponadregionalnym; cechą charakterystyczną gospodarki tych miast jest duża bezwzględna liczba podmiotów gospodarczych, duża liczba podmiotów dużych, rozwinięte zaplecze IOB, relatywnie i/lub obiektywnie niskie bezrobocie,
- 2) **model obowiązujący w gminach podmiejskich położonych w rejonie Bydgoszczy i Torunia**, opierający się na bardzo dobrym stanie rozwoju przedsiębiorczości, praktycznym braku bezrobocia oraz silnej presji

w kierunku rozwoju zabudowy mieszkaniowej, dla której liczne rodzaje działalności gospodarczych są postrzegane jako kolizyjne i społecznie niepożądane,

- 3) **model obowiązujący w gminach przywęzłowych dróg A-1 i S-5**, opierający się na wyjątkowo korzystnych predyspozycjach dla rozwoju działalności wymagających bardzo dobrej dostępności transportowej w ujęciu międzyregionalnym (np. logistyka, wielkoskalowa produkcja),
- 4) **model obowiązujący w gminach wielofunkcyjnych, położonych peryferyjnie w stosunku do głównych ośrodków miejskich województwa**, opierający się na zazwyczaj dużym znaczeniu rolnictwa, stałej przewadze zapotrzebowania na miejsca pracy poza rolnictwem nad liczbą lokalnie dostępnych miejsc pracy (co skutkuje wyjazdami do pracy oraz występowaniem stosunkowo wysokiego poziomu bezrobocia) i małej atrakcyjności dla inwestorów zewnętrznych ze względu na peryferyjne położenie,
- 5) **model obowiązujący w pozostałych gminach wielofunkcyjnych** (nieleżących peryferyjnie w stosunku do głównych ośrodków miejskich województwa), opierający się na funkcji rolniczej, stałej przewadze zapotrzebowania na miejsca pracy poza rolnictwem nad liczbą lokalnie dostępnych miejsc pracy (co skutkuje wyjazdami do pracy przede wszystkim do największych miast województwa oraz występowaniem stosunkowo niewysokiego poziomu bezrobocia) i umiarkowanej atrakcyjności dla inwestorów zewnętrznych,
- 6) **model obowiązujący w gminach miejskich** (poza 4 miastami prezydenckimi – grodzkimi), w których podstawową determinantą rozwoju przedsiębiorczości jest ograniczona niewielką powierzchnią administracyjna gminy miejskiej, dostępność terenów inwestycyjnych.

Powyższy podział gmin według 6 modeli funkcjonowania lokalnych gospodarek, powinien mieć charakter indykacyjny dla celów opracowania kryteriów konkursowych. Co do zasady jednak, programy wsparcia przedsiębiorczości, internacjonalizacji, aktywizujące społeczeństwo, czy też ukierunkowane na poprawę kompetencji, powinny być kierowane do całego obszaru województwa. Oznacza to, że wskazane jest stosowanie preferencji wobec gmin borykających się z określonymi trudnościami, na które dane przedsięwzięcie odpowiada. Nie powinno się jednak stosować kryteriów wykluczających gminy, czy też podmioty gospodarcze z poszczególnych gmin.

Z uwagi na strukturę ludności, koncentrację przedsiębiorczości i przemysłu wokół obszarów stołecznych, jak i w gminach miejskich, można domniemać, że przedsięwzięcia wskazane w Programie rozwoju gospodarczego w większym stopniu będą znajdowały odbiorców w tych obszarach. Niemniej jednak, dbając o zrównoważony rozwój całego regionu, opracowując kryteria udziału w poszczególnych przedsięwzięciach, możliwe jest wskazanie preferencji w kryteriach konkursowych, które spowodują większy udział podmiotów zlokalizowanych poza obszarami stołecznymi. Istotnym czynnikiem dywersyfikującym gminy może być liczba miejsc pracy poza rolnictwem względem dostępnych miejsc pracy, czy wskaźniki dotyczące przedsiębiorczości (liczba przedsiębiorstw w stosunku do liczby mieszkańców, a przy dostępności danych także np. zmiana udziału mikro, małych, średnich i dużych podmiotów w całej populacji przedsiębiorstw). Szczegółowe kryteria oraz sposób ich stosowania każdorazowo będą podlegały ustaleniom i weryfikacji tak, aby zapewnić największą możliwą skuteczność wdrażanych działań. W Programie rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego zaproponowano przedsięwzięcia, które z powodzeniem mogą być realizowane na terenie całego województwa. Warto jednak rozważyć stosowanie preferencji na poziomie kryteriów selekcji wobec tych obszarów, które borykają się ze wskazanymi problemami.

Wskazany powyżej podział na różne modele lokalnych gospodarek uwzględnia potencjały różnych typów gmin. Jest to czynnik, który również warto jest uwzględniać wdrażając przedsięwzięcia wskazane w Programie rozwoju gospodarczego. Przykładowo, jeśli gminy są beneficjentami działań związanych z rozbudową infrastruktury

drogowej zarządzaną z poziomu krajowego, czy też uzbrojenia terenów inwestycyjnych w ramach działania specjalnej strefy ekonomicznej, wówczas warto jest rozważyć nakierowanie działań programowych do gmin nie mających możliwości uzyskania wsparcia z innych źródeł. Nadal jednak, kryteria nie powinny mieć charakteru wykluczającego. Kluczowym czynnikiem powodzenia przedsięwzięć przewidzianych z Programie rozwoju gospodarczego jest zaangażowanie adresatów poszczególnych przedsięwzięć, bez którego nie staną się beneficjentami przewidzianych działań. W analizie sytuacji inwestycyjnej regionu, jak i w Strategii Przyspieszenia 2030+ wskazano obszary wymagające większego wsparcia, które teoretycznie mogłyby być beneficjentami działań związanych ze wsparciem inwestycji w pierwszej kolejności. Należy jednak zwrócić uwagę, że kluczowa jest aktywność lokalnych samorządów i od ich woli i zaangażowania (na przykład w przygotowanie odpowiedniego porozumienia terytorialnego) może zależeć aktywność samorządu województwa w rozwój danego obszaru.

Zakres planowanej interwencji w ujęciu sektorowym

Wybór modelu horyzontalnego dla przedsięwzięć proponowanych w Programie rozwoju gospodarczego dotyczy także ujęcia sektorowego. Podstawowym założeniem jest wskazanie sektorów, w stosunku do których działania mogą być podejmowane priorytetowo, jednak nie może to oznaczać działania wykluczającego inne sektory gospodarki.

Pośród dokumentów strategicznych, programowych oraz analitycznych, które mają wpływ na kształt polityki rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego, należy uwzględnić trzy opracowania wskazujące na potencjalne priorytety inwestycyjne:

1. Strategia Przyspieszenia 2030+
2. Strategia Regionalnej Inteligentnej Specjalizacji
3. Analiza sytuacji eksportowej (część diagnostyczna opracowana na potrzeby Programu rozwoju gospodarczego)

Strategia Przyspieszenia 2030+ wskazuje na dwa obszary gospodarki województwa o strategicznym znaczeniu, tj. **sektor zdrowej żywności** oraz **sektor turystyki zdrowotnej**. Identyfikacja tych obszarów jako priorytetowych opierała się o uwzględnienie potencjału endogenicznego regionu oraz największy potencjał przewag konkurencyjnych względem innych województw.

Strategia Regionalnej Inteligentnej Specjalizacji wskazuje na sposób wyboru i aktualizacji regionalnych inteligentnych specjalizacji regionu (RIS), tj. sektorów lub branż, w których rozwijają się innowacje i które wykazują największy potencjał zwiększenia konkurencyjności gospodarki regionu. Aktualnie obowiązujące RIS obejmują pięć specjalizacji opartych na wartościach oraz trzy specjalizacje horyzontalne, tj. specjalizacje oparte na technologiach. Działania wspierające i rozwijające innowacyjność, bądź działalność badawczo-rozwojową w przedsiębiorstwach, jak i innych podmiotach opracowujących i wdrażających innowacje, powinny być kierowane przede wszystkim w obszarach RIS. W **analizie sytuacji eksportowej** zaś, w wyniku przeprowadzonej analizy wielokryterialnej wyłoniono tzw. specjalności eksportowe województwa. Są to branże, których kumulatywna wartość eksportu, dynamika wzrostu wartości eksportu, liczba eksporterów, liczba krajów, do których eksportują przedsiębiorstwa z branży oraz udział w eksporcie branży w skali kraju jest najwyższy. Specjalności eksportowe

zostały wskazane jako sektory, których promocję warto wesprzeć z poziomu województwa – gdyż zakłada się, że działania te mogą przynieść największą wartość dodaną.

Program przewiduje szereg działań mających na celu wsparcie rozwoju przedsiębiorstw (rozumianego głównie jako wzrost wielkości, dojrzałości firm zlokalizowanych na terenie województwa) oraz wzrostu konkurencyjności gospodarki w regionie. Istotnym elementem konkurencyjności jest innowacyjność, zarówno w sektorze przedsiębiorstw jak i podmiotów prowadzących działalność badawczą. Co do zasady, działania mające na celu

Wsparcie innowacyjności przedsiębiorstw		Promocja specjalności eksportowych:			
Zdrowa i bezpieczna żywność	Usługi ICT				
Zdrowie i turystyka zdrowotna		Metalowa	Maszynowa	Wyposażenia wewnątrz (w tym drzewna)	Przetwórstwo spożywcze
Zaawansowane materiały i narzędzia	Ekoinnowacje				
Transport i mobilność	Automatyka przemysłowa	Tworzywa sztuczne	Chemiczna	Papiernicza	IT
Dziedzictwo kulturowe i przemysły kreatywne					

zwiększenie innowacyjności przedsiębiorstw powinny być kierowane do firm działających w obszarze regionalnych inteligentnych specjalizacji. Działania wspierające internacjonalizację, związane z promocją województwa i podmiotów rozwijających się na jego terenie, powinny być kierowane przede wszystkim w zakresie branż określonych jako specjalności eksportowe województwa.

Należy podkreślić, że inne **działania wspierające przedsiębiorczość** i internacjonalizację, w szczególności związane z usługami IOB, zapewniające firmom wsparcie informacyjne, wzmacniające budowanie kompetencji itp., powinny być adresowane do podmiotów gospodarczych (bądź początkujących przedsiębiorców) **niezależnie od sektora lub branży**, w której prowadzą działalność.

Przedsięwzięcia w ujęciu terytorialnym i sektorowym

W poniższej tabeli wskazano potencjalne zróżnicowanie w realizacji przedsięwzięć przewidzianych w PRG pod względem lokalizacyjnym lub sektorowym. Podstawowym założeniem Programu jest uniwersalność podejmowanych działań, jednak dopuszcza się uwzględnienie pewnych preferencji wobec potencjalnych beneficjentów np. w przypadku realizacji przedsięwzięć w formie konkursowej. Wówczas uprawnione jest stosowanie preferencji np. w kryteriach wyboru projektów. Propozycje wskazane w tabeli mogą stanowić sugestie dla opracowujących kryteria konkursowe, jednak powinny również podlegać aktualizacji – w zależności od sytuacji społeczno-gospodarczej w czasie wdrożenia poszczególnych działań.

Tabela 8. Przedsięwzięcia w ujęciu terytorialnym i sektorowym

Nr działania	Przedsięwzięcie	Efekt (Produkt przedsięwzięcia)	Dopuszczalna preferencja terytorialna ⁴⁷	Preferencja sektorowa
Gospodarka sprzyjająca wzrostowi przedsiębiorczości				
I.1.1.	Regionalne Obserwatorium Gospodarcze (ROG)	Uzyskanie sprawności organizacyjnej wysoko wyspecjalizowanej jednostki odpowiedzialnej za gromadzenie, analizowanie i udostępnianie informacji o charakterze gospodarczym.	WKP	Wszystkie branże i sektory
I.1.2.	Regionalna Instytucja Finansowa (RIF)	Rozwój funkcjonalności KPFR sp. z o.o. jako jednostki odpowiedzialnej za gromadzenie i pozyskiwanie środków niezbędnych do finansowania przedsięwzięć rozwojowych w regionie, a także za koordynację i zarządzanie na poziomie strategicznym instrumentami wsparcia zwrotnego wdrażanymi w regionie.	WKP	Wszystkie branże i sektory
I.1.3.	Regionalny System Informacji i Doradztwa Gospodarczego	Utworzenie do końca 2025 r. 48 LOG. W latach 2026-2029 stopniowo przechodzą z finansowania zależnego na finansowanie własne.	<i>Gminy wskazane w dedykowanym Programie</i>	Wszystkie branże i sektory
I.1.4.	Rada Gospodarcza Województwa Kujawsko-Pomorskiego	Rozpoczęcie działalności Rady Gospodarczej będącej ciałem doradczym dla Zarządu Województwa.	WKP	Wszystkie branże i sektory
I.1.5	Kujawsko-Pomorskie Centrum Naukowo-Technologiczne im. Prof. J. Czochralskiego	Stworzenie przestrzeni na rzecz rozwoju prac badawczo-rozwojowych, wspieranie postępu technologicznego oraz naukowego.	WKP	Wszystkie branże i sektory
I.1.6.	System akredytacji instytucji otoczenia biznesu	Rozpoczęcie naboru wniosków IOB o przeprowadzenie procesu akredytacji.	WKP	Wszystkie branże i sektory
I.1.7.	Przegląd procedur w zakresie oceny wniosków składanych do RPO w celu digitalizacji procesu	Sporządzenie raportu końcowego przeglądu procedur oceny wniosków składanych do Regionalnego Programu Operacyjnego i wdrożenie zaleceń wynikających z raportu.	WKP	Wszystkie branże i sektory
I.1.8	Kujawsko-Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna	Utworzenie Kujawsko-Pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej na terenie województwa.	WKP	Wszystkie branże i sektory
I.1.9	Integracja cudzoziemców na kujawsko-pomorskim rynku pracy	Opracowanie dokumentu programowego 2. Obsługa co najmniej 1 tys. cudzoziemców w ramach realizacji szczegółowych ustaleń projektu	WKP	Wszystkie branże i sektory
I.1.10	Przygotowanie i promowanie nowych rozwiązań legislacyjnych w sprawach kluczowych dla regionu , oraz realizacji w	Powstanie i uchwalanie korzystnego z punktu widzenia interesów regionu ustawodawstwa i realizacja kluczowych dla regionu inwestycji .	WKP	Wszystkie branże i sektory

⁴⁷ „WKP” oznacza teren całego województwa, a zatem brak preferencji, bądź brak zasadności przypisania działania do konkretnego obszaru.

Nr działania	Przedsięwzięcie	Efekt (Produkt przedsięwzięcia)	Dopuszczalna preferencja terytorialna ⁴⁷	Preferencja sektorowa
	regionie kluczowych inwestycji z punktu widzenia rozwoju gospodarczego			
I.2.1.	Pakiet dla Starterów	Rozpoczęcie naboru wniosków o przyznanie dotacji lub pożyczki na korzystnych warunkach dla osób rozpoczynających działalność gospodarczą.	Gminy z niższym wskaźnikiem przedsiębiorczości, gminy z wyższym wskaźnikiem bezrobocia	Wszystkie branże i sektory
I.2.2.	Zintegrowana platforma informacyjna o instrumentach wsparcia dla przedsiębiorców wraz z internetową ofertą usług instytucji otoczenia biznesu	Udostępnienie docelowym użytkownikom zintegrowanej platformy informacyjnej dedykowanej przedsiębiorcom z województwa kujawsko-pomorskiego, na którym prezentowane będą wszystkie dostępne instrumenty wsparcia i IOB oferujące wsparcie w regionie.	WKP	Wszystkie branże i sektory
I.2.3.	Data storing – wykorzystanie open data dla rozwoju przedsiębiorstw	Udostępnienie docelowym odbiorcom portalu o charakterze open data – „Data storing”.	WKP	Wszystkie branże i sektory
I.2.4	Wsparcie transformacji przedsiębiorstw przez poprawę jakości zarządzania	Zmiana wewnętrznych modeli zarządzania firmą w lokalnych MŚP, zwiększenie konkurencyjności lokalnych firm, poprawa jakości pracy i produktów, wzrost zadowolenia i satysfakcji pracowników.	WKP	Wszystkie branże i sektory
I.2.5	Certyfikowane szkolenia zawodowe	Rozpoczęcie świadczenia usług.	WKP	Wszystkie branże i sektory
I.3.1.	Internetowa „giełda usług regionalnych” wraz z systemem rejestrowania i promowania regionalnych produktów i usług	Udostępnienie użytkownikom docelowym platformy internetowej – giełdy usług regionalnych wraz z systemem rejestrowania i promowania regionalnych produktów i usług.	WKP	Wszystkie branże i sektory
I.3.2.	Programy akceleryjne realizowane we współpracy z dużymi przedsiębiorstwami	Rozpoczęcie świadczenia usług w zakresie współfinansowania ze środków publicznych programów akceleryjnych.	Gminy z niższym wskaźnikiem przedsiębiorczości, gminy z wyższym wskaźnikiem bezrobocia	RIS
I.4.1.	Program współpracy biznesu i szkół – klasy patronackie	Rozpoczęcie świadczenia usług w zakresie pośrednictwa pomiędzy dyrektorami szkół oraz przedsiębiorcami zainteresowanymi utworzeniem klas patronackich.	Gminy z niższym wskaźnikiem przedsiębiorczości, gminy z wyższym wskaźnikiem bezrobocia	Wszystkie branże i sektory

Nr działania	Przedsięwzięcie	Efekt (Produkt przedsięwzięcia)	Dopuszczalna preferencja terytorialna ⁴⁷	Preferencja sektorowa
I.4.2.	Mój Region, Moja Przyszłość – kompleksowy program edukacyjny dla szkół ponadpodstawowych	Rozpoczęcie świadczenia usług w zakresie programu edukacyjnego dla wybranych szkół ponadpodstawowych, związanego z rozwojem przedsiębiorczości wśród uczniów.	Gminy z niższym wskaźnikiem przedsiębiorczości, gminy z wyższym wskaźnikiem bezrobocia	Wszystkie branże i sektory
I.4.3.	Program – Przedsiębiorczość od najmłodszych lat	Rozpoczęcie świadczenia usług w zakresie programu edukacyjnego dla wybranych szkół podstawowych, związanego z rozwojem przedsiębiorczości wśród uczniów.	Gminy z niższym wskaźnikiem przedsiębiorczości, gminy z wyższym wskaźnikiem bezrobocia	Wszystkie branże i sektory
I.4.4	Kujawsko-pomorskie atrakcyjnym miejscem dla młodych osób rozpoczynających karierę zawodową	Rozpoczęcie świadczenia systemowych działań na rzecz zwiększenia atrakcyjności województwa do zamieszkania i pracy dla młodych mieszkańców. Objęcie działaniami będącymi efektem realizacji projektu, co najmniej 500 osób lub uruchomienie co najmniej 4 usług/działań informacyjnych lub wspierających przedsiębiorczość wśród grupy docelowej	WKP	Wszystkie branże i sektory
I.6.1	Fundusz wsparcia rzemiosła	Rozpoczęcie świadczenia usług.	WKP	Wszystkie branże i sektory
I.6.2	Wsparcie dla rozpoczynających działalność rzemieślniczą	Rozpoczęcie naboru wniosków o przyznanie dotacji lub pożyczki na korzystnych warunkach dla osób rozpoczynających działalność gospodarczą.	WKP	Wszystkie branże i sektory
Gospodarka innowacyjna				
II.1.1.	Regionalny Hub Cyfrowy	Rozpoczęcie działalności Regionalnego Hubu Cyfrowego.	WKP	Wszystkie branże i sektory
II.1.2.	Pakiet Innowacje: Wsparcie finansowe i doradcze w zakresie innowacji	Rozpoczęcie naboru wniosków o wsparcie dotacyjne na prowadzenie prac badawczo-rozwojowych.	Gminy z niższym wskaźnikiem przedsiębiorczości, gminy z wyższym wskaźnikiem bezrobocia	RIS
II.1.3.	Pakiet Gospodarka 4.0	Rozpoczęcie naboru wniosków o dotację na działania związane z cyfrowymi przekształceniami prowadzonej działalności i tworzeniu nowych, zwinnych modeli biznesowych.	WKP	Wszystkie branże i sektory

Nr działania	Przedsięwzięcie	Efekt (Produkt przedsięwzięcia)	Dopuszczalna preferencja terytorialna ⁴⁷	Preferencja sektorowa
II.2.1.	Pakiet Klastry	Rozpoczęcie naboru wniosków o dotację na realizację inicjatyw polegających na budowaniu i rozwoju współpracy podmiotów działających w obszarze inteligentnych specjalizacji.	WKP	RIS
II.2.2.	Proces Przedsiębiorczego Odkrywania wraz z identyfikacją nisz specjalizacyjnych w ramach regionalnych inteligentnych specjalizacji	Cyklicznie funkcjonujący system weryfikacji aktualności ustaleń Regionalnej Strategii Inteligentnej Specjalizacji (RIS3) 2021+, realizowany poprzez zaplanowane i powtarzalne działania z udziałem przedstawicieli wszystkich regionalnych interesariuszy rozwoju innowacyjnej gospodarki w oparciu o aktualny stan wiedzy i postępy w realizacji ustaleń Strategii RIS3 2021+. PPO może skutkować aktualizacją Strategii RIS3 2021+ w zakresie zmiany regionalnych Inteligentnych Specjalizacji i/lub usprawnienia sposobu realizacji jej ustaleń lub usprawnienia systemu jej monitorowania.	WKP	RIS
II.2.3.	Program animatorów współpracy	Rozpoczęcie świadczenia usług w zakresie wsparcia w budowaniu wzajemnych relacji pomiędzy przedsiębiorcami i środowiskiem naukowym.	WKP	RIS
II.2.4.	Wsparcie tworzenia kierunków przyszłościowych, w tym zidentyfikowanie kierunków pożądaných	Rozpoczęcie naboru wniosków o dotację na utworzenie bądź rozszerzenie kierunków kształcenia uznanych za najbardziej przyszłościowe.	WKP	Wszystkie branże i sektory
II.2.5.	Porozumienie na rzecz rozwoju Polski Północno-Wschodniej	Wspólna realizacja projektów B+R przez uczelnie Polski Północno-Wschodniej oraz aplikacja wyników do gospodarki regionu.	WKP	RIS
II.3.1.	Wsparcie internacjonalizacji MŚP	Rozpoczęcie naboru wniosków o dotację na rozpoczęcie bądź rozwój działalności eksportowej.	WKP	Wszystkie branże i sektory
II.3.2.	Pożyczki na certyfikację	Rozpoczęcie naboru wniosków o pożyczkę dla przedsiębiorców na certyfikację swoich produktów, w tym w celu wprowadzenia ich na rynki zagraniczne.	WKP	Wszystkie branże i sektory
II.3.3.	Wsparcie działań na rzecz wzrostu eksportu – mentoring eksportowy oraz organizacja misji gospodarczych	Rozpoczęcie naboru wniosków do programu mentoringowego i świadczenia usług w zakresie wspierania uczestnictwa przedsiębiorców w misjach gospodarczych	WKP	Specjalności eksportowe
Gospodarka atrakcyjna dla inwestorów				
III.1.1.	Pożyczki na uzbrajanie terenów inwestycyjnych	Rozpoczęcie naboru wniosków o pożyczkę na uzbrojenie terenów inwestycyjnych.	Gminy przywężłowe dróg A-1, S-5 Gminy o co najmniej umiarkowanej	Wszystkie branże i sektory

Nr działania	Przedsięwzięcie	Efekt (Produkt przedsięwzięcia)	Dopuszczalna preferencja terytorialna ⁴⁷	Preferencja sektorowa
			atrakcyjności inwestycyjnej	
III.1.2.	Regionalny Operator Inwestorski	Rozpoczęcie naboru wniosków o uzbrojenie terenów inwestycyjnych.	Gminy przywęzłowe dróg A-1, S-5 Gminy o co najmniej umiarkowanej atrakcyjności inwestycyjnej	Wszystkie branże i sektory
III.1.3.	Rozwój bazy ofert inwestycyjnych oraz wzmocnienie potencjału kadrowego JST w województwie w zakresie pozyskiwania inwestorów	Sporządzenie ostatecznej wersji dokumentu dotyczącego wojewódzkiego standardu obsługi inwestora oraz udostępnienie użytkownikom aktualnej bazy ofert inwestycyjnych.	WKP	Wszystkie branże i sektory
III.1.4.	Centralny Park Inwestycyjny w Dźwierznie	Utworzenie Centralnego Parku Inwestycyjnego w Dźwierznie.	<i>Dźwierzno</i>	Wszystkie branże i sektory
III.2.1.	Opracowanie strategii promocji gospodarczej województwa ze szczególnym uwzględnieniem państw perspektywicznych oraz jej implementacja	Sporządzenie ostatecznej wersji strategii promocji.	WKP	Wszystkie branże i sektory (ze szczególnym uwzględnieniem specjalności eksportowych)
III.2.2.	Budowa marki województwa w przestrzeni krajowej i międzynarodowej	Uczestnictwo w minimum 10 wydarzeniach targowych. Realizacja minimum 1 kampanii promującej region.	WKP	Specjalności eksportowe
III.2.3.	Program na rzecz wysokiej jakości, certyfikowanej żywności	Rozpoczęcie świadczenia usług.	WKP	Zdrowa żywność

Źródło: opracowanie własne.

Monitorowanie i ewaluacja

Realizacja Programu rozwoju gospodarczego powinna podlegać cyklicznej sprawozdawczości (proces monitorowania), a także – w szerszej skali, ocenie oddziaływania programu na rozwój gospodarczy. Monitorowanie powinno obejmować wszystkie przedsięwzięcia zawarte w Programie (zgodnie z przyjętymi priorytetami / kierunkami interwencji), poszczególne cele szczegółowe oraz cel główny.

Podstawowym celem monitorowania jest śledzenie postępu w realizacji Programu – tak pod kątem skuteczności w jego wdrażaniu, jak i zmian w regionalnej gospodarce, zachodzących na skutek realizacji założeń Programu. Ponadto działania te umożliwiają aktualizację dokumentu w sytuacjach, gdy nie spełnia on swoich podstawowych założeń, bądź zidentyfikowano trudności w jego wdrażaniu, które nie były znane w momencie programowania rozwiązań.

W niniejszej części przedstawiono podejście do systemu monitorowania w oparciu o określone wskaźniki rezultatu oraz oddziaływania na podstawie przyjętych założeń.

System monitorowania

Szczegółowy zakres monitorowania zostanie określony w Planie realizacji ustaleń Programu rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego, który określi podmioty odpowiedzialne za poszczególne zadania w zakresie monitorowania oraz koordynację całego procesu.

Bieżące monitorowanie postępów we wdrażaniu projektu stanowi obowiązek wszystkich podmiotów wskazanych jako podmioty odpowiedzialne za dane zadanie. W przypadku, gdy odpowiada za nie więcej niż jeden podmiot, funkcję koordynującą pełni lider danego zadania, a pozostali uczestnicy są zobowiązani do współpracy w tym zakresie. W stosunku do poszczególnych przedsięwzięć, zadaniem liderów jest:

- dostarczanie informacji o wartości wskaźników produktu z częstotliwością raz do roku (na początku I kwartału każdego roku kalendarzowego za poprzedni rok);
- tworzenie sprawozdań ze zrealizowanych w ramach przedsięwzięć działań.

Ponadto, dwukrotnie w czasie obowiązywania Programu należy przeprowadzić również monitorowanie rezultatów wdrażania w oparciu o wskaźniki rezultatu. Procedura w tym zakresie jest zbieżna z zastosowaną przy monitorowaniu postępów wdrażania z tą różnicą, że pod uwagę brane są wartości wskaźników rezultatu.

Monitorowanie rezultatów realizacji celów szczegółowych

Monitorowanie rezultatów Programu będzie prowadzone w oparciu o wskaźniki rezultatu przypisane do poszczególnych celów szczegółowych Programu. Wskaźniki te pozwolą określić jakie skutki generuje wdrożenie Programu w województwie kujawsko-pomorskim.

Dobór wskaźników rezultatu został dokonany przy uwzględnieniu następujących założeń:

- wskaźniki powinny odzwierciedlać oczekiwane szersze i pośrednie skutki realizowanych poszczególnych przedsięwzięć, a także efekt synergii tych szczegółowych przedsięwzięć planowanych do realizacji w ramach celu,
- wskaźniki powinny być łatwo mierzalne,
- wskaźniki powinny być dostępne w statystyce publicznej lub w oparciu o informacje uzyskane od właścicieli odpowiedzialnych za realizację poszczególnych przedsięwzięć,
- wskaźniki nie powinny zawierać destymulant (wskaźników, dla których pożądane są jak najniższe wartości).

Ponadto, opracowując system monitorowania rezultatów realizacji celów szczegółowych Programu uwzględniono następujące uwarunkowania:

- zróżnicowany charakter poszczególnych przedsięwzięć przekłada się na zróżnicowanie poszczególnych wskaźników rezultatu. Mogą one być wyrażone zarówno wartością liczbową, procentową, ale także podlegać badaniu ewaluacyjnemu lub ocenie eksperckiej.
- biorąc pod uwagę, iż wartości docelowe dla wskaźników rezultatu stanowią predykcje i zostały przygotowane w oparciu o przeprowadzone badania, w tym: analizy historycznych wartości (zarówno dla województwa kujawsko-pomorskiego, jak również innych regionów i całej Polski), analizy obecnych trendów w gospodarce, wnioski z przeprowadzonych wywiadów z ekspertami branżowymi itp.) ich wartości zostały podane w formie „widełek”.
- w celu przeprowadzenia monitoringu wskaźników rezultatu przyjęto dwa terminy, które pozwolą na ocenę, czy Program jest wdrażany zgodnie z planem lub czy występują opóźnienia. Biorąc pod uwagę perspektywę Programu do końca 2027 roku, przyjęto, że wstępna analiza powinna zostać przeprowadzona dla wskaźników za 2024 rok, a druga dla wskaźników za 2027 rok. W przypadku wskaźników opartych o dane Głównego Urzędu Statystycznego lub Krajowej Administracji Skarbowej, ze względu na ich dostępność, ocena będzie możliwa dopiero w kolejnym roku, tj. 2025 i 2028.
- na koniec należy podkreślić, że na moment opracowania niniejszego Programu najbardziej aktualne dane dostępne w statystyce publicznej dotyczyły 2019 roku. W standardowych warunkach mogłyby one posłużyć jak wartości bazowe dla obliczania wartości wskaźnika w następnych latach. Jednakże, ze względu na światową pandemię wirusa SARS-CoV-19 powodującą negatywne konsekwencje gospodarcze, uzasadnione jest twierdzenie, że wartości dla poszczególnych wskaźników za 2020 rok będą niższe niż te za 2019 rok. W związku z powyższym podjęto decyzję metodologiczną, że rokiem bazowym będzie 2020 rok (choć wartości wskaźników dla tego roku nie są jeszcze znane), a spodziewane rezultaty realizacji Programu zostaną przedstawione w formie liczb względnych (procentowego wzrostu), a nie bezwzględnych (konkretnych wartości). Niemniej jednak, aby możliwe było wyobrażenie oczekiwanej wartości wskaźników w 2024 i 2027 roku, w kolumnie „Ostatnia dostępna wartość” podano wartość wskaźnika publikowaną dla ostatniego dostępnego roku.

Monitorowanie stanu realizacji przedsięwzięć

Monitorowanie stanu realizacji poszczególnych przedsięwzięć powinno być realizowane w cyklu rocznym. Jeśli Plan realizacji ustaleń Programu rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego nie określi inaczej, z założenia za monitorowanie postępów realizacji przedsięwzięć i ocenę ogólnego stanu zaawansowania procesu realizacji, są odpowiedzialni liderzy realizacji każdego z przedsięwzięć. Szczegółowe założenia monitorowania, w tym metodę określania stopnia realizacji ustaleń każdego z przedsięwzięć, określi dokument wdrożeniowy do Programu - „Plan realizacji ustaleń Programu rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego”.

W celu skutecznego monitorowania poziomu wdrażania Programu, oprócz przeprowadzania (zgodnie z harmonogramem), pomiaru wskaźników rezultatu przedstawionych w tabeli na poprzednich stronach, niezbędne jest także uwzględnienie innych aspektów, które nie są możliwe do zweryfikowania wartościami statystycznymi, a na które niniejszy Program będzie miał duży wpływ.

Zakłada się, że zaproponowane w ramach poszczególnych celów szczegółowych przedsięwzięcia będą również miały wpływ na inne obszary gospodarki i nie tylko, m.in. wzrost rozpoznawalności marki regionu w kraju i zagranicą, zwiększający się udział przedsiębiorców pozytywnie oceniających system wsparcia instytucjonalnego w województwie, wzrost świadomości i wiedzy wśród dzieci i młodzieży na temat zagadnień gospodarczych i ekonomicznych.

W związku z powyższym, w ramach prowadzenia monitoringu proponuje się przeprowadzenie dodatkowych badań własnych przez Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego, które również pozwolą zmierzyć rezultaty w ww. obszarach. Do sugerowanych badań należą:

Przeprowadzenie badania na reprezentatywnej grupie przedsiębiorców z sektora MŚP z terenu województwa na temat postrzegania przez nich systemu wsparcia instytucjonalnego w województwie – proponuje się przeprowadzenie trzech edycji badania:

- badanie bazowe - przed, lub na samym początku wdrażania Programu rozwoju gospodarczego (tj. na koniec 2021 roku lub na początku 2022 roku),
- badanie śródkresowe - pod koniec 2024 roku,
- badanie docelowe - po zakończeniu wdrażania Programu, tj. w 2028 roku.

Rezultat:

Rezultat wdrażania Programu w tym zakresie można uznać za satysfakcjonujący w sytuacji, w której odsetek przedsiębiorców, którzy pozytywnie ocenią system wsparcia instytucjonalnego w regionie będzie systematycznie wzrastał (na podstawie badania śródkresowego i docelowego) w stosunku do poziomu otrzymanego w ramach przeprowadzonego badania bazowego.

Podmiot odpowiedzialny:

Regionalne Obserwatorium Gospodarcze

Przeprowadzenie badania o zasięgu krajowym i międzynarodowym, na temat rozpoznawalności marki województwa kujawsko-pomorskiego oraz zasięgu kanałów social media – proponuje się przeprowadzenie co najmniej dwóch edycji badania:

- badanie bazowe – powinno zostać przeprowadzone przed rozpoczęciem kampanii promocyjnej,
- badanie docelowe – powinno zostać przeprowadzone po zakończeniu kampanii promocyjnej.

Rezultat: Rezultat wdrażania Programu w tym zakresie można uznać za satysfakcjonujący w sytuacji, w której zasięg penetracji kanałów social media oraz poziom rozpoznawalności marki województwa wzrośnie w stosunku do stanu otrzymanego w wyniku przeprowadzonego badania bazowego.

Podmiot odpowiedzialny: Departament odpowiedzialny za rozwój gospodarczy

Tabela 9. Wskaźniki rezultatu dla celów szczegółowych Programu rozwoju gospodarczego Województwa Kujawsko-Pomorskiego

Nr	Nazwa wskaźnika	Sposób pomiaru	Źródło danych	Jednostka	Ostatnia dostępna wartość	Wartość bazowa	Komentarz do wartości bazowej	Wartość docelowa w roku:		Komentarz
								2024	2027	
CEL SZCZEGÓŁOWY I – Gospodarka sprzyjająca rozwojowi przedsiębiorczości										
1	Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	Analiza zmiany wartości wskaźnika na podstawie danych GUS	Bank Danych Lokalnych	Liczba	982 (2019 rok)	Wb.	Wartość bazową stanowi wartość za 2020 rok	105% - 109% Wb.	111% - 115% Wb.	Wartość docelowa została oszacowana w oparciu o analizę dynamiki wzrostu wskaźnika w latach 2010-2018, a także analizy porównawcze w stosunku do innych województw
2	Liczba nowo utworzonych miejsc pracy netto (nowo utworzone - zlikwidowane)	Analiza zmiany wartości wskaźnika na podstawie danych GUS	Bank Danych Lokalnych	Liczba	11 700 (2019 rok)	Wb.	Wartość bazową stanowi wartość za 2020 rok	160% - 180% Wb.	250% - 270% Wb.	Wartość docelowa została oszacowana w oparciu o analizę dynamiki wzrostu wskaźnika w latach 2010-2018, a także analizy porównawcze w stosunku do innych województw
CEL SZCZEGÓŁOWY II – Gospodarka konkurencyjna i Innowacyjna										
1	Średni udział przedsiębiorstw innowacyjnych w ogólnej liczbie przedsiębiorstw	Analiza zmiany wartości wskaźnika na podstawie danych GUS	Bank Danych Lokalnych	%	21 (2018 rok)	Wb.	Wartość bazową stanowi wartość za 2020 rok	135% - 145% Wb.	160% - 170% WB	Wartość docelowa została oszacowana w oparciu o analizę dynamiki wzrostu wskaźnika w latach 2010-2018, a także analizy porównawcze w stosunku do innych województw
2	Przedsiębiorstwa przemysłowe, które poniosły nakłady na działalność innowacyjną	Analiza zmiany wartości wskaźnika na podstawie danych GUS	Bank Danych Lokalnych	%	14,1 (2018 rok)	Wb.	Wartość bazową stanowi wartość za 2020 rok	106% - 110% Wb.	111% - 115% Wb.	Wartość docelowa została oszacowana w oparciu o analizę dynamiki wzrostu wskaźnika w latach 2010-2018, a także analizy porównawcze w stosunku do innych województw
3	Wartość eksportu z województwa ⁴⁸	Analiza zmiany wartości wskaźnika na podstawie danych KAS	Dane Krajowej Administracji Skarbowej	PLN	27 173 227 137 (2018 rok)	Wb.	Wartość bazową stanowi wartość za 2020 rok	145% - 155% Wb.	190% - 200% Wb.	Wartość docelowa została oszacowana na podstawie wniosków i scenariuszy rozwoju eksportu wynikających z „Analizy sytuacji eksportowej

⁴⁸ Założenia dla wskaźników dynamiki wzrostu wartości eksportu na podstawie scenariuszy rozwoju przedstawionych w Analizie eksportowej.

Nr	Nazwa wskaźnika	Sposób pomiaru	Źródło danych	Jednostka	Ostatnia dostępna wartość	Wartość bazowa	Komentarz do wartości bazowej	Wartość docelowa w roku:		Komentarz
								2024	2027	
										województwa kujawsko-pomorskiego”
4	Liczba eksporterów w województwie	Analiza zmiany wartości wskaźnika na podstawie danych KAS	Dane Krajowej Administracji Skarbowej	Liczba	1 662 (2018 rok)	Wb.	Wartość bazową stanowi wartość za 2020 rok	125% - 135% Wb.	145% - 155% Wb.	Wartość docelowa została oszacowana na podstawie wniosków i scenariuszy rozwoju eksportu wynikających z „Analizy sytuacji eksportowej województwa kujawsko-pomorskiego”
CEL SZCZEGÓŁOWY III – Gospodarka atrakcyjna dla inwestora										
1	Kapitał zagraniczny ogółem ⁴⁹	Analiza zmiany wartości wskaźnika na podstawie danych GUS	Bank Danych Lokalnych	PLN	3 168 800 000 (2018 rok)	Wb.	Wartość bazową stanowi wartość za 2020 rok	104% - 106% Wb.	108% - 110% Wb.	Wartość docelowa została oszacowana w oparciu o analizę dynamiki wzrostu wskaźnika w latach 2010-2018 oraz wnioski z „Analizy sytuacji inwestycyjnej województwa kujawsko-pomorskiego”
2	Podmioty z udziałem kapitału zagranicznego na 10 tys. mieszkańców	Analiza zmiany wartości wskaźnika na podstawie danych GUS	Bank Danych Lokalnych	liczba	2,8 (2018 rok)	Wb.	Wartość bazową stanowi wartość za 2020 rok	102% - 104% Wb.	105% - 107% Wb.	Wartość docelowa została oszacowana w oparciu o analizę dynamiki wzrostu wskaźnika w latach 2010-2018, oraz wnioski z „Analizy sytuacji inwestycyjnej województwa kujawsko-pomorskiego”
3	Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach w sektorze prywatnym w stosunku do PKB	Analiza zmiany wartości wskaźnika na podstawie danych GUS	Bank Danych Lokalnych	%	7,8 (2017 rok)	Wb.	Wartość bazową stanowi wartość za 2020 rok	105% - 109% Wb.	111% - 115% Wb.	Wartość docelowa została oszacowana w oparciu o analizę dynamiki wzrostu wskaźnika w latach 2011-2017, a także analizy porównawcze w stosunku do innych województw

Źródło: opracowanie własne

⁴⁹ Wskaźnik obejmuje łączny kapitał podmiotów z kapitałem zagranicznych zlokalizowanych na terenie województwa kujawsko-pomorskiego. Prezentowane dane nie uwzględniają podmiotów prowadzących działalność bankową, maklerską, ubezpieczeniową oraz towarzystw inwestycyjnych i emerytalnych, Narodowych Funduszy Inwestycyjnych, szkół wyższych, gospodarstw indywidualnych w rolnictwie, a także samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej i instytucji kultury posiadających osobowość prawną.

Monitorowanie realizacji celu głównego

W Programie zawarto wskaźniki oddziaływania, które odnoszą się do celu głównego Programu rozwoju gospodarczego będącego w ścisłym powiązaniu z celami zawartymi w Strategii Przyspieszenia 2030+. Odnoszą się one do celu nadrzędnego Programu, który brzmi następująco:

Trwały i zrównoważony rozwój gospodarczy regionu, przyczyniający się do poprawy jakości życia jego mieszkańców.

Założenia dotyczące budowy i wyznaczania wskaźników oddziaływania oraz ich monitorowania są tożsame z założeniami dotyczącymi metodyki wyznaczania i monitorowania wskaźników rezultatu, z tą różnicą, że skupiono się na miarach nie tyle powiązanych z konkretnymi grupami przedsięwzięć i celami szczegółowymi, co raczej na wskaźnikach pozwalających zwymiarować cel główny Programu.

Monitorowanie realizacji celu głównego służy ocenie zmian stanu rozwoju gospodarczego na najbardziej ogólnym poziomie. Dotyczy oceny kierunku i tempa zachodzenia tych zmian oraz ich konsekwencji w postaci zmian jakościowych i strukturalnych gospodarki oraz zmian pozycji województwa na tle innych regionów polskich i europejskich. Jest oczywiste, że są to zmiany pośrednio wywoływane przez synergię działań zaprojektowanych i realizowanych w ramach Programu rozwoju gospodarczego (a nie zmiany będące bezpośrednim skutkiem realizacji pojedynczych przedsięwzięć). Procesy te cechują się pewną inercją, a pomiar zmian jest dodatkowo utrudniony latencją w publikowaniu danych ilustrujących stan rozwoju. Dlatego też, przedstawione poniżej wskaźniki monitorowania rezultatów programu w odniesieniu do celu głównego należy traktować jako swoiste markery zmian stanu rozwoju gospodarczego. Podane wartości wskaźników należy traktować jako wyznaczające pożądany i oczekiwany kierunek zmian, a nie jako bezwzględne zobowiązane, że zostaną one osiągnięte. Ich zmiany służą do oceny czy rozwój gospodarczy województwa zachodzi we właściwym kierunku i tempie. Mają na celu identyfikację ewentualnej potrzeby wprowadzenia korekt lub potwierdzenia, że ustalenia Programu nadal zachowują aktualność a ich realizacja jest skuteczna. Nieosiągnięcie założonych wskaźników musi skutkować weryfikacją ustaleń Programu w kierunku identyfikacji jakie czynniki są przyczyną braku oczekiwanego postępu (lub zbyt wolnego postępu) i jakie działania należy podjąć dla poprawy sytuacji w tym kierunku.

Metodyka monitorowania rezultatów programu w odniesieniu do celu głównego została oparta na pięciu podstawowych wskaźnikach, które w najlepszym stopniu powinny obrazować rozwój gospodarczy regionu, w tym przede wszystkim wzrost liczby przedsiębiorstw (szczególnie z sektora MŚP), a co za tym idzie również wzrost dobrobytu i poziomu życia:

- **udział przedsiębiorstw zatrudniających powyżej 9 osób w stosunku do wszystkich przedsiębiorstw funkcjonujących w województwie** - wskaźnik ten świadczy o poziomie przedsiębiorczości, ale i kreowanych warunkach, które umożliwiają dynamiczny rozwój firm. Jego monitorowanie pozwoli obserwować, czy zaprojektowane w ramach Programu przedsięwzięcia wspierają i stwarzają dogodne warunki do szybszego wzrostu organicznego przedsiębiorstw.
- **przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w relacji do średniej krajowej** - rozwój gospodarczy i wzrost przedsiębiorstw, ma również przełożenie na wynagrodzenia, a w konsekwencji budżety gospodarstw domowych. Zaproponowano wykorzystanie wskaźnika wynagrodzeń w relacji do średniej krajowej, zamiast wykorzystania wskaźnika opartego o wartość wynagrodzenia. Dzięki temu eliminuje się zewnętrzne czynniki makroekonomiczne wpływające na wartość wskaźnika.
- **wskaźnik przedsiębiorczości PARP** – badanie PARP jest prowadzone co roku i pozwala na utworzenie rankingu małej i średniej przedsiębiorczości w układzie wojewódzkim. Wskaźnik syntetyczny obejmuje

dziewięć innych zmiennych, m.in.: - liczba przedsiębiorstw aktywnych na 1000 mieszkańców, liczba pracujących na aktywny podmiot w firmach MŚP, czy przychody na aktywne przedsiębiorstwo MŚP.

- **wskaźnik Regional Competitiveness Index** - RCI jest cyklicznym badaniem (co 3 lata) przeprowadzanym przez Komisję Europejską, sprawdzającym konkurencyjność poszczególnych regionów, w tym w szczególności zdolność regionów do tworzenia atrakcyjnych i zrównoważonych warunków do prowadzenia działalności gospodarczej i życia. Jest to wskaźnik syntetyczny oparty o 11 filarów, na które składa się szereg wskaźników dostępnych w statystyce publicznej. Realizując badanie, KE stara się pozyskiwać wartości wskaźników na poziomie regionów NUTS2.

Biorąc pod uwagę cel główny Programu, jako wskaźnik oddziaływania proponuje się monitorowanie wskaźnika syntetycznego publikowanego przez KE, przy jednoczesnym osobnym monitorowaniu wskaźników w ramach filarów RCI⁵⁰, na które wpływa prowadzenie polityki regionalnej. Co do zasady powinny to być:

- wydajność rynku pracy
 - wielkość rynku
 - poziom gotowości technologicznej (działania w zakresie upowszechnienia rozwiązań cyfrowych)
 - zaawansowanie środowiska biznesowego
 - innowacyjność
 - edukacja (w zakresie kształcenia zawodowego, zdobywania kwalifikacji, uczenia się przez całe życie).
- **wskaźnik Regional Innovation Scoreboard** - podobnie jak w przypadku RCI, Regional Innovation Scoreboard jest opracowaniem KE, stosowanym do oceny konkurencyjności i innowacyjności regionów. Z punktu widzenia wskaźników, w istotny sposób rozwija filar innowacyjności wskazany w RCI. Biorąc pod uwagę fakt, że obecnie innowacyjność jest jednym z kluczowych czynników napędzających rozwój gospodarczy, a także wpływającym na jakość życia, wydaje się zasadne, aby cel główny był monitorowany również przez wskaźnik Regional Innovation Scoreboard⁵¹.

Podkreślić należy, że kwalifikacja poziomu innowacyjności gospodarki województwa dokonywana za pomocą Regional Innovation Scoreboard, została także uznana za jedną z dwóch głównych miar powodzenia realizacji RIS3 2021+. Jest to kolejny dowód na silne zintegrowanie zagadnień ogólnego planowania rozwoju gospodarczego z rozwojem innowacyjnej gospodarki.

⁵⁰ Na podstawie: https://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/maps/regional_competitiveness/#4

⁵¹ Na podstawie: https://ec.europa.eu/growth/industry/policy/innovation/regional_en_data dostępu: 10.07.2020.

Tabela 10. Wskaźniki oddziaływania dla celu głównego Programu rozwoju gospodarczego Województwa Kujawsko-Pomorskiego

Nr	Nazwa wskaźnika	Sposób pomiaru	Źródło danych	Jednostka	Ostatnia dostępna wartość	Wartość bazowa	Komentarz do wartości bazowej	Wartość docelowa w roku:		Komentarz
								2024	2027	
1	Udział przedsiębiorstw zatrudniających powyżej 9 osób w stosunku do wszystkich przedsiębiorstw funkcjonujących w województwie	Analiza zmiany wartości wskaźnika na podstawie danych GUS	Bank Danych Lokalnych	%	4,12 (2019 rok)	Wb.	Wartość bazową stanowi wartość za 2020 rok	92% - 94% Wb.	89% - 91% Wb.	Zakłada się, że na skutek realizacji Programu uda się spowolnić negatywny trend (wartość wskaźnika od 2010 roku dla wszystkich województw sukcesywnie spada). Działania zaproponowane w Programie powinny przyczynić się nie tylko do powstawania nowych mikroprzedsiębiorstw, ale przede wszystkim zapewnić warunki do ich organicznego wzrostu dzięki czemu będą się rozrastały i zatrudniały powyżej 9 osób, zapewniając odpowiedni udział tej grupy firm w całej populacji przedsiębiorstw województwa kujawsko-pomorskiego. Ze względu, iż jest to trend ogólnopolski (a nawet widoczny w innych krajach) nie zakłada się jego odwrócenia wyłącznie w wyniku realizacji działań zaproponowanych w Programie. Niemniej jednak wdrożenie założeń Programu powinno przyczynić się do spowolnienia dynamiki spadku wskaźnika. Wartość docelowa została oszacowana w oparciu o analizę dynamiki zmian wskaźnika w latach 2010-2019, a także analizy porównawcze w stosunku do innych województw
2	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w relacji do średniej krajowej	Analiza zmiany wartości wskaźnika na podstawie danych GUS	Bank Danych Lokalnych	%	85,6 (2018 rok)	Wb.	Wartość bazową stanowi wartość za 2020 rok	101% - 103% Wb.	104% - 106% Wb	Zakłada się, że na skutek realizacji Programu możliwe będzie przerwanie trendu (wartość wskaźnika od 2013 roku dla województwa kujawsko-pomorskiego ulega wahaniom utrzymując się na takim samym lub niższym poziomie). Wartość docelowa została oszacowana w oparciu o analizę dynamiki wzrostu wskaźnika w latach 2010-2018, a także analizy porównawcze w stosunku do innych województw

3	Wskaźnik przedsiębiorczości PARP dla województwa kujawsko-pomorskiego	Na podstawie wskaźnika przedsiębiorczości wg. PARP ⁵²	Cykliczny raport PARP „Raport o stanie sektora małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce”	Wartość	47,04 (2020 rok)	47,04	Wartość bazowa wskazana w „Raporcie o stanie sektora małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce 2020”	50 – 55	58 - 63	Zakłada się, że na skutek realizacji Programu możliwa będzie systematyczna poprawa wskaźnika. Wartość docelowa jest wartością pożądaną i została oszacowana na podstawie analizy porównawczej w stosunku do innych województw
4	Wskaźnik Regional Competitiveness Index	Na podstawie wskaźnika RCI	Komisja Europejska	Wartość	(-0.68) (2019 rok)	(-0.68)	Wartość bazowa wskazana na podstawie RCI 2019 (badanie prowadzone co 3 lata)	(-0.55) – (-0.50)	(-0.45) – (-0.40)	Zakłada się, że na skutek realizacji założeń Programu, wskaźnik będzie powoli zwiększał swoją wartość. Wartość docelowa została oszacowana w oparciu o wartości historyczne i analizy porównawcze w stosunku do innych województw i regionów UE.
5	Wskaźnik Regional Innovation Scoreboard	Na podstawie wskaźnika RIS	Komisja Europejska	Wartość	Modest + (skromny +) (2019 rok)	Modest + (skromny +)	Wartość bazowa wskazana na podstawie RIS 2019 (badanie prowadzone co 2 lata)	Modest + (skromny +)	Moderate - (umiarkowany-)	Zakłada się, że na skutek realizacji założeń Programu województwo kujawsko-pomorskie będzie stawało się co raz bardziej konkurencyjne i innowacyjne, aby w wyniku podejmowanych działań zostać zakwalifikowane do grupy „Moderate Innovators”, tj. umiarkowanych innowatorów.

Źródło: opracowanie własne.

⁵² Metodyka obliczania wartości wskaźnika przedsiębiorczości (wg Raportu o stanie o stanie sektora małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce 2020, PARP):

1. Opracowanie rankingów województw na podstawie następujących wskaźników:

- liczba przedsiębiorstw aktywnych na 1000 mieszkańców (dla przedsiębiorstw mikro, małych i średnich);
- liczba pracujących na aktywny podmiot w firmach mikro, małych i średnich;
- pracujący w przedsiębiorstwach aktywnych (mikro, małych i średnich) na 1000 mieszkańców;
- przychody na aktywne przedsiębiorstwo mikro, małe i średnie;
- przychody na pracującego w aktywnej firmie mikro, małej, średniej;
- udział kosztów w przychodach w aktywnych przedsiębiorstwach mikro, małych i średnich;
- przeciętne wynagrodzenie w przedsiębiorstwach aktywnych, małych i średnich;
- nakłady inwestycyjne na mikro, małe i średnie przedsiębiorstwo aktywne;
- nakłady inwestycyjne na pracującego w aktywnym przedsiębiorstwie mikro, małym i średnim;

2. Obliczenie wskaźnika syntetycznego (WS) wg wzoru: $WS = (p \cdot n - x) \cdot 100 / \max(p \cdot n - x)$

gdzie: n – liczba zmiennych, x – liczba punktów za zmienne stanowiące sumę miejsc zajętych przez region w rankingu w poszczególnych podrankingach, p – liczba miejsc w rankingu, max (p*n-x) – maksymalna liczba punktów jakie można uzyskać w przypadku zajęcia pierwszego miejsca we wszystkich podrankingach. Wartość wskaźnika to poziom zrealizowania przez region maksymalnego wyniku, czyli zajęcia pierwszego miejsca we wszystkich podrankingach.

Plan finansowy

Realizacja poszczególnych przedsięwzięć stanowiących element Programu rozwoju gospodarczego wymaga zaprojektowania montażu finansowego, w oparciu o różne źródła finansowania.

Na obecnym etapie zakłada się, że środki na realizację przedsięwzięć będą pochodziły w szczególności z następujących źródeł:

- Środki własne Województwa;
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2021–2027, ewentualnie Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020 – w przypadku gdyby nastąpiły przesunięcia środków w obrębie programu;
- Środki z Funduszy Europejskich (np. pomoc techniczna, środki z programów INTERREG 2021-2027);
- Ewentualny zysk wygenerowany z działalności instytucji publicznych;
- Ewentualny zysk wygenerowany przez instrumenty zwrotne (np. zysk z oprocentowania preferencyjnych pożyczek);
- Środki pozyskane przez RIF z innych źródeł, wskazanych w rozdziale 4.2.

Powyżej wskazane źródła finansowania nie stanowią katalogu zamkniętego, należy przypuszczać, że ewentualne dodatkowe zasoby kapitałowe będą pozyskiwane przez Regionalną Instytucję Finansową, zgodnie z właściwością, do której ma być powołana.

Poniższy plan finansowy został opracowany na podstawie szacowania kosztów poszczególnych przedsięwzięć. Kwoty mogą ulec zmianie, m. in. w wyniku konsultacji Programu, czy też w wyniku ustalenia kształtu nowego Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2021-2027, jak i innych programów operacyjnych, których źródłem są środki pochodzące z budżetu UE.

Tabela 11. Podsumowanie szacowanych kosztów przedsięwzięć

Numer działania	Nazwa przedsięwzięcia	Szacowana kwota minimalna	Szacowana kwota maksymalna
I.1.1	Regionalne Obserwatorium Gospodarcze	10 020 000,00 PLN	13 056 000,00 PLN
I.1.2	Regionalna Instytucja Finansowa	13 260 000,00 PLN	13 260 000,00 PLN
I.1.3	Regionalny System Informacji i Doradztwa Gospodarczego	80 000 000,00 PLN	100 000 000,00 PLN
I.1.4	Rada Gospodarcza Województwa Kujawsko-Pomorskiego	400 000,00 PLN	400 000,00 PLN
I.1.5	Kujawsko-Pomorskie Centrum Naukowo-Technologiczne im. Prof. J. Czochralskiego	100 000 000,00 PLN	120 000 000,00
I.1.6	System akredytacji instytucji otoczenia biznesu	500 000,00 PLN	550 000,00 PLN
I.1.7	Przegląd procedur w zakresie oceny wniosków składanych do RPO w celu digitalizacji procesu	500 000,00 PLN	800 000,00 PLN
I.1.8	Kujawsko-Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna		
I.1.9	Integracja cudzoziemców na kujawsko-pomorskim rynku pracy	150 000,00 PLN	350 000,00 PLN
I.1.10	Przygotowanie i promowanie nowych rozwiązań legislacyjnych w sprawach kluczowych dla regionu , oraz realizacji w regionie kluczowych inwestycji z punktu widzenia rozwoju gospodarczego	200 000,00 PLN	300 000,00 PLN
I.2.1	Pakiet dla Starterów 3+	60 000 000,00 PLN	65 000 000,00 PLN

Numer działania	Nazwa przedsięwzięcia	Szacowana kwota minimalna	Szacowana kwota maksymalna
I.2.2	Zintegrowana platforma informacyjna o instrumentach wsparcia dla przedsiębiorców wraz z internetową ofertą usług instytucji otoczenia biznesu	1 200 000,00 PLN	1 800 000,00 PLN
I.2.3	Data storing – wykorzystanie open data dla rozwoju przedsiębiorców	6 250 000,00 PLN	6 500 000,00 PLN
I.2.4	Wsparcie transformacji przedsiębiorstw przez poprawę jakości zarządzania	15 000 000,00 PLN	20 000 000,00 PLN
I.2.5	Certyfikowane szkolenia zawodowe	48 000 000,00 PLN	48 000 000,00 PLN
I.3.1	Internetowa „giełda usług regionalnych” wraz z systemem rejestrowania i promowania regionalnych produktów i usług	1 200 000,00 PLN	1 800 000,00 PLN
I.3.2	Programy akceleracyjne realizowane we współpracy z dużymi przedsiębiorstwami	5 000 000,00 PLN	5 500 000,00 PLN
I.4.1	Program współpracy biznesu i szkół – klasy patronackie	10 000 000,00 PLN	15 000 000,00 PLN
I.4.2	Mój Region, Moja Przyszłość – kompleksowy program edukacyjny dla szkół ponadpodstawowych	10 000 000,00 PLN	15 000 000,00 PLN
I.4.3	Program – Przedsiębiorczość od najmłodszych lat	10 000 000,00 PLN	15 000 000,00 PLN
I.4.4	Kujawsko-pomorskie atrakcyjnym miejscem dla młodych osób rozpoczynających karierę zawodową	4 000 000,00 PLN	5 000 000,00 PLN
I.6.1	Fundusz wsparcia rzemiosła	4 500 000,00 PLN	5 000 000,00 PLN
I.6.2	Wsparcie dla rozpoczynających działalność rzemieślniczą	4 500 000,00 PLN	5 000 000,00 PLN
II.1.1	Regionalny Hub Cyfrowy	2 800 000,00 PLN	3 000 000,00 PLN
II.1.2	Pakiet Innowacje: Wsparcie finansowe i doradcze w zakresie innowacji	65 000 000,00 PLN	70 000 000,00 PLN
II.1.3	Pakiet Gospodarka 4.0	45 000 000,00 PLN	50 000 000,00 PLN
II.2.1	Pakiet Klastry	2 300 000,00 PLN	2 800 000,00 PLN
II.2.2	Proces Przedsiębiorczego Odkrywania wraz z identyfikacją nisz specjalizacyjnych w ramach regionalnych inteligentnych specjalizacji	7 000 000,00 PLN	9 000 000,00 PLN
II.2.3	Program animatorów współpracy	1 500 000,00 PLN	2 000 000,00 PLN
II.2.4	Wsparcie tworzenia kierunków przyszłościowych, w tym zidentyfikowanie kierunków pożądaných	3 000 000,00 PLN	4 000 000,00 PLN
II.2.5	Porozumienie na rzecz rozwoju Polski Północno-Wschodniej	3 000 000,00 PLN	5 000 000,00 PLN
II.3.1	Wsparcie internacjonalizacji MŚP	35 000 000,00 PLN	40 000 000,00 PLN
II.3.2	Pożyczki na certyfikację	4 000 000,00 PLN	4 500 000,00 PLN
II.3.3	Wsparcie działań na rzecz wzrostu eksportu – mentoring eksportowy oraz organizacja misji gospodarczych	3 500 000,00 PLN	4 000 000,00 PLN
III.1.1	Pożyczki na uzbrajanie terenów inwestycyjnych	60 000 000,00 PLN	65 000 000,00 PLN
III.1.2	Regionalny Operator Inwestorski	5 500 000,00 PLN	6 500 000,00 PLN
III.1.3	Rozwój bazy ofert inwestycyjnych oraz wzmocnienie potencjału kadrowego JST w województwie w zakresie pozyskiwania inwestorów	2 500 000,00 PLN	3 000 000,00 PLN

Numer działania	Nazwa przedsięwzięcia	Szacowana kwota minimalna	Szacowana kwota maksymalna
III.1.4	Centralny Park Inwestycyjny w Dźwierznie		
III.2.1	Opracowanie strategii promocji gospodarczej województwa ze szczególnym uwzględnieniem państw perspektywicznych oraz jej implementacja	2 000 000,00 PLN	2 500 000,00 PLN
III.2.2	Budowa marki województwa w przestrzeni krajowej i międzynarodowej	5 500 000,00 PLN	7 000 000,00 PLN
III.2.3	Program na rzecz wysokiej jakości, certyfikowanej żywności	15 000 000,00 PLN	18 500 000,00 PLN
SUMA		647 280 000,00 PLN	754 116 000,00 PLN

Źródło: opracowanie własne.

Łączny szacunkowy koszt realizacji Programu rozwoju gospodarczego może wynieść od 647 280 000,00 PLN do 754 116 000,00 PLN. Wynika to z przedziałów szacowanych kosztów poszczególnych przedsięwzięć wylistowanych w powyższej tabeli.

W podziale na cele główne Programu, szacowane zapotrzebowanie na środki finansowe przedstawia się następująco:

Tabela 1. Podsumowanie kosztów w ramach poszczególnych celów szczegółowych

Cele szczegółowe Programu rozwoju gospodarczego		Szacowane nakłady
I	 Gospodarka sprzyjająca wzrostowi przedsiębiorczości	384 680 000,00 PLN – 457 316 000,00 PLN
II	 Gospodarka konkurencyjna i innowacyjna	172 100 000,00 PLN – 194 300 000,00 PLN
III	 Gospodarka atrakcyjna dla inwestorów	90 500 000,00 PLN – 102 500 000,00 PLN

Źródło: opracowanie własne.

Dodatkowo, zgodnie z założeniami systemu monitorowania i ewaluacji przewiduje się, że sprawdzenie realizacji Programu nastąpi dwukrotnie – w 2025 roku oraz 2028 roku. Tym samym, niezbędne będzie przeprowadzenie ewaluacji podsumowującej efekty realizacji Programu i przygotowanie raportu z jej przebiegu. Koszt pojedynczej ewaluacji (bazując na kwotach przeznaczanych przez inne podmioty publiczne na zadania o zbliżonym charakterze i zakresie) szacuje się na około 500 000,00 PLN.

Kontrola i sprawozdawczość

W przypadku realizacji Programu rozwoju gospodarczego kluczowymi aspektami są monitoring i ewaluacja. Są to narzędzia, za pomocą których można zarządzać procesem realizacji celów rozwojowych oraz monitorować efektywność angażowanych zasobów, zarówno finansowych, jak i instytucjonalnych. Kontrola i sprawozdawczość powinny zatem pełnić rolę wspierającą wobec monitoringu i ewaluacji.

Kontrola

Wskazane w Programie przedsięwzięcia rozwojowe mają przypisane możliwe źródła finansowania. Należy zauważyć, że każdy mechanizm finansowy ma zbudowany mechanizm kontroli prawidłowości wydatkowanych środków. Pod tym względem, nie identyfikuje się konieczności ustanowienia dodatkowych mechanizmów kontrolnych, jako że mogłoby to mieć znamię nadmiernej czy uporczywej kontroli. Mechanizm kontrolny powinien służyć określonym celom, zwykle związanym z prawidłowym funkcjonowaniem określonych instytucji, zgodnością podejmowanych działań z obowiązującym prawem i prawidłowością wydatkowania środków finansowych. Wyróżnia się trzy podstawowe typy kontroli (ze względu na przedmiot kontroli):

- Kontrola finansowa – przedmiotem kontroli finansowej jest zarówno ogólna sytuacja finansowa, jak i przepływy oraz pozostałe elementy zaprezentowane w sprawozdaniach finansowych;
- Kontrola wykonania zadań – przedmiotem tego rodzaju kontroli jest poziom wykonania zadań przewidzianych do realizacji. Przedmiotem kontroli mogą być zatem konkretne programy, jak i poszczególne działania (razem z ich produktami, wynikami i oddziaływaniem);
- Kontrola zgodności – przedmiot kontroli zgodności jest definiowany zakresem kontroli i może obejmować działania, transakcje finansowe czy też informacje.

W przypadku środków publicznych, kluczowym zagadnieniem jest także efektywność i gospodarność w wydatkowaniu. Niemniej jednak, każde z zaproponowanych źródeł finansowania działań (ze środkami własnymi województwa włącznie), ma ustanowione mechanizmy kontroli wydatkowania środków, zatem cele związane z zapewnieniem prawidłowości wydatkowania środków będą spełnione.

Kontrola powinna obejmować trzy zasadnicze etapy:

Planowanie kontroli	Przeprowadzanie kontroli	Prezentacja wyników i działania następcze
<ul style="list-style-type: none">• Opracowanie warunków kontroli• Zrozumienie przedmiotu kontroli• Przeprowadzenie oceny ryzyka i analizy problemów• Opracowanie planu kontroli	<ul style="list-style-type: none">• Przeprowadzenie zaplanowanych procedur kontrolnych• Przeprowadzenie oceny dowodów i wyciągnięcie wniosków	<ul style="list-style-type: none">• Przygotowanie raportu na podstawie wyciągniętych wniosków• Podjęcie działań następczych w związku z kwestiami zawartymi w raporcie

Zarząd Województwa dodatkowo pełni rolę nadzorczą wobec spółek Samorządu Województwa. Pozwala to na stosowanie mechanizmów kontrolnych wobec nowoutworzonych instytucji – ROG i RIF, funkcjonujących w ramach KPFR Sp. z o. o. Zarząd Spółki odpowiada za jej działalność przed Zgromadzeniem Wspólników, jest ponadto zobowiązany prawnie do przedkładania szczegółowych sprawozdań z działalności Spółki za każdy rok obrotowy.

Jednym z kluczowych podmiotów w monitorowaniu postępów wdrażania Programu będzie departament odpowiedzialny za rozwój gospodarczy. Departament, jak każda jednostka organizacyjna Urzędu Marszałkowskiego, podlega zarówno pod Wydział Kontroli, jak i audyt wewnętrzny i mechanizm kontroli zarządczej. Mechanizmy te powinny być wystarczające dla zapewnienia prawidłowości realizacji działań wynikających z Programu.

Kontrola powinna być przeprowadzona w oparciu o ogólne zasady kontroli i sprawozdawczości w sektorze publicznym, do których należą:

- Etyka i niezależność – zasady etyczne powinny znajdować odzwierciedlenie w postępowaniu zawodowym kontrolera;

- Osąd zawodowy, należyta staranność i sceptycyzm – jako kluczowe cechy kontrolera, które należy stosować przy podejmowaniu decyzji dotyczących sposobu postępowania;
- Kontrola jakości – zapewnienie kontroli na odpowiednim ustalonym wcześniej standardzie jakości;
- Umiejętności zespołu przeprowadzającego kontrolę – ogół kompetencji i kwalifikacji wymaganych do rzetelnego przeprowadzenia kontroli;
- Zarządzanie ryzykiem – w tym w zakresie przygotowania niewłaściwego raportu z kontroli;
- Czynniki istotności – kontrolerzy powinni brać pod uwagę czynniki istotności w trakcie całego procesu kontrolnego;
- Przygotowanie rzetelnej dokumentacji z kontroli;
- Skuteczna komunikacja;
- Odpowiednie planowanie działań kontrolnych oraz zakresu kontroli;
- Zbieranie dowodów, prezentacja wyników kontroli oraz planowanie działań następczych⁵³.

Odpowiedzialność

Należy jednak pamiętać, że mechanizm kontroli może być wykorzystywany także do sprawdzania skuteczności i efektywności podejmowanych działań, w celu zapewnienia nie tylko prawidłowej, ale również sprawnej realizacji celów Programu. Ten wymiar kontroli silnie wiąże się z monitorowaniem postępów w poszczególnych działaniach, zgodnie z przyjętym harmonogramem prac. Sprawność realizowanych działań wspierana jest poprzez precyzyjne wskazanie odpowiedzialności za skuteczne wdrożenie poszczególnych działań. Złożone przedsięwzięcia bywają realizowane z opóźnieniem wtedy, gdy odpowiedzialność za wykonanie poszczególnych elementów jest rozproszona pomiędzy różne podmioty. Warto zatem ustanowić mechanizmy sprawozdawczości, powiązane z *ownership*, („własnością”), rozumianą jako branie odpowiedzialności za pomyślną i sprawną realizację zadania.

Każde przedsięwzięcie proponowane w Programie ma wskazany podmiot odpowiedzialny za jego realizację. Dobrą praktyką w obrębie tych podmiotów jest wskazanie konkretnych osób, które przejmują odpowiedzialność za koordynację realizacji poszczególnych zadań.

Przypisanie odpowiedzialności za realizację poszczególnych działań jest szczególnie istotne w przypadku zarządzania wielopoziomowego. Poza niewątpliwymi zaletami MLG, to podejście wiąże się z większym ryzykiem rozproszenia odpowiedzialności, z uwagi na liczbę podmiotów zaangażowanych w realizację zadań.

Sprawozdawczość

Obowiązki sprawozdawcze często wymieniane są wśród uciążliwości związanych z realizacją działań – jest to cecha wspólna zarówno dla podmiotów sektora publicznego jak i prywatnego. Przedsiębiorcy, którzy brali udział w wywiadach oraz warsztatach poprzedzających opracowanie Programu zwracali uwagę na obciążenia sprawozdawcze towarzyszące finansowaniu ze źródeł publicznych, jako jedną z głównych wad w systemie pozyskiwania finansowania ze środków publicznych. Ustanawiając zatem system sprawozdawczości, należy mieć na względzie uciążliwość, jaką obowiązki sprawozdawcze powodują dla zaangażowanych podmiotów.

Zgodnie z założeniami przedstawionymi w rozdziale 4.3 *Wielopoziomowy model zarządzania rozwojem gospodarczym w regionie i koordynacja Programu rozwoju gospodarczego*, nad realizacją Programu powinien czuwać departament odpowiedzialny za rozwój gospodarczy. Oznacza to, że sprawozdanie z postępów realizacji Programu powinno być opracowywane przez departament i przedkładane Zarządowi Województwa. Zasadnym wydaje się, aby takie sprawozdanie powstawało co roku i było zgodne z cyklem

⁵³ Na podstawie: Najwyższa Izba Kontroli, Standardy ISSAI 100, ISSAI 200, ISSAI 300 i ISSAI 400, Publikacja Międzynarodowej Organizacji Najwyższych Organów Kontroli, Warszawa 2016.

sprawozdawczym wynikającym z rachunkowości. W celu uniknięcia nakładania dodatkowych obowiązków sprawozdawczych na podmioty zaangażowane w realizację Programu, do sporządzenia sprawozdania z postępów realizacji programu warto wykorzystać elementy funkcjonujących systemów, na przykład roczne sprawozdanie z działalności instytucji – będące udziałem wielu podmiotów.

W bieżącym monitorowaniu postępów we wdrażaniu Programu departament odpowiedzialny za rozwój gospodarczy powinien współpracować z Radą Gospodarczą. Forum Rady, będącej istotnym podmiotem systemu MLG, jest odpowiednim miejscem do zgłaszania ewentualnych trudności w realizacji działań. Rekomenduje się, aby podczas spotkań Rady Gospodarczej przedstawiciele poszczególnych podmiotów odpowiedzialnych za realizację działań, przedstawiali zwięzłe, ustne sprawozdanie z postępów prac. Zaleca się, aby na początku działania Rady ustanowić dobrą praktykę maksymalnego czasu na wypowiedź, przy jednoczesnym wspólnym standardzie w zakresie zagadnień, które sprawozdanie ustne powinno obejmować.

W programie zaproponowano nowe mechanizmy sprawozdawcze, wynikające z potrzeby gromadzenia informacji w zakresie sytuacji społeczno-gospodarczej. Informacje pozwalają na formułowanie efektywnych instrumentów rozwojowych, dlatego są kluczowe dla wielu obszarów działalności ROG. W przypadku instrumentów finansowych zaproponowano aby wprowadzić obowiązek sprawozdawczy w przedsięwzięciach finansowanych przez RIF, którego celem jest ustanowienie mechanizmu monitorowania potrzeb przedsiębiorców.

Wskazano także obowiązek sprawozdawczy dla ROG, tzn. sporządzanie cyklicznych raportów o stanie gospodarki w regionie dla Zarządu Województwa. Raporty ROG będą mogły być podstawą sprawozdania sporządzanego przez departament odpowiedzialny za rozwój gospodarczy.

Należy zwrócić szczególną uwagę, aby sporządzone sprawozdania pozwalały na monitorowanie postępów w przełożeniu na wskaźniki monitorowania wskazane w rozdziale „*Monitorowanie i ewaluacja realizacji Programu*”.

Spójność Programu rozwoju gospodarczego z innymi dokumentami strategicznymi

Realizacja Programu rozwoju gospodarczego jest współzależna z realizacją dokumentów strategicznych przygotowanych na poziomie rządowym oraz samorządowym. Program powinien prowadzić do zapewnienia spójności dokumentów na poziomie regionalnym – spójność horyzontalna, ale również z wybranymi strategiami krajowymi – spójność wertykalna.

Dokumenty strategiczne na poziomie rządowym

Cele szczegółowe Programu rozwoju gospodarczego są spójne z celami, priorytetami lub obszarami wskazanymi w krajowych dokumentach strategicznych: Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020, Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego, Krajowej Polityce Miejskiej oraz Średniookresowej Strategii Rozwoju Kraju. Poniżej zaprezentowano matrycę oddziaływań celów szczegółowych Programu rozwoju gospodarczego na cele lub obszary wskazanych dokumentów. W matrycy oddziaływanie przedstawiono za pomocą znaku „X”.

Spójność z dokumentami poziomu rządowego jest sprzyjającym uwarunkowaniem realizacji ustaleń Programu ponieważ wskazuje, że dany obszar leży w sferze zainteresowań także administracji rządowej, a więc możliwe jest osiągnięcie efektów synergicznych poprzez łączenie działań regionalnych i krajowych. Możliwe są też różne formy wzajemnego uzupełniania działań prowadzonych niezależnie na obydwu poziomach. Brak spójności nie oznacza także, że polityka rozwoju województwa jest sprzeczna z polityką Państwa Polskiego – należy tu raczej mówić o położeniu nacisku na różne aspekty istotne dla rozwoju formułowanego na tych dwóch płaszczyznach (cele rozwojowe formułowane na poziomie bardzo szczegółowych zagadnień w przypadku regionu i kraju nie muszą być tożsame, ponieważ dotyczą odrębnych

obszarów z własnymi systemami społeczno-gospodarczymi, a na poziomie bardzo szczegółowym mogą odnosić się do zagadnień bardzo specyficznych, np. ważnych dla regionu, ale nieistotnych z poziomu kraju). Brak znaku X nie oznacza braku spójności, a jedynie brak bezpośredniego istotnego wzajemnego oddziaływania.

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 z perspektywą do 2030

Strategia jest obowiązującym kluczowym dokumentem państwa polskiego w obszarze średni- i długofalowej polityki gospodarczej.	Program rozwoju gospodarczego		
	Gospodarka sprzyjająca wzrostowi przedsiębiorczości	Gospodarka konkurencyjna i innowacyjna	Gospodarka atrakcyjna dla inwestorów
Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020			
Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną	X	X	X
Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony			
Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu	X	X	X

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju swoimi celami obejmuje wzrost gospodarczy w poszanowaniu innych wartości, które mogłyby ucierpieć na skutek ekspansywnej polityki rozwojowej. Nacisk położony zostaje również na kwestie społeczne oraz terytorialne. Wszystkie cele szczegółowe Programu rozwoju gospodarczego wpływają pozytywnie na osiągnięcie dwóch z trzech celów szczegółowych Strategii. W zakresie trwałego wzrostu gospodarczego Program przewiduje rozwój lokalnej przedsiębiorczości; w wymiarze zwiększenia potencjału - katalizę proprzedsiębiorczych działań, wsparcie innowacyjnych inicjatyw gospodarczych oraz kreowanie przyjaznego otoczenia dla inwestora zewnętrznego.

Największe pole oddziaływania występuje w ramach celu dotyczącego skutecznego państwa i instytucji – założenia w ramach każdego celu Programu skupiają się w dużym stopniu wokół współpracy biznesu z instytucjami publicznymi celem zwiększenia efektywności i zakresu współpracy. Zarówno w kontekście lokalnej przedsiębiorczości, gospodarki innowacyjnej, jak i przyciągania i obsługi inwestora, istotną rolę pełnią regionalne i państwowe instytucje. Realizacja Programu skutkować będzie wzrostem jakości instytucji w każdym z obszarów, pozwalając jednocześnie na skuteczniejsze wykorzystanie potencjału regionu.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030) to podstawowy dokument strategiczny polityki regionalnej państwa.	Program rozwoju gospodarczego		
	Gospodarka sprzyjająca wzrostowi przedsiębiorczości	Gospodarka konkurencyjna i innowacyjna	Gospodarka atrakcyjna dla inwestorów
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego			
Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym	X	X	X
Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych	X	X	X
Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie	X	X	X

Celem głównym KSRR jest efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiąganiu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym. Cel główny KSRR adresuje aspekty, które stanowią podstawę opracowania Programu rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego, matryca spójności wypełniona jest w całości znacznikami występowania oddziaływania między celami.

KSRR w ramach celu zwiększenia spójności rozwoju kraju przewiduje niwelację nierówności w skali kraju, tak, aby ograniczyć marginalizację obszarów rozwijających się w niższym tempie niż pozostałe rejony Polski. Wskaźniki województwa kujawsko-pomorskiego obrazują, że województwo w wielu kategoriach znajduje się poniżej średniej krajowej, jednocześnie często tracąc pozycję na rzecz województw konkurujących. Program i jego cele przewidziane są jako środek zaradczy, który zwiększy nie tylko spójność samego województwa, lecz także spójność województwa w skali kraju.

Wszystkie cele Programu służą wzmacnianiu przewagi województwa kujawsko-pomorskiego na arenie krajowej i międzynarodowej, stąd działania w ich ramach przewidziane służą również realizacji celu wspomagania wzrostu konkurencyjności regionów KSRR. Kierunki interwencji KSRR adresują w bardzo zbliżony sposób cele szczegółowe Programu, wskazując jednocześnie na wysoki poziom skorelowania dokumentów w tym zakresie.

Cel KSRR odnoszący się do polityk terytorialnych, podobnie jak cel dotyczący instytucji Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, skupia się na instytucjach i administracji publicznej, ich działaniach, polityce oraz relacji z ich świadczeniobiorcami. Każdy z określonych celów szczegółowych Programu przewiduje działania wspierające w tym zakresie.

Krajowa Polityka Miejska

Krajowa Polityka Miejska (KPM) to dokument, który określa planowane działania administracji rządowej dotyczące polityki miejskiej. Uwzględnia cele i kierunki określone w średniookresowej strategii rozwoju kraju i krajowej strategii rozwoju regionalnego. Wskazuje w jaki sposób poszczególne polityki realizowane przez różne resorty i instytucje rządowe powinny być dopasowane i kierunkowane do zróżnicowanych potrzeb polskich miast.	Program rozwoju gospodarczego		
	Gospodarka sprzyjająca wzrostowi przedsiębiorczości	Gospodarka konkurencyjna i innowacyjna	Gospodarka atrakcyjna dla inwestorów
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego			
Stworzenie warunków dla skutecznego, efektywnego i partnerskiego zarządzania rozwojem na obszarach miejskich, w tym w szczególności na obszarach metropolitalnych			X
Wspieranie zrównoważonego rozwoju ośrodków miejskich, w tym przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom niekontrolowanej suburbanizacji			X
Odbudowa zdolności do rozwoju poprzez rewitalizację zdegradowanych społecznie, ekonomicznie i fizycznie obszarów miejskich			
Poprawa konkurencyjności i zdolności głównych ośrodków miejskich do kreowania rozwoju, wzrostu i zatrudnienia	X	X	X
Wspomaganie rozwoju subregionalnych i lokalnych ośrodków miejskich, przede wszystkim na obszarach problemowych polityki regionalnej (w tym na niektórych obszarach wiejskich) poprzez wzmacnianie ich funkcji oraz przeciwdziałanie ich upadkowi ekonomicznemu	X	X	X

Celem strategicznym Krajowej Polityki Miejskiej jest wzmocnienie zdolności miast i obszarów zurbanizowanych do zrównoważonego rozwoju i tworzenia miejsc pracy oraz poprawa jakości życia mieszkańców. Cele Programu pokrywają się z założeniami KPM w zakresie rozwoju infrastrukturalnego miasta oraz rozwoju gospodarczego i zwiększaniu konkurencyjności miast.

Oddziaływanie Programu można wskazać w dwóch płaszczyznach. W pierwszej z nich, realizacja celu gospodarki atrakcyjnej dla inwestorów oddziałuje pozytywnie na wybrane cele KPM szczególnie w zakresie rozwoju infrastruktury transportowej, komunikacji zbiorowej oraz przygotowaniu terenów pod inwestycje. Tego typu działania wpływają pozytywnie na postawione cele stworzenia miasta sprawnego oraz zwarteego i zrównoważonego.

W drugiej płaszczyźnie Program rozwoju gospodarczego horyzontalnie oddziałuje pozytywnie na cel poprawy konkurencyjności i zdolności głównych ośrodków miejskich do kreowania rozwoju, wzrostu i zatrudnienia oraz na cel wspomagania rozwoju subregionalnych i lokalnych ośrodków miejskich. Cele te wymagają wprowadzenia kompleksowych rozwiązań, których część oferuje również Program rozwoju gospodarczego. Program wspiera w zakresie przedsiębiorczości, innowacyjności i przyciągania inwestycji zarówno główne miasta, jak i pozostałe ośrodki miejskie. Obszary interwencji Programu wymagają zdywersyfikowanych działań, które będą adekwatne do zróżnicowanych adresowanych rejonów, co jest spójne z założeniami KPM.

Dokumenty strategiczne na poziomie wojewódzkim

Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+ oraz Regionalna Strategia Inteligentnej Specjalizacji (RIS3) 2021+

Program rozwoju gospodarczego województwa będzie pełnił rolę dokumentu wdrożeniowego dla tej części Strategii Przyspieszenia 2030+, która odpowiada za rozwój przedsiębiorczości. Rolą Programu rozwoju gospodarczego jest zatem opracowanie zestawu działań i przedsięwzięć, które pozwolą na wykorzystanie czynników gospodarczych i umożliwią wypełnienie celów operacyjnych (a w konsekwencji również strategicznych oraz celu głównego) Strategii Przyspieszenia 2030+.

Z kolei Regionalna Strategia Inteligentnej Specjalizacji (RIS3) 2021+ powinna być traktowana jako specjalistyczne uzupełnienie Programu rozwoju gospodarczego, skoncentrowane na kształtowaniu rozwoju nowoczesnej gospodarki województwa. W szczególności rolę taką pełni pierwszy cel strategiczny RIS3 2021+, to jest: Ukształtowanie regionalnej gospodarki opartej na wiedzy i innowacyjności, w ramach którego wskazano cel operacyjny: Rozwój innowacyjności i powiązań sieciowych przedsiębiorstw z działaniami: 1. Budowa innowacyjności firm poprzez działalność B+R, 2. Budowa innowacyjności w sektorze mikro i małych firm, 3. Tworzenie powiązań sieciowych i międzynarodowych oraz cel operacyjny: Wzmocnienie oddziaływania sieci instytucji otoczenia biznesu z działaniami: 1. Kształtowanie proinnowacyjnych usług doradczych i integracja instytucji otoczenia biznesu, 2. Rozwój parków przemysłowych i technologicznych, 3. Budowa regionalnych instrumentów finansowych, 4. Kształtowanie innowacyjnej administracji publicznej.

W zakresie wskazanych dokumentów regionalnych ma więc miejsce pełna i bardzo szeroka zgodność ustaleń, a relacje pomiędzy Programem rozwoju gospodarczego a wspomnianymi strategiami, zostały szczegółowo wyjaśnione we „Wprowadzeniu” do niniejszego Programu, w rozdziale „Rola i miejsce Programu rozwoju gospodarczego w systemie planowania rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego”.

Załączniki

1. Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej województwa kujawsko-pomorskiego.
2. Szczegółowy opis zakresu zadań i struktury organizacyjno-prawnej Regionalnego Obserwatorium Gospodarczego oraz Regionalnej Instytucji Finansowej.